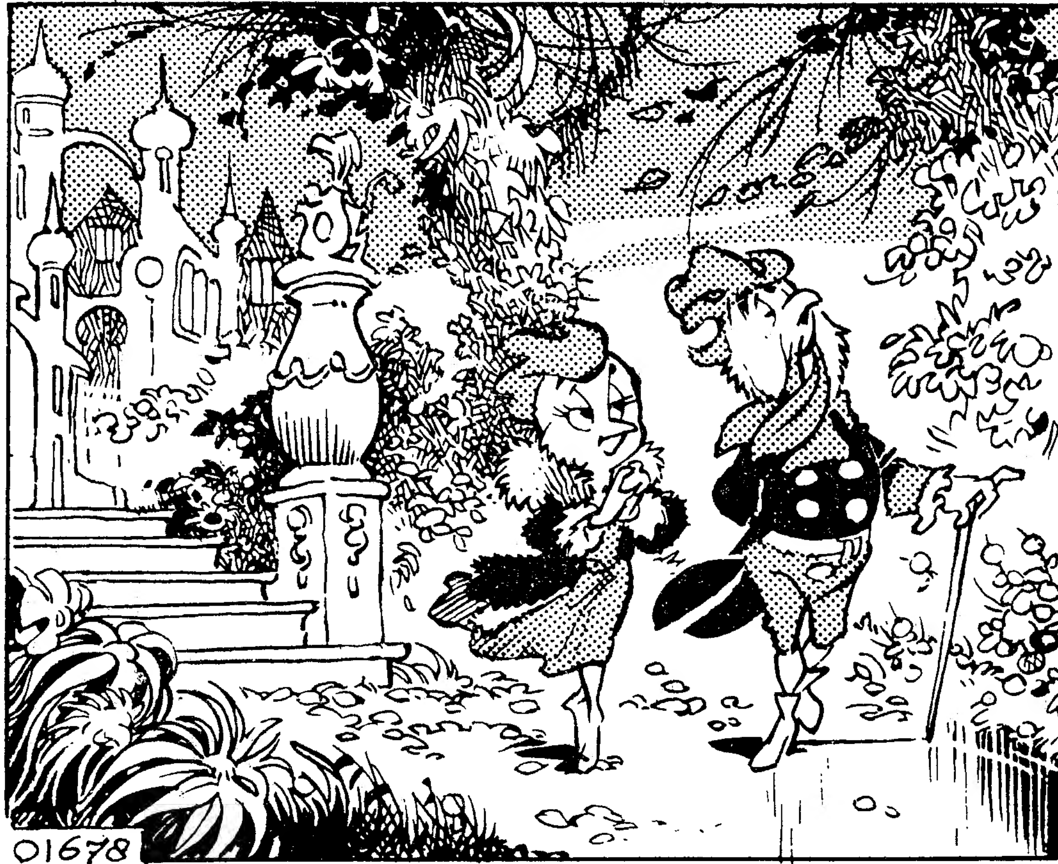
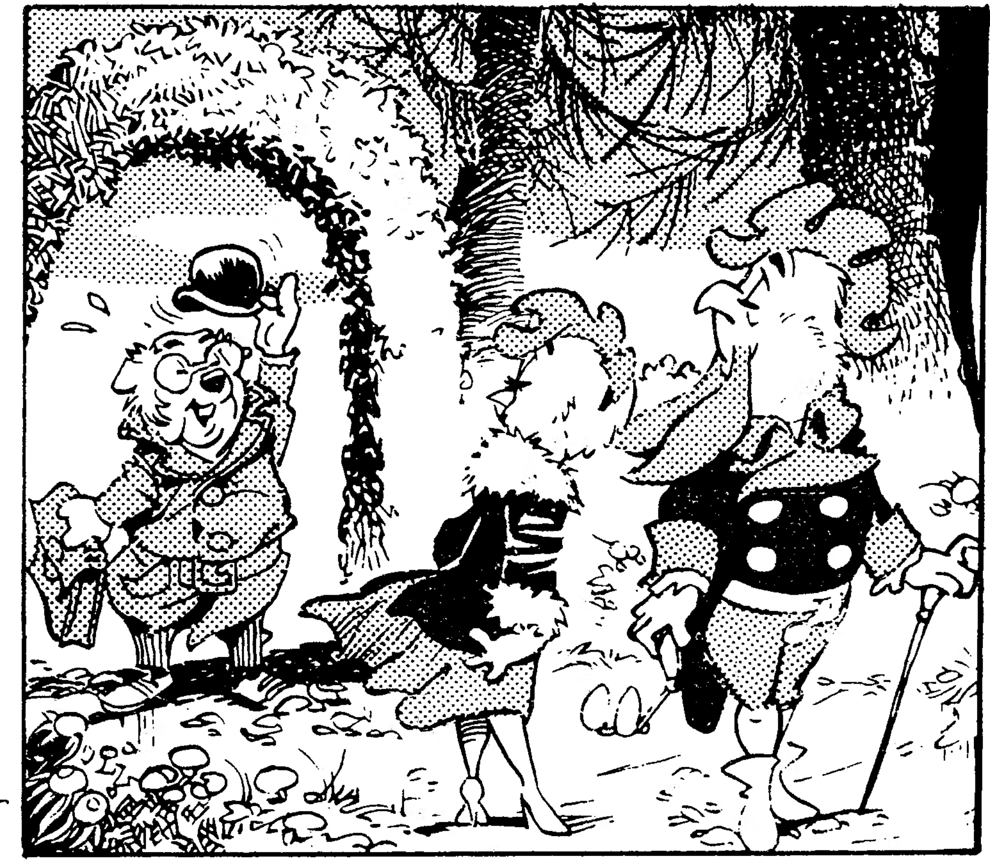
Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

01678 Het herplaatsen van zo'n oud verhaal als de Wenswerkster is natuurlijk een alleraardigst gebaar van de redactie tegenover heer Bommels biograaf. Die kan daardoor op zijn gemak de lijn trekken, zonder aan het leed te denken dat aan anderen berokkend wordt. Vooral de markies de Canteclaer van Barneveld was er pijnlijk door getroffen, want het had herinneringen aan het daglicht gebracht, die hij al jaren geleden met de mantel der liefde bedekt had. Aandachtige lezertjes zullen zich herinneren, dat hij in die oude geschiedenis een duel met heer Ollie voerde waarvan hij de voorwaarden niet was nagekomen — en zoiets vreet, als men van een voornaam geslacht is.

"Fi donc! Het is affreus!" sprak hij toen hij op een troosteloze herfstdag met zijn nichtje Heloise door de tuin wandelde. "Daar rakelt dat platte journaal die hele oude aberratie weer op. Die zit me danig dwars, cousine! Volgens de voorwaarden van dat duel had ik moeten verhuizen!"
"Ach, dat hoefde toch niet?" vroeg de freule met een mild lachje. "Het was alleen maar een afspraak met die Bommel, en die is toch niemand?"
De edelman keek een vallend blad na, en schudde weemoedig het hoofd.
"Noblesse oblige," hernam hij. "Deze streek is te klein voor ons beiden. Ik heb daar al die jaren aan moeten denken, als ik die stuitende figuur zag; en daarom kan ik hem niet meer zien. Een van ons is hier te veel; en dat ben ik, volgens de uitslag van het duel. Ook al is hij het vergeten..."
Hij zweeg, want achter hem ritselden naderende voetstappen, en omkijkend werd hij de ambtenaar Dorknoper gewaar, die beleefd groette.
"Mag ik een ogenblikje storen?" vroeg deze. "Ik heb een bijzonder onaangename mededeling, die ik graag in een prettige sfeer wil doen."

851003

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

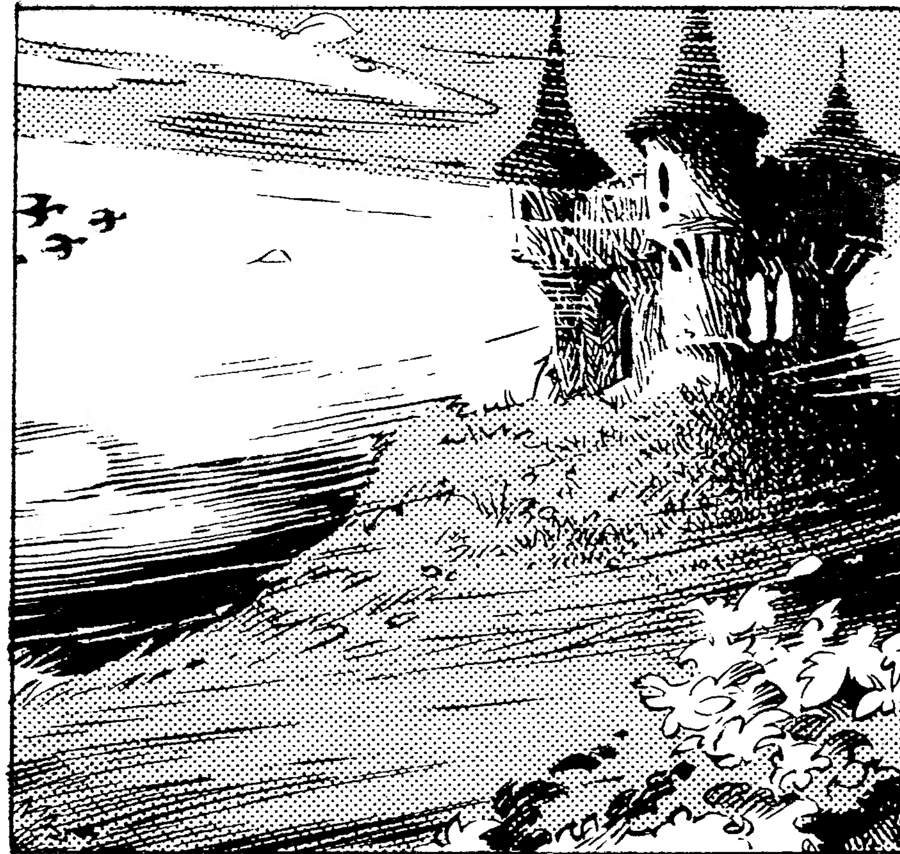

01679 De markies trok zijn lorgnon en keek uit de hoogte naar de ambtenaar, die frommelend een papier uit zijn tas haalde.
"Een onaangename mededeling?" herhaalde hij. "Parbleu! Spaar me uw ambtelijke taal, en zeg waar het op staat, in uw eigen dialect."
"Tja," zei de heer Dorknoper. "Ahum. Het zal u niet ontgaan zijn, dat de stad zich uitbreidt. En zodoende heeft de raad een plan aangenomen voor de bouw van een nieuwe stadswijk, ziet u? Maar eh... jammer genoeg zal die gedeeltelijk in uw park ontwikkeld worden..."
De edelman verstarde, en toen zijn ijskoude blik de ongelukkige beambte trof, brak deze het zweet uit.
"Dit is hoogverraad!" riep de heer de Canteclaer. "Ik zal onverwijld hoog contact opnemen en de gehele raad laten ontslaan!"
"Dat kan niet," hernam de ambtenaar eerste klasse. "Volgens artikel 82 van de aangelijnde staatsgemeenschappenwet heeft de raad de bevoegdheid, hiervoor omschreven. Er is bereids een gevolmachtigd Inspecteur benoemd, die mag onteigenen. Maar eh... In ruil voor uw park krijgt u het kasteel Troebeloo terug. De gemeente kan het geldmatig niet overeind houden. Goede middag."
Hij zette zijn hoed op en verwijderde zich, terwijl een sterke windvlaag de bladeren van de bomen rukte, en een wolk voor de zon schoof. Het is duidelijk, dat Dorknoper een duistere schaduw werpt op het begin van deze geschiedenis.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

01680 Een krachtige westenwind floot om de torens van Bommelstein, zodat de luiken klapperden. Er trok niet veel verkeer door de heuvels die het oude slot omringden, want in het najaar kan het daar lelijk tochten. Het enige leven, dat men er kon waarnemen was een vlucht ebels, die zich naar het zuiden spoedde, en een paar zwervers die geen vast doel voor ogen hadden. Ze gingen waar de wind hen dreef, totdat ze bij een kromming in de weg het bouwwerk in het oog kregen, en verrast stil hielden.

"Dat lijkt me wel wat," sprak de kleinste, die Rippe heette. "Daar is wat te halen; dat ruik ik. We wachten daar in de buurt even onze beurt af — en dan aan de gang!"

"Daar woont een rijke stinkerd," zei het meisje dat hem vergezelde. "Het is daar warm en gezellig. Wie zo woont, heeft het toch maar goed."

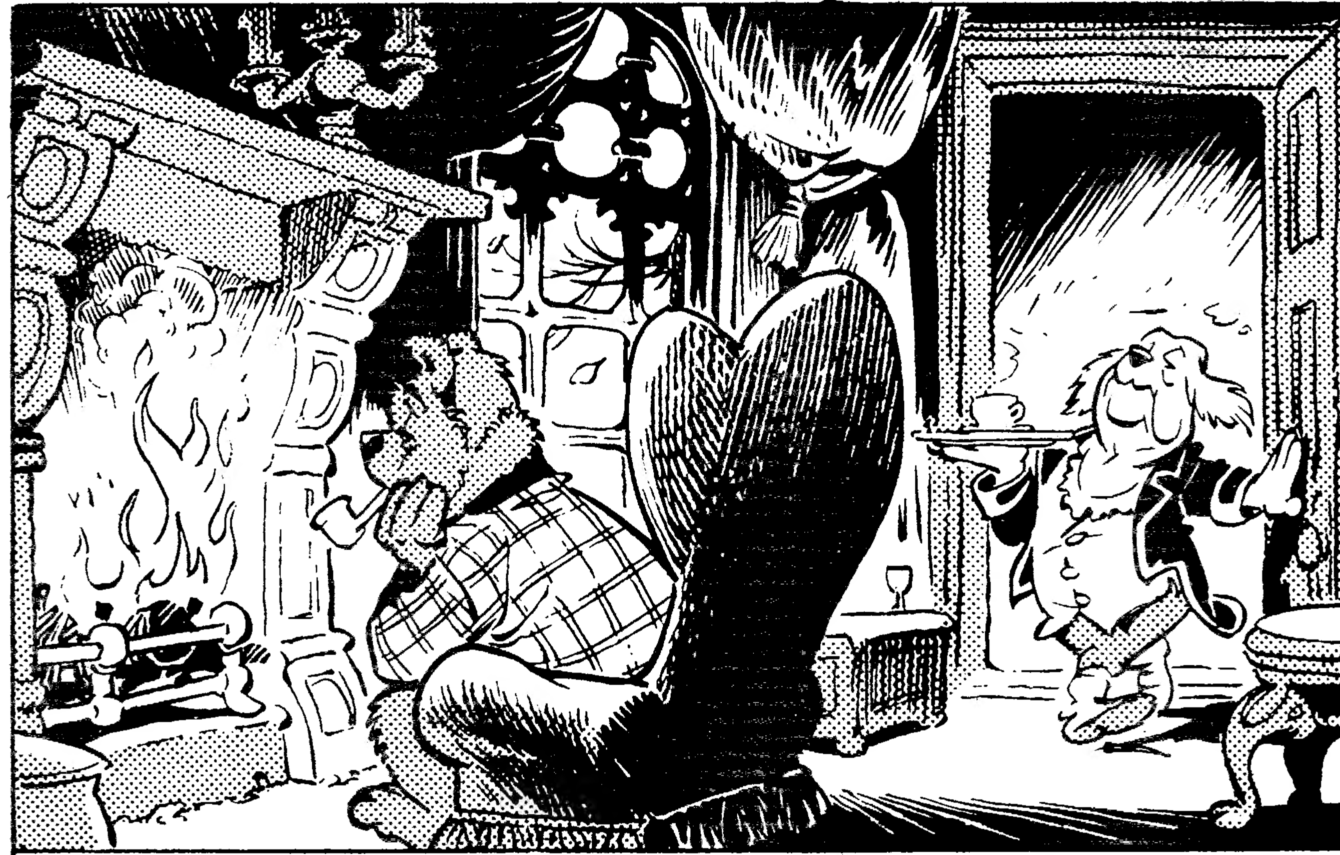
Zo op het oog had ze daar gelijk in, maar soms bedriegt het uiterlijk en wordt daar achter in stilte heel wat afgetobd. Zo ook hier. Heer Bommel stond voor het knappende haardvuur zijn handen te warmen, terwijl er een rilling over zijn rug voer.

"Ik weet niet wat het is," sprak hij tot zichzelf. "Ik mis iets, terwijl ik alles heb, zodat ik niet weet wat het is. Buiten huilt de wind, terwijl hier de haard brandt zodat ik het lekker warm heb Maar ik voel me koud en kil van binnen, als iemand begrijpt wat ik bedoel."

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

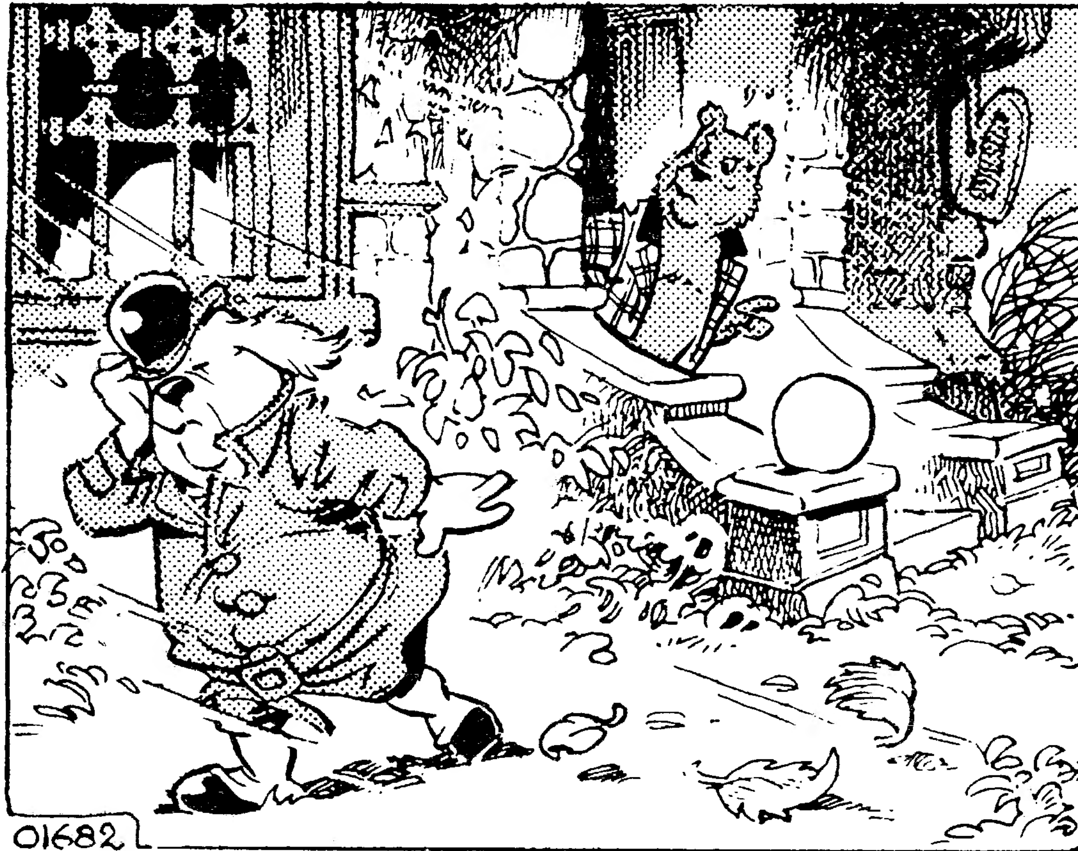

01681 Heer Ollie stak een pijp op en bewoog zich loom door de kamer; hier een stoel rechtzettend en daar een asbakje verschikkend, totdat hij bij een muur stilhield om een schilderij te bekijken.
„Het leven van een heer is omrringd door schoonheid en kunst in een smaakvolle omgeving," mompelde hij. „En toch ontbreekt er iets aan. Natuurlijk is het nuttig om er soms op uit te trekken en misstanden recht te zetten. Maar als men dan thuiskomt is alles leeg en grijnst de kunst je aan, zodat men zich afvraagt: Waarom? Waarheen? Vooral als de luiken knarsen in de herfstwind."

Hij liet zich in zijn gemakkelijke stoel voor de haard zakken en staarde peinzend in de vlammen. Achter hem betrad de bediende Joost met stille tred het vertrek, en zette de middagthee zorgzaam op een tafeltje.
„Anders nog iets van uw dienst?" vroeg hij.
„Nee," zei heer Bommel met gedoofde stem. „Ik heb alles al: Een stamslot en een haardvuur en een trouwe bediende en vervelende thee, en toch is het een kale boel. Ik heb alles, en toch ben ik niet gelukkig."
„Zeer betreurenswardig," sprak de knecht vormelijk. „Is er anders nog iets van uw dienst? Dit is mijn vrije middag, met uw welnemen."

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

01682 Toen Joost naar buiten trad om zich naar de bushalte te begeven, keek heer Bommel hem vanaf het bordes na.

„Aan hem heb ik ook niets," sprak hij fronsend tot zichzelf. „Slappe thee en lege praatjes; maar warmte en meegevoel, ho maar! En als hij me nog een keer laat welnemen, wordt het me te veel..."

Tobberig daalde hij de stoep af en betrad het gazon, waar de wind dorre bladeren overheen joeg. Verwaaide bloemen bogen zonder levenslust in het gras of lagen geknakt ter aarde, zodat het hem droevig te moede werd.

„Door de koude verwelkt, en in de knop gebroken," prevelde hij. „Net als ik. Ach, het is heel vreselijk om één met de natuur te zijn..."

Met nietszinde blik schuifelde hij steeds verder van de voordeur af, en dat werd gezien door de beide zwervers, die we al eerder hebben opgemerkt. Ze stonden verscholen achter een dikke boom, even buiten de tuin, en Rippe stiet een goedkeurend gebrom uit.

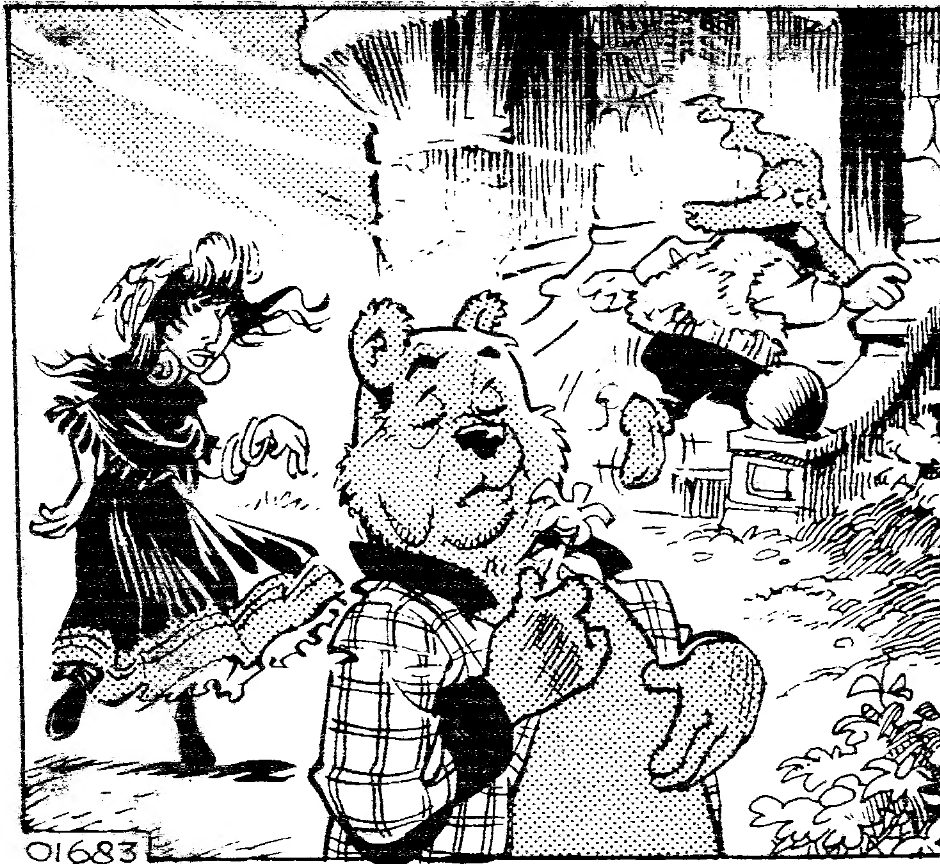
„Het kan niet beter," fluisterde hij. „Dat is meneer zelf, en hij heeft de deur open laten staan. Als jij hem nu een poosje aan de praat houdt, ga ik naar binnen."

„Maar we weten niet hoeveel daar nog meer wonen," zei het meisje, een beetje ongerust. „Als die je in de gaten krijgen..."

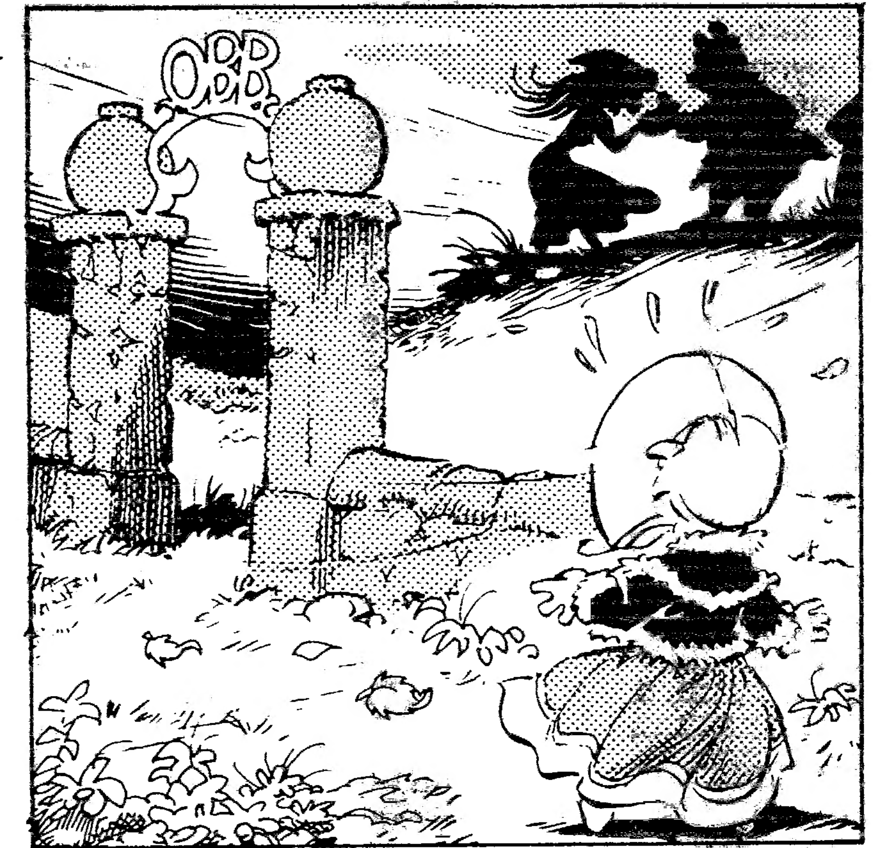
„Dan maak ik gehakt van ze," zei Rippe met een ruw lachje. „Maak je over mij geen zorgen, mijn vogeltje. Denk liever aan je eigen werk. Vertel hem de waarheid zodat horen en zien hem vergaan."

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

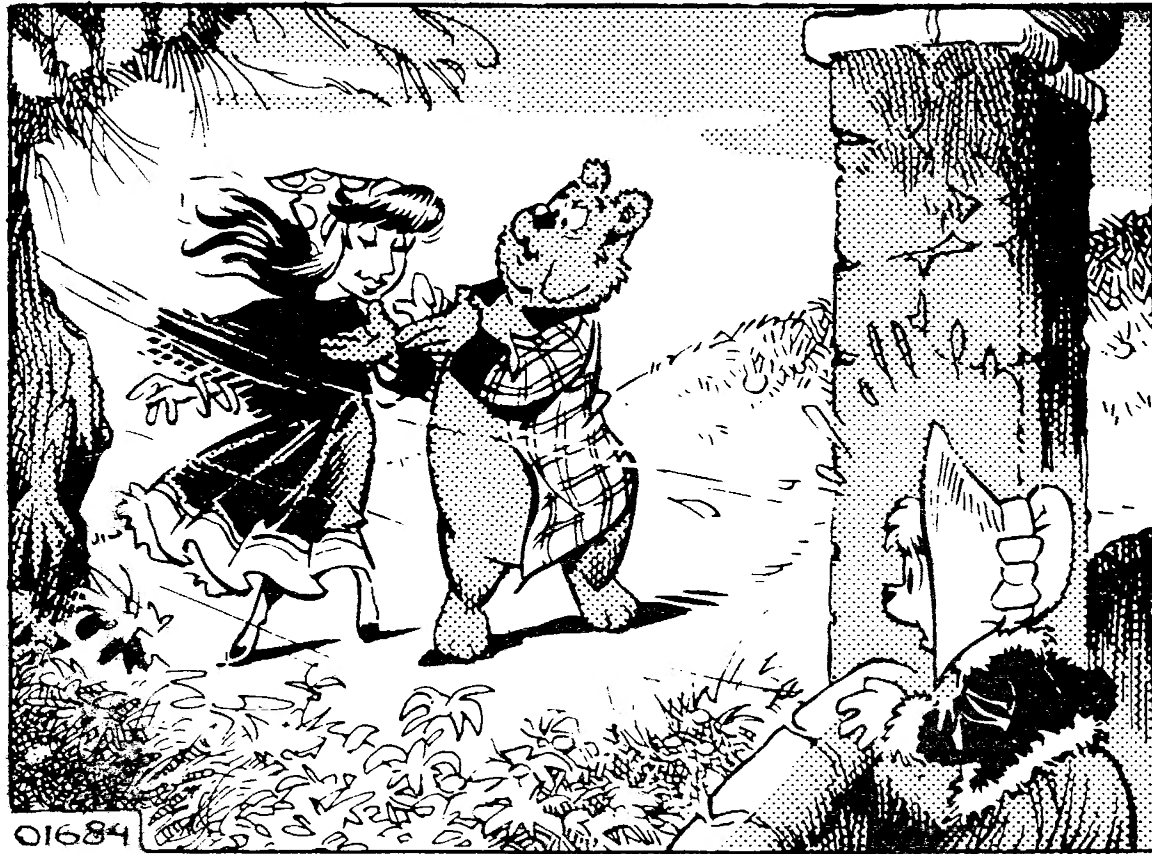

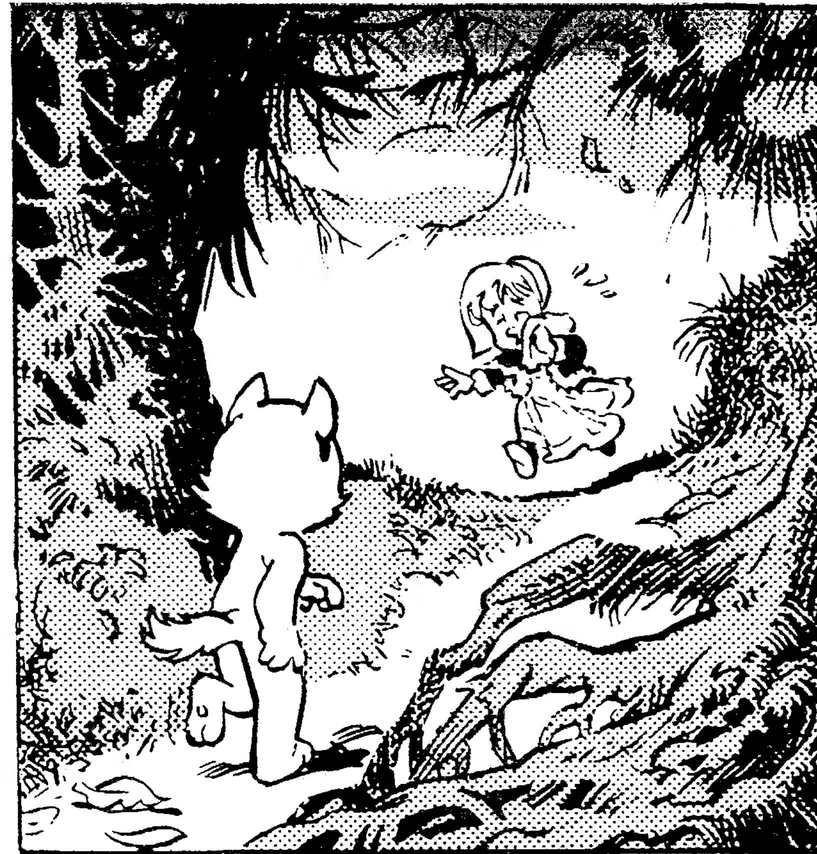
01683 Heer Bommel had zich naar een perk begeven en daar de droevigste bloem geplukt.
''Omgewaaid door de stormen des levens,'' zo sprak hij met stille stem. ''Doelloos sleept men zich voort, als eenzaam heer zijnde, terwijl een stervende bloem de enige aanspraak is, zodat men alleen en koud bij het haardvuur zit...''
Hij zweeg en keerde zich verschrikt om, toen hij op zijn schouder werd getikt.
''Wil je de toekomst weten?' vroeg de dame, die achter hem stond. ''Ik ben Zetta, en ik weet alles wat er geweest is en wat er komen zal. Bedek mijn palm met zilver, en ik zal je je lot vertellen.''
Heer Ollie liet verrast zijn bloem vallen en haalde enige florijnen te voorschijn.
''Geef me je hand,'' zei Zetta nadat ze de munten had weggefrommeld. ''Hm... wat een prachtige lijnen! Je hebt heel wat meegemaakt! De stormen des levens hebben je getroffen. Alleen en koud zit je bij je haardvuur...''
''Hoe weet u dat?'' vroeg heer Bommel diep onder de indruk, ''Eh,.. Is er hoop, denkt u?''
''Er is hoop,'' verklaarde de waarzegster. ''Je hebt rijkdom en een mooi huis, maar je bent eenzaam. Je mist de zorgen van een goede vrouw. En kijk, wat zie ik daar?''

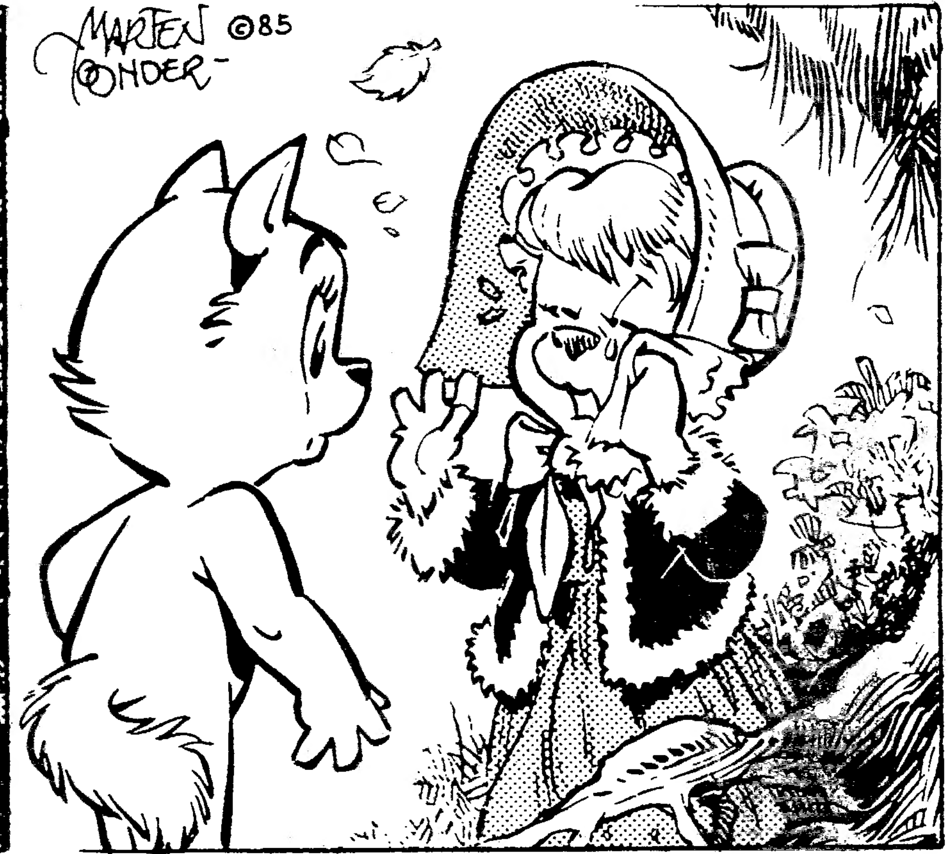
Ze boog zich dieper over heer Ollie's hand en liet een zilveren lachje horen, dat door de wind over het tuinmuurtje gevoerd werd; juist op het moment dat juffrouw Doddel in grote haast naderde...

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

01684 Juffrouw Doddel bleef verstard bij de tuinpoort staan en keek met grote ogen naar heer Bommel, die zich door een onbekend vrouwspersoon door de tuin liet leiden. De wind streek klagend langs de pilaren, maar daar bovenuit hoorde ze duidelijk heer Ollie's stem.

''Wat ziet u daar?'' vroeg hij, terwijl hij zijn handen gulzig uitstak.

''Een prachtige maanberg!'' riep het mens uit. ''U zult een lange reis over het water maken. U zult varen in gezelschap van een ongevormd iemand, die u op het verkeerde pad zal brengen; maar er is hulp op komst. Wat u nodig hebt is vrouwelijke warmte en tederheid, en...''

Doddeltje luisterde niet langer. Dit alles was te veel voor haar, en terwijl ze in schreien uitbarstte snelde ze terug naar haar huisje. Tom Poes, die toevallig op dezelfde weg liep, hoorde haar aankomen en bleef verbaasd staan.

''Is er iets?'' vroeg hij. ''Kan ik soms helpen?''

Het vrouwtje hield ademloos halt en veegde haar ogen af.

''Niemand kan me h-helpen,'' stamelde ze gebroken. ''Ik dacht d-dat d-dat Ollie het kon, m-maar die...''

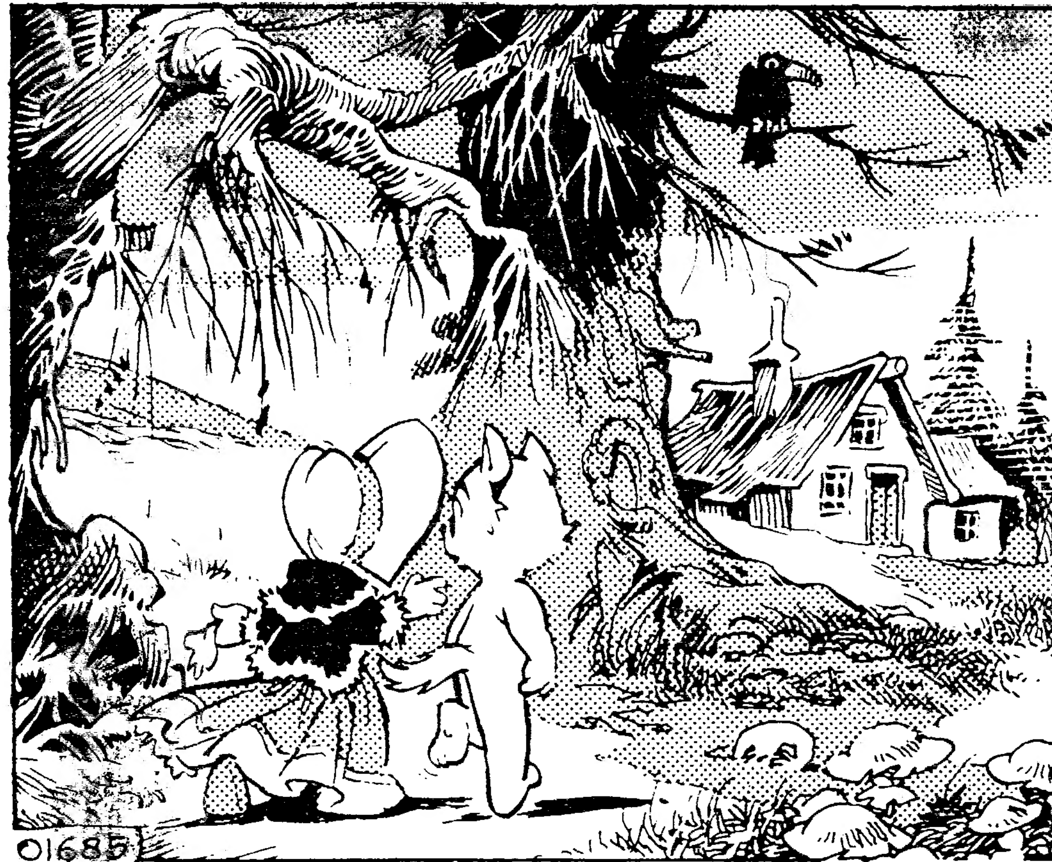
Ze barstte opnieuw in snikken uit en nu begon Tom Poes bezorgd te worden.

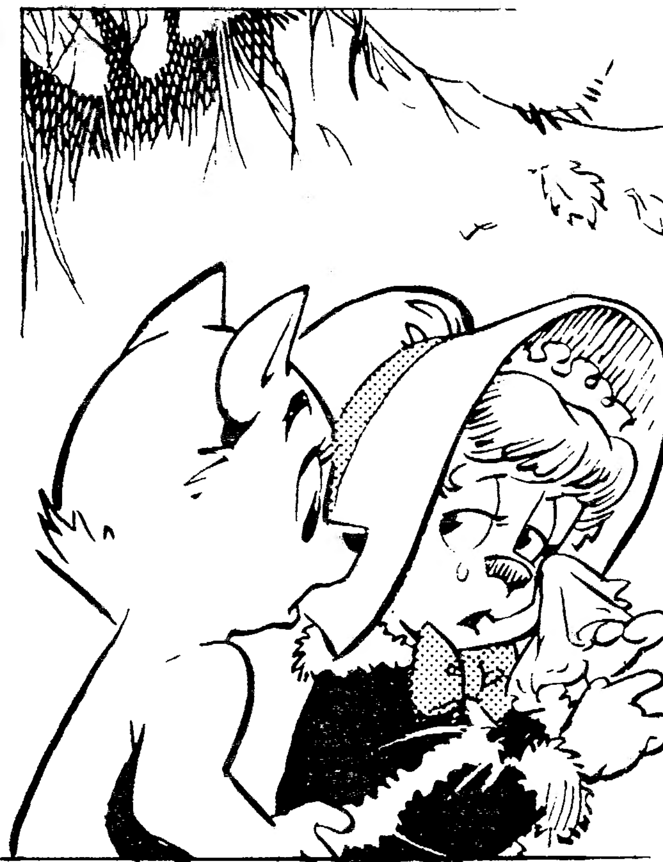
''Wat is er met heer Bommel?'' vroeg hij.

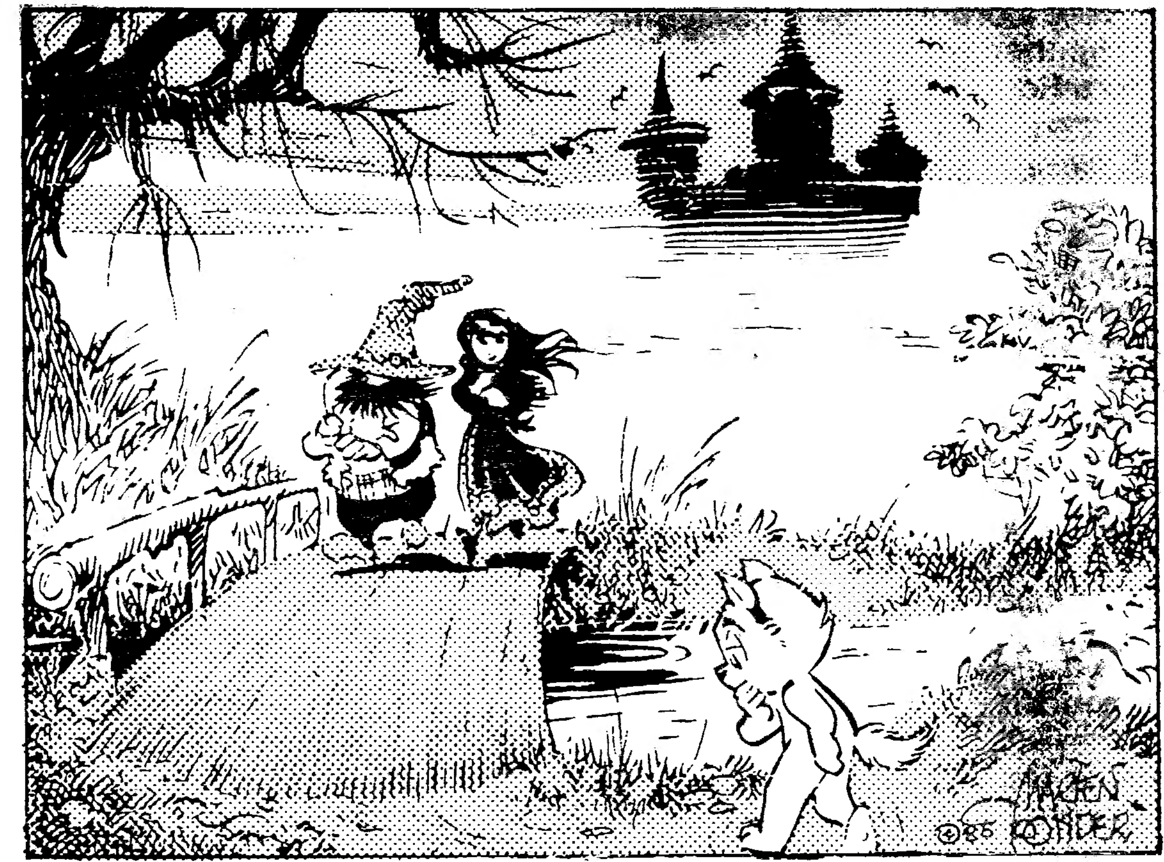
''D-die heeft andere d-dingen aan het hoofd,'' bracht juffrouw Doddel er uit. ''Zo'n opgetutte; je weet wel. En juist, nu ik hem zo nodig heb! Ach; hij was altijd zo moedig en zo sterk, en ik voelde me altijd veilig bij hem. Maar nu...''

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

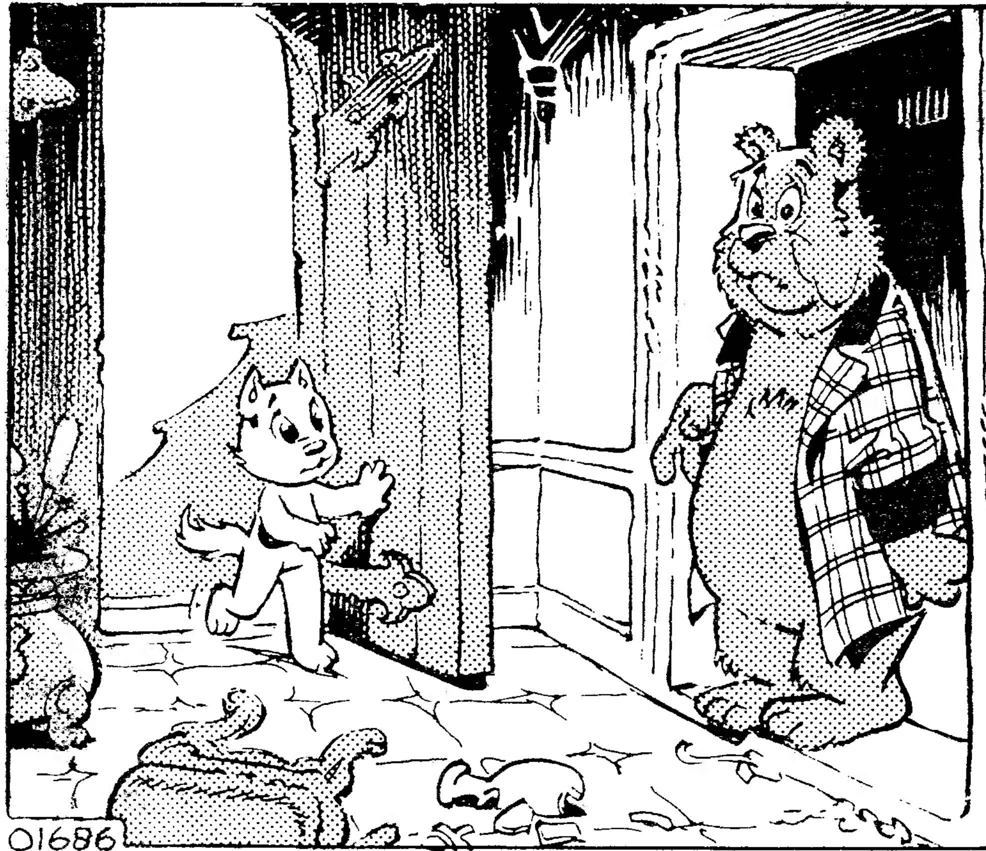

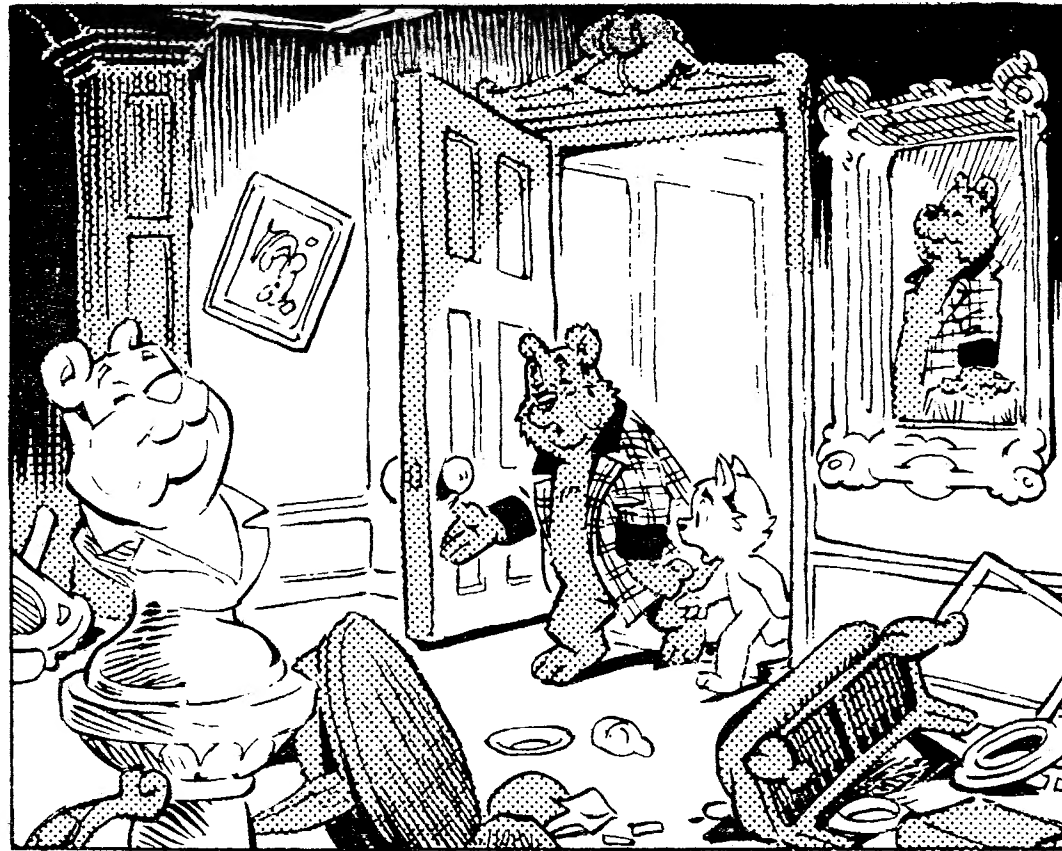
01685 Juffrouw Doddel begon snikkend te lopen, en Tom Poes liep met haar mee.
"Waarvoor had u heer Ollie nodig?" vroeg hij. "Is er iets ergs gebeurd?"
De buurvrouw knikte en haar verdriet maakte plaats voor verontwaardiging.
"Die ambtenaar is bij me geweest," zei ze. "De meneer Dorknoper. Mijn huisje wordt onteigend! Het wordt afgebroken, want hier moet een nieuwe stadswijk komen, die Buitenrommel heet. Alles gaat tegen de vlakte. Alles wat mooi en vertrouwd was. Het is erg voor een vrouw alleen. Ik dacht, dat Ollie misschien... Maar meneer Bommel zit oogjes te trekken met handje vasthouden. Meneer Bommel heeft... Ach, ik wil niets meer over hem horen."
Ze draafde haar tuintje binnen, en Tom Poes liep nadenkend verder.
"Een nieuwe woonwijk hier?" zei hij bij zichzelf. "Dan gaat alles tegen de grond. Bommelstein dus ook. Hm, dat is niet zo best. En wat is er met heer Ollie aan de hand? Ik kan beter eens met hem gaan praten."

Hij was zo in getob verdiept, dat hij de twee zwervers die hem tegemoet kwamen, niet opmerkte. En daardoor zag hij ook niet, dat een van hen een zware zak over de schouder droeg.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

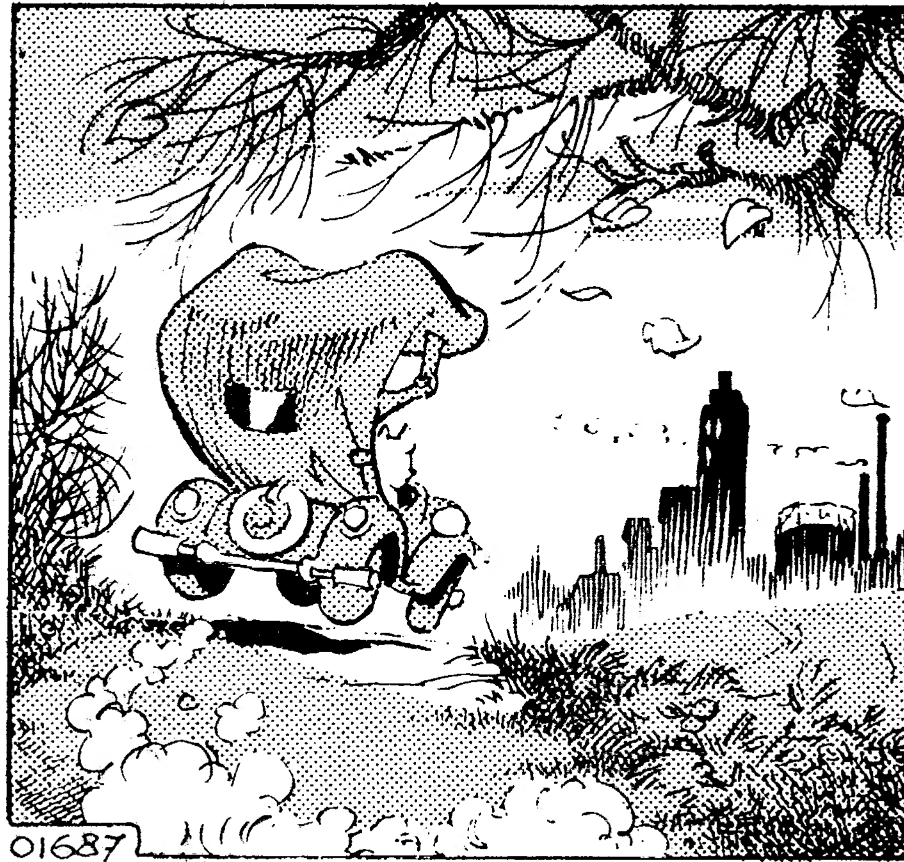

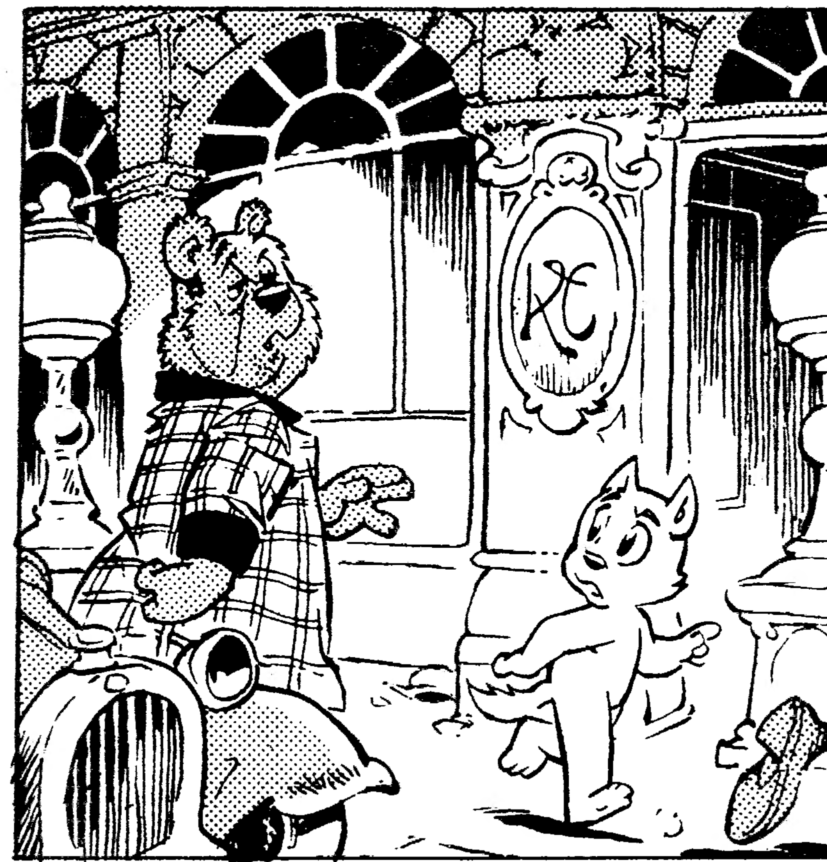

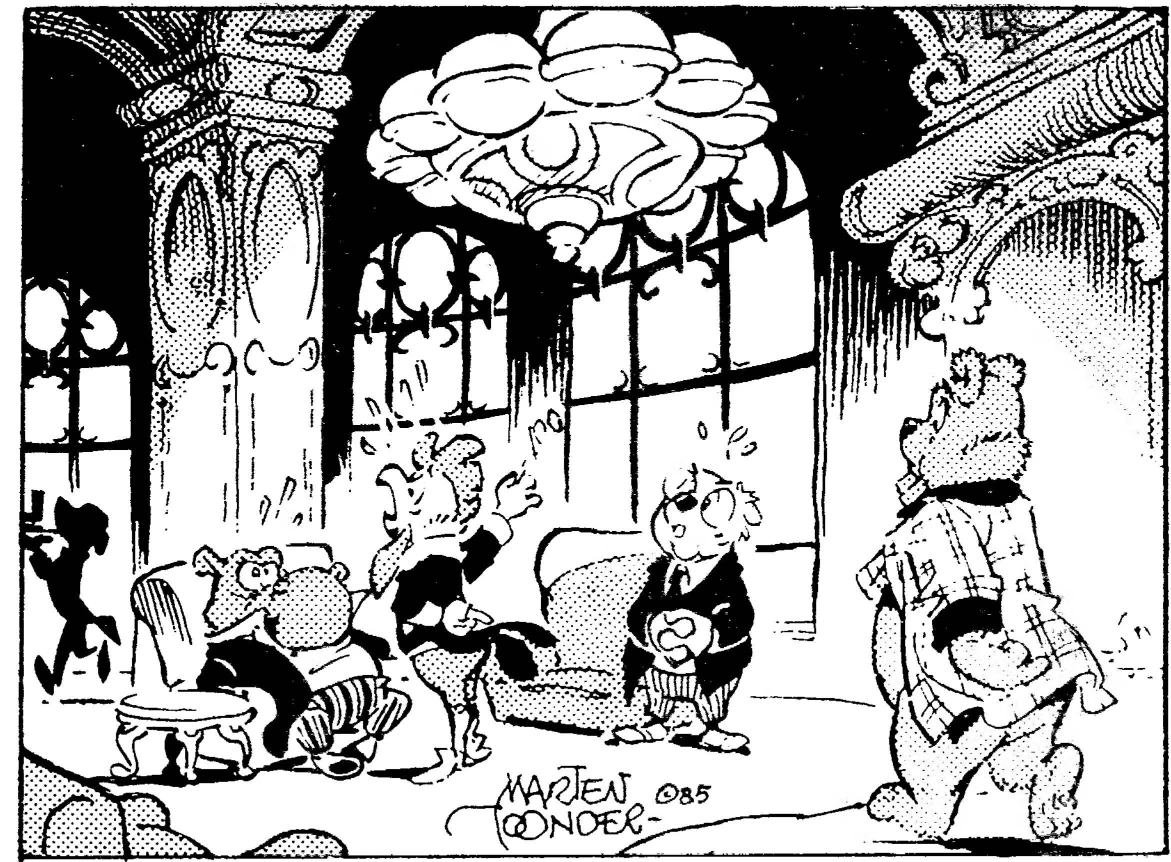
01686 De voordeur van Bommelstein stond wijd open, en toen Tom Poes de hall binnenkwam, zag hij dat die rommelig in de kille herfstwind lag, terwijl heer Bommel verwezen op de drempel van zijn kamer stond.
"Het is heel vreselijk," hoorde Tom Poes hem zeggen. "Er is ingebroken, terwijl ik met die aardige, begrijpende dame stond te praten. Mijn zilveren haardstel en mijn antieke pijpreinigers zijn verdwenen."
"Dat is niet zo leuk," zei Tom Poes meelevend. "Het is gevaarlijk om de deur op te laten als u naar buiten gaat om met een dame te praten. Maar er is iets anders vervelends..."
Heer Ollie keerde zich om en ging de kamer binnen.
"Kijk eens wat een bende ze hier hebben gemaakt!" klaagde hij. "Gelukkig hebben ze mijn kunst niet meegenomen. Maar mijn bestek wel. Het is erg! Ik ben toch al zo laag gezonken door de koude en de leegheid om me heen, terwijl ik toch alles heb, zodat ik niet weet, wat ik eigenlijk mis. En dan haalt men mijn bezittingen nog weg ook."
"Ja," zei Tom Poes. "Maar er is iets anders vervelends. Ze gaan hier een nieuwe stadswijk bouwen, en nu zijn ze bezig met onteigenen."
Heer Bommel bleef staan en keek met neergetrokken mondhoeken naar zijn jonge vriend.
"Aan jou heb ik ook niks," sprak hij misnoegd. "Ik voel me lang niet goed en men steelt mijn kostbare erfstukken, waar ik zo aa gehecht ben. En wat doe jij? Jij gaat over nieuwe stadswijken praten. Ach, het is heel vreselijk om altijd met zijn moeilijkheden alleen te zijn, zonder een warme hand, die de leegte vult. Ik ga eh... Ik ga naar de stad om de politie te waarschuwen, en de Kleine Club en zo."
"Ik ga mee," zei Tom Poes.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

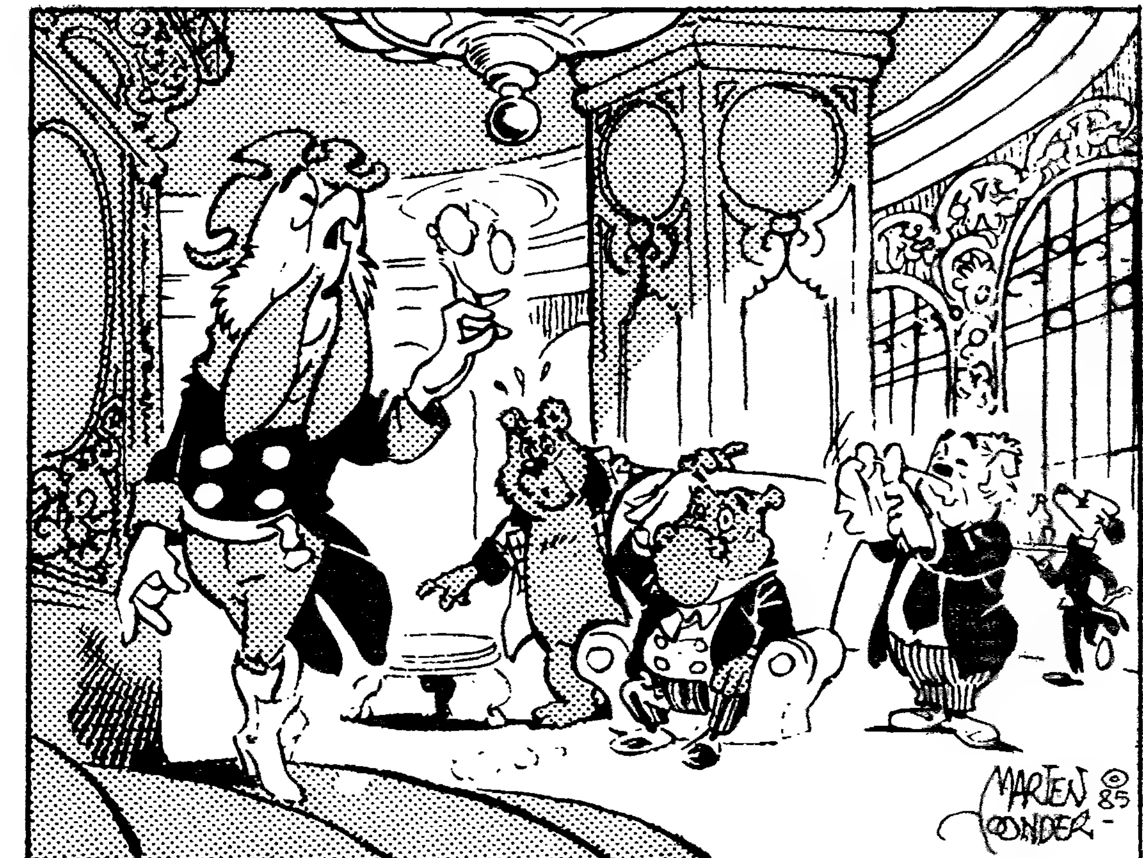
01687 "Wat ik nodig heb, is vrouwelijke warmte, en daarom zal ik een lange reis over het water gaan maken," zei heer Bommel toen ze naar Rommeldam reden. "Dat zei die dame die ik in de tuin tegen kwam."
Tom Poes begreep, dat het een waarzegster geweest was, en dat zijn vriend vol zat met onlustgevoelens, die hij toch niet kon begrijpen. Daarom was hij zo verstandig om zijn mond maar te houden, en ook niet verder over de nieuwe woonwijk te praten. Maar hij voelde, dat hij er iets aan doen moest, en daarom stapte hij snel uit toen de Oude Schicht voor de Kleine Club stil stond.
"Ik ga naar de Stadsbibliotheek," zei hij.
"Je doet maar," gaf heer Ollie toe. "Ik ga hier naar binnen, want hier zal ik wel hoogstaande, begrijpende lieden vinden, die met een heer kunnen meevoelen."
Dat bleek echter tegen te vallen. Toen hij vol verwachting de conversatiezaal binnentrad werd hij getroffen door de gezwollen stem van de markies, die de anders zo gezellige stilte verscheurde.
"Het is affreus!" zo riep de edelman de burgemeester toe. "Na alles wat ik voor deze gemeente gedaan heb! De helft van mijn park onteigenen voor een platte woonwijk! En gij, amice? Gij zit daar achter, als het rode crapule, dat ik eindelijk ontmaskerd heb!"

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

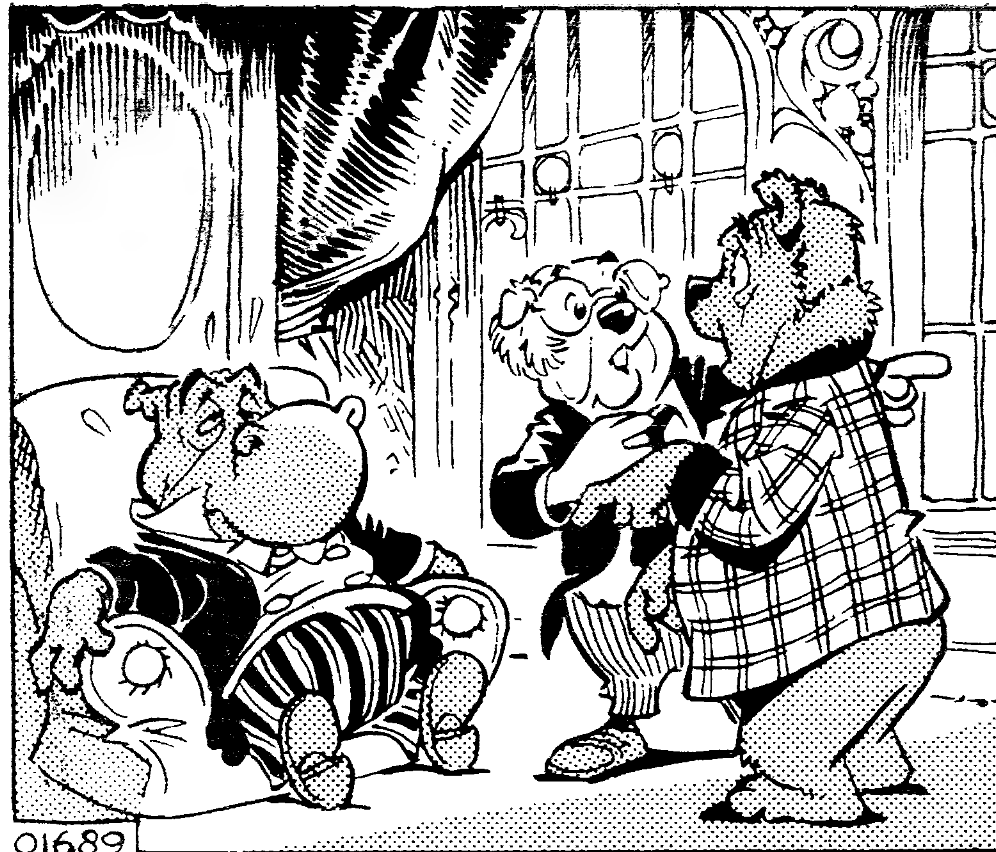

01688 Heer Bommel kreeg geen gelegenheid om zijn gevoelsleven in een prettige sfeer te behandelen. De markies voerde het woord en deed dat zo krachtig, dat hij het terrein geheel beheerste.
''Dit is de laatste druppel!'' sprak de edelman. ''Na de eerste toorn zocht ik troost bij mijn harp om mijn dichtersnaar te laten trillen. En zoals immer bracht dat soelaas. Alvorens heen te gaan, zal ik u deelgenoot maken van de diepe roerselen die in mij opwelden. Als afscheidswoord.''
Hij nam een sierlijke houding aan, sloot de ogen en hernam met gezwollen, doch gevoelige stem: ''Alle rozen zijn vannacht vergaan / En de dageraad bracht regen / Die nu ritselt in mijn oprijlaan / Laci, ik kan er niet meer tegen.''
''Ik ook niet,'' zei heer Ollie. ''Ik...''
Maar reeds vervolgde de dichter: ''Een natte wind beweegt de blaad'ren / Die stervend naar het asfalt zijgen / In mij weent het bloed der vaad'ren / Want 't is uit! Mijn stem moet zwijgen!''

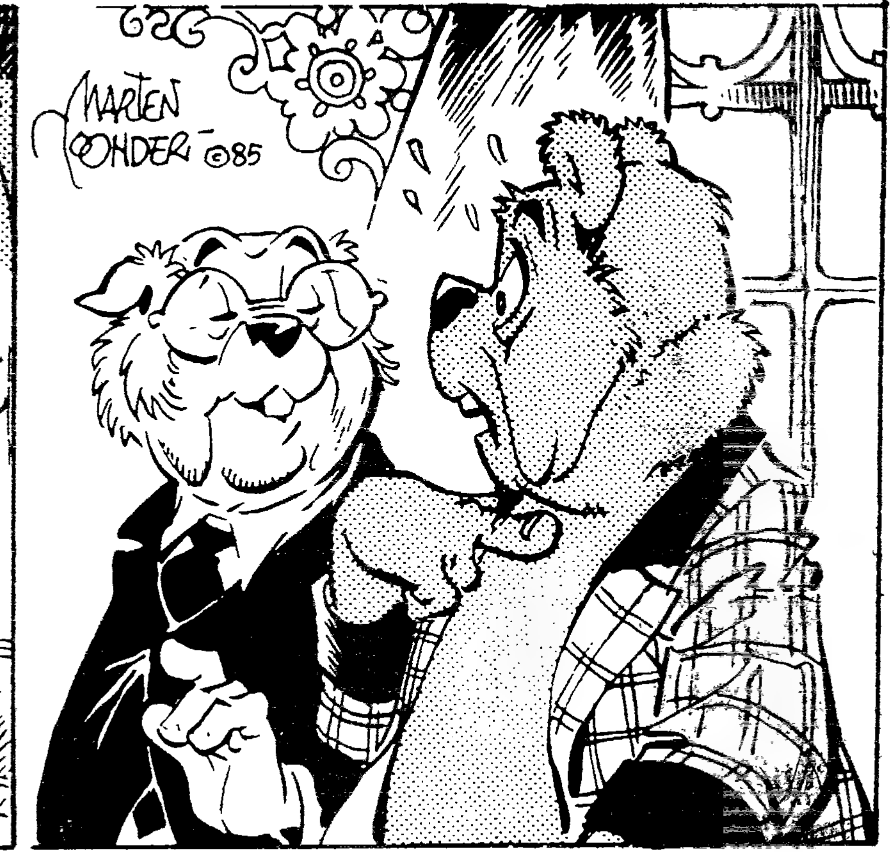
De heer de Cantecler wachtte niet op bijvalsbetuigingen. Hij keerde zich om en schreed naar de uitgang. Doch bij het beklimmen der treden wendde hij zich een weinig om, voor een gesmoord laatste woord.
''Parbleu,'' prevelde hij. ''Ik zal mijn buiten verkopen aan een horeca-bedrijf, want hier kan ik niet blijven. In mijn stamslot Troebeloo zal ik mij terugtrekken om mij te bezinnen op mijn poëzie. Adieu.''

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

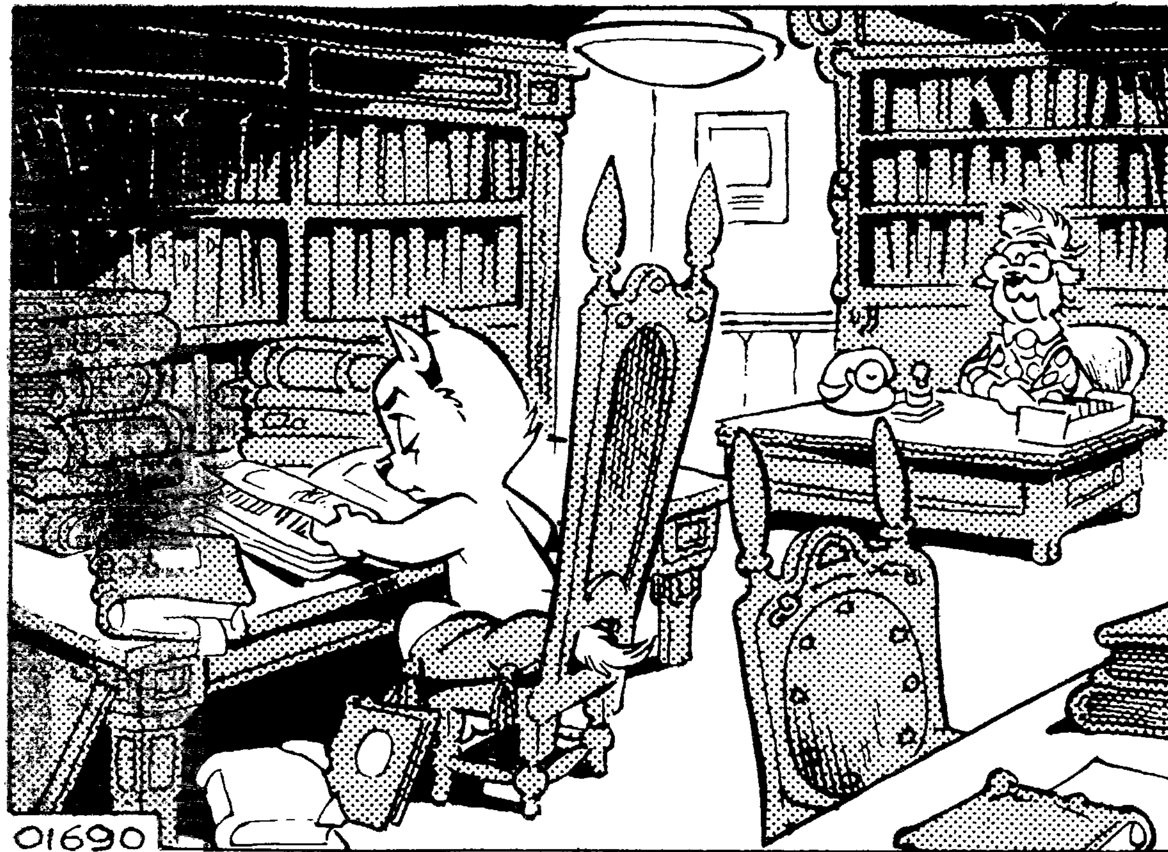

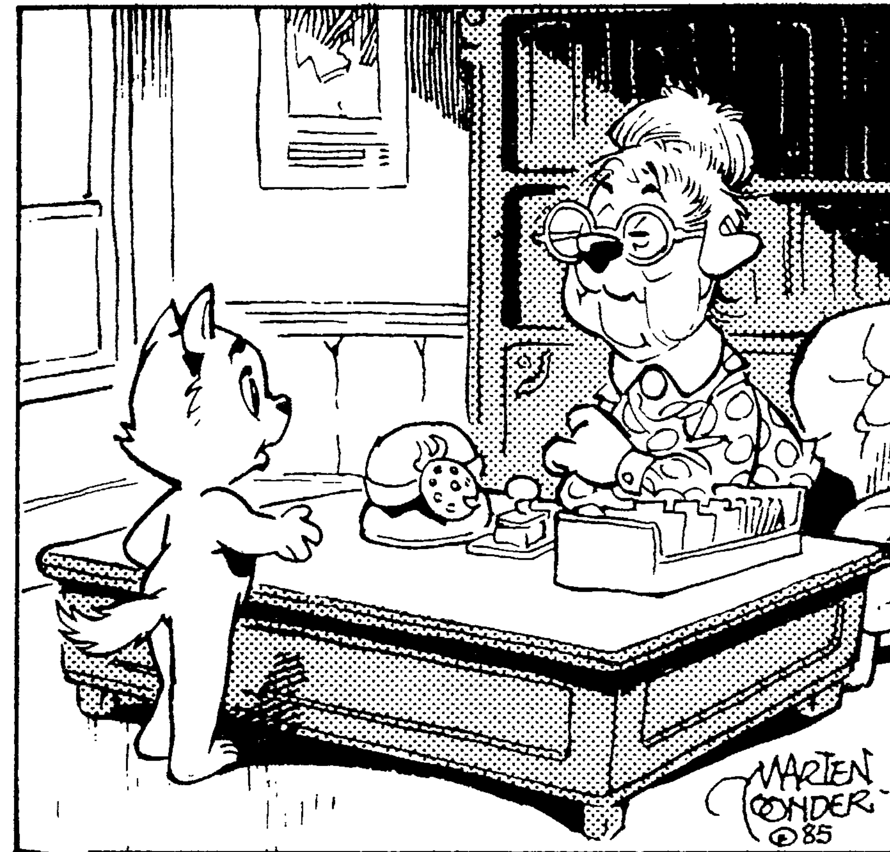

01689 Heer Bommel ontwaakte uit de verdoving waarin het gedicht van de markies hem gebracht had, en wendde zich tot de versufte burgemeester.
''Wat betekent dit?'' vroeg hij. ''Waar had hij het over? Waarom gaat hij zijn buiten aan een café verkopen?''
De magistraat antwoordde niet, doch staarde gedachtenloos voor zich uit.
''We kunnen hem beter alleen laten,'' fluisterde de ambtenaar Dorknoper, die een gevoelige inborst had; al wisten de meeste lieden dat niet. ''Komt u mee, dan zal ik het u uitleggen.''
Heer Ollie volgde hem naar de uitgang, en onder het lopen vertelde de hooggeplaatste beambte hem alles wat oplettende lezertjes al weten.
''De raad heeft het plan voor de nieuwe woonwijk al aangenomen,'' besloot hij. ''Daardoor wordt ook de onteigening een feit. De burgemeester trekt het zich erg aan. Hij heeft geprobeerd het tegen te houden, maar de raad was vóór. Nu, dan houdt alles op; dan zult u begrijpen.''
Voor het eerst drong het tot heer Bommel door, wat de bedoeling was, en hij bleef ontdaan staan.
''En ik dan?'' vroeg hij.
''Tja,'' zei de ambtenaar vriendelijk. ''Ik ben heel bang dat ook uw huis, Bommelstein, in de weg staat. Maar dat zijn details, die worden geregeld door de gevolmachtigde inspecteur.''

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

01690 Terwijl heer Bommel in de Kleine Club bezig was, zat Tom Poes in de Gemeentebibliotheek met een stapel geschiedenisboeken om zich heen.

"Ergens zal slot Bommelstein toch wel genoemd worden," dacht hij al bladerend. "Het is tenslotte een oud kasteel, dat al heel wat heeft meegemaakt. De markies noemt het nu wel een opgelapte ruïne, maar het is vast een historisch gebouw. En ik zit al in de middeleeuwen, zonder dat ik het ben tegengekomen. Hm, misschien zoek ik verkeerd. Ik zal die dame eens vragen."

De dame, die hij bedoelde, was doctoranda Pi Fynvandraet, die daar die middag persoonlijk toezicht hield. Dat was maar gelukkig, want ze wist meteen wat hij bedoelde.

"Bommelstein?" herhaalde ze desgevraagd. "Dat is de echte naam niet, hoor. De nieuwe eigenaar heeft het naar zichzelf genoemd, en hij heeft er nogal wat aan verbouwd. Jammer. Maar het is oorspronkelijk een Zeekoning-vesting, en in de middeleeuwen noemde men het de Drakenborgh. Een interessant gebouw. Je kunt er alles over vinden in deel D 127, vent."

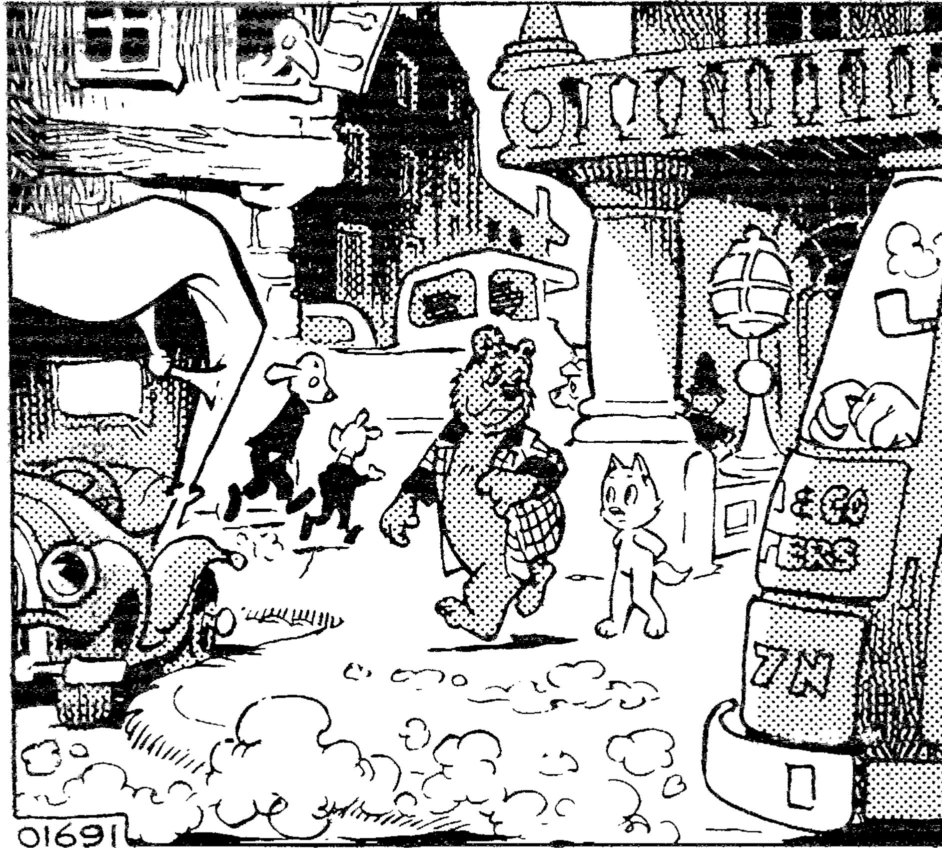
Tom Poes zocht deel D 127 echter niet op. Hij wist genoeg en haastte zich het gebouw uit; juist op het moment dat heer Ollie daar in een verzakte houding passeerde.

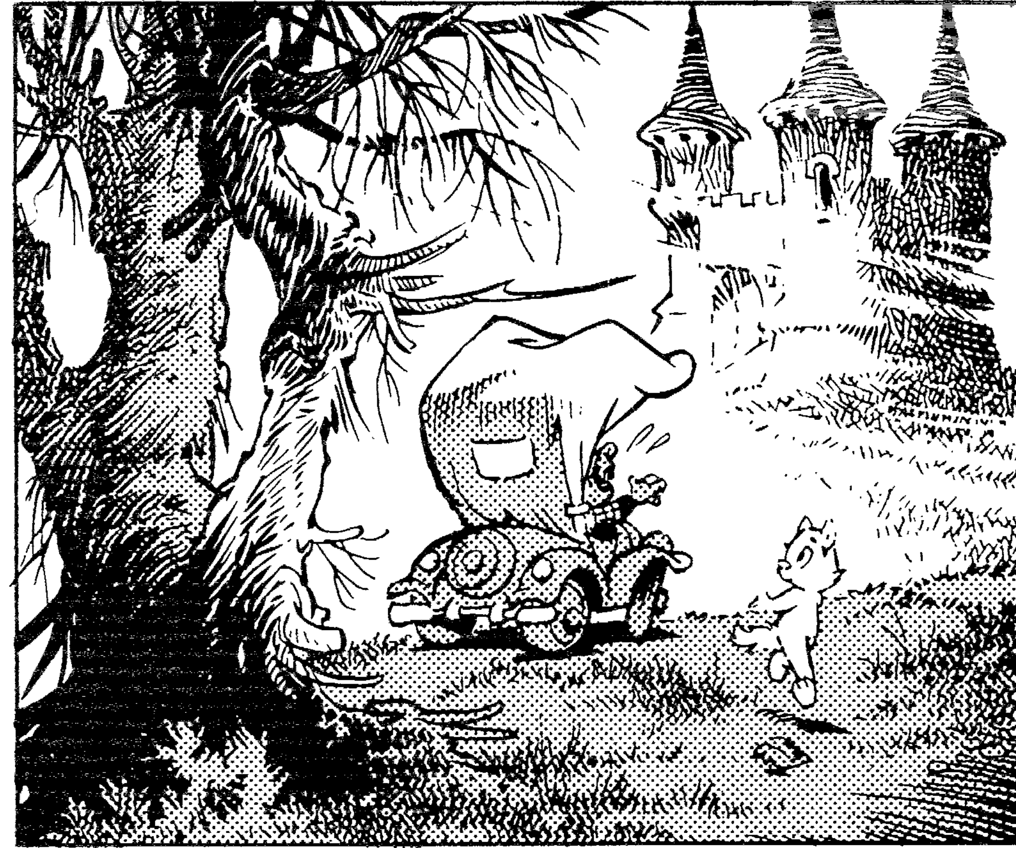
"Heer Bommel!" riep hij. "Ik heb iets belangrijks ontdekt, zodat we nu...

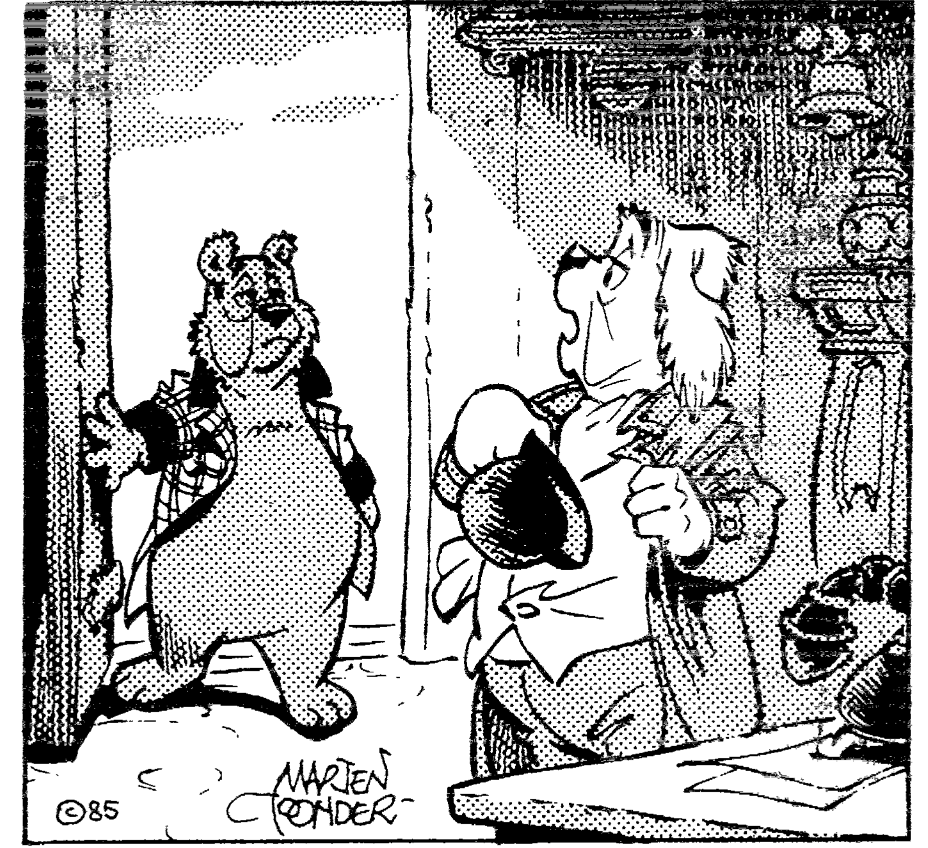
"Het is te laat, jonge vriend," mompelde heer Bommel. "Alle rozen zijn vannacht vergaan. En Bommelstein staat ook in de weg.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

01691 ''Het is heel vreselijk,'' zei heer Bommel, toen ze naar de Oude Schicht liepen. ''Ik hoor daar, dat ze een nieuwe woonwijk gaan bouwen, dwars over mij en de markies heen. Maar die gaat weg; de markies, bedoel ik. Want het regent in zijn oprijlaan, en daar kan hij niet meer tegen. Ik trouwens ook niet, jonge vriend. Alles is koud en leeg om me heen, terwijl men mijn tafelzilver steelt en mijn huis en haard gaat afbreken. Het is te veel voor mij; zeg nu zelf!''

Tom Poes zei niet, dat hij al veel eerder gewaarschuwd had voor het onteigenen van Bommelstein; daar was hij te verstandig voor. Hij luisterde geduldig naar het klagen van zijn vriend, totdat ze bij het zijpad kwamen dat naar zijn huisje leidde.

''Laat me er hier maar uit,'' zei hij toen. ''Ik moet een belangrijke brief schrijven, voordat ik het nummer van dat boek vergeet. D 127 was het.''

''Het is mooi!'' riep heer Ollie uit. ''Wat kan er nu belangrijker zijn dan de wereld, die om me heen verandert en vergaat, terwijl het nog mist ook? Maar ga je gang maar en laat mij maar weer alleen met mijn zorgen.''

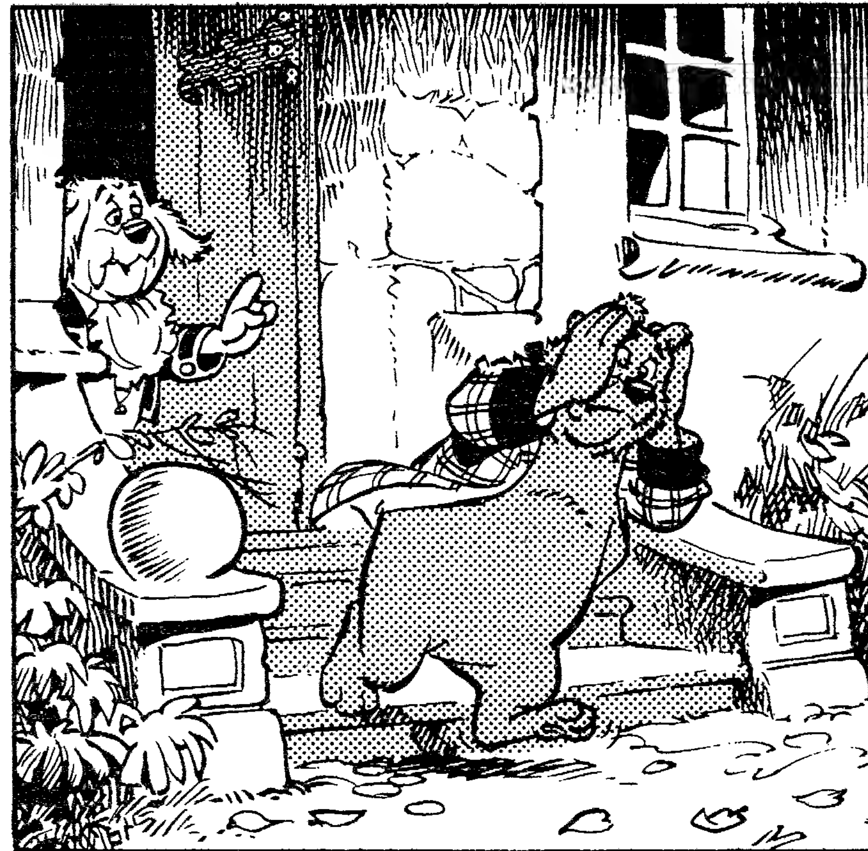
Hij gaf grimmig gas en niet lang daarna stapte hij lusteloos de hall binnen waar de bediende Joost bezig was zich van zijn jas en hoed te ontdoen.

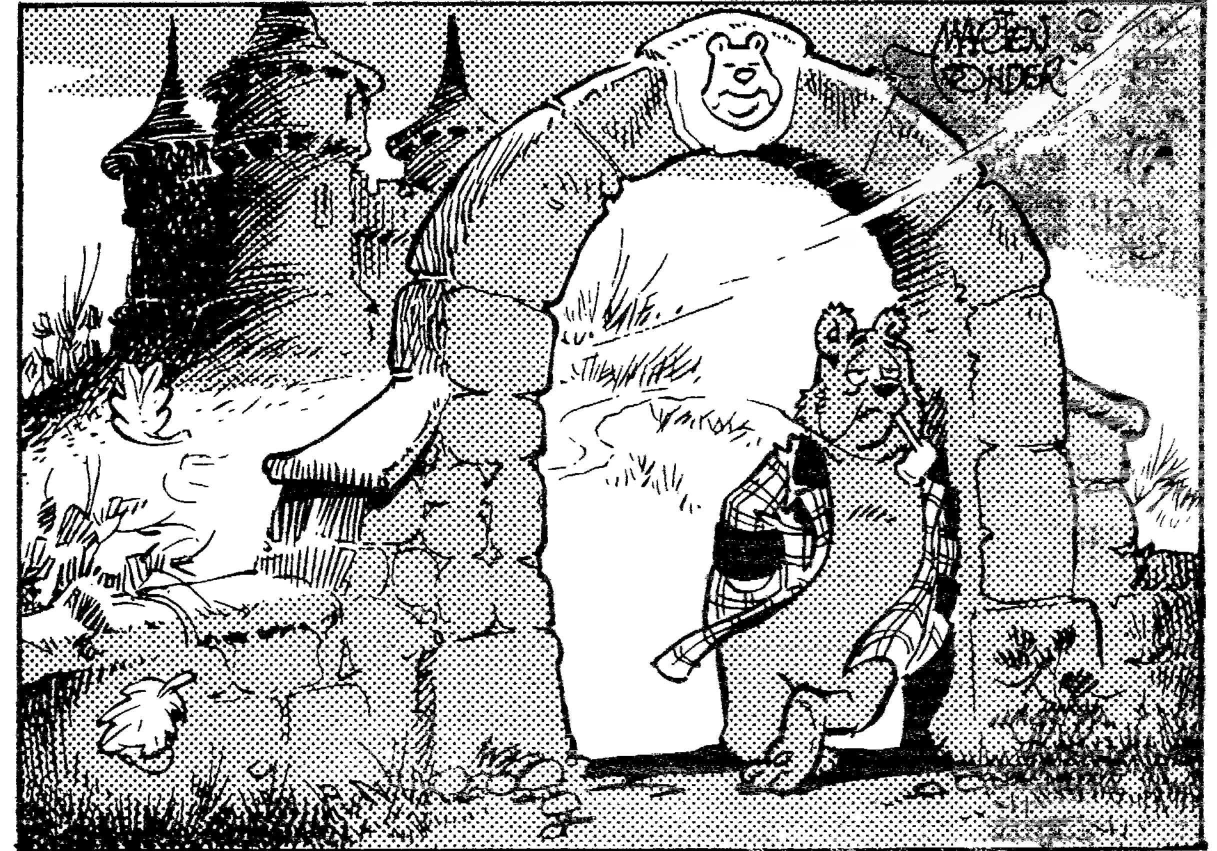
''Ik ben ook juist binnen,'' sprak de trouwe knecht. ''En weet u wat ik van mijn neef gehoord heb? Die is bode ten stadhuize, en hij vertelde mij dat de burgemeester ontslag heeft genomen, met uw goedvinden. Hij schijnt een ernstig meningsverschil met de raad te hebben.''

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

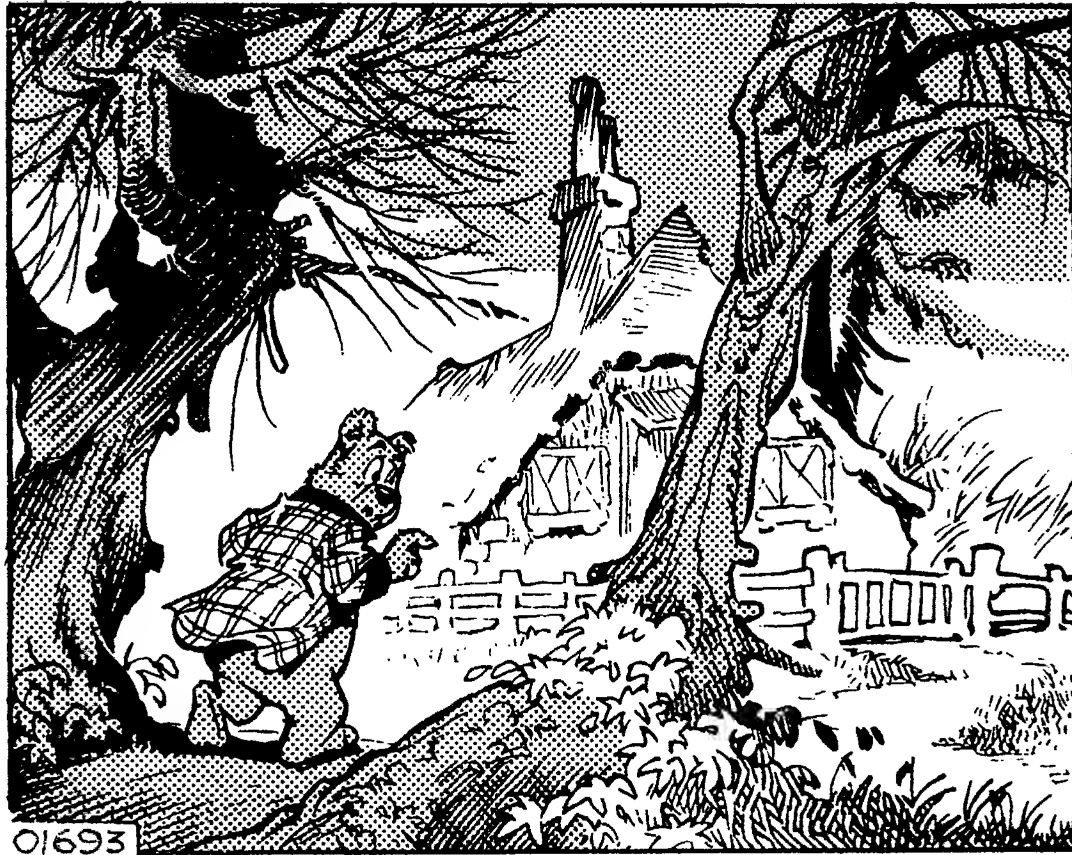

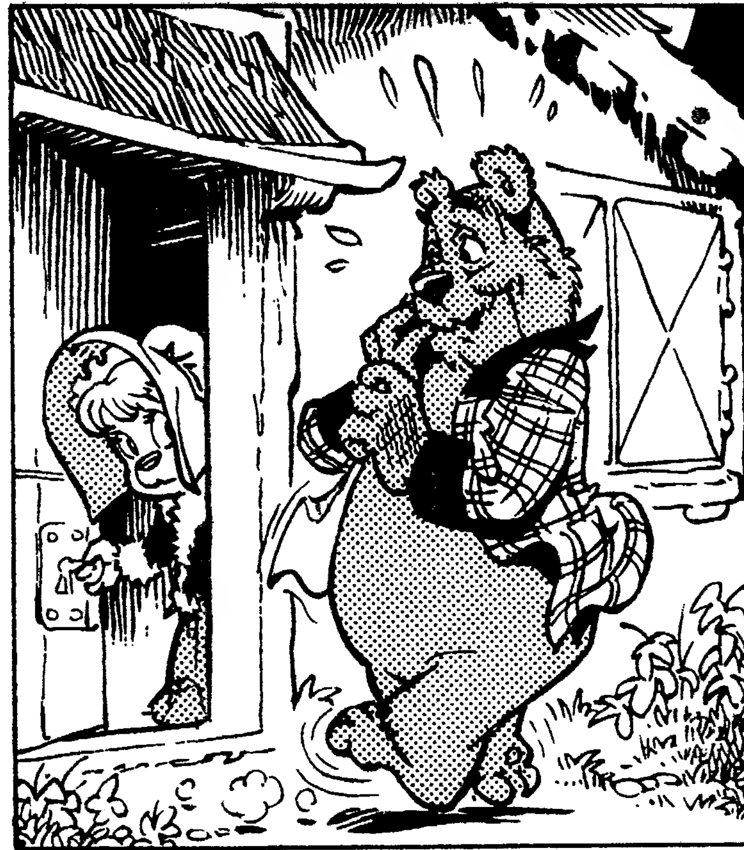
01692 Heer Bommel wendde zich af en staarde met een lege blik voor zich uit.
„Ook dat nog,'' prevelde hij. „De burgemeester heeft ontslag genomen! Ik dacht al: wat ziet hij er slecht uit. Net als ikzelf...''
''Mijn neef vertelde me trouwens, dat hier een nieuwe woonwijk gebouwd gaat worden,'' hernam Joost, die zijn werkgever een beetje wilde opbeuren. „Heel gezellig, omdat mijn tante dan in de buurt komt wonen. Maar eh... ik ben zo vrij mij een weinig bezorgd te maken over Bommelstein. Dat ligt precies op de weg van de Nieuwe Wethouder Kneepstraat, als ik mij verstouten mag...''
Heer Ollie luisterde niet verder. Hij sloeg de handen aan de oren en haastte zich het pand uit, omdat het hem allemaal te veel werd.

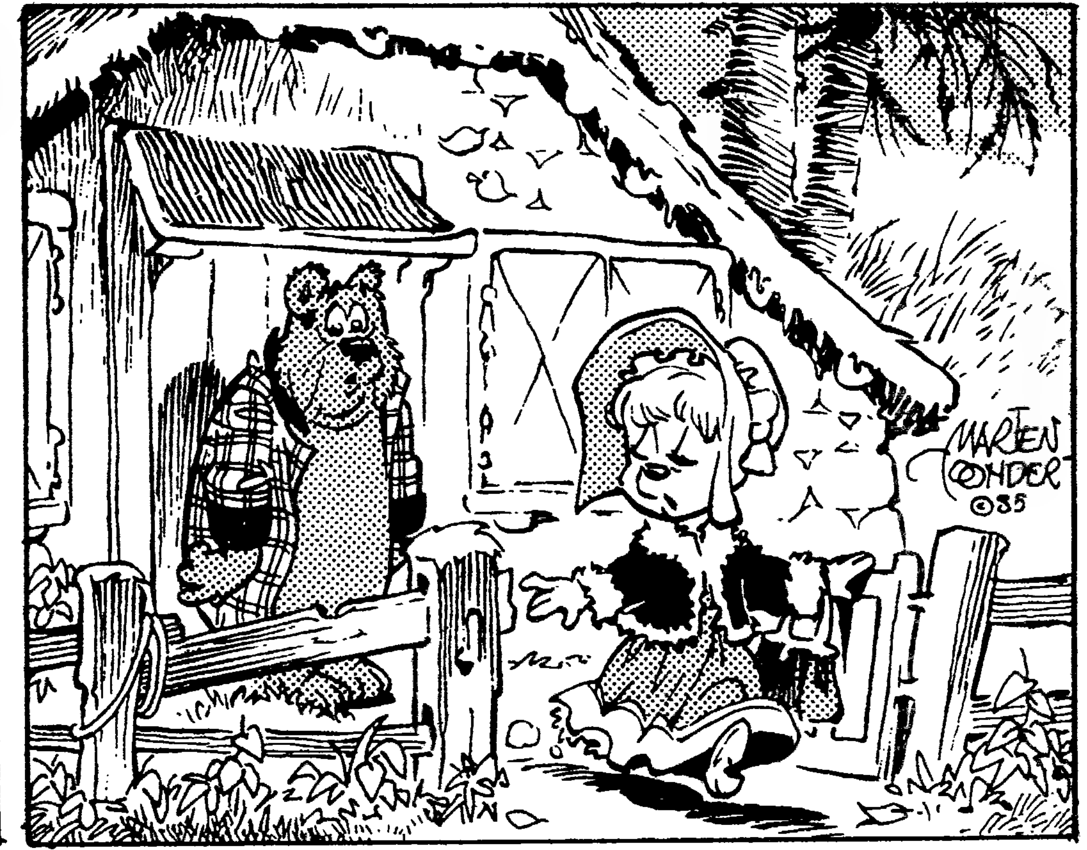
''Voorzichtig, heer Olivier!'' riep de zorgzame bediende hem na. ''Het is vandaag Vrijdag de 13de!''
''Mij wordt n-niets b-bespaard,'' stamelde heer Bommel, terwijl hij wankelend een weg door zijn ritselende tuin zocht. Bij het noorderpoortje, dat aan betere tijden herinnerde, bleef hij staan en stak met bevende handen een pijp op. Om zijn oren blies de schrale wind en om zijn voeten dwarrelden dorre bladeren, zodat de verwaaide rook hem geen troost bracht.
''Wat nu te doen?'' zo vroeg hij zich af, terwijl hij moedeloos over het verlaten landschap blikte. „Ik ben aan het einde van mijn latijn. De wijze dame, die me vanmiddag aansprak, zei dat ik gebrek aan warmte had. Begrip, zei ze... Een zachte vrouwenhand.... Zou..... Zou misschien...?
Hij maakte de gedachte niet af, maar als vanzelf begon hij te lopen.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

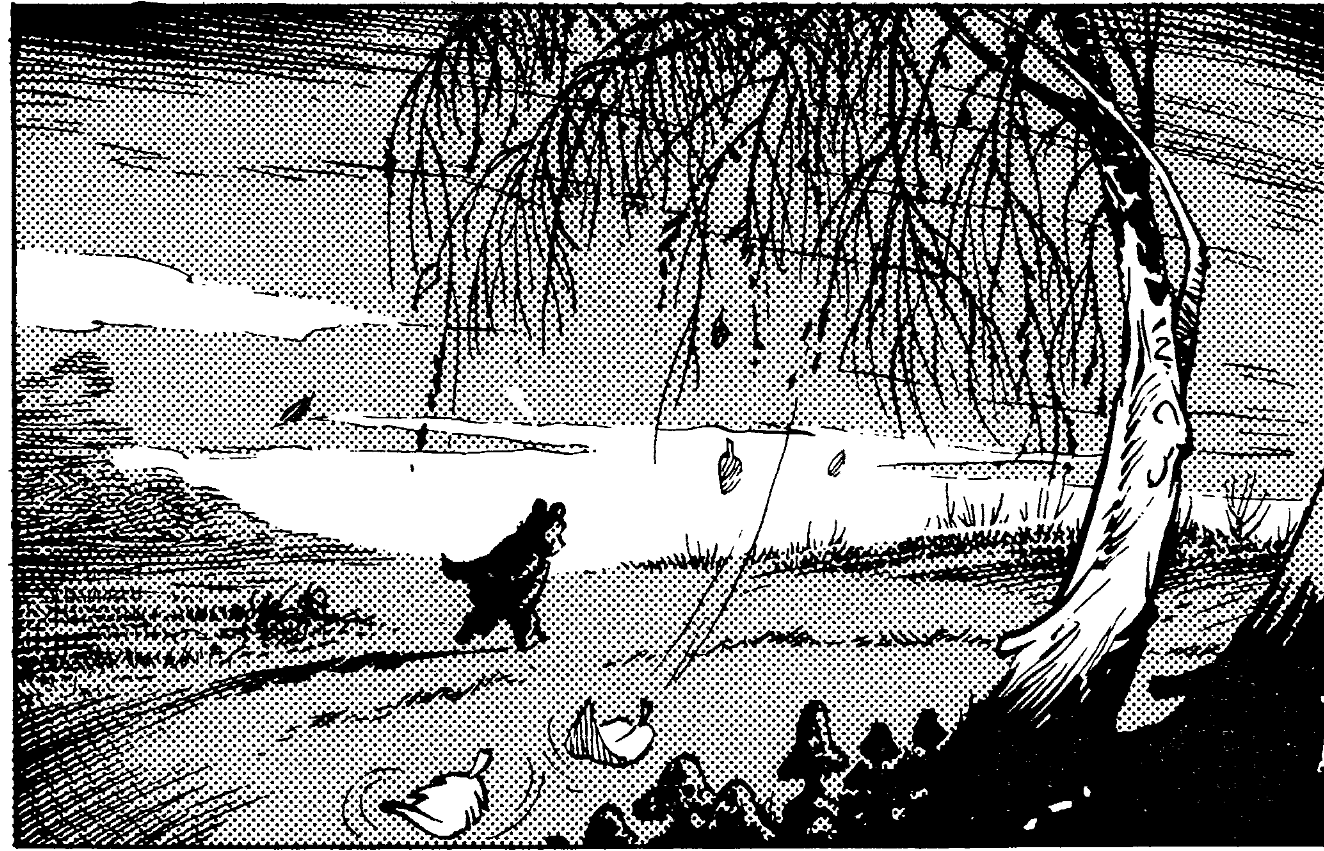

01693 Toen hij eenmaal in beweging was, begonnen heer Bommels gedachten vastere vorm aan te nemen.
,,Warmte,'' mompelde hij, terwijl hij als vanzelf naar het huisje van zijn buurvrouw liep. ,,Natuurlijk! Dat is wat ik nodig heb. Alles is kaal en leeg, zonder een tere vrouwenhand, die zorgzaam de rimpels gladstrijkt als de zorgen boven het hoofd groeien. En kijk: daar woont Doddeltje! Mevrouw Doddel, bedoel ik. Hier zal ik het begrip en de steun vinden, die mijn leven inhoud kunnen geven. Dat ik daar niet eerder aan gedacht heb!''
Deze gedachten hielden hem zo bezig, dat hij niet zag dat de luiken voor de ramen gesloten waren; en toen hij voorzichtig wilde kloppen, werd de deur reeds geopend. ,,O eh....,'' stamelde heer Ollie, geheel verward. ,,Ik wilde... Ik bedoel... eh....''
,,Dag meneer Bommel,'' zei Doddeltje, terwijl ze de sleutel aan de buitenkant in het slot stak en de deur achter zich sloot. ,,Ik ga hier weg. Voorgoed. Mijn huis wordt afgebroken.''
''Weg?'' herhaalde heer Ollie. ,,Afgebroken? Ook afg....'' De vreselijke werkelijkheid begon hem plotseling duidelijk te worden, en hij verstijfde.
,,Het was prettig u gekend te hebben,'' zei juffrouw Doddel, haar hekje uitlopend. ,,Ik hoop, dat u gelukkig zult worden met die eh... die dame. Ik wens u het beste.''

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

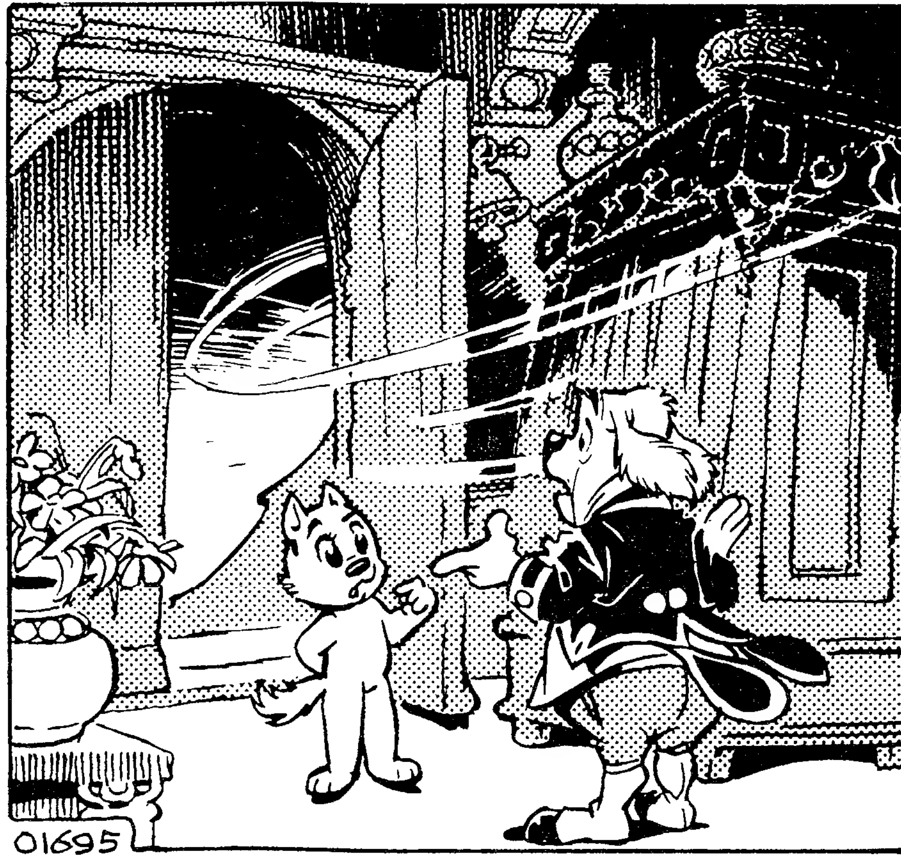

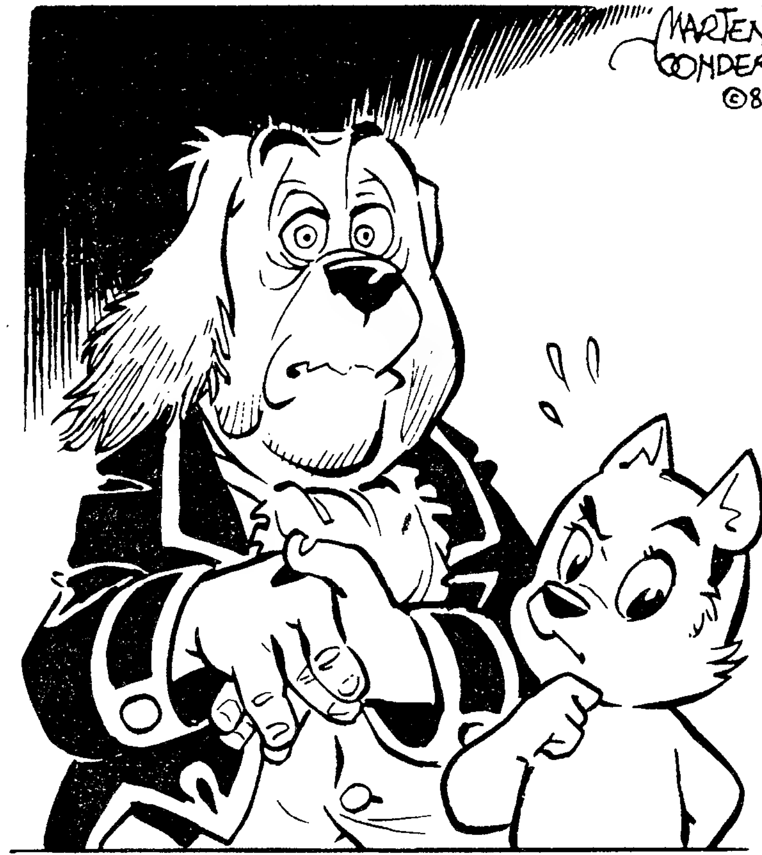

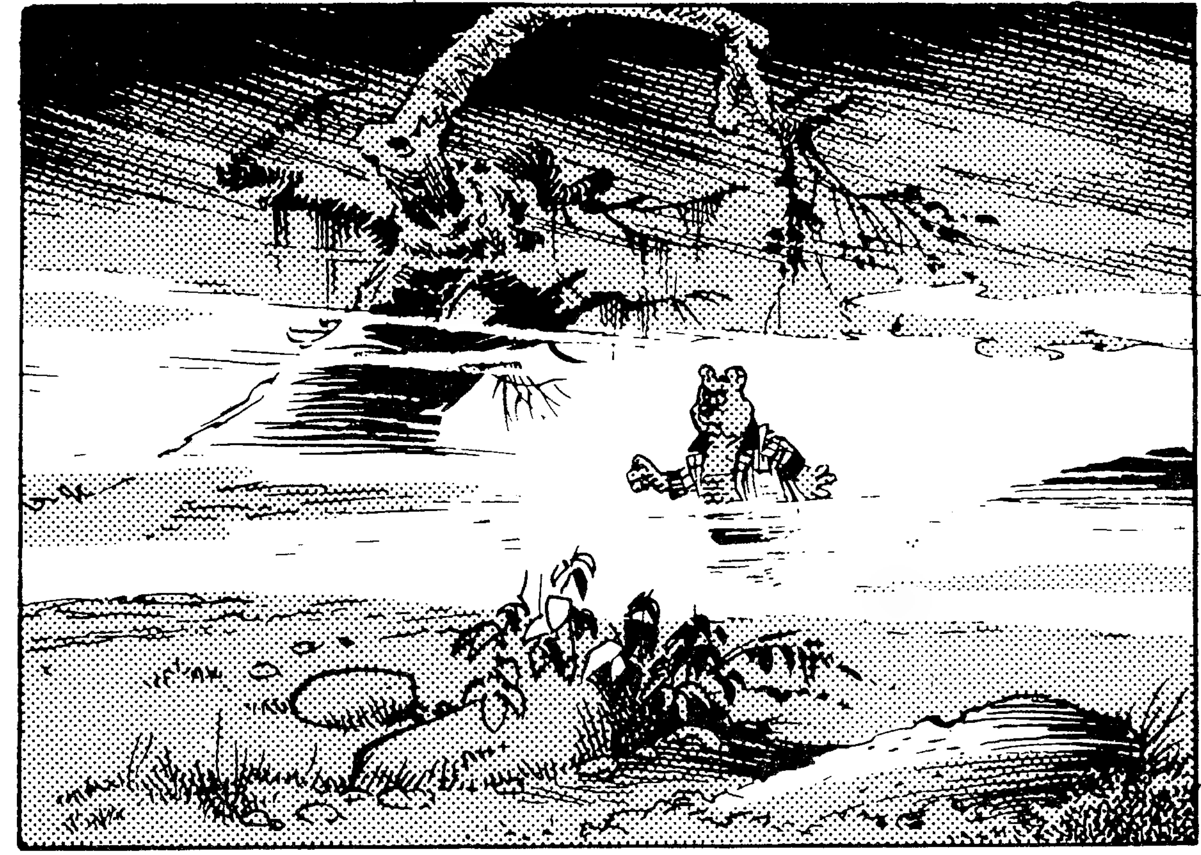
01694 Heer Bommel keek verstard zijn buurvrouw na, tot ze verdween in de grijze herfstavond, en toen wendde hij zich huiverend om.
"Alles wordt afgebroken", mompelde hij. "De markies en de burgemeester. Het hele leven. Wat is Bommelstein zonder Doddeltje? En zonder Bommmelstein? Nu is alles me ontvallen! En wie zou ze met die dame bedoelen? Misschien die waarzegster van vanmiddag? Zou ze soms... Maar nee... Ze geeft immers niks om me? Meneer Bommel, zei ze!"
Zo tobbende slofte hij met nietsziende blik voort totdat hij aan het einde van het weggetje op de heide belandde. Die was grijs en verlaten, en de zon ging onder in een gele lichtstreep aan de einder, die regen voorspelde.
"Bommelstein ligt op de Wethouder Kneepstraat", fluisterde hij smartelijk in het ritselen van de wind. "Ach, mij rest niets anders dan naar een ver land te gaan. 'Een verre reis over het water', zei die waarzegster. Een eenzaam en vergeten leven leiden, dat is het enige. Er is niemand meer, die zich iets van me aantrekt. Zelf Tom Poes schrijft liever brieven, dan dat hij naast me staat om het onrecht te bestrijden. Vroeger, ja; toen was alles anders. Geen zee ging ons te hoog, en samen grepen we iedere poel van verderf aan. Maar nu — alleen de herfst des levens tegemoet; dat is mijn lot".
Maar zo alleen was hij toch niet, want Tom Poes was druk met hem bezig. Toen hij zijn brief gepost had, ging hij naar Bommelstein omdat hij meende, dat heer Ollie nu misschien wel in staat zou zijn om over alles te praten. Maar dat viel tegen.
"Heer Ollivier heeft op betreurenswaardige wijze het huis verlaten", zei Joost, die hem opendeed.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

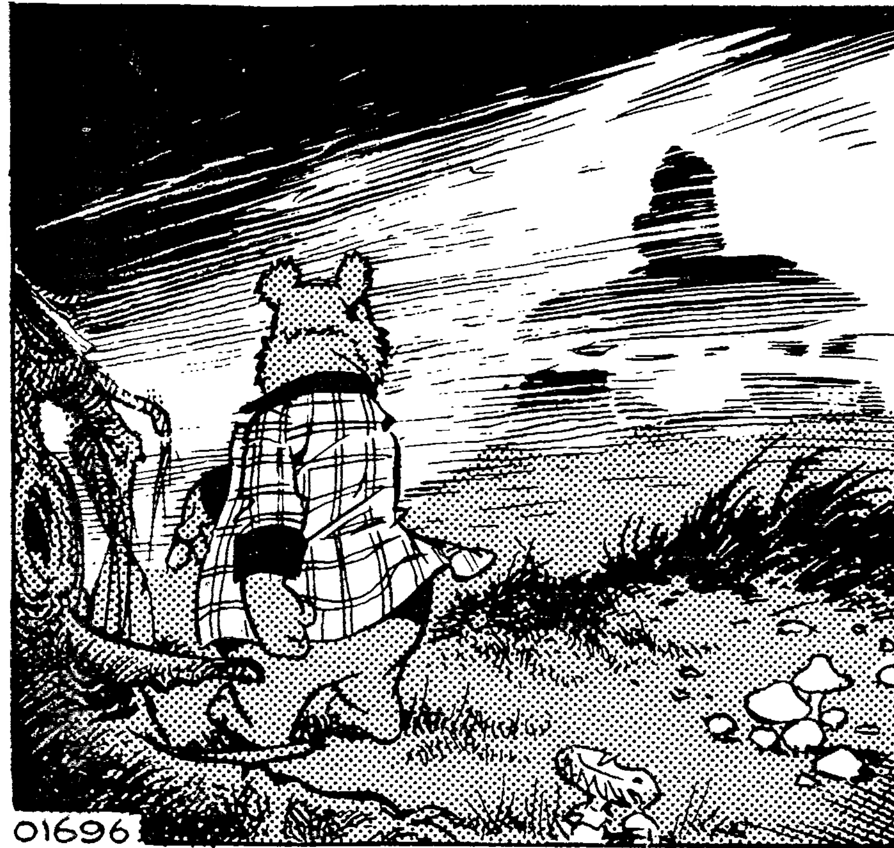

01695 "Wat bedoel je?" vroeg Tom Poes, terwijl hij de tochtige hal binnenstapte. "Waar is heer Ollie naar toe gegaan?"
"Dat is het juist, jonge heer", zei Joost. "Ik ben zo vrij ongerust te wezen, omdat heer Olivier er goed aan meende te doen het huis opgewonden te verlaten. De kwestie was, dat ik me veroorloofde me zorgen te maken over Bommelstein, en dat greep hem aan, als ik me zo mag uitdrukken".
"Nou, dat grijpt mij ook aan, hoor", zei Tom Poes. "Daarom kom ik juist. Het is tijd om eens een plan te maken. We moeten iets doen. Ik heb een stuk uit een boek overgeschreven, dat over Bommelstein gaat, en dat heb ik..."
Joost luisterde echter niet naar hem, maar volgde zijn eigen gedachtegang.
"Het is niets voor hem om zo aangedaan de koude natuur in te rennen zonder piknik-mand", hernam hij. "En dat, terwijl de wind zo akelig piept en de avond zo kil naar beneden slaat. Als hij nu nog de auto had genomen..."
"Ja, dat is vreemd", gaf Tom Poes toe. "Laten we tot morgen wachten. Als hij dan nog niet terug is, gaan we hem zoeken. Het is nu te donker".
Op dat moment kreeg ook heer Ollie in de gaten, dat het donker begon te worden, en dat hij beter naar huis kon gaan. Maar het was vervelend, dat het nu ook begon te misten; en toen hij zoekend om zich heen keek, merkte hij dat hij de weg kwijt was.
"Zelfs de weg naar Tom Poes kan ik niet meer vinden", dacht de verdwaalde heer verslagen. "En dat, terwijl Joost nu met de port op me wacht, terwijl ik de maaltijd heb overgeslagen. Ach, wat moet er van me worden?"

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

01696 Het is merkwaardig hoe eindeloos de heide is wanneer het donker wordt en de herfstnevels grillig over de grond kronkelen. Heer Bommels tred werd dan ook steeds onzekerder en zijn gedachten bewogen zich vormloos door zijn schedel, terwijl de leegte hol door zijn maag rommelde. Het is duidelijk, dat hij op een dieptepunt in zijn bestaan was aangekomen, en als het niet zo kil was geweest, zou hij zich hebben neergelegd om op zijn einde te wachten. Maar nu tobde hij met lege ogen voort, hijgend en struikelend over de paddestoelen, totdat hij een vreemde verhoging gewaar werd, die zich schimmig aftekende tegen het licht van de benevelde maan.

Een poosje stond hij er verstard naar te kijken, maar toen liep hij er voorzichtig op af. Het bleek een grijsaard te zijn, die op een stapel stenen zat en hem een eigenaardige blik toewierp.

,,'s Nachts is het mistiger dan buiten,'' zei deze niet onvriendelijk.

,,O, eh... Ja,'' stamelde heer Ollie. ,,Eh... Nee, bedoel ik. Waar ben ik?''

,,Je bent hier,'' verklaarde de oude knikkend. ,,Hier.'' ,,Maar ik zoek eigenlijk naar Tom Poes,'' legde heer Bommel uit. ,,Gezelschap, bedoel ik. Om mee te praten, omdat zelfs Doddeltje...''

Zijn stem stokte, en de grijsaard knikte vol meegevoel. ,,Dwalen is heel anders,'' gaf hij toe. ,,Kom maar neer; dat is duidelijker.''

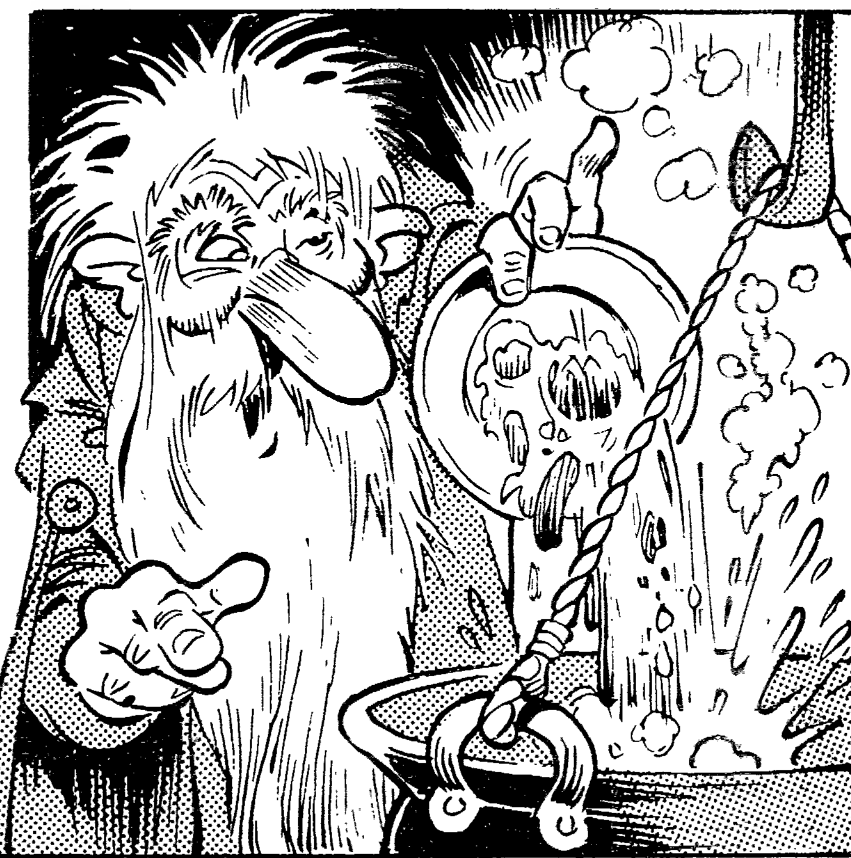
Hij liet zich van de steen zakken en dook er onder, terwijl hij heer Ollie een helpende hand toestak. Er bleek zich daar een trap te bevinden, die naar beneden leidde; en omdat er warme lucht uit het gat opsteeg, liet die zich gewillig meevoeren.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

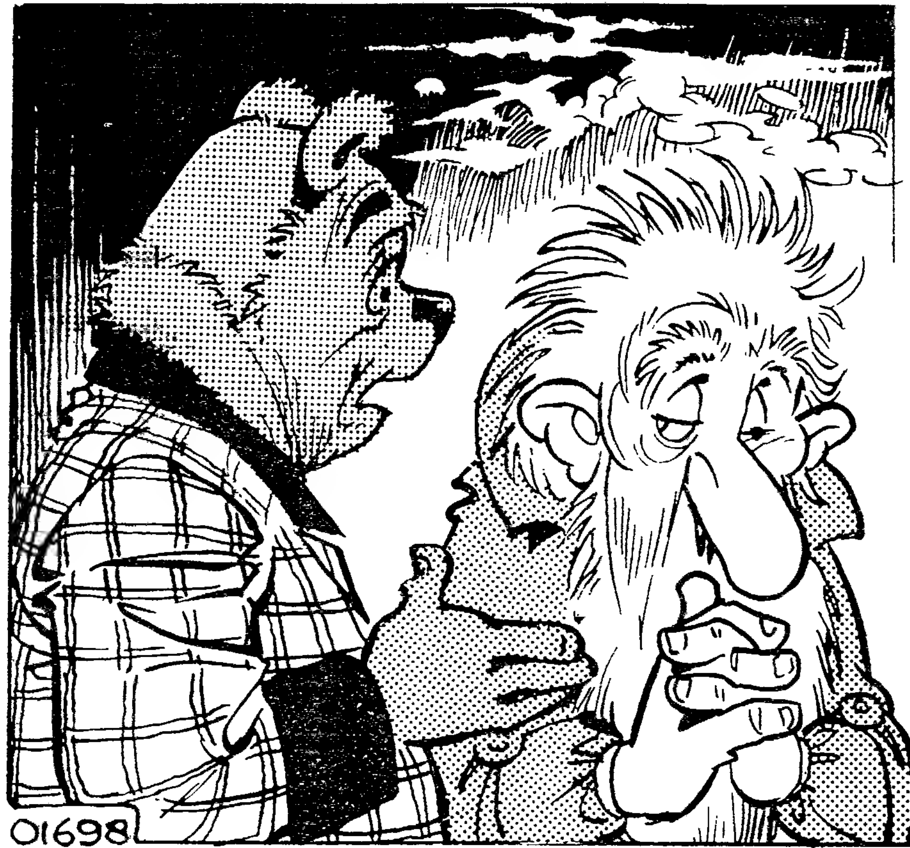

1697 De trap voerde kronkelend naar een onderaardse ruimte, en de warme lucht die heer Bommel tegemoet kwam, voerde aangename etensgeuren mee, zodat hij zich een beetje beter begon te voelen.
,,Het was een akelige dag,'' zei hij verontschuldigend. ,,Ik voelde me lang niet goed, en de ene narigheid kwam na de andere, terwijl een natte wind de bladeren bewoog. En er was een dame die zei, dat ik een verre reis over het water zou maken...''
,,Naar beneden is vlugger,'' onderbrak zijn gastheer, terwijl hij hem voorging in de grot, waar een knappend vuur onder een kookpot brandde. Daarnaast stond een boomstronk, waarop een dampend bord stond, en heer Ollie leefde op.
,,Kijk, kijk!'' riep hij uit. ,,Een voedzame maaltijd! Dat is nu net waar ik behoefte aan heb. Hij mag best eenvoudig zijn, maar als men innerlijk verwarmd is, kan men ook warmer denken, als u begrijpt wat ik bedoel. Dat gaat heel diep, hoor; dat heb ik al vaker gemerkt. Want ik heb in mijn leven al heel wat meegemaakt, en dat ging altijd beter als mijn maag gevuld was.''

De grijsaard knikte instemmend. Hij nam het bord op en nadat hij er glimlachend aan gesnoven had, gooide hij het leeg in de borrelende pot.
''Na het eten is het goed rusten,'' zei hij. ,,Zo vindt alles zijn weg.''

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

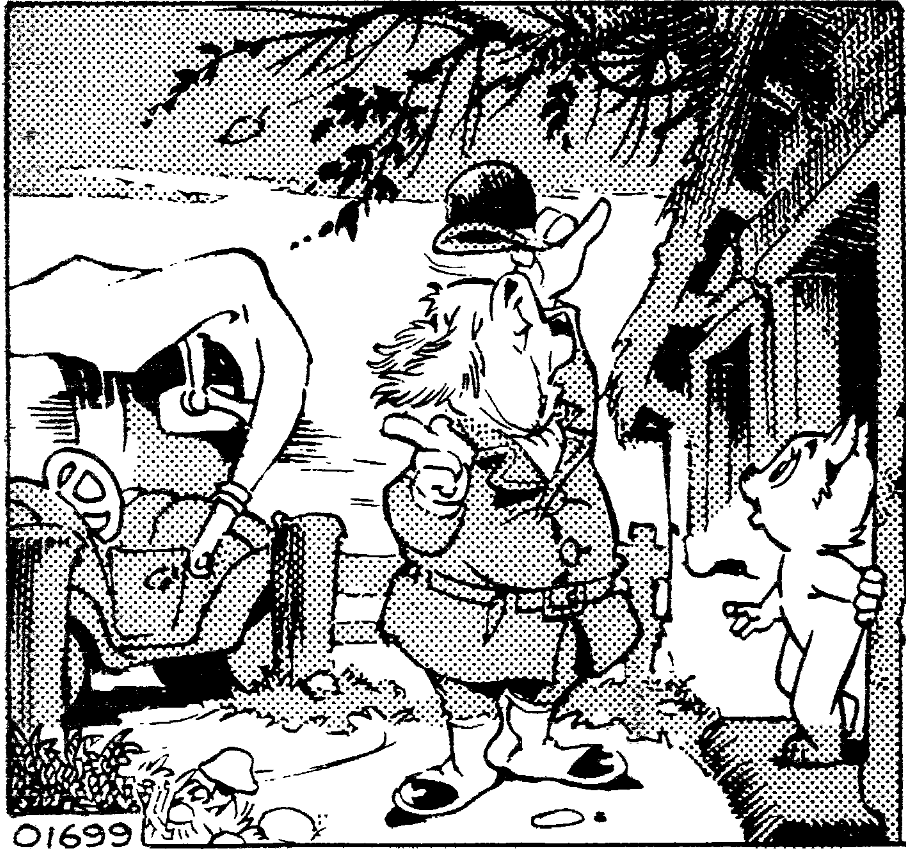

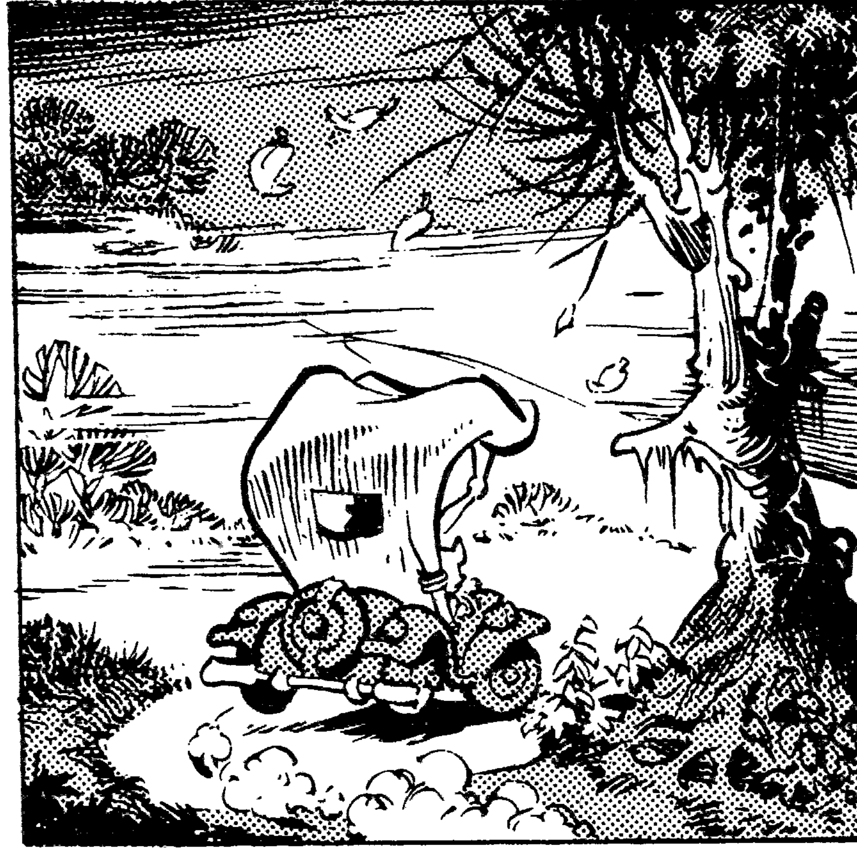

01698. Heer Bommel keek verdrietig het kostelijke voedsel na, toen het in de kookpot verdween.
,,Maar daar had ik nu net zo'n behoefte aan,'' sprak hij klagend. ,,En als alles verdwijnt is het leven zo doelloos voor een heer van mijn stand.''
,,Parnas,'' mompelde de grijsaard peinzend. ,,Een heel eind is dichter bij.''

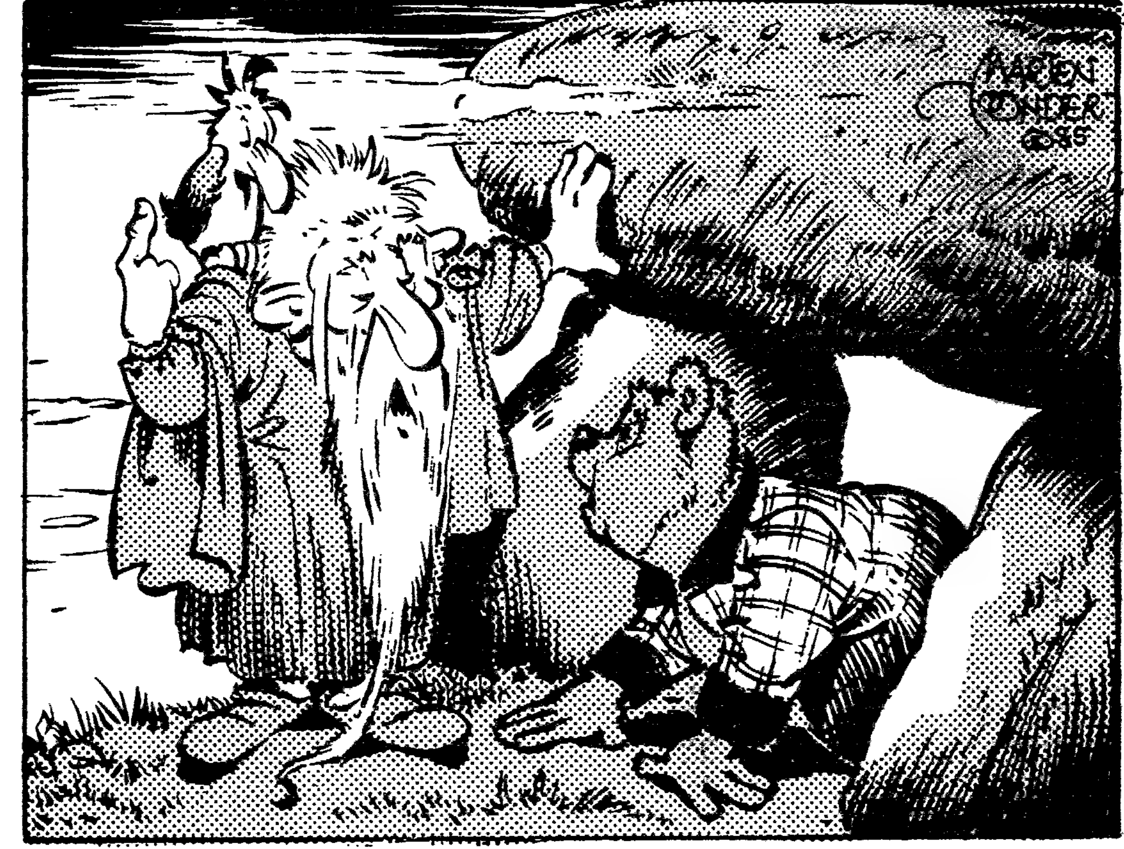
,,Wat bedoelt u?'' vroeg heer Ollie verward. ,,Ik ben bang, dat u niet begrijpt wat ik bedoel. Kijk, ik ben bezig mijn leven anders in te richten en daarom wilde ik naar een ver land.''
,,Over het water,'' zei zijn gastheer begrijpend. ,,Mijn dochter zal je Parnas wijzen, want het water is diep.'' Hij wendde zich om en liep naar de trap. Maar voordat hij begon te klimmen, stak hij een waarschuwende vinger op.
,,Water is diep,'' herhaalde hij. ,,En varen is vele verder dan gisteren!''
Heer Bommel keek hem na, terwijl er diepe denkrimpels over zijn gelaat speelden; maar toen het sloffende geluid van de voetstapen verstorven was, schudde hij het hoofd en raapte het bord op.
,,Dat ga ik heel stilletjes weer volscheppen,'' sprak hij tot zichzelf terwijl hij de daad bij het woord voegde. ,,Want ik heb honger, en die bejaarde heer is gek. Het is hier trouwens lekker warm, na de regen die in mijn oprijlaan ritselt. Daar kan ik niet meer tegen, bedoel ik. En kijk: daar ligt een matras, zodat ik een slaapje ga doen. Morgen is de mist misschien weg, zodat ik Tom Poes kan vinden. Ik moet hem spreken.''

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

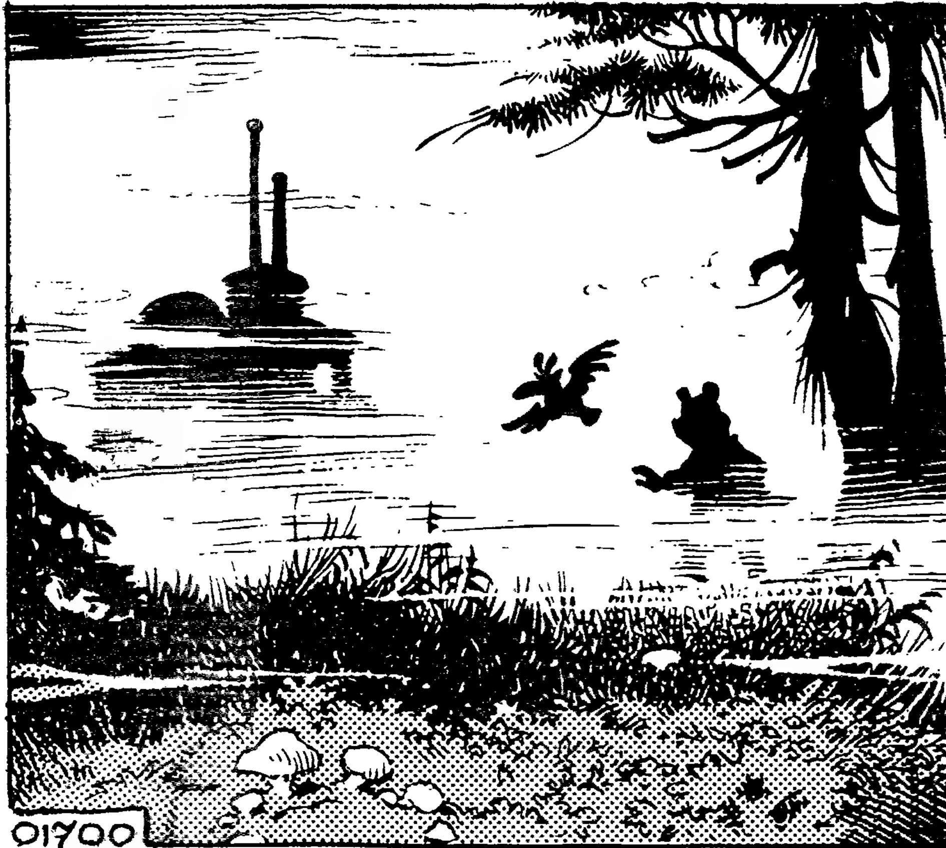
01699 Tom Poes zat de volgende morgen nog aan zijn ontbijt, toen Joost op de deur klopte.
„Ik benk zo vrij geweest, de Oude Schicht voor te rijden," sprak de trouwe knecht. „Het is nog wat vroeg, maar tot mijn bevreemding kon ik vannacht niet slapen wegens bezorgdheid over heer Olivier. Men hecht soms toch meer aan een persoon dan men wel weet. Ik stel voor om te gaan zoeken, al zal dat niet meevallen. Men weet niet, welke richting men in moet slaan."

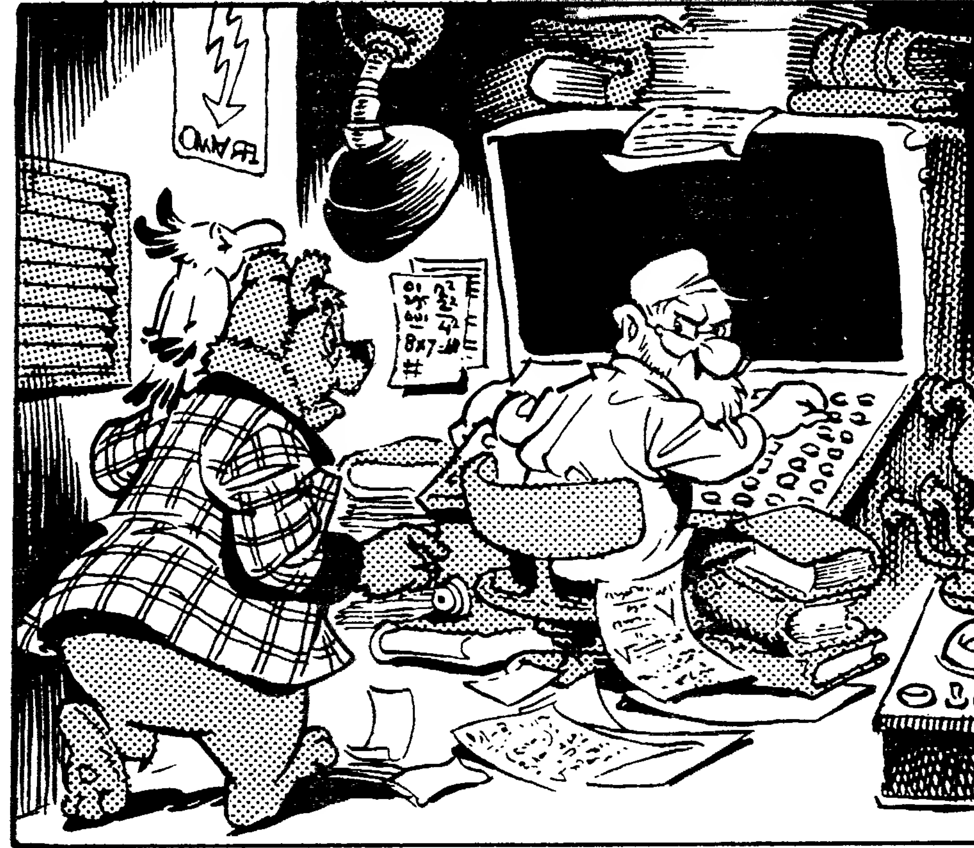
Tom Poes klom in het voertuig en even later reden ze de hoofdweg op.
„Volgens het weerbericht hangt er nogal mist over de heide," zei hij.
„Dus moeten we die kant op, want het ligt voor de hand dat heer Ollie in de nevels verdwaald is, en dat hij daarom niet is thuisgekomen."

„Zo had ik het nog niet bekeken," zei de bediende bewonderend. „Maar rijden door de mist en nog zoeken ook is uiterst prikuleus, jonge heer Kijk: daar hangen de dampen al, met uw welnemen. We mogen het grote licht wel aandoen."
Ook heer Bommel merkte dat het nog steeds mistte, toen hij die morgen onder de steen naar boven kwam. De grijsaard stond hem op te wachten, met een grote vogel op zijn schouder.
„Dit is mijn dochter Ima," stelde hij trots voor. „Ze zal je het water naar Parnas opbrengen."
„In mist kan je beter graven," zei de vogel.
Heer Ollie zocht vergeefs naar woorden. Hij begreep dat hij in de handen van zonderlingen gevallen was, en dat toegeven de beste houding zou zijn.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

01700 Nadat de heer Bommel de grijsaard bedankt had voor zijn gastvrijheid, liep hij op goed geluk achter de vogel aan. Het beest fladderde in een rechte lijn, alsof het een bepaalde richting volgde; maar toen heer Ollie boven de nevels een bekend gebouw zag oprijzen, hield hij halt.
,,Daar!'' riep hij uit. ,,Dat is het stadslaboratorium! Nu kan ik te weten komen waar ik ben!''
,,De rivier gaat vlugger,'' kraste de vogel. Maar heer Bommel sloeg rechtsaf zonder zich aan die opmerking te storen, en het dier ging berustend op zijn schouder zitten. Tot zijn grote opluchting bereikte hij nu eindelijk weer vertrouwd gebied, en hij stapte glimlachend de werktruimte van professor Prlwytzkofski binnen. Maar jammer genoeg trof hij het niet. De geleerde was juist doende om de nauwkeurige plaats van de zon ten opzichte van het middelpunt in het uitdijend heelal te berekenen, en hij keek danig gestoord op toen hij zijn bezoeker zag.
,,Ik ben dadig!'' riep hij uit. ,,Maakt u zich voort.''
..Maar ik ben voort,'' zei heer Ollie verontschuldigend. ,,Ik ben verdwaald, bedoel ik; en nu weet ik niet, welke kant ik op moet om thuis te komen. Waar ben ik precies?''
,,Praw!'' Dat mocht ik ook gaarne weten'' snauwde de professor. ,,Al mijn tijd wordt in aanspraak genomen door het bestemmen onzer plats met betrekking tot der centrum des universums, en dar komt ener lomp met zijner parkiet mij vragen waar hij isj!''
Hij zweeg, door ontroering overmand, en in de ingetreden stilte kraste de vogel: ,,Der centrum des universums is waar men is.''

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

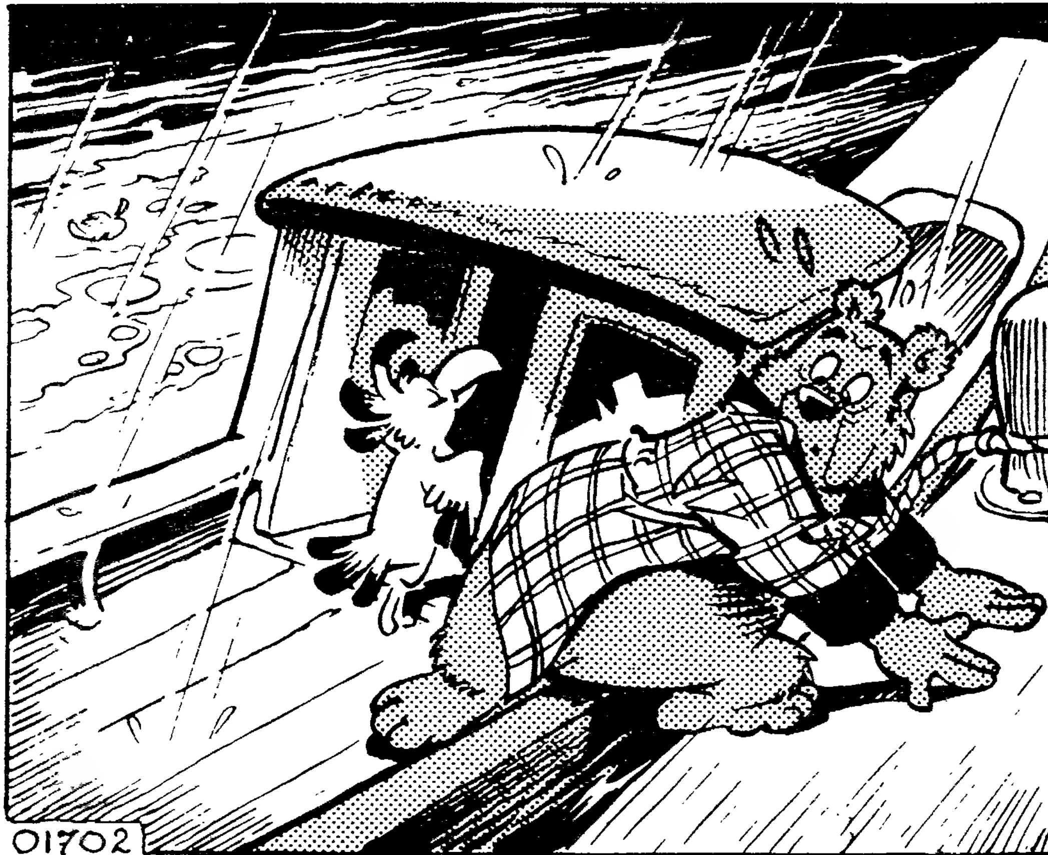

501701 De opmerking van de vogel was te veel voor professor Prlwytzkofski. Heer Bommel wilde nog uitleggen dat het geen parkiet was, maar eigenlijk de dochter van een grijsaard die onder een steen woonde; maar daar kreeg hij de tijd niet voor. Dat was misschien maar goed ook, want het wetenschappelijk brein van de geleerde was reeds tot het uiterste beproefd, en op ruwe wijze wees hij zijn bezoekers de deur. Heer Bommel draafde aanvankelijk voort, zonder aan de richting te denken, want hij was door een reageerbuisje aan het achterhoofd getroffen, maar de vogel hield haar hersens er bij.
,,De rivier gaat vlugger,'' kraste zij. ,,Volg mijn staart.''

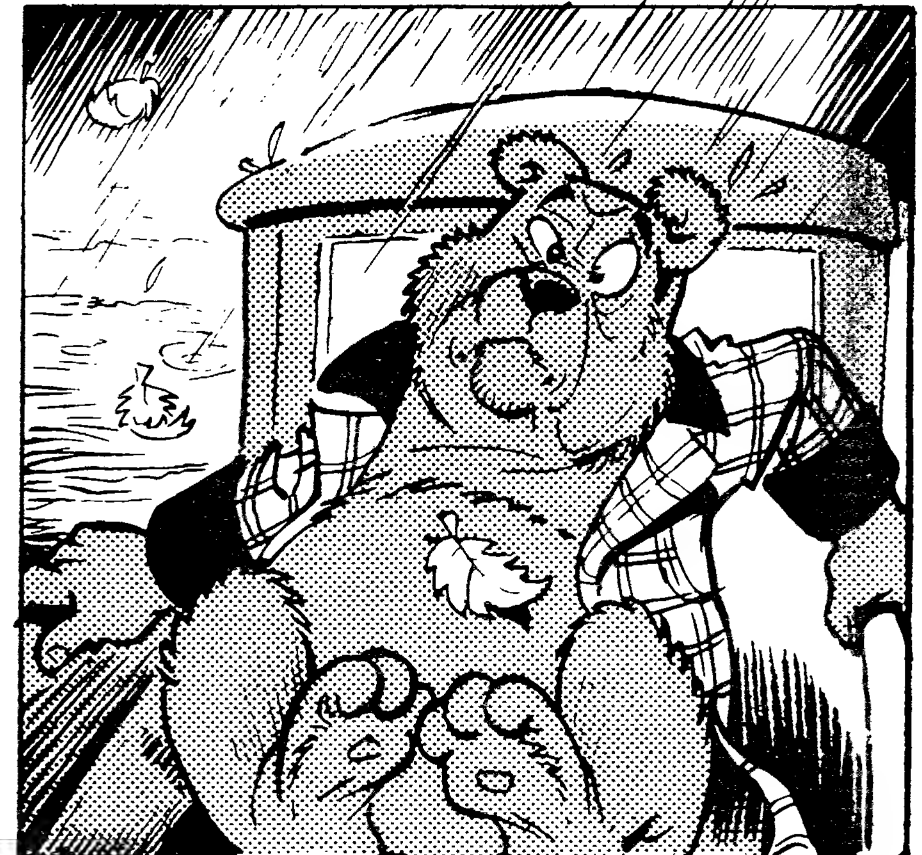
Achter hen klonk nu het raspende geroep van de gestoorde hoogleraar die hen vanuit de deuropening hun plaats wees, en zijn geschreeuw overstemde het geluid van een naderende automotor. Heer Ollie hoorde het dan ook niet. Hij volgde tegen beter weten in de vogel, en jammer genoeg liep hij daardoor een ontmoeting met Tom Poes mis. Het was een vrije keuze, die zijn lot bepaalde. Maar daar had hij geen weet van. Hij holde nog een eindje; en net toen hij het welletjes vond, begon de mist op te klaren en werden de oevers van een smal riviertje zichtbaar.
,,Vreemd,'' dacht hij. ,,Dat heb ik nooit gezien. En kijk: daar ligt een soort gondel!''

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

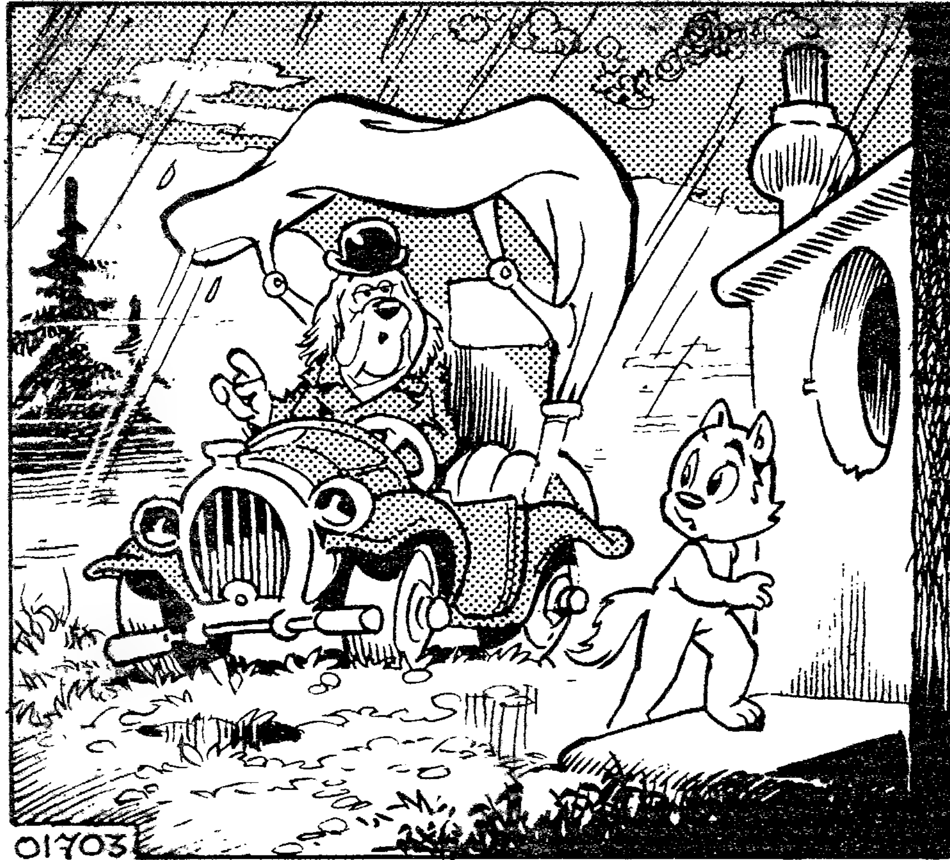

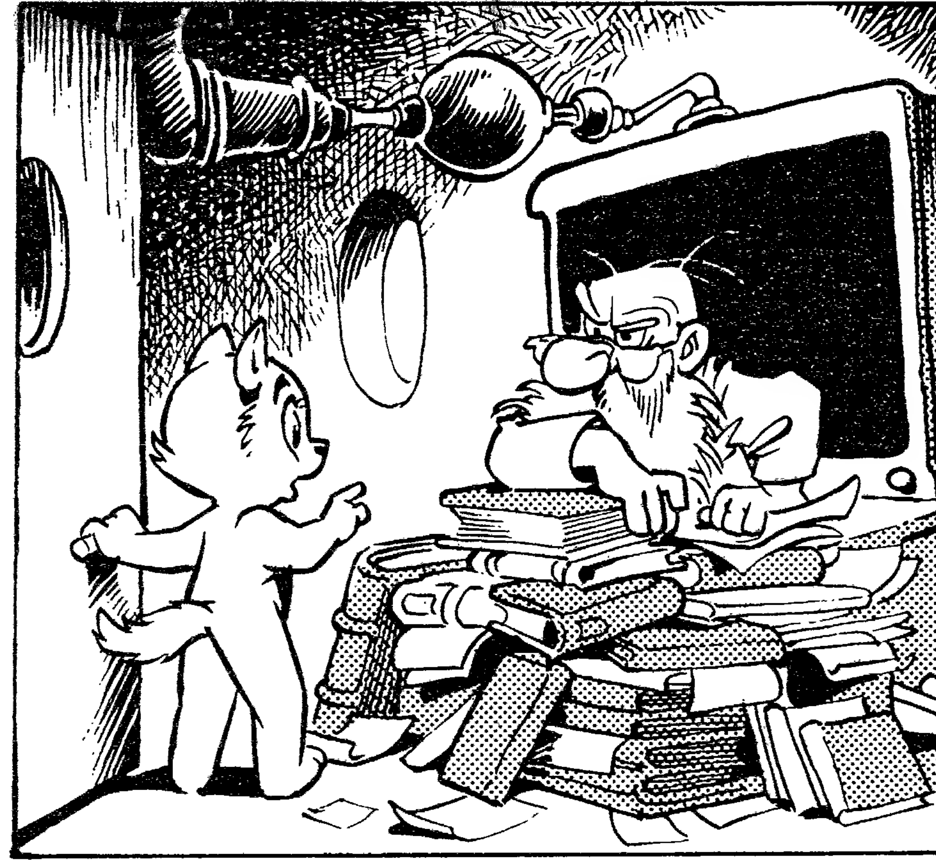
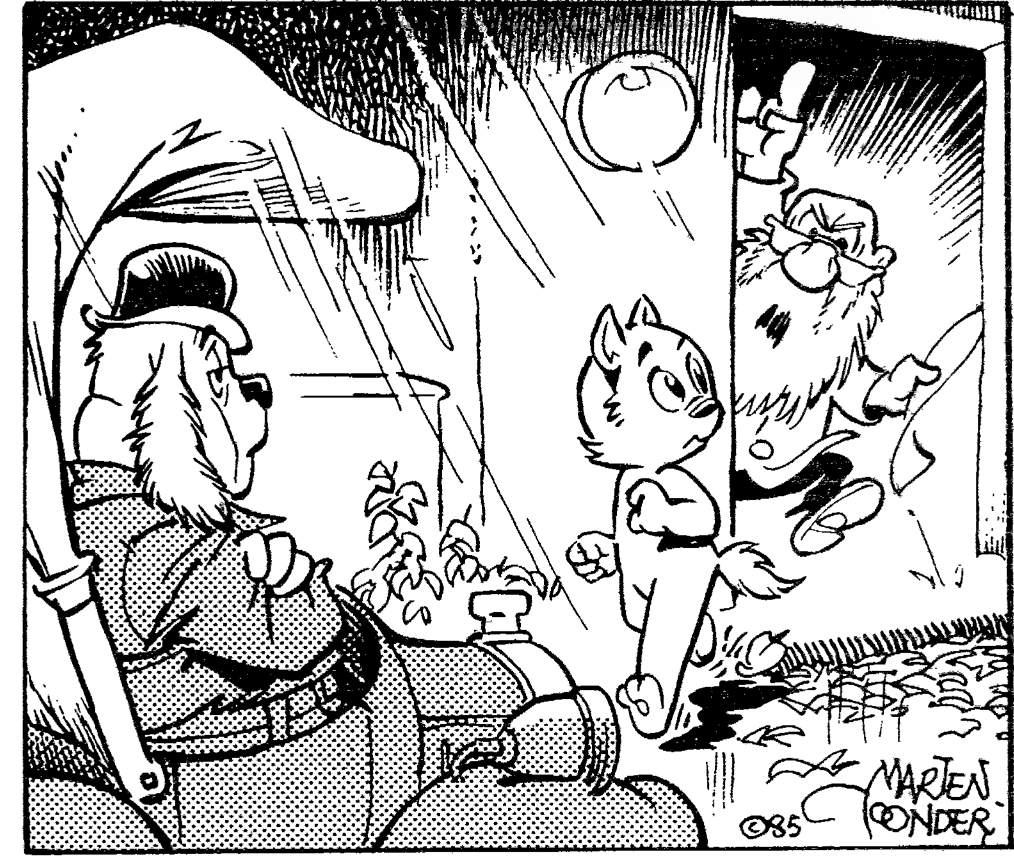

01702 De vogel Ima vloog naar de boot en streek op het dek neer.
"Voort, voort!" riep het dier, terwijl het met kordate pas in het kajuitje verdween.
Heer Bommel daalde aarzelend de helling af en liet zich in het vaartuig zakken. Dat ging niet zonder moeite, want het was maar een rank scheepje dat sterk overhelde onder zijn gewicht, zodat hij bijna tussen de wal en het schip raakte.
"Voort," herhaalde hij, toen hij wankelend op het dekje stond. "W-waarom eigenlijk? Wat zoek ik in dit weer op een schip? Het gaat nog regenen ook, terwijl ik warmte zoek. Ik ben gek, dat ik het doe..."
Terwijl hij zo wiebelend stond te tobben, had Ima door een kajuitraampje het touw losgegooid, zodat de gondel met een ruk door de stroom werd meegevoerd. Het is te begrijpen, dat de onbevaren heer hierdoor het evenwicht verloor en achterover op het dekje smakte. Enige tijd bleef hij versuft liggen, terwijl de regen op zijn schedel drupte en het water langs de boorden gorgelde.
"Een bootreis," sprak hij tenslotte tot zichzelf. "Dat heeft die waarzegster me vanmorgen voorspeld — en daarom zit ik hier. Wie met gekken omgaat, wordt er mee besmet, en daar kan ik niet tegen. Er is niet eens een misstand die ik moet bestrijden."
Hij richtte zich wat op en keek mismoedig naar een dwarrelend boomblad, dat op zijn tors tot rust kwam.
"Een bootreis, die mijn leven vol zal maken," prevelde hij. "Dat zei die dame, als iemand begrijpt wat ze bedoelde..."

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

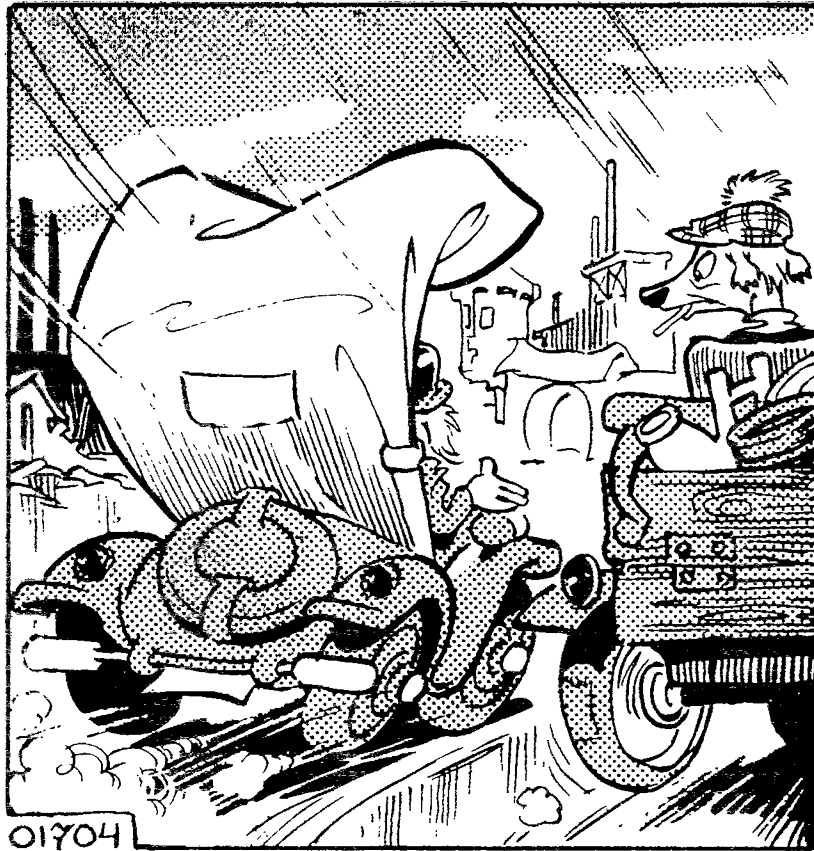

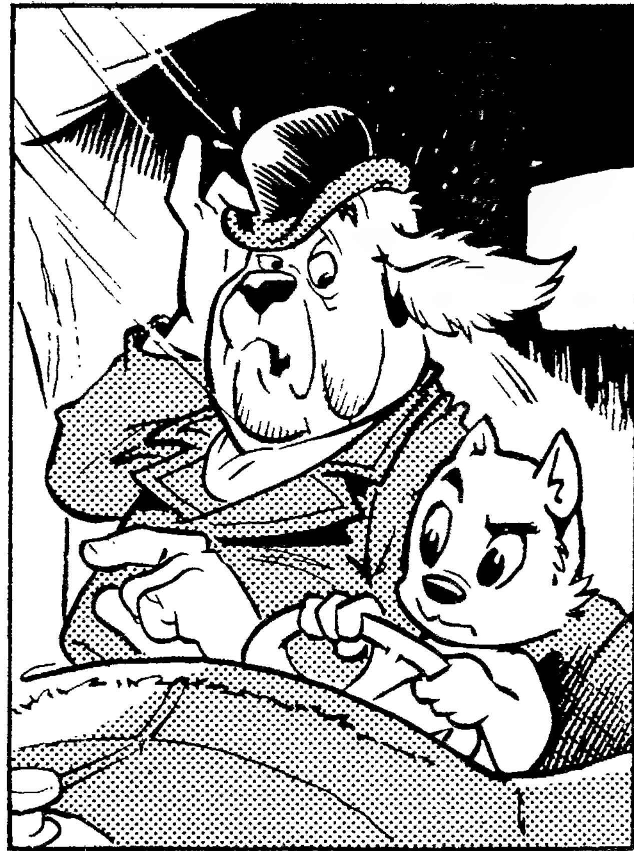

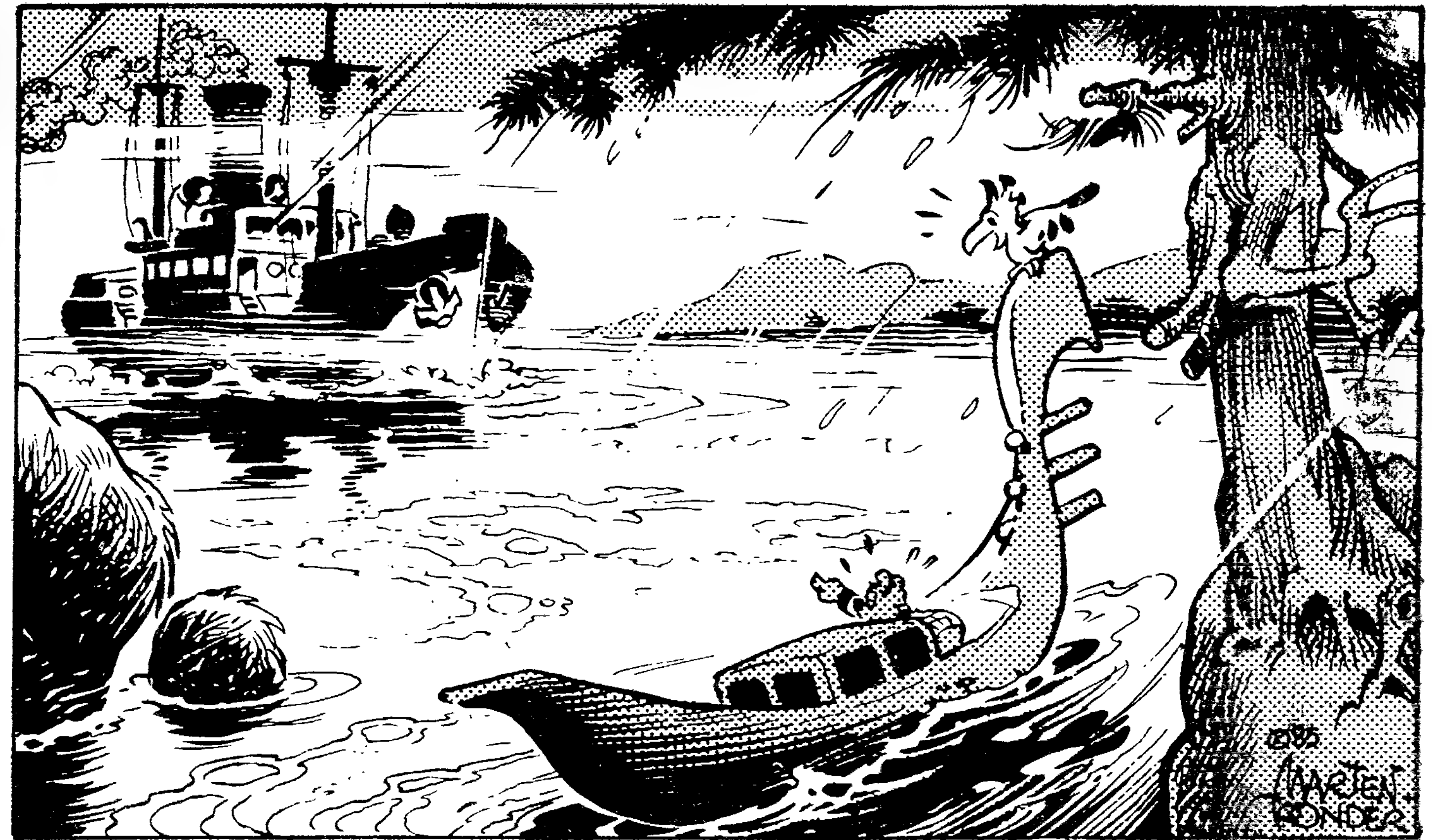
01703 De mist was opgetrokken, en daardoor konden Tom Poes en Joost zien waar ze reden.
"Kijk, daar is het laboratorium!" riep de eerste verrast, terwijl hij remde. "Hier kunnen we vragen, of ze heer Ollie soms hebben gezien. Het ligt voor de hand, dat hij hier om onderdak gevraagd heeft, of zo."
"Denkt u?" vroeg de bediende, die wat zuinig naar de regen keek die nu begon te vallen. "Als u me toestaat vraag ik me af of we de politie niet beter kunnen verwittigen. Het gaat tenslotte niet alleen om heer Olivier's betreurenswaardige verdwijning. Er is ook nog een inbraak gepleegd. Heel verdacht, als u me permitteert."
Tom Poes was echter reeds uitgestapt en liep het stadslaboratorium binnen, waar hij professor Prlwytzkofski temidden van boeken en papieren aantrof. De geleerde keek gestoord op uit zijn studie en wierp een dreigende blik op zijn bezoeker.
"Hebt u heer Bommel soms gezien?" vroeg deze. "We weten niet waar hij is..."
"Praw!" riep de hoogleraar opspringend. "We weten niet waar WIJ zijn! En dat, grote luml, is wat ik dadig ben in ener formuul vast te stellen; der Prlwytzkofski-formuul!"
"O," zei Tom Poes, een beetje verrast. "Maar wij zoeken..."
"IK zoek!" kraste de geleerde, terwijl hij uitzinnig uit zijn boeken sprong. "Der Boml is bereids hier geweest om mij te bevragen. Der centrum is waar men is, zei der vogel! Als ik nog eenmaal over der Boml verneem, geraak ik verrukt! Scheert u zich voort!"

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

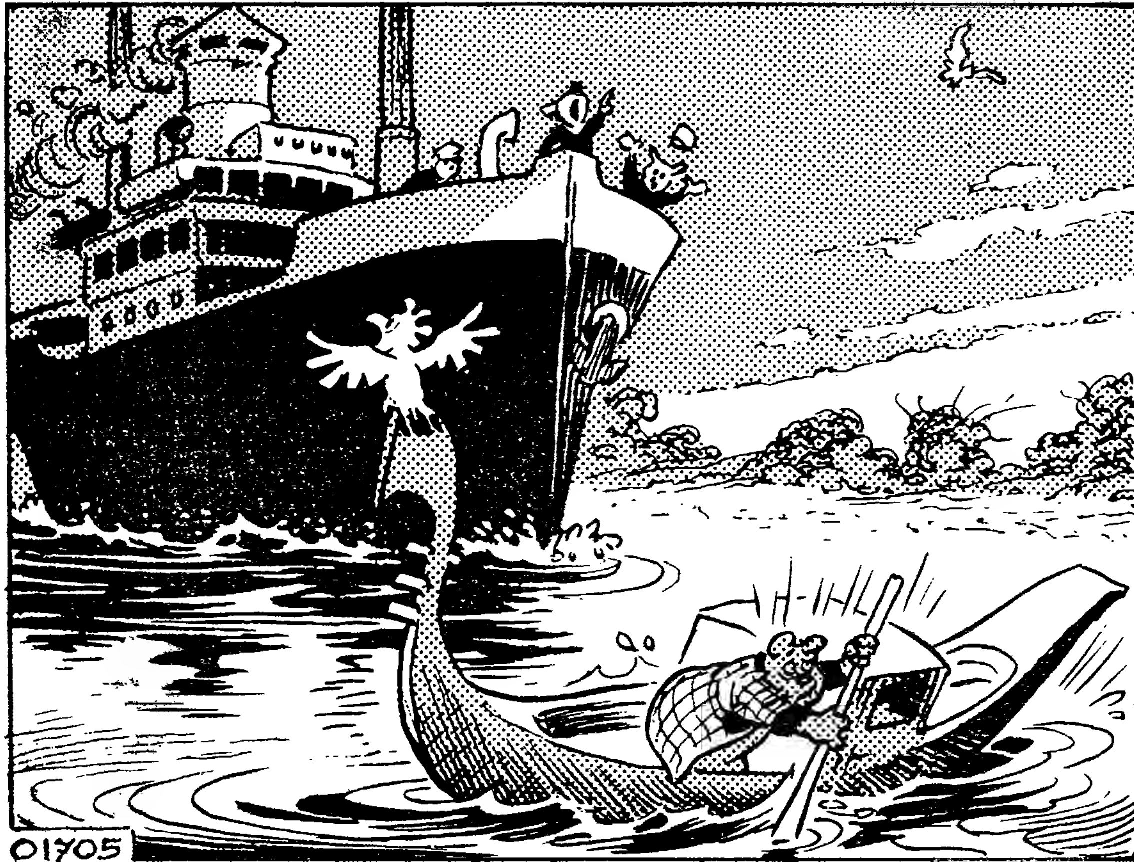

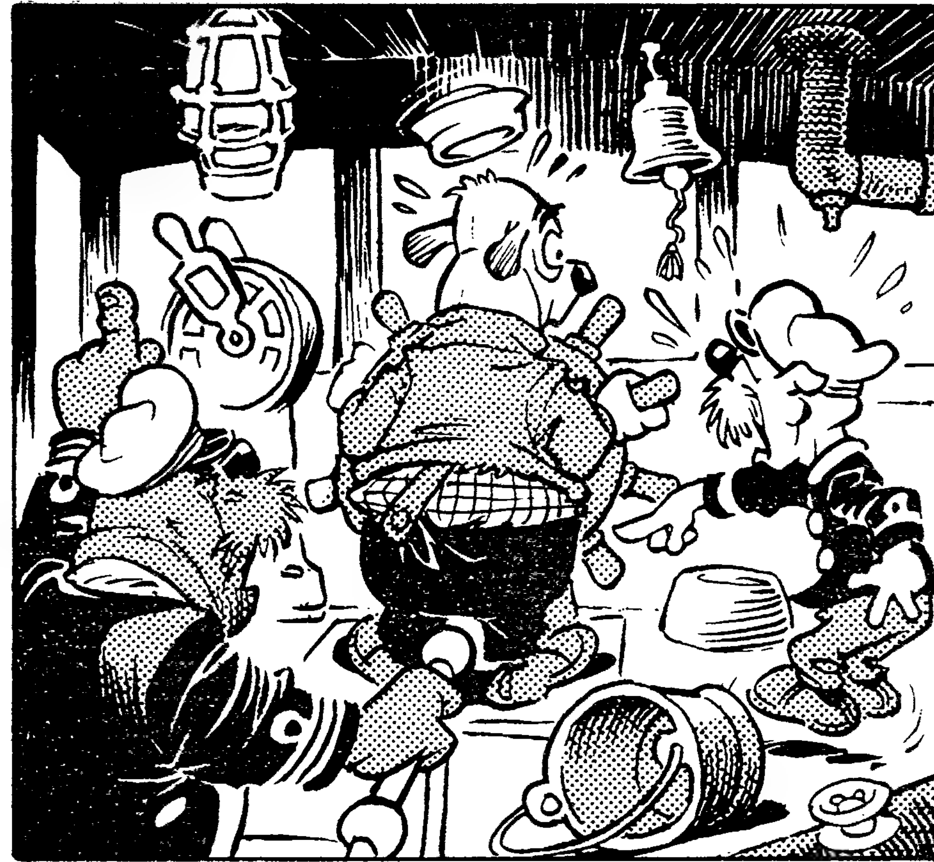
01704 „Heer Bommel is bij de prof geweest," zei Tom Poes, terwijl hij haastig in de Oude Schicht sprong en gas gaf. „Maar die zit zelf ergens naar te zoeken, en hij wil niets meer over heer Ollie horen."
„Dat is betreurenswaardig," zei Joost. „Maar als ik vragen mag: waarom gaan we nu naar de stad?"
„Het schoot me ineens te binnen, dat heer Ollie het had over een reis op het water," verklaarde Tom Poes. „En toevallig las ik vanmorgen in de krant dat de Albatros vandaag in Rommeldam verwacht wordt. Daarom kunnen we best even naar de haven gaan, dacht ik zo."

„Zeer wel," gaf Joost een beetje stijfjes toe. Hij drukte zich de hoed dieper in de ogen om zich tegen de regen te beschermen, en hernam: „Het water trekt heer Olivier soms aan; vooral als zijn gestel wat aangeslagen is. Maar zouden we de politie niet beter kunnen inschakelen? Die heeft tenslotte gestudeerd in verdwijningen, als ik zo vrij mag zijn. En zo'n schip ligt misschien nog niet eens langs de kade, zodat men in de koude moet staan wachten, met permissie. Trouwens: waar is heer Olivier in die tussentijd? Daar gaat het nu maar om."
Wel, heer Bommel bevond zich in een gondel, zoals oplettende lezertjes weten. Het bootje was door de stroom meegevoerd, totdat het riviertje plotseling uitkwam in de rivier de Rommel, die op die plek flink breed was, voordat hij in de zee uitliep.
„Pas op!" riep heer Ollie, die over de rand hing. „Het water wordt hier te groot! Doe dan wat! En daar komt een schip aan! We moeten sturen!"
„Sturen is veel goedkoper in Parnas," kraste de vogel Ima, en ze wees naar de overkant van het water.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

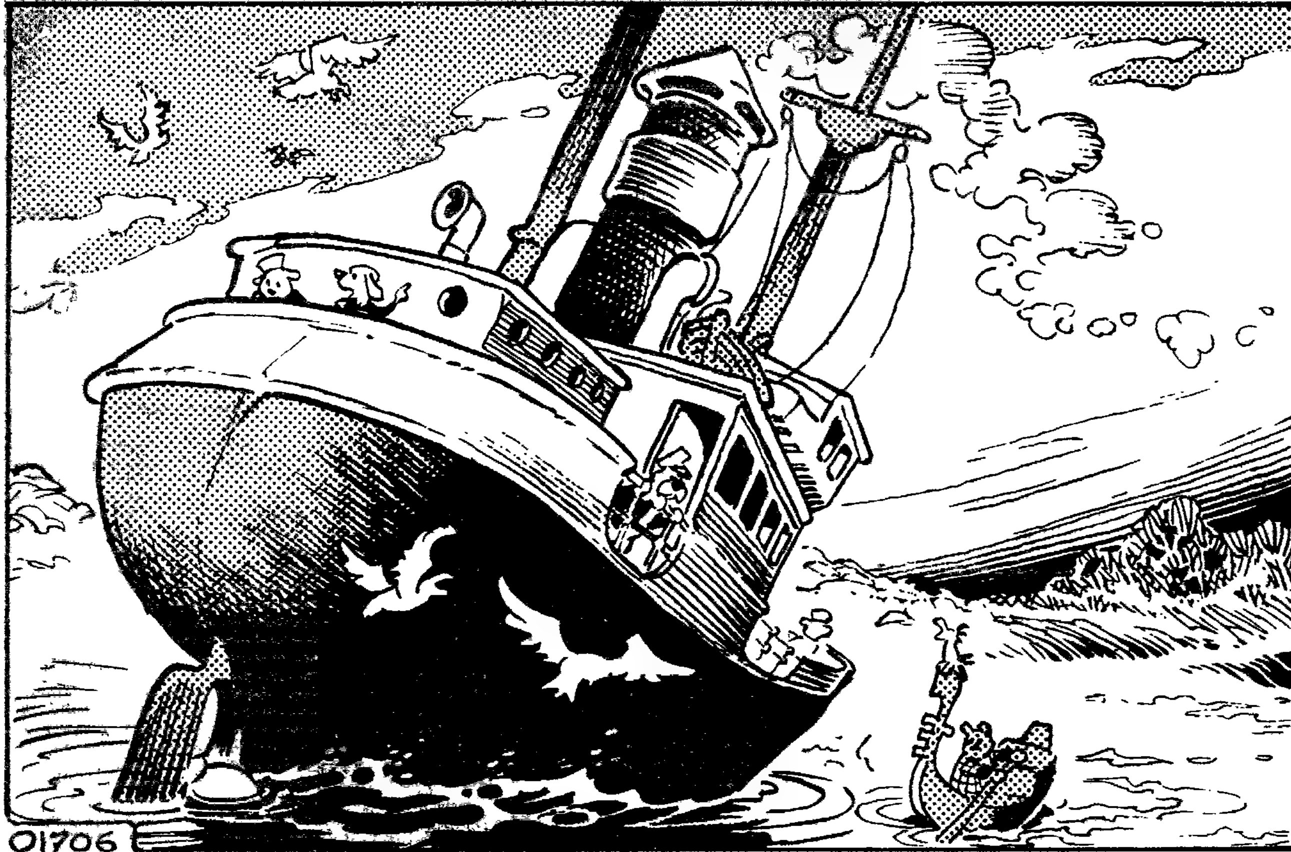

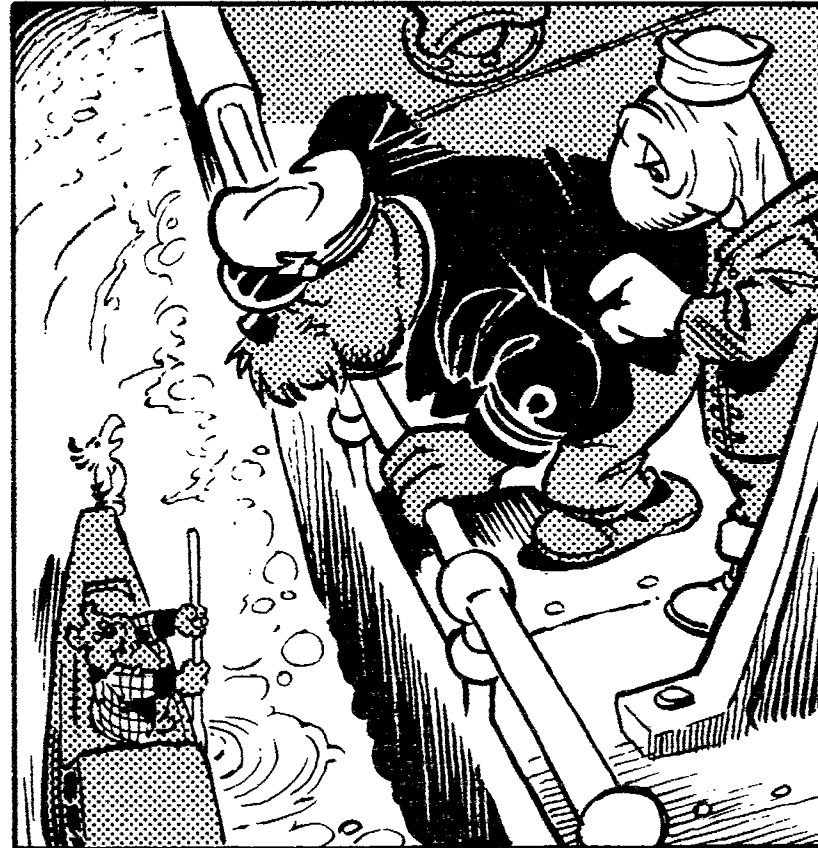

01705 Wanneer zo'n driftig zijriviertje in de hoofdrivier komt, ontstaan er natuurlijk allerlei vreemde stromingen, waarvan een gering vaartuigje maar al te gemakkelijk het slachtoffer wordt.
Dat merkte heer Ollie, toen de gondel op een vreemde manier rond begon te draaien, terwijl het grote schip snel naderde. In wanhoop greep hij een lange roeiriem die aan dek lag, en begon daarmee te wrikken; want een heer in nood kan meer dan hij wel weet. Het bootje veranderde dan ook van koers, en begon zijdelings op het dreigende stoomschip af te slingeren, terwijl de vogel op de voorplecht 'Tot morgen' zat te roepen.
Hun nadering bleef niet onbemerkt, en de stuurman van de wacht slaakte een uitroep.
„Bakboord je roer!" schreeuwde hij. „Die visser is gek geworden!"
De roerganger gehoorzaamde, maar hij had nog maar een paar slagen gedaan, toen hij door een bulderende stem werd gestoord. Het was de gezagvoerder, die in grote haast de trap naar de brug beklom.
„Niks bakboord!" loeide deze. „Daar zijn zandbanken! Volle kracht achteruit. En stuurboord!"
De navigerende heer raakte door het aanzwellende rumoer achter zich lelijk uit de slag, en het angstzweet brak hem uit. Hij begreep, dat hij op het punt stond te vergaan.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

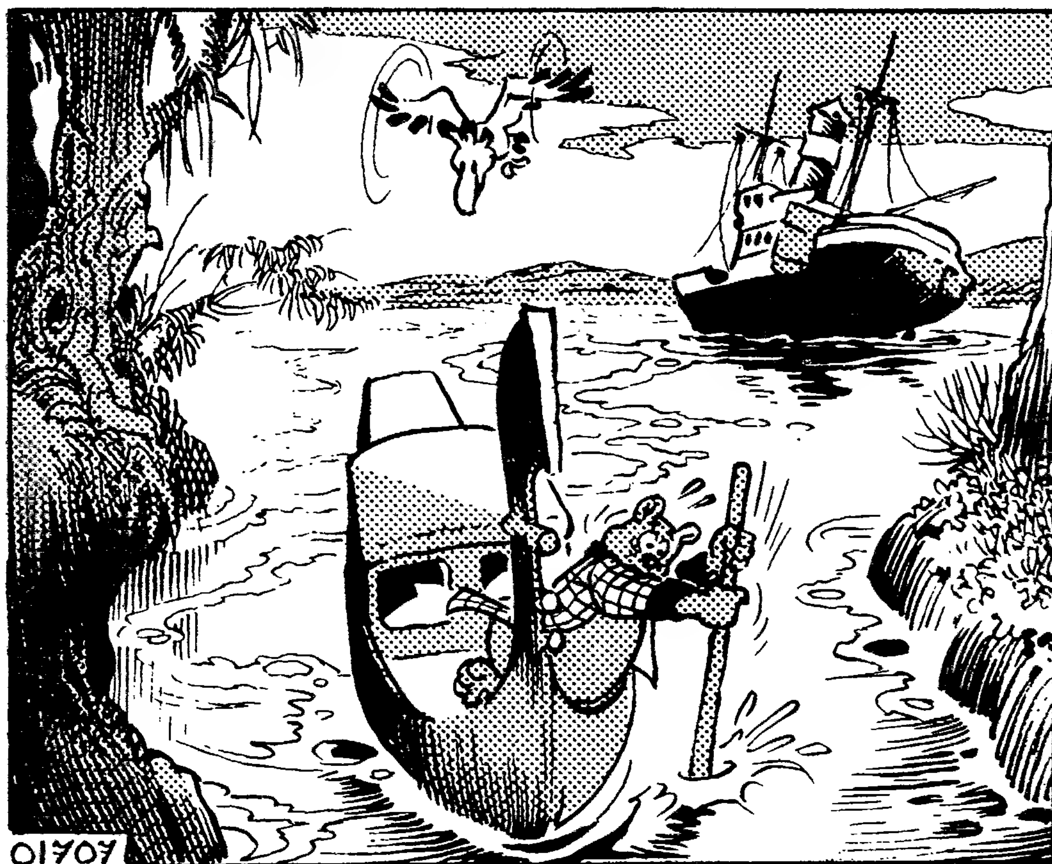

01706 Heer Bommel hoorde achter zich het gerinkel van de telegraaf, en roepende stemmen die zich vermengden met het gedreun van een scheepsmachine. Al pagaaiende sloot hij de ogen om het einde af te wachten; maar toen er niets gebeurde, keek hij voorzichtig opzij. Het grote schip lag scheef en bewegingsloos in de rivier; het was duidelijk dat het op een zandbank gelopen was.
"Het geluk van de Bommels," mompelde hij ontroerd. „En kijk, dat schip ken ik! Het is de Albatros!"

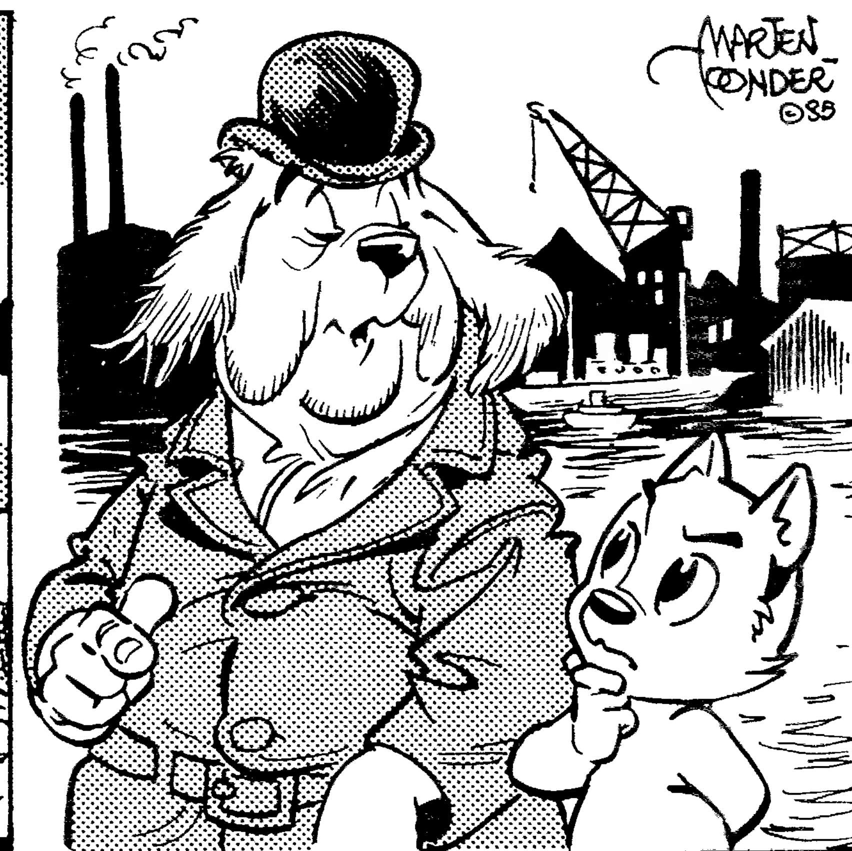
„Linksaf is rechtdoor!" riep de vogel Ima. Maar daar luisterde hij niet naar, omdat hij boven zich een bekend gezicht gewaar werd, dat hem ongelovig aankeek.
"Kapitein Wal Rus!" riep hij opgelucht. "Wat prettig, dat ik u net tref. Kan ik als passagier bij u aan boord komen? Dit gondeltje is te klein voor een heer in mijn positie, die over het water moet, om zijn leven vol te maken..."
Verder kwam hij niet. De gezagvoerder had zwijgend geluisterd, terwijl hij langzaam opzwol. Bootsman Puit, die hem kende, tikte hem nog waarschuwend op de mouw, maar het was reeds te laat.
"Waai me plat!" bulderde de kapitein. "Als dat Stommels niet is! Gebarsten topeindtalie! Ik zal jouw leven vol maken, meneer! Kom aan boord, dan zal ik het dek met je dweilen!"
"Maar u kent me toch?" riep heer Ollie terug. "Ik ben Stommels niet; ik ben heer Bommel, u weet wel..."
Zijn stem stierf echter weg, toen de gezagvoerder met een ruk uit het gezicht verdween. En toen trad er een stilte in, die slechts verbroken werd door het geklots van water en het gekras van de vogel, die 'Recht zo die gaat' riep.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

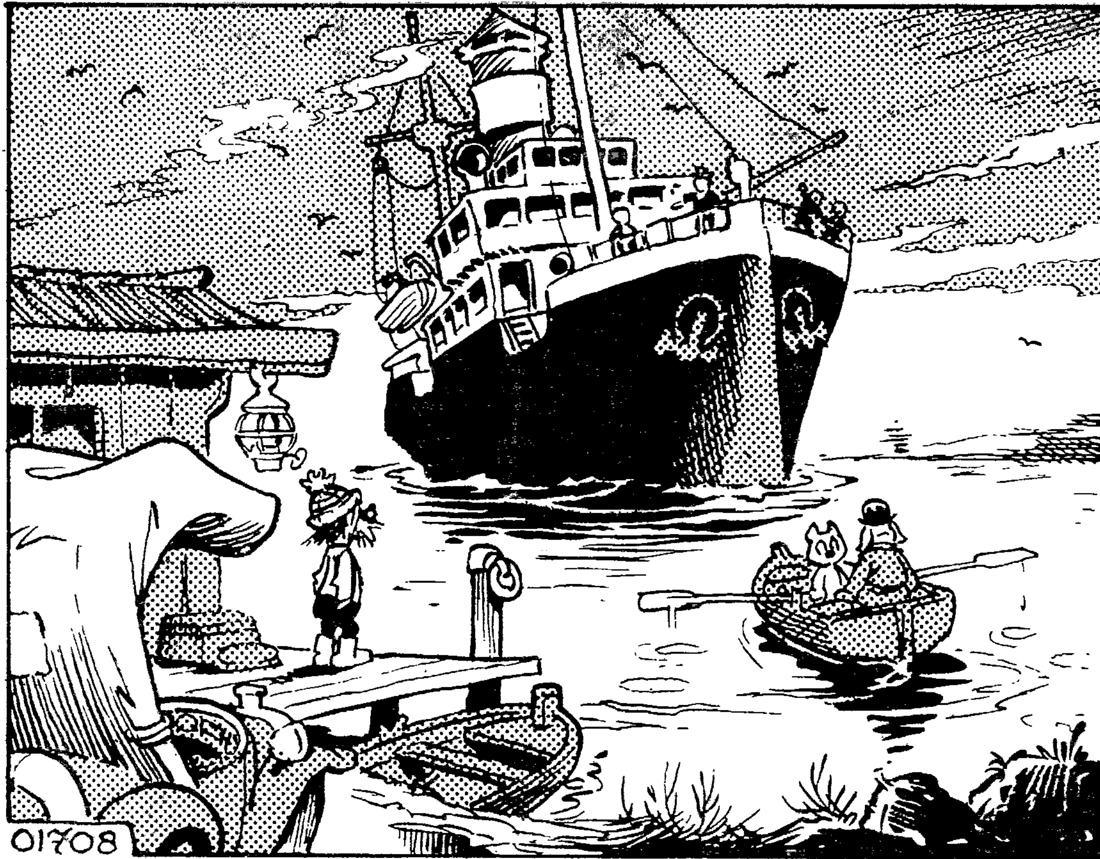

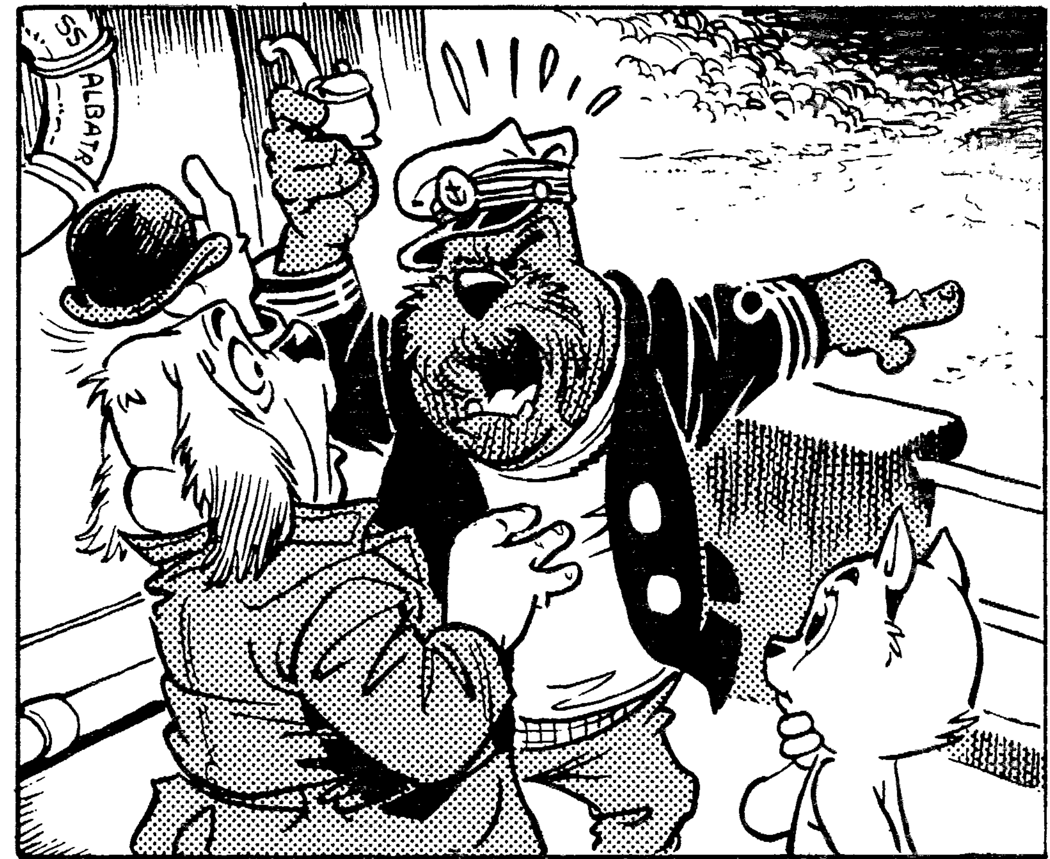
01707 De gondel was door de stroom om de Albatros heen gevoerd, en omdat het inmiddels vloed was geworden dreef hij naar de tegenoverliggende oever, waar zich de voortzetting van de zijrivier bevond.
Heer Bommel trachtte het bootje zo veel mogelijk recht te houden, want hij voelde zich geheel uit het lood geslagen.
„Er is niemand, die me begrijpt," fluisterde hij stil voor zich heen. „Snauwen en grauwen, waar ik ook kom. En nu vaar ik eenzaam een duister gebied binnen; vergeten..."
Dat was echter niet waar. Tom Poes en Joost waren nog steeds bezig hem te zoeken, en zodoende waren ze bij het kantoor van de havenmeester gekomen, om inlichtingen over de Albatros te vragen.
„Het schip is er nog niet," zei Joost, toen hij uit het kantoortje kwam. „De havenmeester zegt, dat de Albatros in de rivier gestrand is, toen hij probeerde om een gondel te ontwijken. Een heel eigenaardige geschiedenis, zei die heer."
„Een gondel?" herhaalde Tom Poes peinzend. „Hoe komt die hier? En dan gevaarlijk in de rivier varend? Hm, zou de heer Olie daar soms achter zitten?"
„Precies wat ik had willen zeggen, als ik zo vrijmoedig had durven zijn, jonge heer," sprak de brave bediende knikkend.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

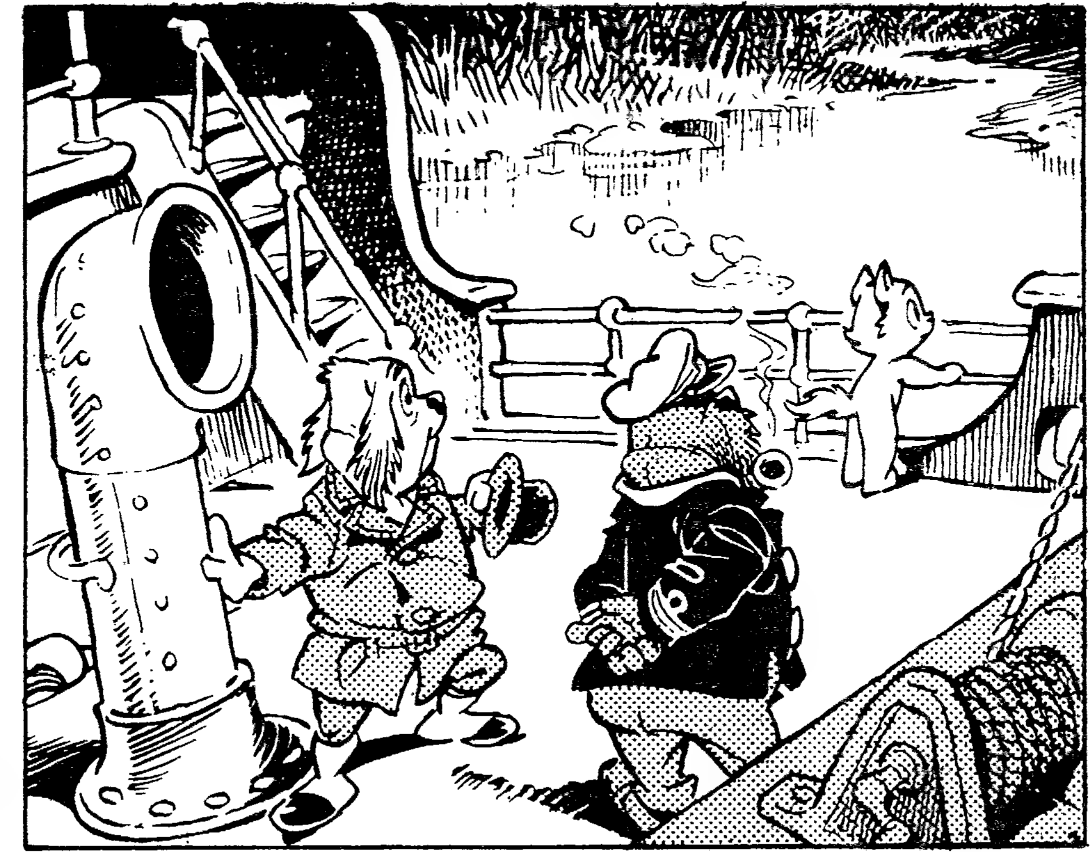
01708 Tom Poes reed met Joost de rivieroever af, totdat hij de Albatros zag liggen. Het goede schip rustte scheef op de zandbank, en hoewel er nog rook uit de schoorsteen kwam, maakte het een teneergeslagen indruk.
,,Gestrand,'' zei de botenverhuurder, die hen in een sloepje hielp. ,,Dat zie je hier niet vaak. Maar ja; het is een ouwe schuit, hè? En de schipper zal ook wel van gisteren zijn.''
,,Dat valt te bezien,'' zei Joost, en nadat hij zorgelijk de huur betaald had ging hij op het achterbankje zitten, terwijl Tom Poes de riemen greep.
,,Je hebt gelijk,'' zei die al roeiend. ,,Wal Rus is nogal bij de dag, en ik ben bang dat hij nu een heel slecht humeur heeft.''
Dat was niet meteen te merken. De gezagvoerder stond hen onbewegelijk op te wachten, terwijl de meeuwen droevig krasten en de wind door het want klaagde.
,,Dag kapitein,'' zei Tom Poes beleefd. ,,Hebt u heer Ollie soms gezien? We hoorden, dat...''
Hij aarzelde toen hij het gelaat van de gezagvoerder paars zag worden, want hij kende hem. Maar Joost was niet bekend met het verschijnsel.
,,Heer Olivier wordt vermist, met uw permissie,'' vulde hij aan. ,,En nu maken wij ons ongerust, omdat hij een teer gestel heeft. Gisteravond heeft hij zijn warme melkchocolade niet gehad voor het slapen gaan...''
,,Hete bliksem op zijn onderkruier!'' bulderde de zeerob. ,,Hou op over Bobbels, meneer, of ik bega een ongeluk!''
,,Excuseer,'' stamelde Joost, haastig de hoed afnemend. Maar dat hielp niet.
,,Het is die overgehaalde braambras in de grauwe erwt geslagen!'' loeide Wal Rus. ,,Gooit zich in een opgepolitoerde sloep voor mijn eerlijk schip, en spoelt dan in dat onkruid daar voordat ik hem kan kraken!''

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

01709 ”In welk eh... onkruid is heer Olivier gespoeld?” vroeg Joost geschrokken. De kapitein maakte een vaag gebaar naar de andere oever en Tom Poes merkte tot zijn opluchting dat zijn tint al iets begon te verbleken.

”Is het erg, zo'n stranding?” vroeg hij, om de gedachten verder van heer Bommel af te leiden.

”Het zal me een zorg zijn,” gromde de gezagvoerder, plotseling inzakkend. ”De vloed is al aan het opkomen, en dan raken we vanzelf vlot. Trouwens: de rederij gaat dit goeie schip verkopen. Aan de sloperij. Te oud, zei meneer Kantenklaar tegen me. De tijd van de kolen is voorbij.”

Hij blies een rookwolk uit en keek die zo somber na, dat zelfs Joost merkte dat er iets ernstigs aan de hand was.

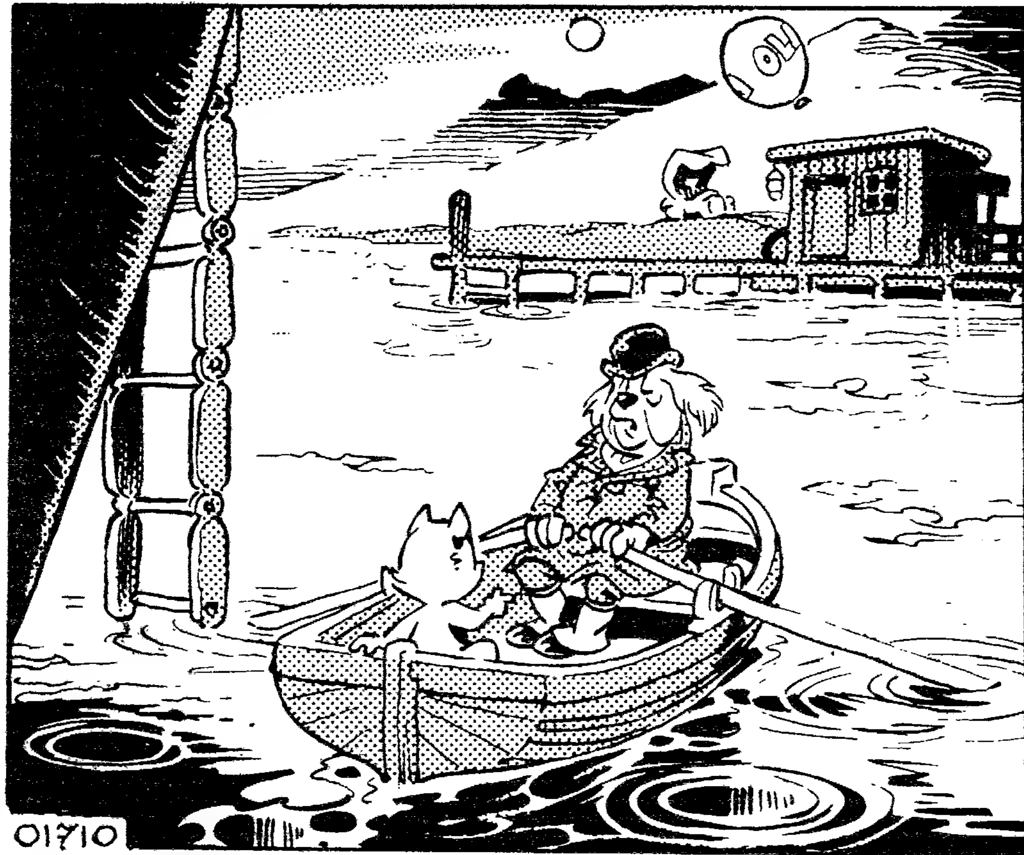
”Kunt u niet met olie gaan stoken?” vroeg hij. ”Op Bommelstein hebben we de verwarming ook om laten bouwen, want heer Olivier was zo goed, op te merken dat ik zwarte handen kreeg. En toen...”

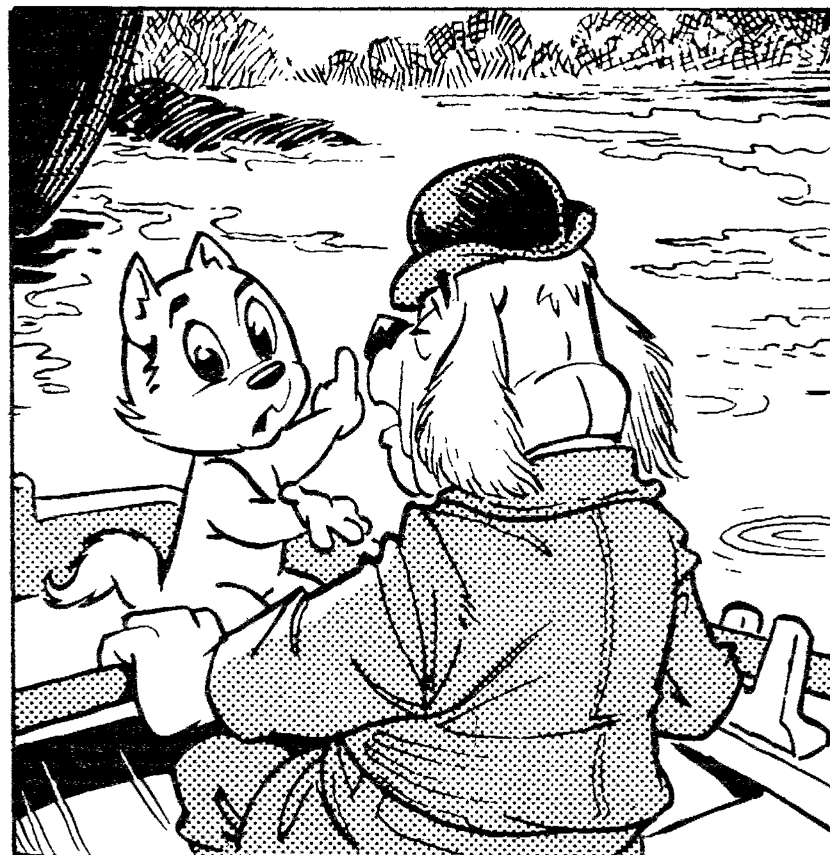
”Waarom noemt u dat groen daar onkruid?” vroeg Tom Poes haastig. Hij voelde, dat het gesprek weer een verkeerde wending nam, en bovendien wilde hij zo veel mogelijk over heer Bommel te weten komen.

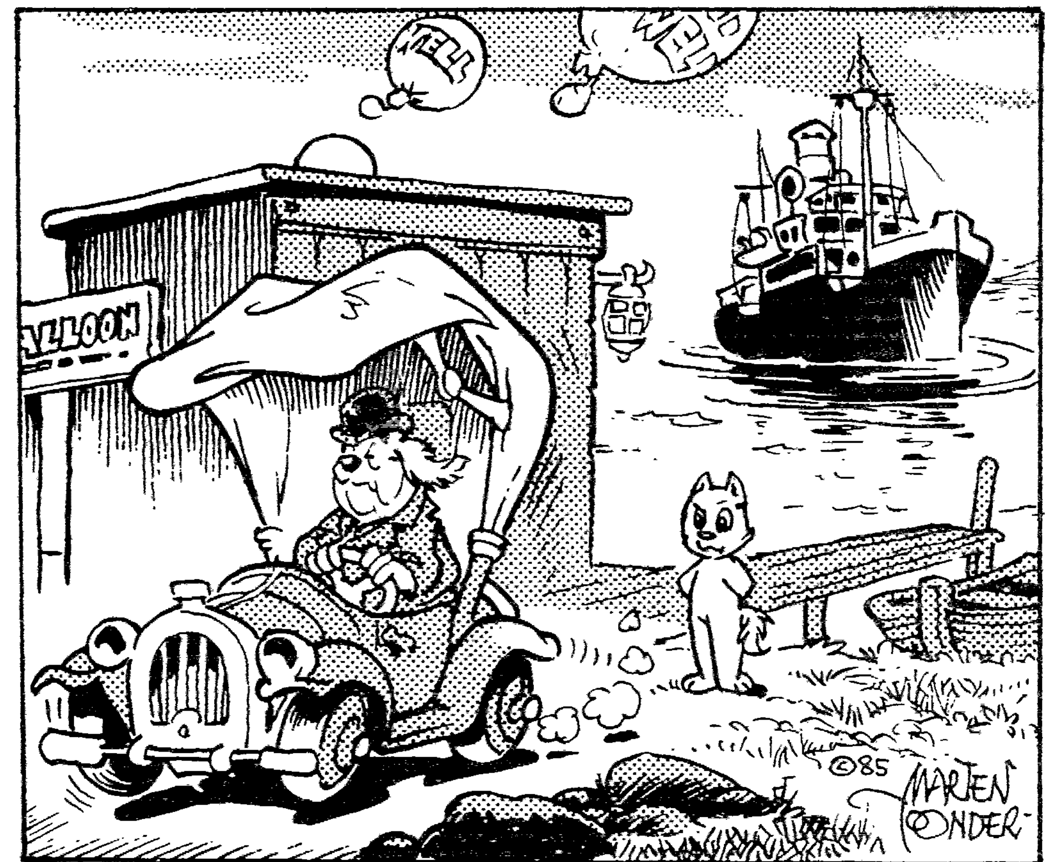
”Het deugt daar niet,” zei Wal Rus. ”Steeds wisselende stromen in de drab. En dat groensel is een donderbos. Er groeien bavia's en tarmolijnen. Nee, ik denk dat je Stommels niet meer terug zal zien. Alles naar de sloperij, meneer. Ik ook.”

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

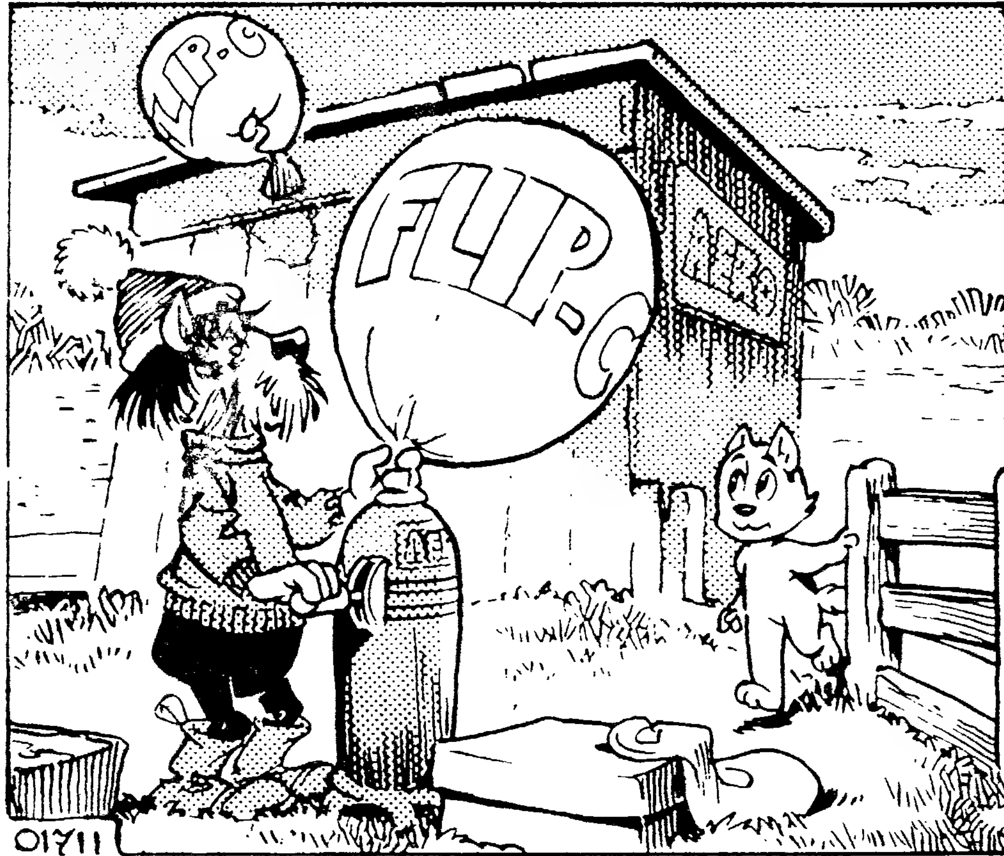

01710 „Wal Rus is geen vrolijk iemand,'' zei Tom Poes bedrukt, toen ze weer terugroeiden.
„Zeer betreurenswaardig,'' gaf Joost toe. „Wat nu te doen, jonge heer? Ik geloof niet, dat we heer Olivier kunnen bijstaan in deze nood. We hebben dit scheepje voor een uur gehuurd, en dat is haast verstreken. Bovendien heb ik nu reeds blaren. Houdt u mij ten goede: het roeien hoort niet bij mijn professie. En tenslotte trekt de omgeving aan de overkant me niet zo zeer aan; als ik zo vrij mag zijn.''
„Dan ga ik alleen,'' zei Tom Poes. „We kunnen heer Bommel niet tussen de bavia's laten ronddrijven; al weet ik niet wat bavia's zijn. Leen me wat geld, dan huur ik dit bootje voor een dag of wat, en dan ga ik daar zoeken.''
De bediende gaf niet direct antwoord. Hij trok kreunend aan de riemen, en het was te zien dat hij innerlijk een stille strijd voerde.
„Ik heb niet zo veel geld bij me, met uw goedvinden,'' sprak hij tenslotte met zuinige mond. „Want er moet natuurlijk ook statiegeld gegeven worden. Nee; ik voor mij ga de politie verwittigen. Het lijkt me beter dat ik nu terug ga naar Bommelstein. Er moet toch ook op het huis gepast worden.''
Tom Poes ging daar niet op in. Hij keek zwijgend toe, hoe Joost het bootje vastlegde en in de Oude Schicht klom. Het geroffel van de motor stierf langzaam weg in de verte, en daarna was er alleen het kabbelen van het water en het ritselen van de herfstwind. Hij was nogal uit het veld geslagen, totdat hij boven zijn hoofd iets voorbij zag drijven. Het was een ballon met een opschrift, die gevolgd werd door een andere, en het was duidelijk dat ze opstegen achter het huisje van de botenverhuurder.
„Reclameballonnen,'' dacht Tom Poes oplevend. „Daar zitten mogelijkheden in.''

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

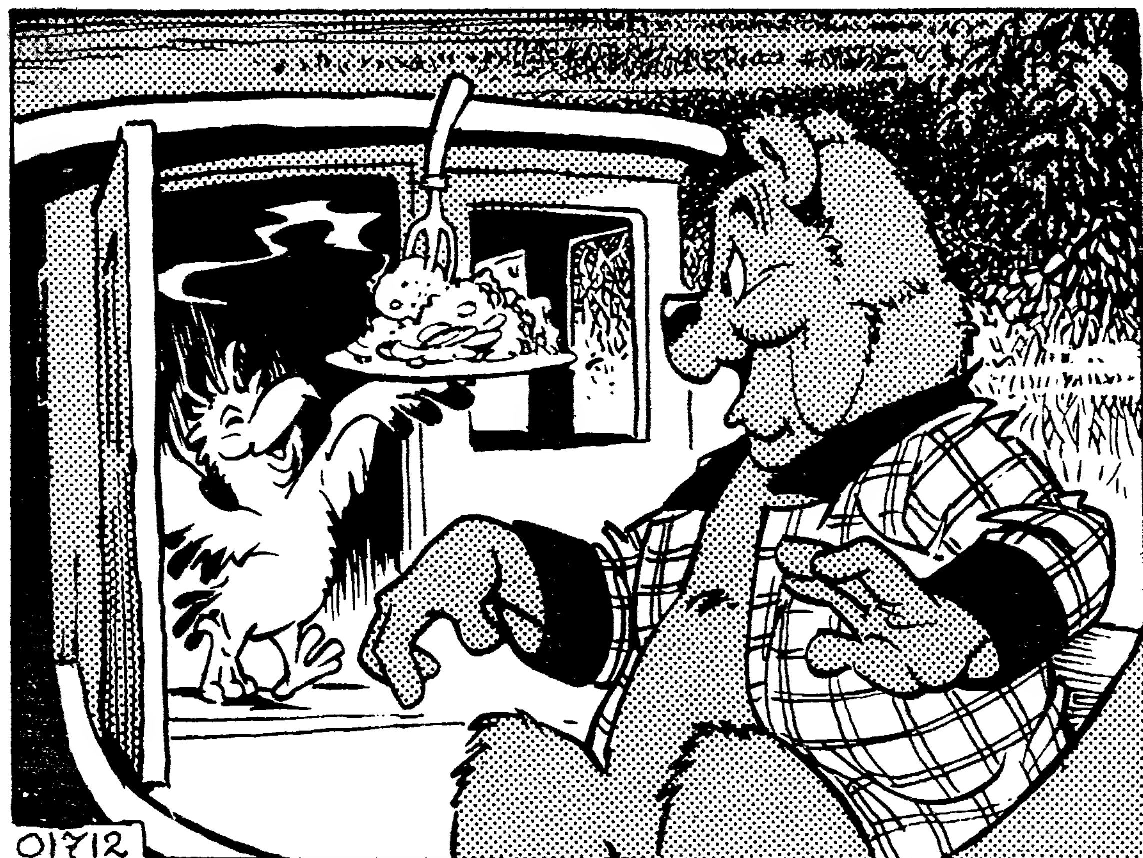

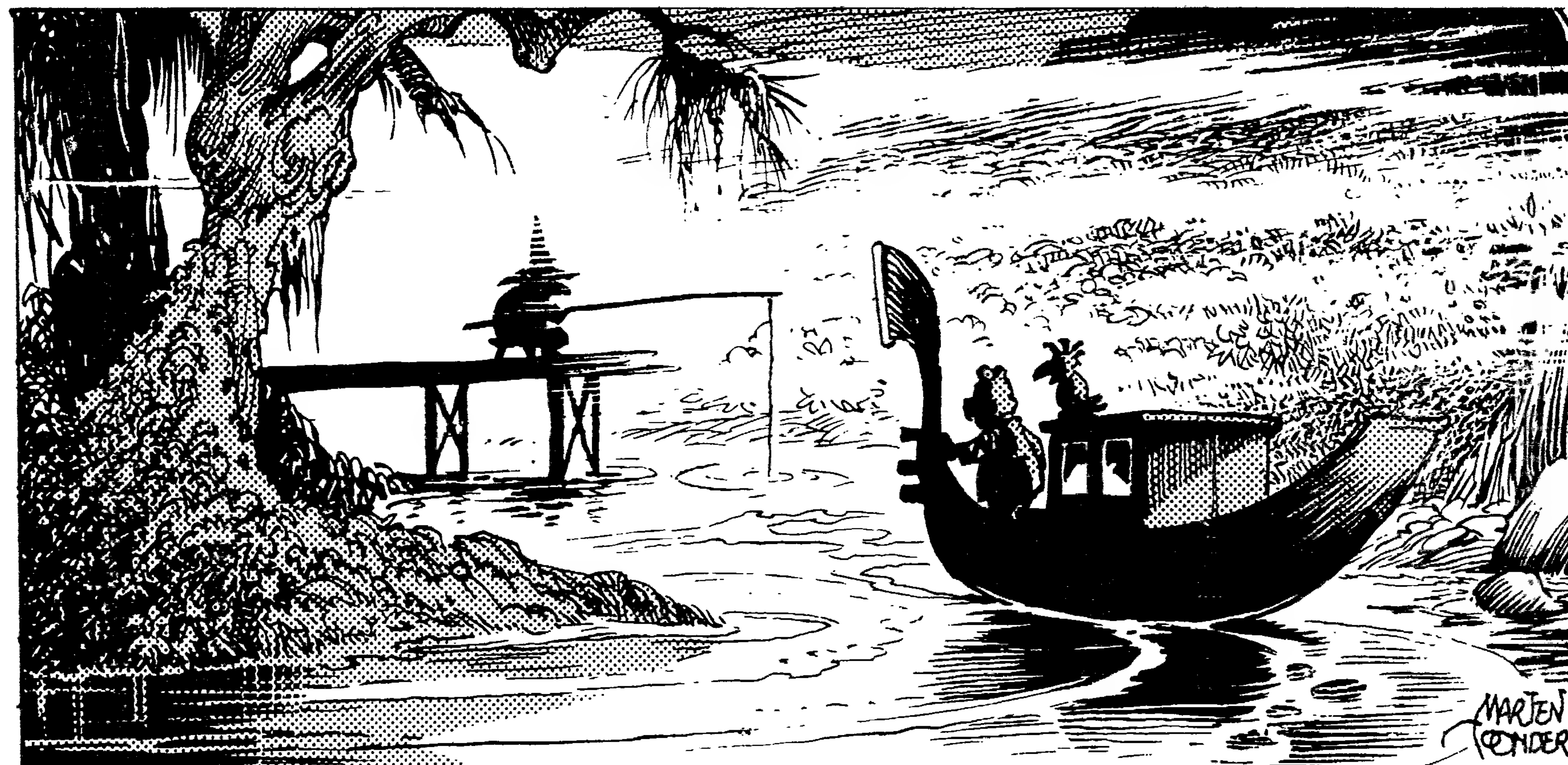

01711. Toen hij naar de achterkant van het huisje liep, zag Tom Poes dat hij gelijk had gehad. De botenverhuurder was daar doende ballonnen op te blazen en ze de lucht in te sturen.
''Kan ik u helpen?'' vroeg Tom Poes. ''Voor een florijn doe ik er twintig.''
''Je komt te laat,'' zei de ondernemer. ''De wind gaat draaien, en dan waaien ze naar de overkant van de rivier. Waardeloos voor de reclame. Daar woont niemand; het enige wat daar groeit zijn waaibomen en ontaard gewas. Ik moet de wind naar de stad hebben, anders betalen mijn klanten niet. Nee, dit was mijn laatste ballon voor vandaag.''
Dat was natuurlijk een tegenvaller, en Tom Poes trok zich voorlopig terug. Maar hij was vastbesloten om zijn zin door te zetten, want dat Heer Bommel hulp nodig had begon steeds duidelijker te worden.
Heer Ollie zelf had dat nog niet zo in de gaten. Hij voelde zich wel erg alleen en in de steek gelaten, maar het gondeltje gleed rustig voort over het gladde water waaruit nevels begonnen op te stijgen. En behalve het tikken van vallende waterdruppels verstoorde geen enkel geluid de stilte.
''De enige vogel hier ben jij,'' zei heer Bommel tegen Ima. ''Rustig hoor. Het is een mooi boottochtje, maar wel eenzaam. Het was mij eigenlijk om iets heel anders begonnen; en bovendien heb ik honger...''
''Voort,'' zei de vogel. ''Voort is rechter dan nergens.''

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

01712 "Hoe vreselijk voor een heer om alleen maar een stomme vogel als aanspraak te hebben," sprak heer Bommel tot zichzelf. "Zij kan het niet helpen, want haar vader was niet veel beter, en daar heeft ze het natuurlijk van. Maar ik zit er maar mee, terwijl ik hier door de mist langs het natuurschoon drijf, zodat het me de keel uithangt. Vooral omdat ik honger heb..."

Op dat moment werd de deur van het kajuitje geopend en stapte de vogel Ima het dek op met een hoog opgetaste schotel op de vlerk.

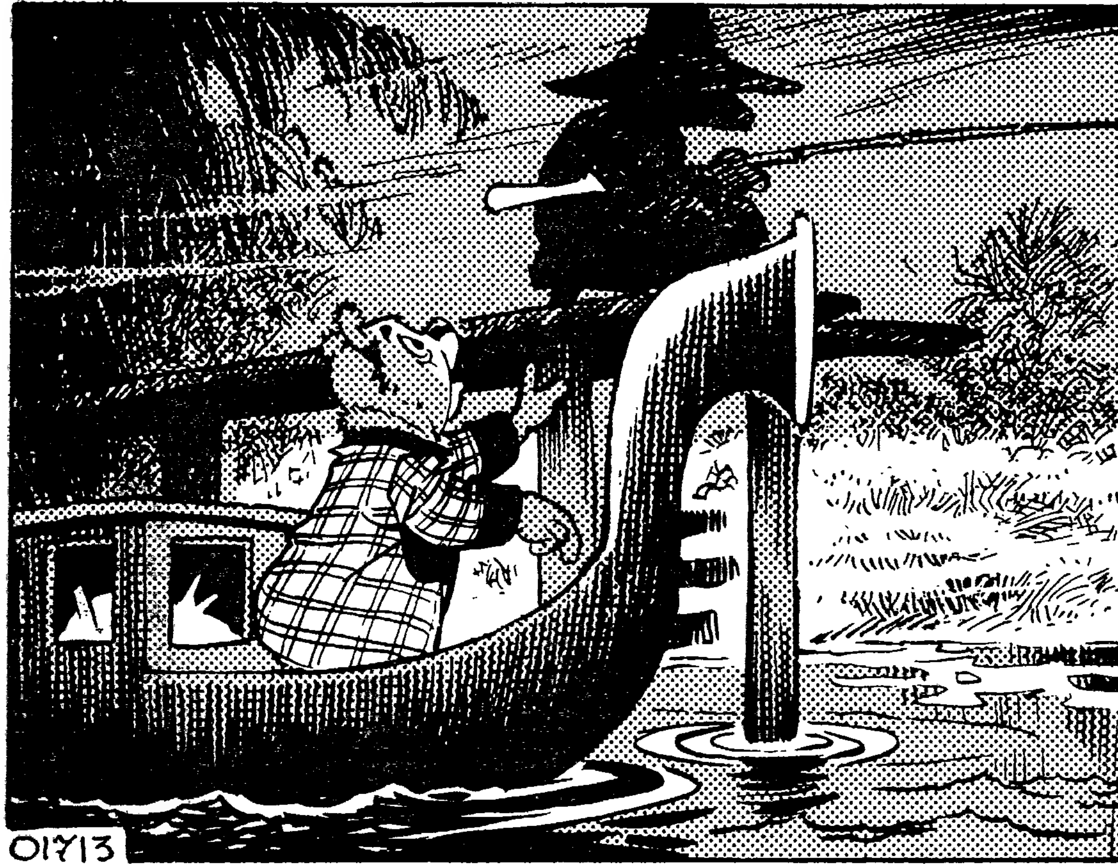
"Maar dat is nu pas aardig!" riep heer Ollie verrast. "Eindelijk iemand die begrip voor een Bommel heeft! Dat is heel wat anders dan de maaltijd, die je vader me gisteren niet aanbood. Waarschijnlijk het vrouwelijke gevoel, waar men tegenwoordig zo weinig meer over hoort."

Hij begon met een glimlach te eten, en dat bekwam hem zo goed, dat hij weer oog voor zijn omgeving kreeg. Het was echter te laat. De avond begon reeds te vallen, en van de oevers was weinig meer te zien door de dichter wordende nevels. Dit werd echter goedgemaakt toen de stroom een brede bocht maakte en er plotseling een aanlegsteiger in het zicht kwam. Aan het einde daarvan zat een eenzame visser op zijn dobber te staren, en heer Ollie stond verheugd op.

"Net op tijd," stelde hij vast. "We zijn er net voordat de nacht valt, zodat ik tenminste een warm bed kan hebben om in te slapen. Het begint koud te worden, bedoel ik. Eh... dat is toch Parnas?"

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

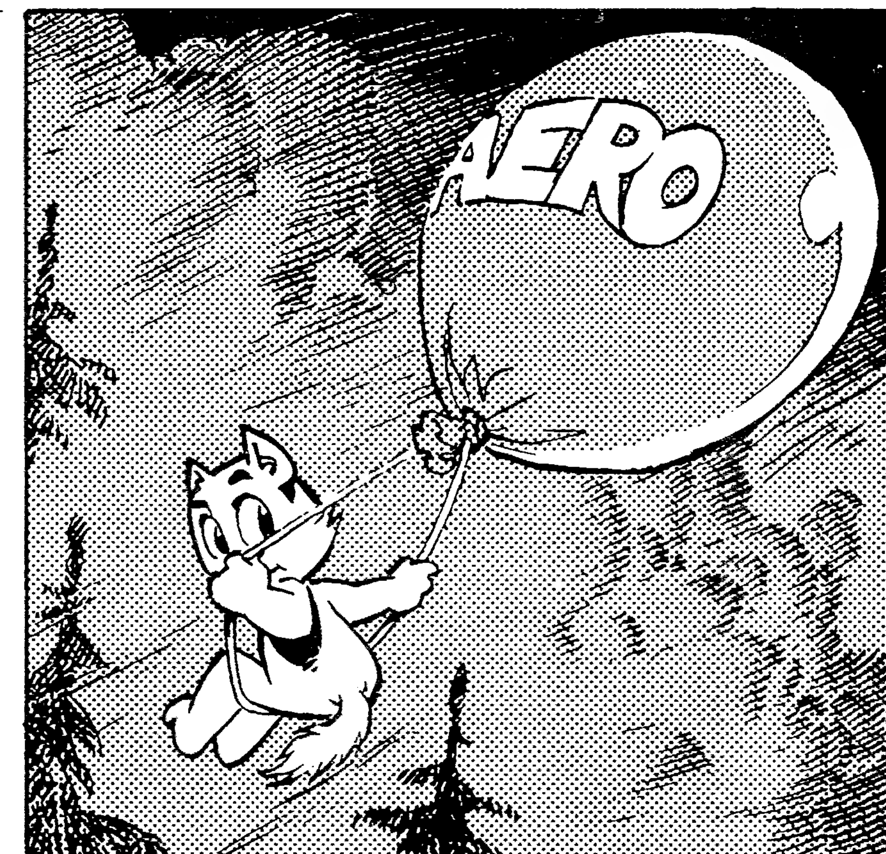
01713 De gondel dreef voort door de kille avond, totdat heer Bommel een steunbalk van de steiger kon grijpen zodat het vaartuigje eindelijk stil bleef liggen. Het riviertje klotste voort, maar dat was het enige geluid dat er hoorbaar was.
"Eh... Goede avond," zei heer Ollie. "Is dit Parnas?" De visser bleef roerloos zitten; het is mogelijk dat hij zijn hoofd schudde, maar in de schemering is zoiets moeilijk te zien.
"Niet?" hernam heer Ollie een beetje ontdaan. "Is dit Parnas niet?"
"Volgende aanlegplaats," mompelde de hengelaar onder zijn hoed.
Het is te begrijpen dat dit de reiziger danig tegenviel. De boottocht begon hem erg tegen te staan, en nu hij daar zo lag tussen de grillige nevelslierten, begonnen de stilte en de ongastvrije omgeving hem danig te bedrukken. Maar daar gaf hij niet aan toe, en moedig legde hij de gondel vast.
"Als je slaapt, moet je varen," zei de vogel, die onrustig om hem heen vloog. "Anders lig je stil. En hier is het verder dan het einde."
Maar heer Bommel liet zich niet afleiden, en even later liep hij over de planken van de steiger.
"Het is goed even de benen te strekken," zei hij tot zichzelf, terwijl hij zich behaaglijk uitrekte. "En in dit plaatsje zal ik beter kunnen slapen, dan in dat bootje."

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

01714 Terwijl heer Bommel op zoek was naar een gastvrije herberg om de nacht door te brengen, kwam Tom Poes uit zijn schuilplaats te voorschijn. Hij had tussen de bomen gewacht tot de duisternis viel, en nu klom hij over het hekje van het grasveld, waar de reclameballonnen werden opgelaten. De wind was intussen opgestoken, zoals de ondernemer voorspeld had, en woei in vlagen naar de overkant van de rivier, zodat alles gunstig leek voor zijn plan.

"Dat wordt lenen zonder te vragen," dacht hij, terwijl hij haastig naar de ballon liep die op de gascylinder in de wind stond te schommelen. "Maar zo'n ballonnetje wil heer Ollie wel betalen als we weer thuis komen. En nood breekt wet. Wie weet, wat er op het ogenblik met hem gebeurt."

Hij zette de gastoevoer aan, zodat de ballon verder werd opgeblazen, en zocht toen op het veldje totdat hij een doos met onderdelen vond. Daar haalde hij een dun, stevig koord uit, en toen de ballon bijna op barsten stond bond hij dat stevig om de opening heen, op zo'n manier dat er een lange lus ontstond. Tenslotte draaide hij de afsluitschroef los, en toen de ballon de lucht in schoot, sprong hij in de lus zodat hij door de overspannen gasbal werd meegevoerd op de sterke wind. Boven hem scheen de maan op de voortjagende wolkenvelden, en enigszins ongerust zag hij, dat die een andere richting hadden dan hij.

"Er zijn verschillende windrichtingen," stelde hij vast. "Vervelend. Ik ben nu gelukkig over de rivier, maar het is de vraag hoe ik heer Bommel kan vinden, met al die bomen onder me. Als zo'n ballon nu maar bestuurd kon worden..."

Maar dat kan niet, zoals ontwikkelde lezertjes weten. En dat was des te vervelender, toen hij tot zijn schrik zag dat hij weer terug geblazen werd over de stroom. "Veranderlijke windrichtingen" noemt het weerbericht zoiets.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

01715 Ook heer Ollie had last van de veranderlijke wind, die joelend door de bomen joeg en zijn jaspanden deed wapperen. Hij had al een heel eind gelopen zonder ergens een teken van leven te zien, en tenslotte begonnen de zwiepende takken en de krakende stammen hem erg te bedrukken.

,,Nergens een herberg,'' prevelde hij klappertandend, terwijl hij op een open plek steun zocht tegen een doorbuigende boom. ,,Hier is niets dan wildernis, en de wind huilt akelig, en het is koud. Ik had beter aan boord kunnen blijven.''

Hij keek met tranende ogen om zich heen, en beklemd stelde hij vast dat hij tussen al dat bewegende gewas de weg was kwijtgeraakt, zoals zijn gewoonte was.

,,Met mij gaat het bergaf,'' klaagde hij. ,,Alles is vijandig tegen me; zelfs de natuur. Het lijkt alsof die bomen...''

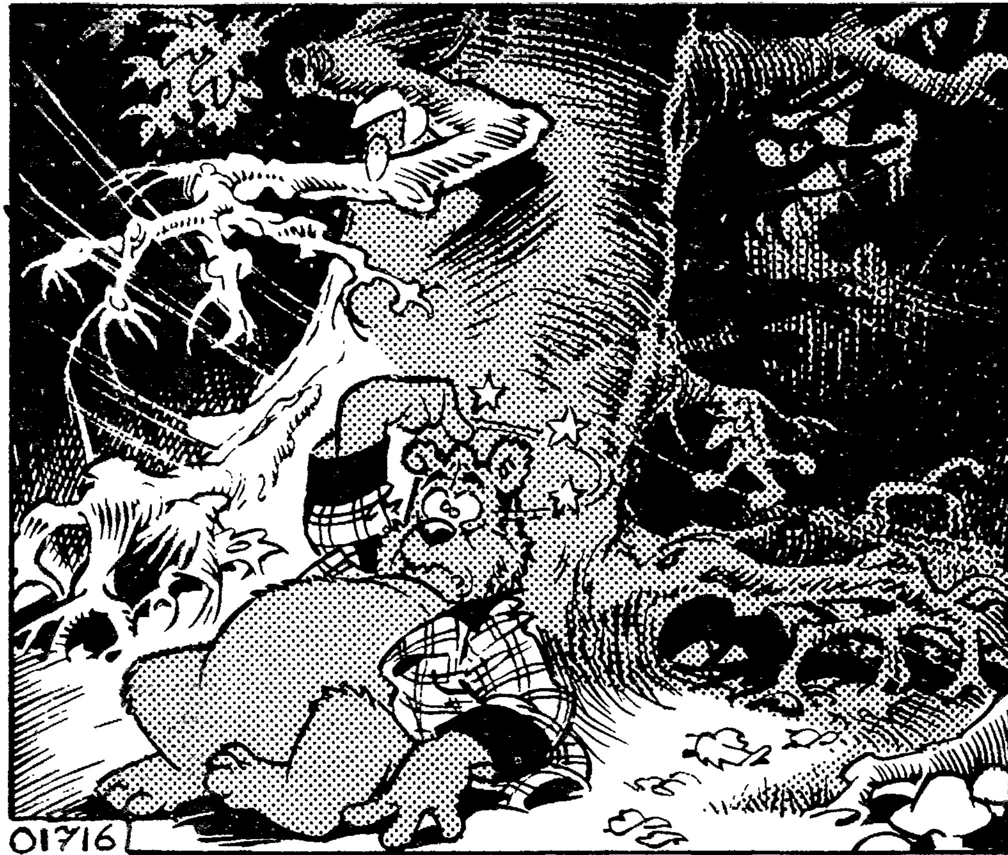
Op dat moment gierde er een hevige vlaag door het bos, en de woudreus die zich achter hem bevond, raakte hem met een maanbeschenen tak vol op de schedel, zodat hij buiten kennis tussen de dorre bladeren stortte.

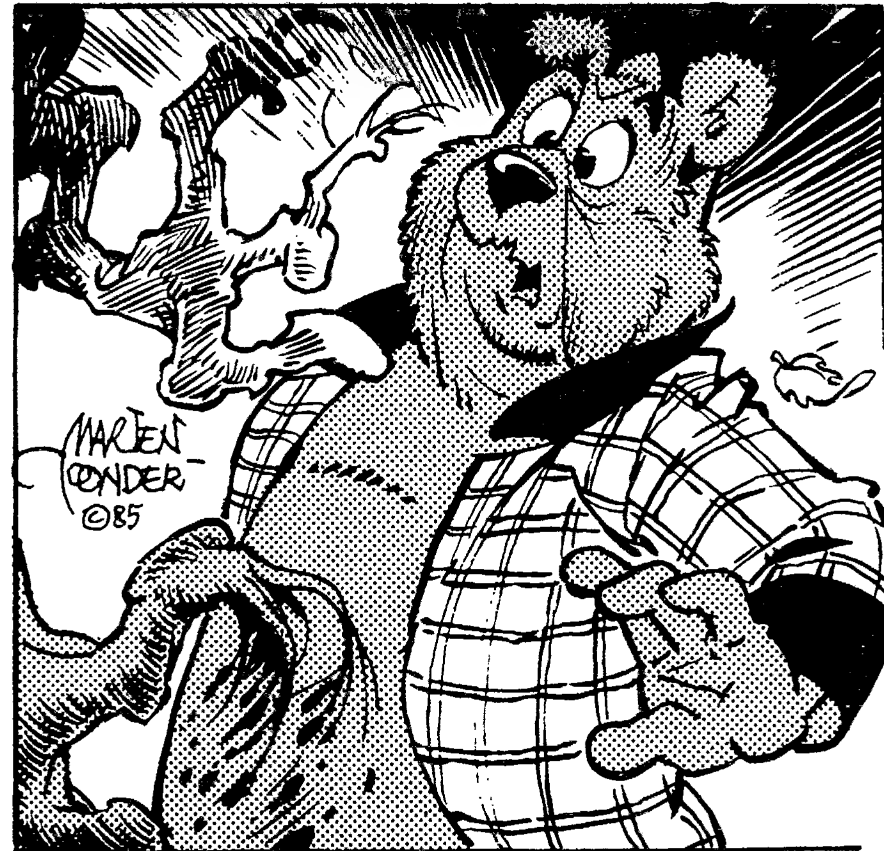
In Bommelstein werd de bediende Joost juist gewekt door het gieren van de wind om zijn torenkamer, en hij richtte zich ongerust op.

,,Geen wonder dat ik slecht slaap,'' dacht hij in de koude tocht. ,,Ik heb mij tot mijn leedwezen niet delikaat gedragen tegenover heer Olivier, al heb ik dan ook de politie verwittigd. Maar wie weet, in welk ongerief hij zich nu bevindt, zonder zijn warme chocolademelk?''

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

01716 Joost had gelijk: heer Bommel bevond zich in ongerief, al wist hij nog niet direct, hoe groot dat wel was. Om hem heen huilde de wind en ritselden de dode bladeren, terwijl het dode hout krakend naar beneden kwam. Maar dat was niet alles. Toen hij bijkwam en voorzichtig zijn buil betastte, werd hij zich bewust van de vreemd zwiepende takken, en ook voelde hij onder zich de aarde bewegen.

„Een o-overv-val,'' stamelde hij. „R-rovers! Er zit er een onder de grond. Ik moet hier weg, bedoel ik...''

Hij kwam overeind om een veilig heenkomen te zoeken; maar dat bleek niet zo gemakkelijk te zijn. Op het moment dat hij opstond, verhief zich een grote boomwortel uit de grond, die zich dreigend naar hem toe bewoog, en een lange boomtak dreigde hem te omhelzen. Het werd de ontredderde heer duidelijk, dat dit niet alleen de aanzwellende wind kon zijn, maar dat er andere krachten in het spel waren. En dat werd hem nog duidelijker, toen hij het op een lopen zette.

Om hem heen kwamen de bomen in beweging; ze rukten hun wortels los en schoven in zijn richting, zodat de open plek al spoedig gevuld was met dreigend en zwiepend loof.

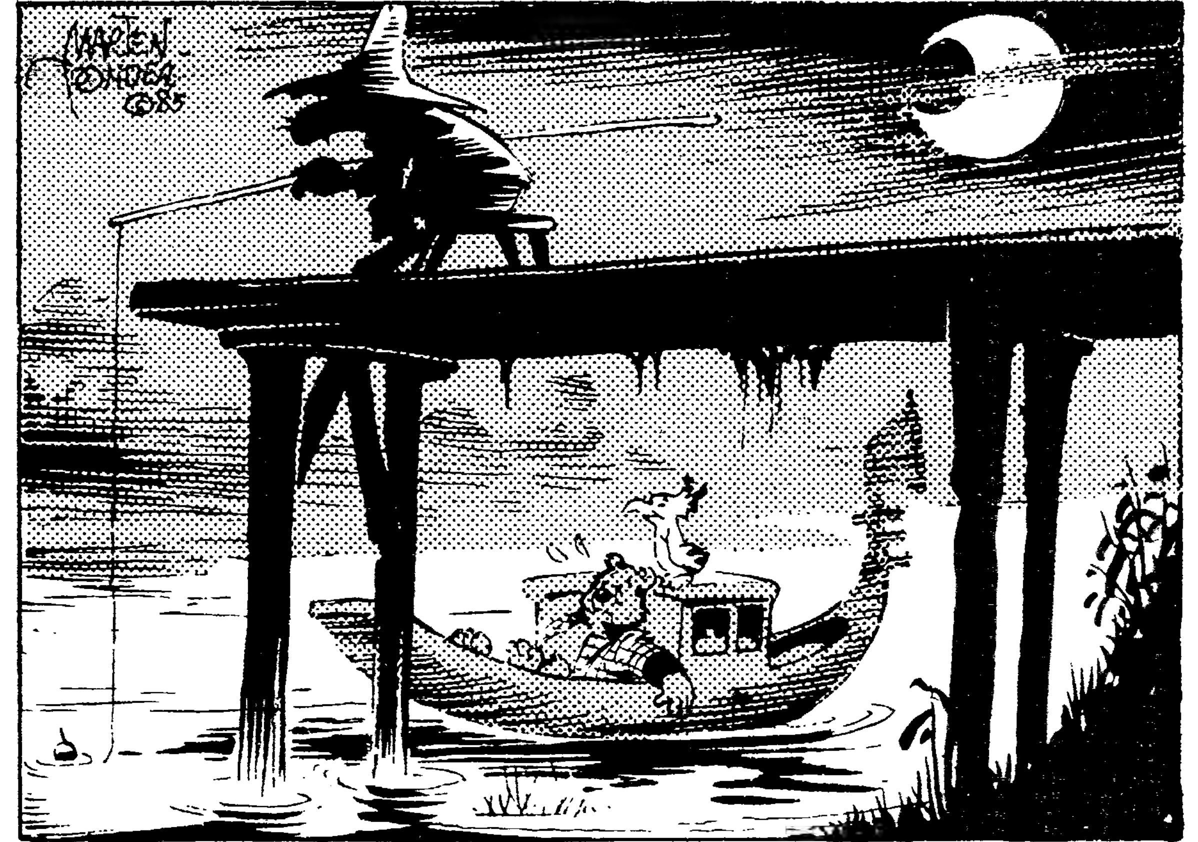
Het is mij niet mogelijk de gedachtengang van heer Ollie te schetsen, want die hing als los zand aan elkander. Geen wonder; het is nu te begrijpen wat kapitein Wal Rus bedoelde, toen hij het over een donderbos met bavia's en tarmolijnen had. En iedereen, die wel eens in zo'n woud geweest is, weet dat daar geen plaats is voor geordend denkwerk.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

01717 Heer Bommel rende verwilderd voort. Om hem heen kraakte het; de wind huilde door de bomen en de stammen piepten op een vreemde manier, die de vluchtende heer het ergste deed vrezen. Die vrees werd nog erger, toen de jonge maan door de wolken brak en een mat licht op de grijpende takken en wortels wierp. Dit was meer dan de ongelukkige verdragen kon, en hij bleef verlamd van schrik staan.

,,Help!'' riep hij met zwakke stem. Maar die ging verloren in het akelige lawaai om hem heen, en het drong dan ook tot hem door, dat hij het krachtiger aan moest pakken, zodat hij om Tom Poes begon te roepen. Maar toen dacht hij plotseling aan de vogel.

,,Ima!'' schreeuwde hij boven het lawaai der elementen uit. ,,Help! Waar ben je?''

De wind nam wat af, en ook het gezwiep van de boomtakken werd minder. Daardoor was het gefladder van de vogel duidelijk te horen toen ze vanachter een oude eik te voorschijn kwam.

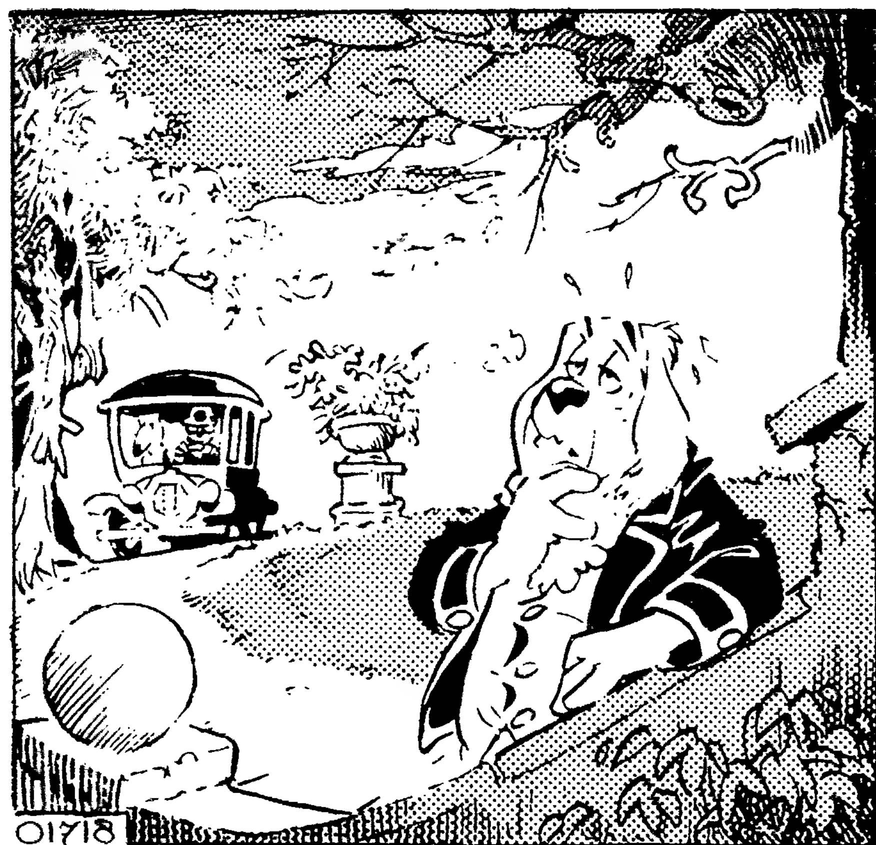
,,Ik ben hier,'' kraste ze. ,,Maar jij niet. Als je er niet bent kan je niet verder. Loop achter mijn staart aan.''

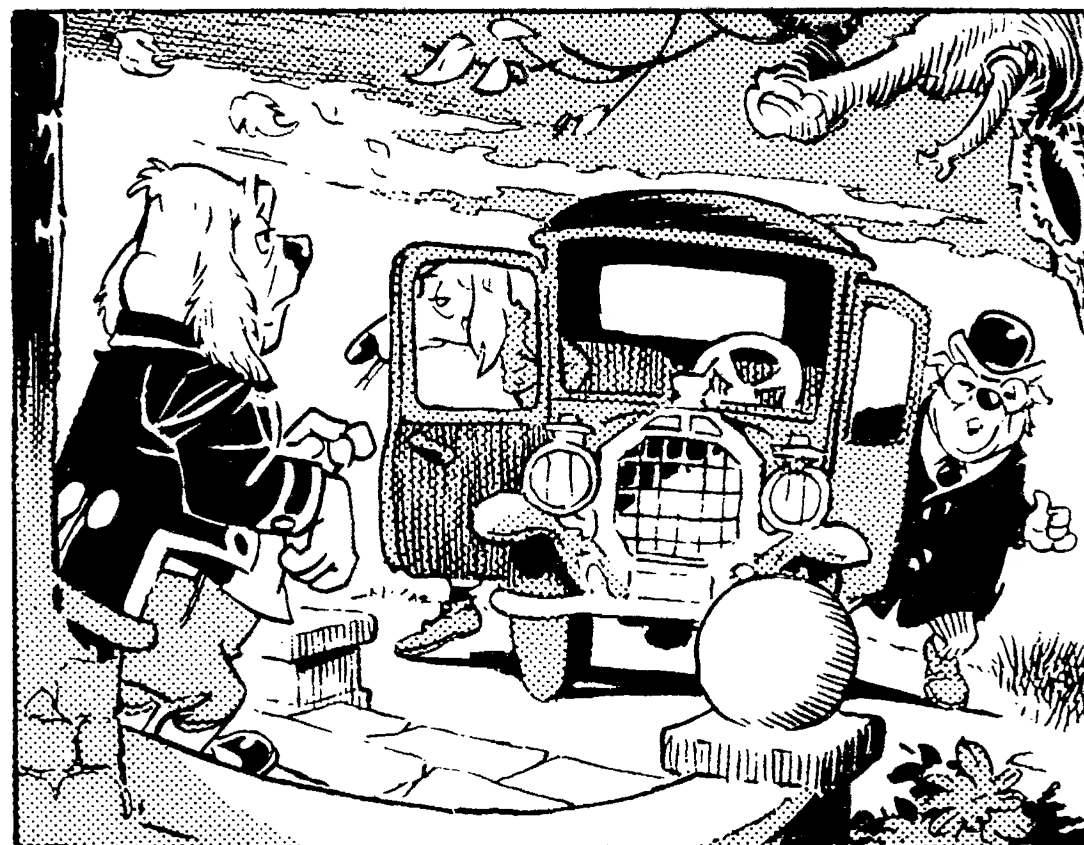
Heer Ollie gehoorzaamde, en slofte versuft langs de geschrokken bomen over de aanlegsteiger naar de boot. Hij merkte nauwelijks dat ze even later weer verder dreven in het maanlicht. Maar hij hoorde wel de stem van de hengelaar.

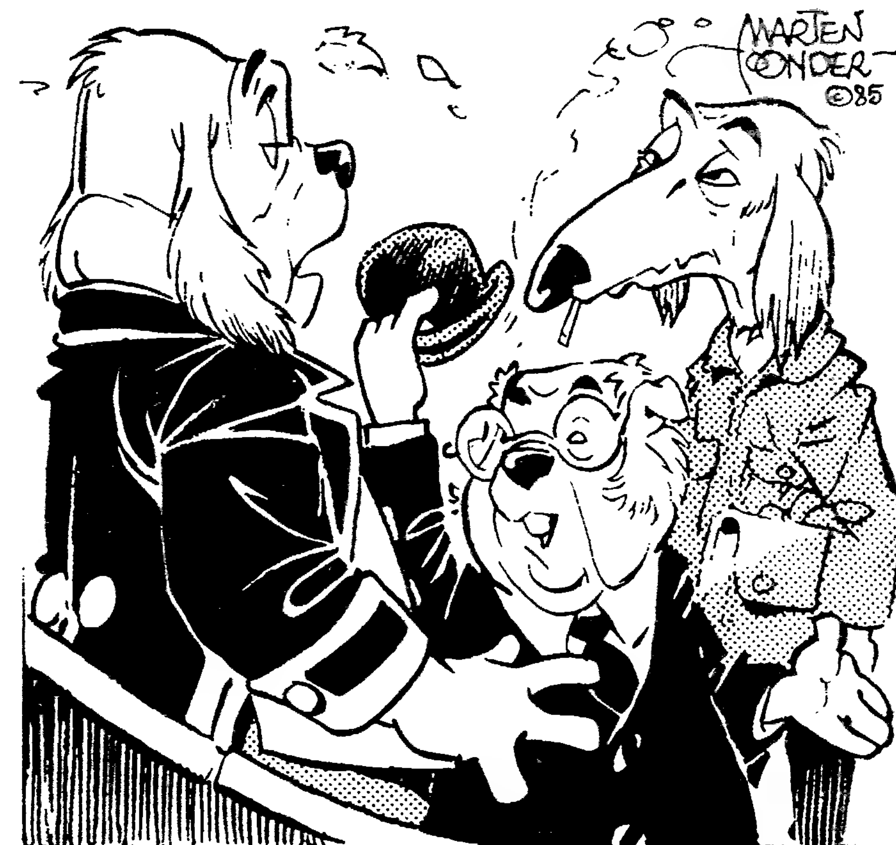
,,Parnas is de volgende aanlegplaats,'' zei die.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

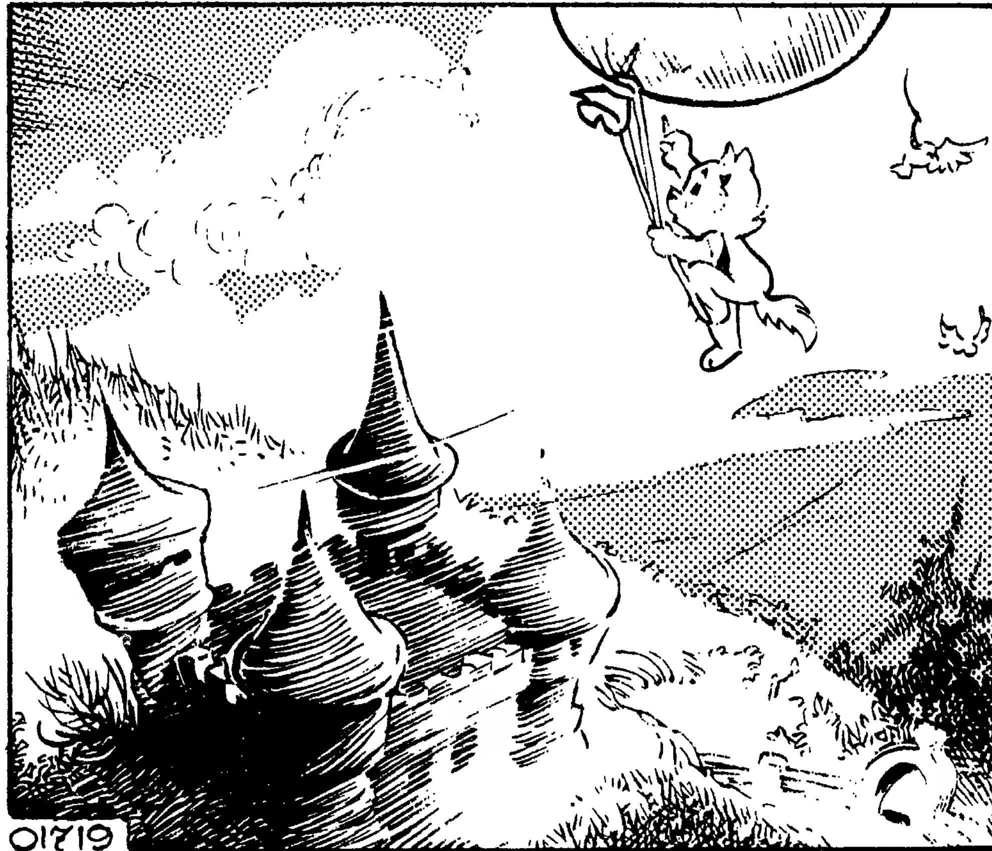

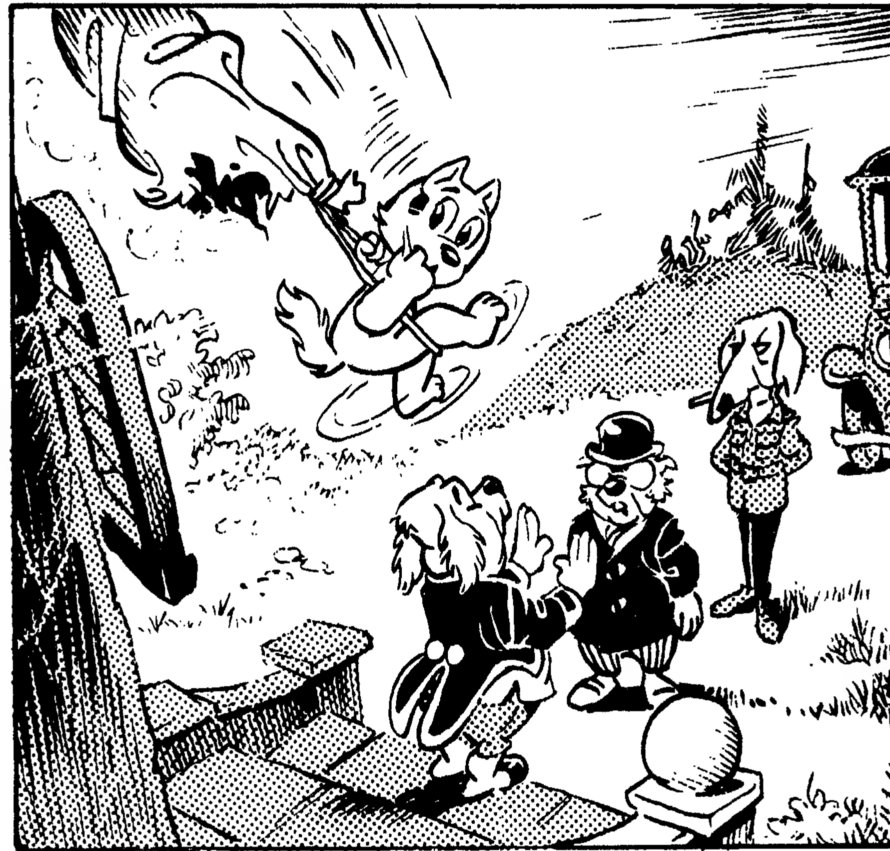

01718. De volgende morgen hing de bediende Joost in een lusteloze houding op het bordes en staarde peinzend naar een vallend blad. Hij had slecht geslapen en nu probeerde hij door het inademen van vochtige herfstlucht weer op krachten te komen.
„Nog steeds geen spoor van heer Olivier," mompelde hij, het blad naogend. „En toch heb ik de politie gewaarschuwd, en die heeft hulp toegezegd. Maar waar zijn ze?"
Op dat moment werd zijn opmerkzaamheid getrokken door het geluid van een naderende auto, en hij keek vol verwachting om. Maar tot zijn grote teleurstelling was het slechts de ambtenaar Dorknoper die er uit stapte, in gezelschap van een magere vreemdeling.
„Goede morgen", sprak de eerste. „Is de heer Bommel thuis? Dit is de heer Schifter, adjunct van het bouwwezen. Hij heeft een brief ontvangen, die een onderzoek van dit pand noodzakelijk maakt. Dat is met het oog op de bouw van de nieuwe woonwijk BuitenRommel."
„Gezien foliant D 127," vulde de heer Schifter aan. „Moeten de zaak grondig doorpeilen."
„Het spijt me," zei Joost. „Ik kan geen toestemming geven om mee te werken aan die woonwijk, die zonder goedvinden van heer Olivier plaatsvindt, zolang hij er niet is."

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

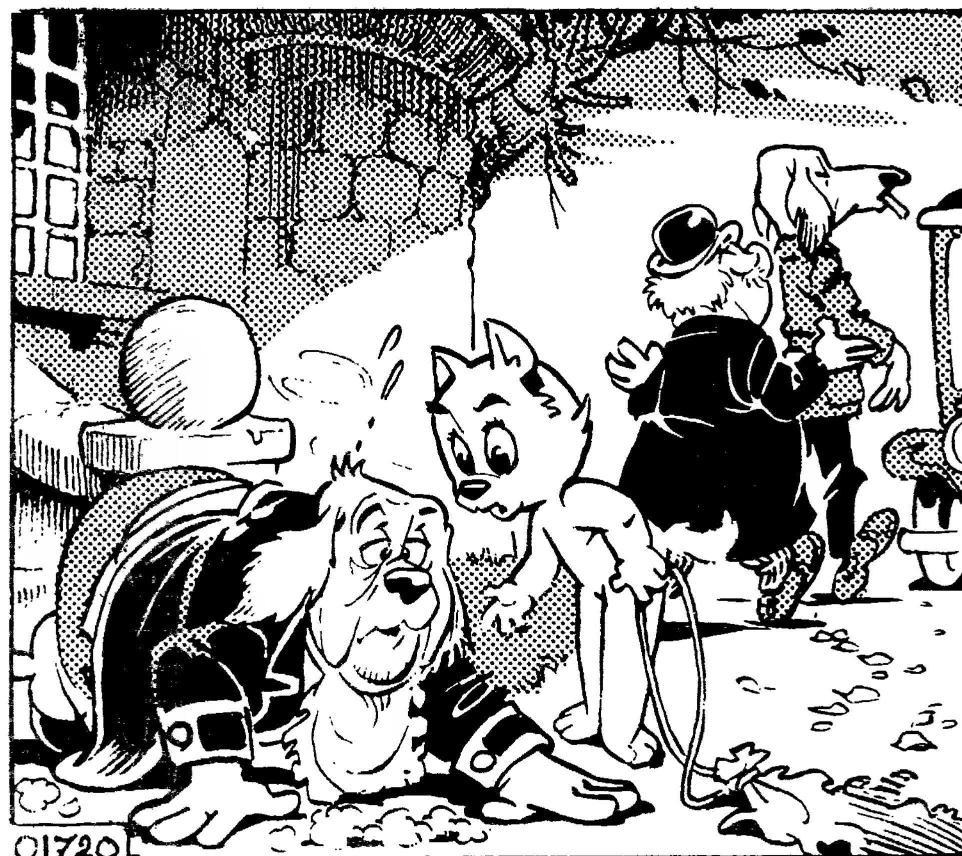

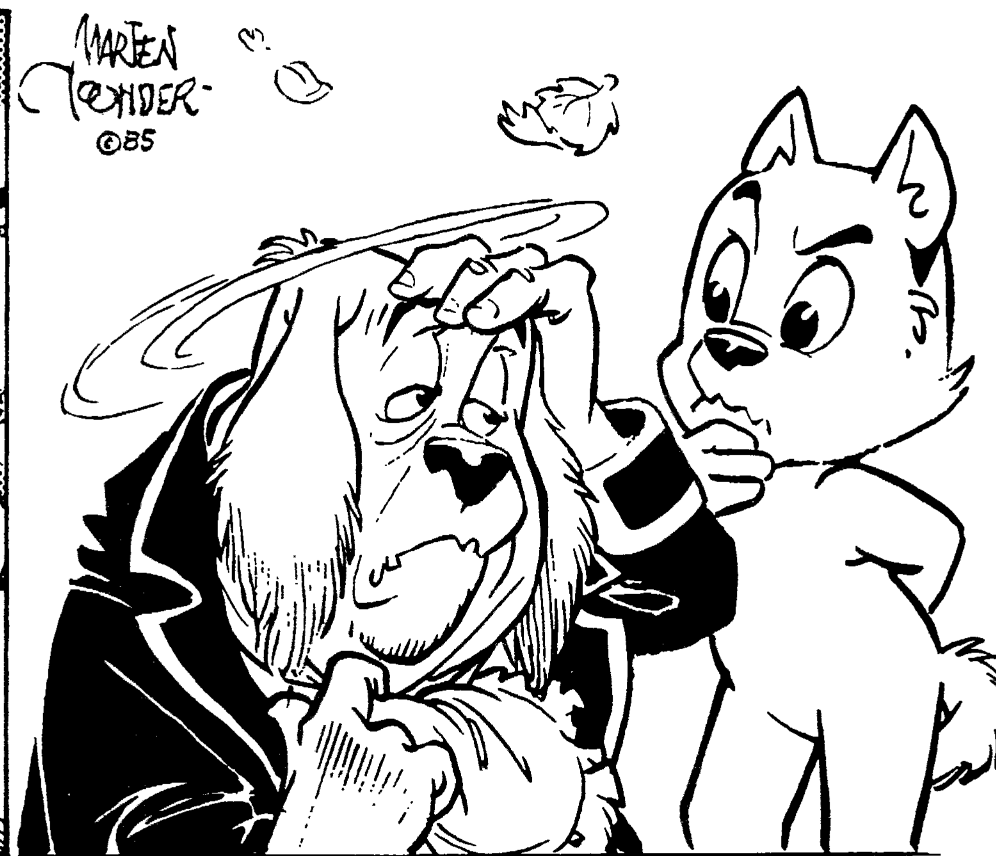

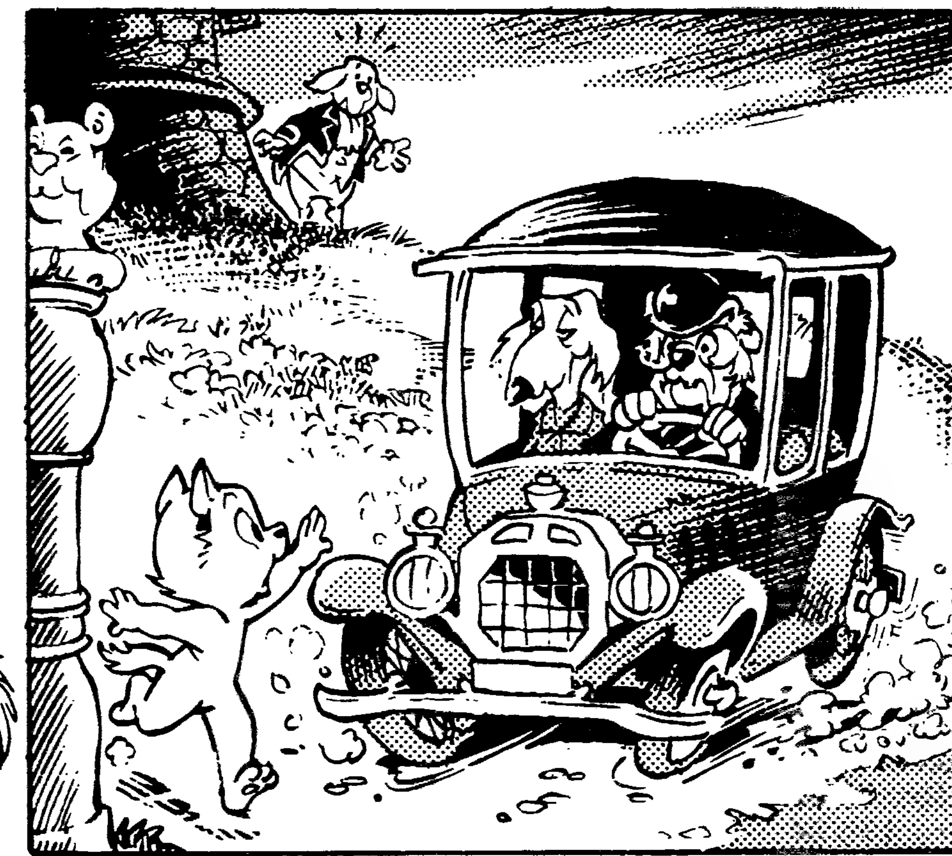

01719 Toen het dag werd, zweefde Tom Poes nog steeds op de gekeerde luchtstroom over het landschap. Dat begon hem natuurlijk erg tegen te staan, want het is geen pret om uren lang op een touw te zitten; vooral niet als men de verkeerde kant opgaat. Toen hij dan ook slot Bommelstein in het oog kreeg, zette hij zijn voet in de lus en greep de spijker, die hij tot dat doel had meegenomen.
„Dat ik hierheen geblazen ben, is het toppunt," zei hij tot zichzelf. „Ik ga die ballon kapot prikken, want ik heb er genoeg van."
Hij voegde de daad bij het woord, en al gauw siste het gas uit de doorboorde huls. Maar hij had er niet op gerekend dat zo'n gat nogal inscheurt als een ballon krachtig is opgepompt, en daardoor daalde hij vlugger dan hij verwacht had.
„We willen dit pand alleen maar even vluchtig doornemen," verklaarde de ambtenaar Dorknoper onder hem.
„Even vergelijken met het gestelde in foliant D 127," vulde de heer Schifter aan. „Het is urgent."
„Met uw welnemen is heer Olivier afwezig," zei Joost afwijzend. „En zonder hem kan ik niet zo vrij zijn om medewerking te geven aan de bouw van een woonwijk op dit slot. Ik ken mijn plicht. Al zou de hemel vallen..."
Verder kwam hij niet, want op dat moment viel Tom Poes hem op het lijf, zodat de verschrikte knecht lelijk dubbel sloeg.
„Tut-tut!" merkte de heer Dorknoper op. „Men moet voorzichtig zijn met het gebruik van sterke taal; maar dit gaat toch wel heel ver!"

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

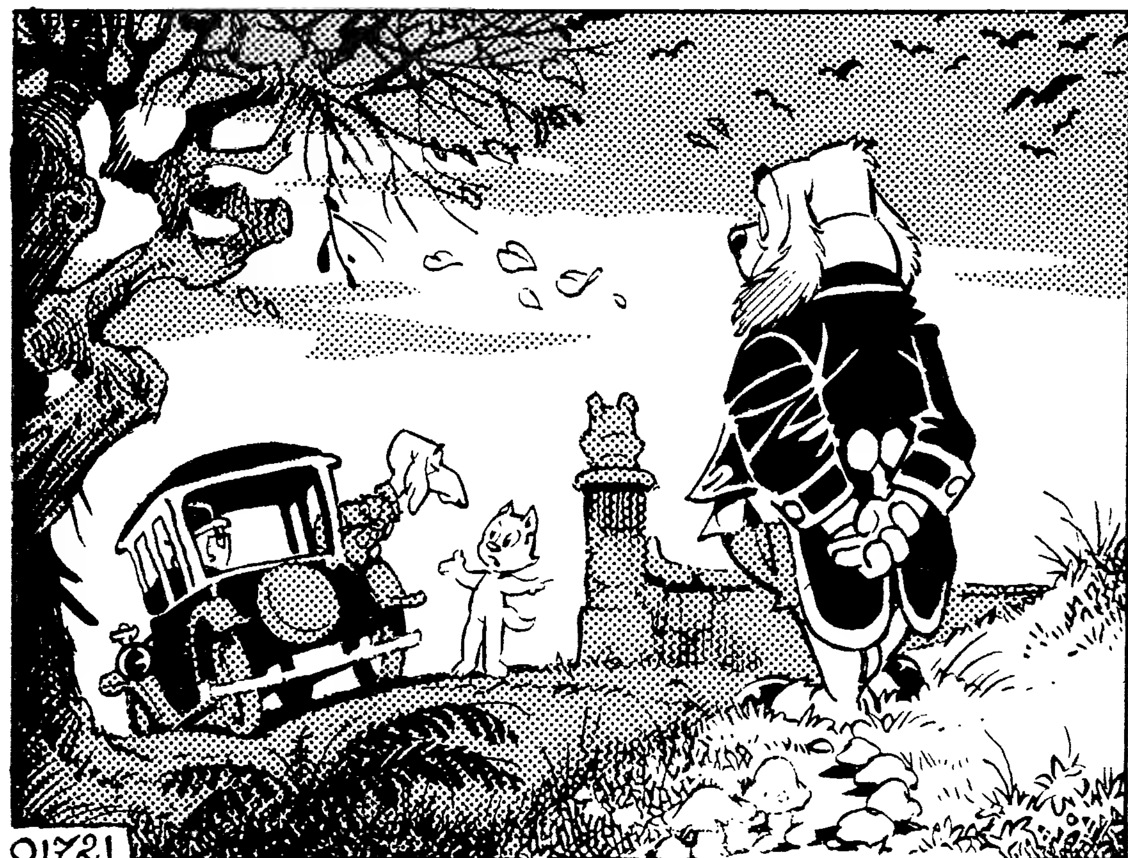

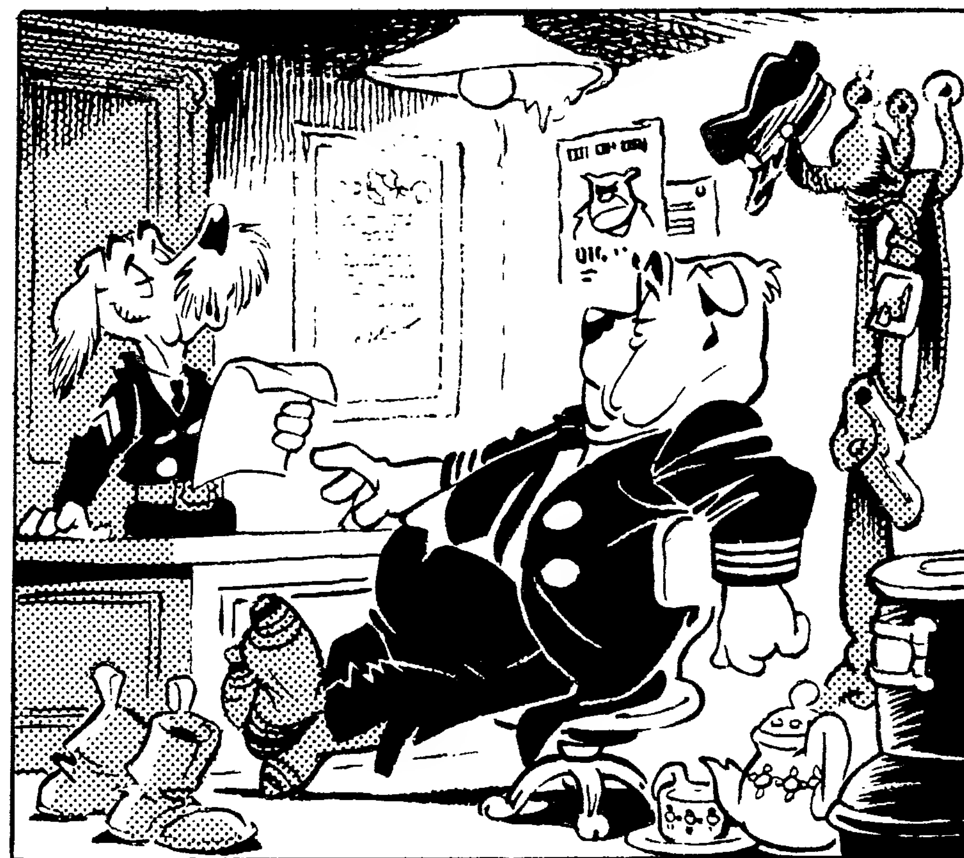
01720. Tom Poes maakte zich los uit de lus van de leeggelopen ballon en boog zich bezorgd over Joost.
„Heb je je pijn gedaan?" vroeg hij.
De knecht richtte zich op en mompelde iets, maar de ambtenaar en de adjunct hadden daar geen belangstelling meer voor.
„Het is zeker een misverstand," zei de eerste, naar zijn auto lopend. „Heel jammer van de vermorste overheidstijdeenheid. De brief leek me toch ernstmatig bedoeld."
„Zeker gezien het gestelde in foliant D 127," gaf de ander toe.
„Wat kwamen die twee doen?" vroeg Tom Poes, toen Joost zich een beetje hersteld had. „Wie was die magere?"
„Een hoge van de bouwcommissie," mompelde de bediende. „Als ik mij zo mag uitdrukken. Kwam Bommelstein onderzoeken zonder heer Oliviers goedvinden. Had het over foliant honderdzoveel. Ik heb mij verstout hem de toegang te ontzeggen. Wat denkt u, jonge heer: zou een aspirientje helpen tegen hoofdpijn en een zere rug?"

„Van de bouwcommissie?" riep Tom Poes uit. Hij liet de beklagenswaardige knecht aan zijn lot over en holde de heuvel af. Hij was maar net op tijd om de vertrekkende auto tegen te houden.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

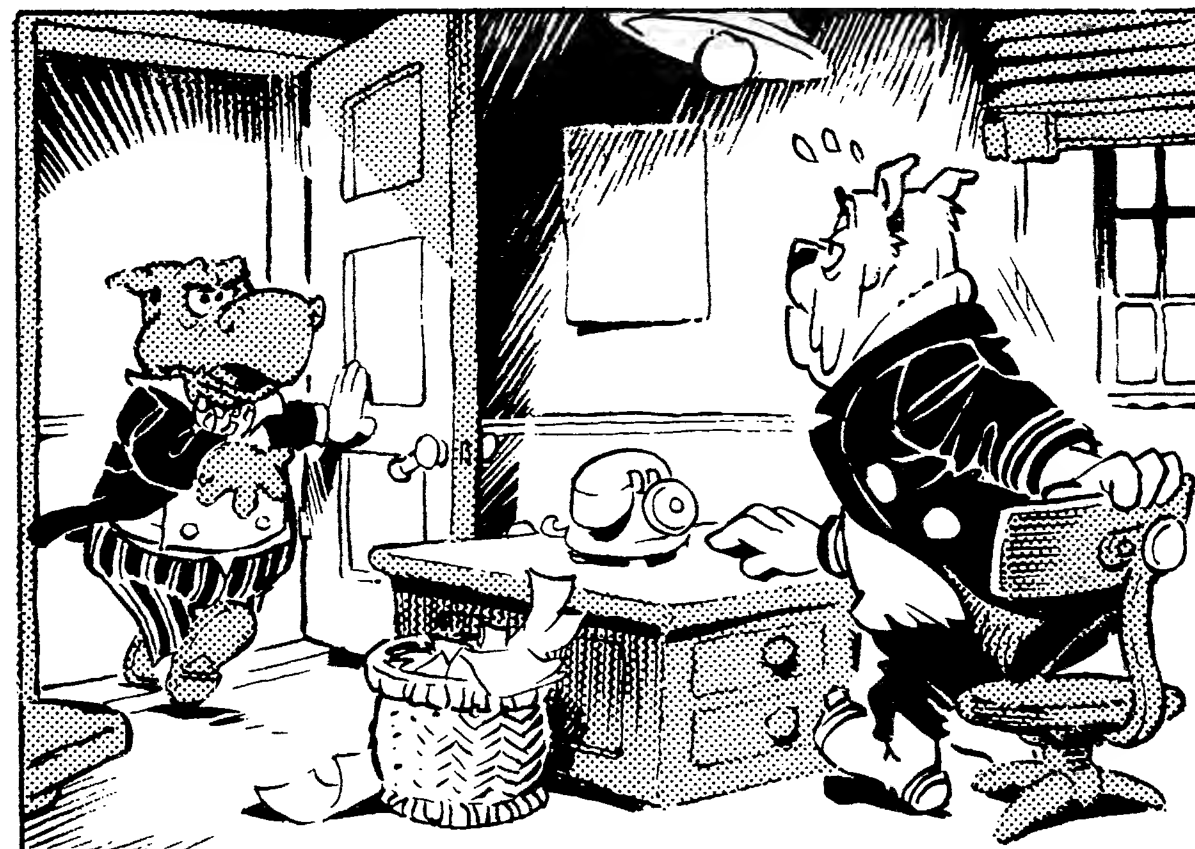

01721 Joost krabbelde langzaam overeind en keek glazig naar de dienstwagen onderaan de heuvel.
,,U kunt rustig binnenkomen'', hoorde hij Tom Poes zeggen. ,,Ik weet alles van die brief af, en ik ben er zeker van dat heer Ollie geen bezwaren zal hebben. Maar Joost wist dat niet.''
,,Mooi'', zei de adjunct uitstappend. ,,het gaat om foliant D 127. Even doorpeilen. Is zo gepiept.''
,,Vreemd'', sprak de bediende geschokt tot zichzelf. ,,Daar staat de jonge heer aan te pappen met de bouwcommissie. Wat zou hij van plan zijn? Zou heer Olivier dat werkelijk goedkeuren? Ach, was hij er maar! Ik heb de politie verwittigd, maar men doet niets!''
Dat was niet helemaal waar. Om half elf stapte brigadier Snuf het bureau van commissaris Bas binnen om rapport uit te brengen, zoals zijn gewoonte was.
,,Drie bekeuringen'', meldde hij. ,,Een wegens het uitsliepen van de agent Kloppers, een wegens diefstal van een broodje, en een parkeerovertreding. En eh... o ja, een vermissing. Meneer Bommel O.B. is verdwenen sinds gistermorgen. Weggelopen in overspannen toestand, zonder medeneming van kleding, levensbehoeften of chocolademelk.''
,,Bommel'', mompelde de politiechef vermoeid. ,,Altijd dezelfde. Verdwenen, he? Niet de eerste keer.''
Hij trommelde enige tijd met zijn vingers op het bureau en begon ze toen te verzorgen.
,,Bommel komt wel weer terug'', besloot hij. ,,Dat doet hij altijd. Is trouwens altijd in overspannen toestand. Niks bijzonders. Houd een oogje open, Snuf; maar doe voorlopig niks.''

Heer Bommel en het einde van eindeloos

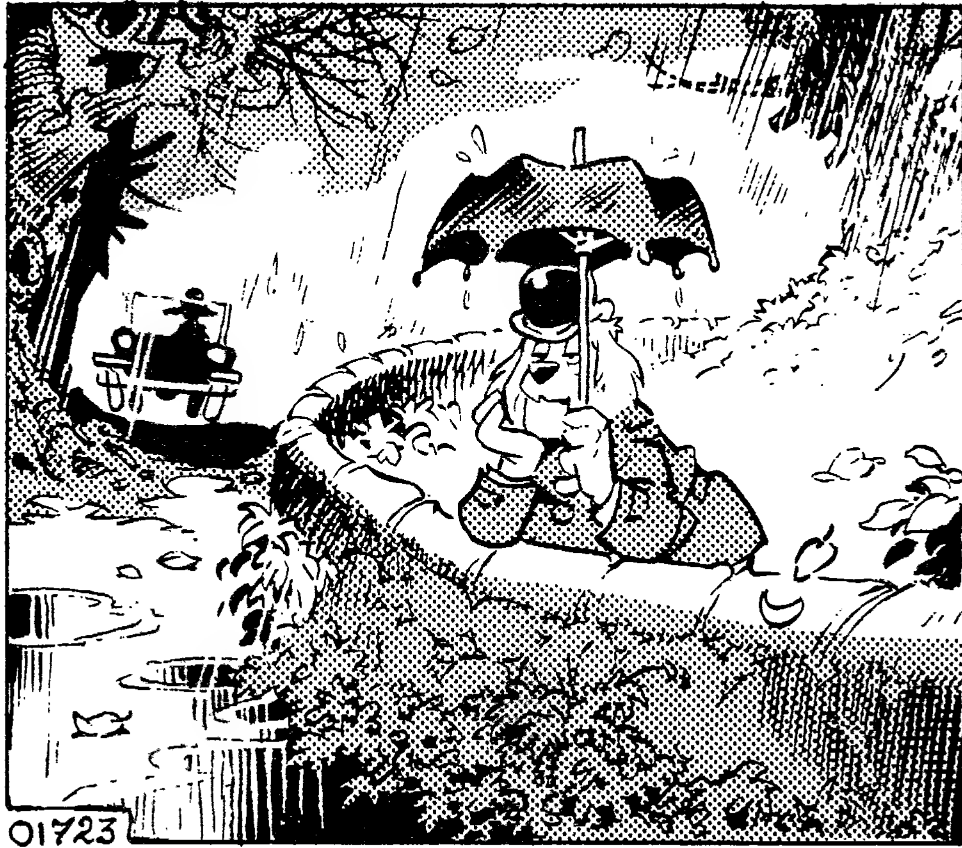

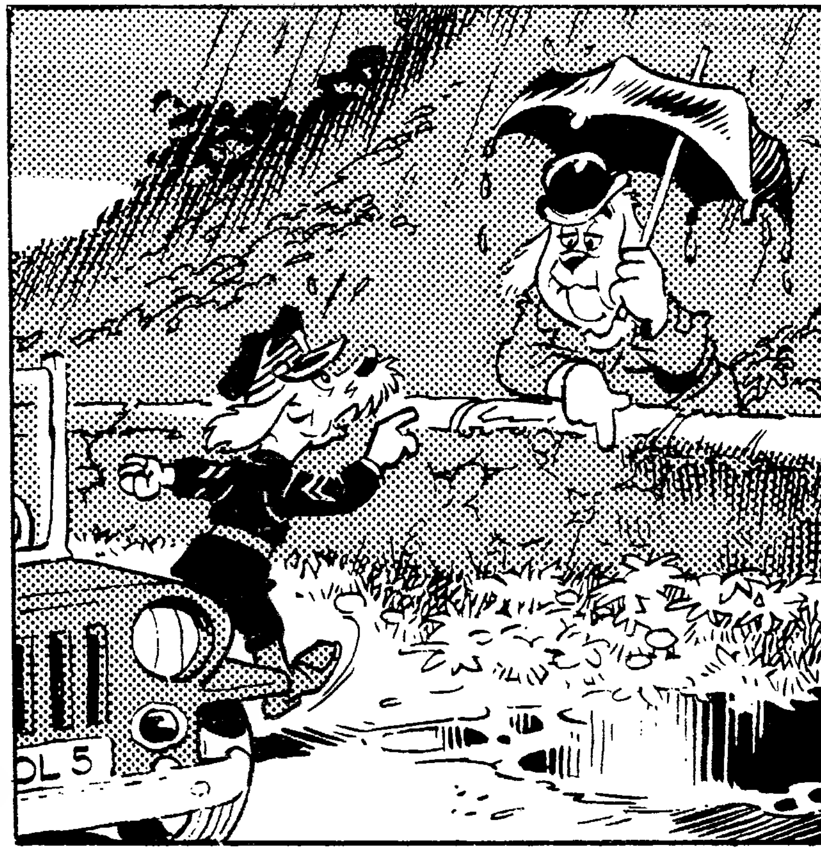

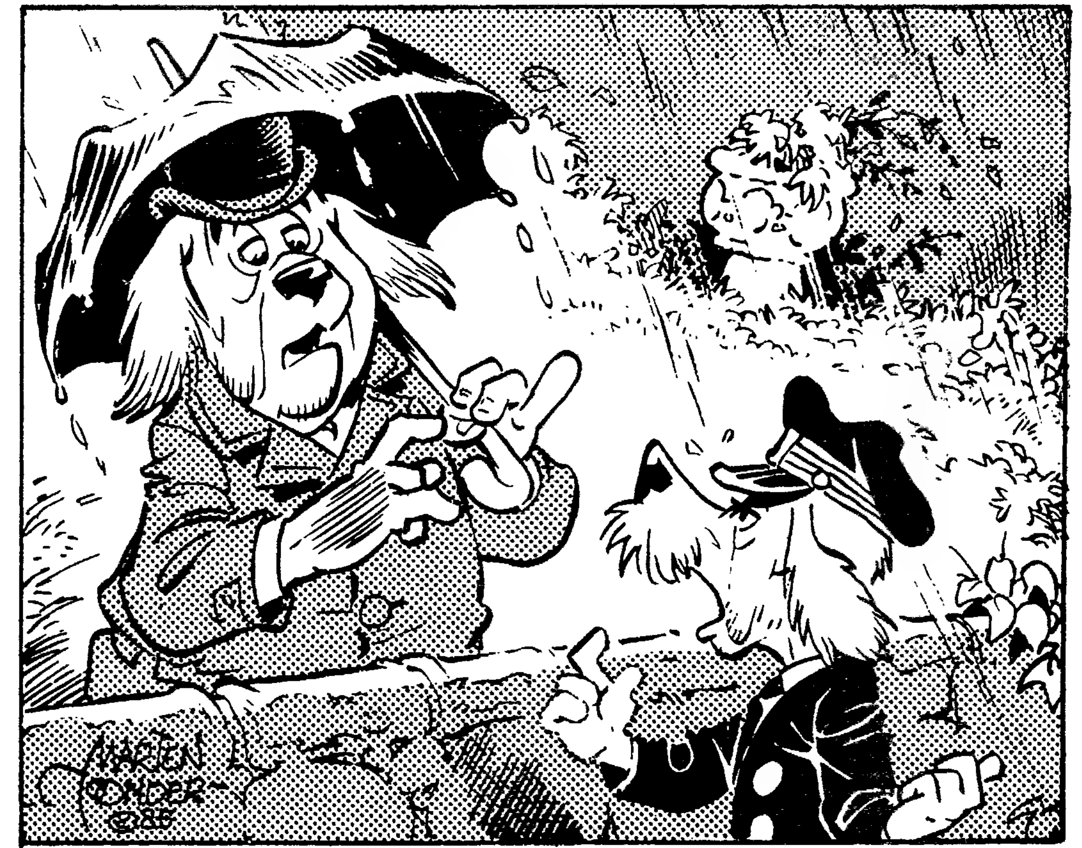
01722 Omstreeks dezelfde tijd had de burgemeester bezoek van de heer Schifter, de adjunct van de bouwcommissie.
"Ik heb gehoord dat u ontslag hebt aangevraagd," sprak deze. "Jammer; maar geen reden om de boel te verslonzen."
"Verslonzen?" riep de magistraat uit. "Hoezo? Wat..."
"Een van uw belangrijkste inwoners, de heer Bommel, is verdwenen," onderbrak de adjunct. "Ik heb het vermoeden, dat er een complot achter zit dat de nieuwe woonwijk betreft. Daar zijn immers kapitalen mee gemoeid! Maar waar is de heer Bommel?"
"D-dat weet ik niet," stamelde de burgemeester. "D-dat is een zaak voor de politie. Die zal..."
"En waarom doet u niets voor die nieuwe woonwijk?" vervolgde de heer Schifter met verheffing van stem. "Kent u foliant D 127 soms niet? Waarom bent u de raad niet goed voorgegaan met informatie? Ontslag zal u niet helpen, waarde heer. Ik zal de Inspecteur inlichten en hem verwijzen naar artikel Z 13, dat het Einde behandelt."
Na deze woorden verdween hij, de magistraat geheel verslagen achterlatend. Maar toen deze zich een beetje hersteld had, haastte hij zich naar het bureau van commissaris Bas.
"W-waar is Bommel?" riep hij overspannen uit. "Wat heb je daar aan gedaan? Daar zit het complot van een kapitale woonwijk achter! Waarom heb je er niets aan gedaan, Bas? Ik waarschuw je voor artikel Z 13!"

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

Het was een stille herfstdag, en het enige geluid was het getrommel van regendruppels op de paraplu van Joost, die zich in de tuin had begeven om na te denken.

”Men moet mij ten goede houden,” prevelde hij terwijl hij mistroostig over het muurtje leunde. ”Ik heb er geen rust bij, zodat ik erg ongerust ben. Ik had gisteren wat geld voor een boot moeten vrijmaken, zoals de jonge heer voorstelde. Maar ik heb niet naar hem geluisterd, en daarom brengt hij nu vreemde bouwvakkers in huis, terwijl heer Olivier afwezig is. We hadden dat riviertje moeten opvaren. De politie doet immers niets...”

Hij zweeg, want voor zijn verbaasde ogen hield een politiejeep halt, en brigadier Snuf sprong er uit.

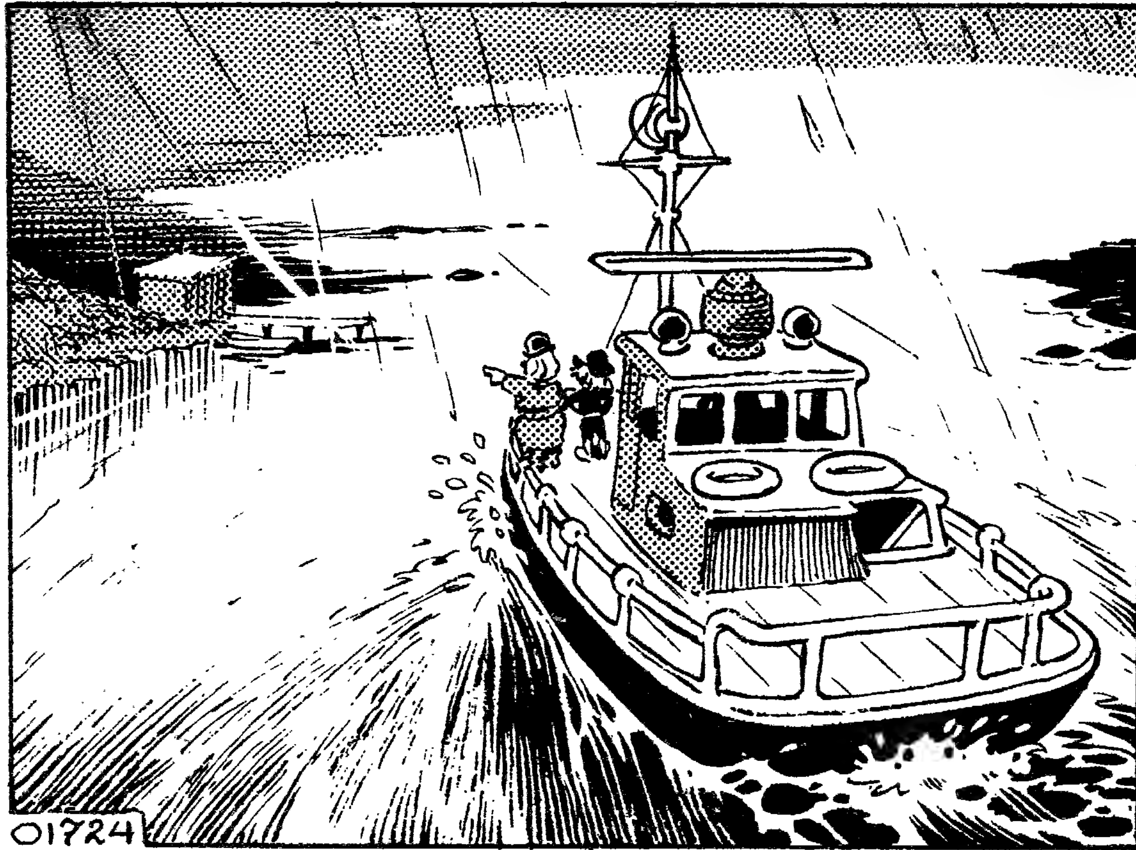
”Je hebt toch de vermissing van meneer Bommel gerapporteerd?” vroeg deze. ”Juist. De politie is onmiddellijk aan het werk gegaan. Wat weet je van die verdwijning?”

”Oh, eh...” zei Joost beduusd. „Ik ben onmiddellijk aan het werk gegaan. Kijk; heer Olivier heeft een schip laten stranden en is toen in een verdacht woud verdwenen. Dat heb ik vernomen van een bevoegde zeevaarder, als ik me zo mag uitdrukken. Heer Olivier moet wel erg van streek zijn geweest. Geen wonder; zonder voedzame maaltijd of chocolademelk...”

”Goed,” ondebrak Snuf. ”Je moet de plaats wijzen, waar dat gebeurd is. We gaan met een boot van de waterpolitie de rivier op.”

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

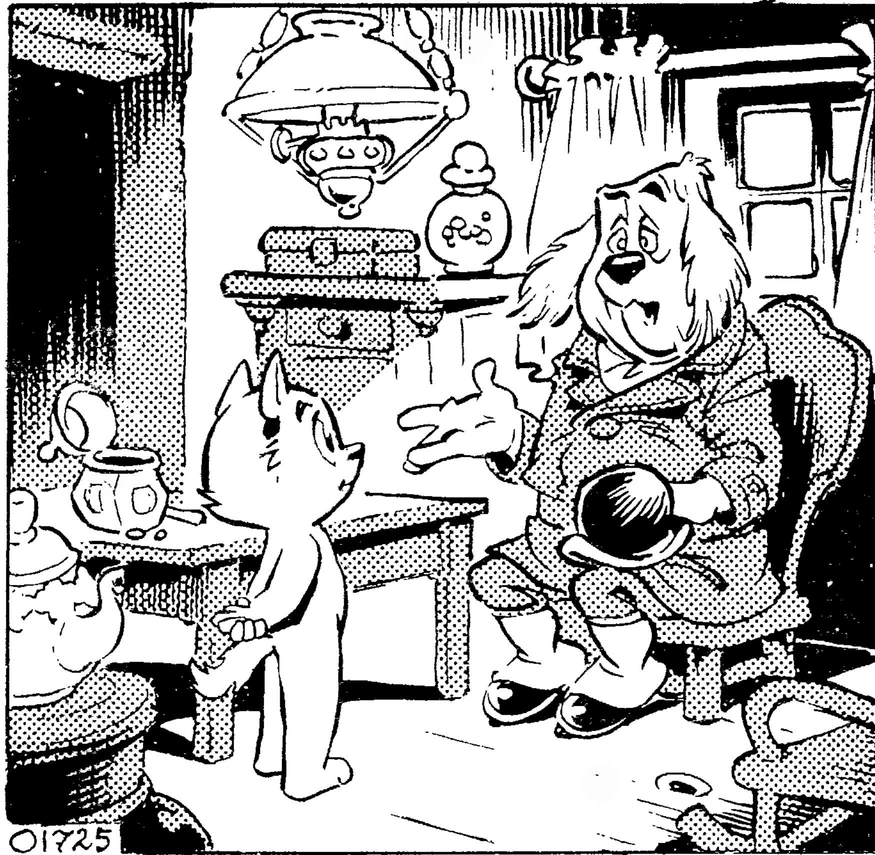

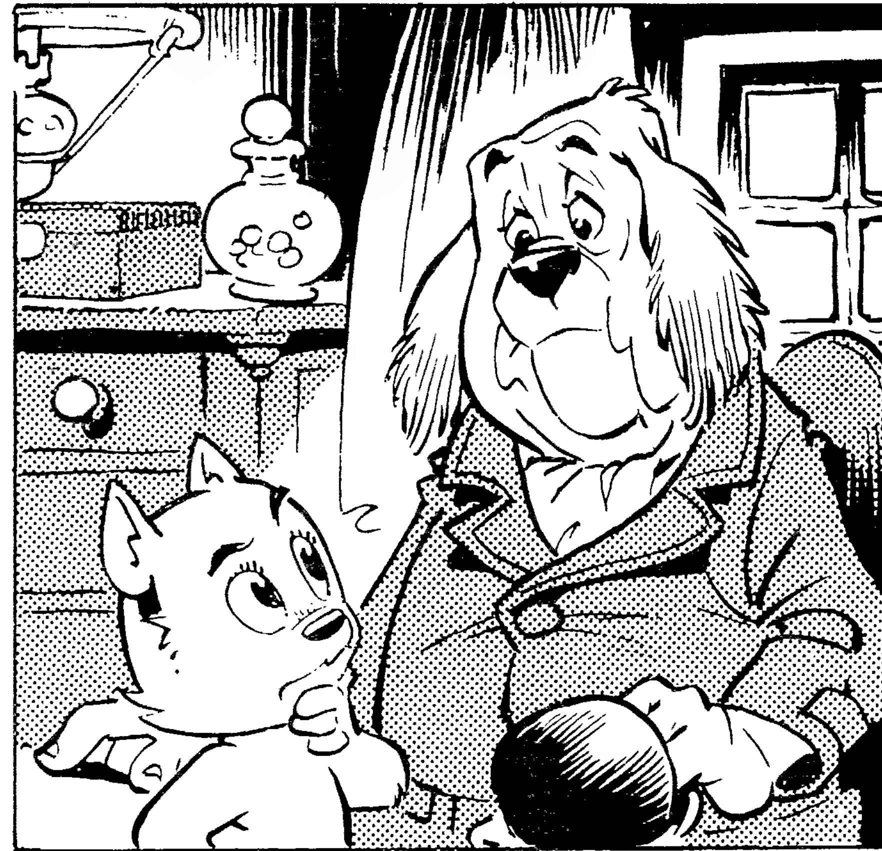
01724 Niet lang daarna kon men in de rivier de Rommel de snel varende motorboot van de havenpolitie waarnemen. Brigadier Snuf en de bediende Joost stonden op de voorplecht en speurden de lege watervlakte af, terwijl de regen hun droefgeestig in het gelaat drupte.

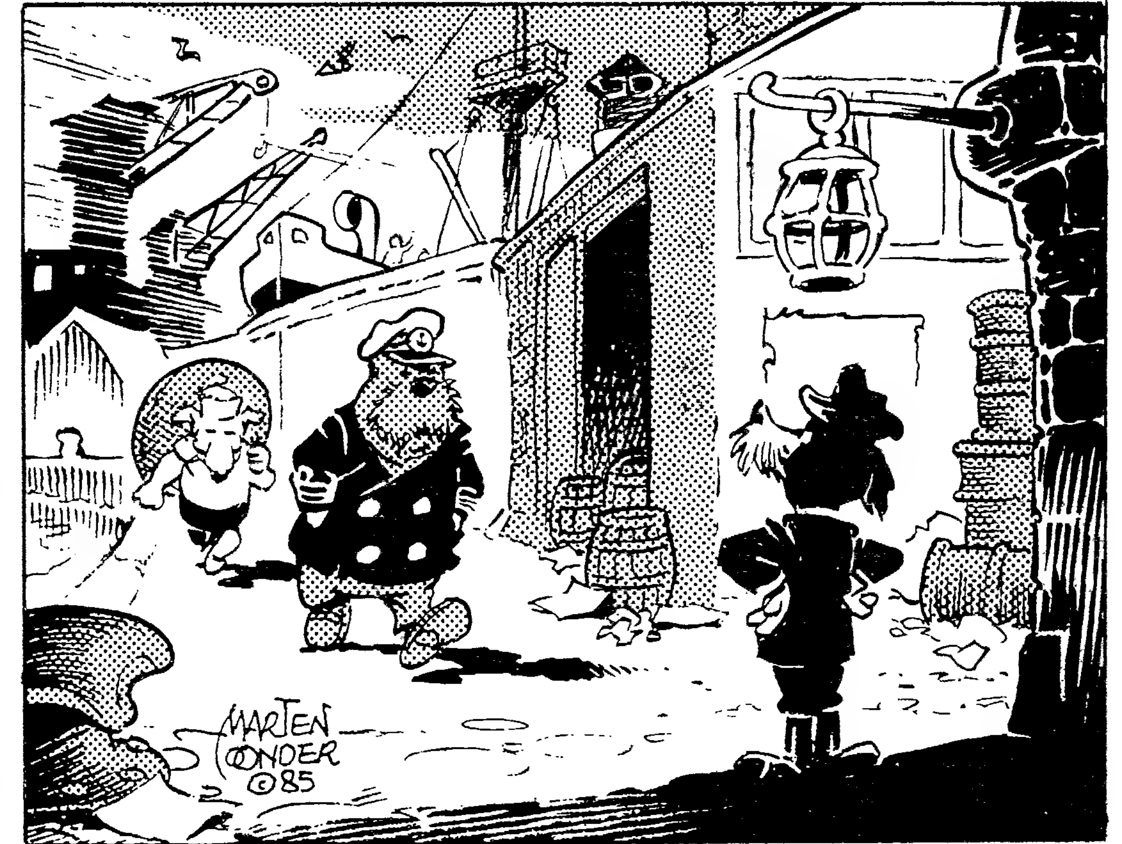
"Een kale boel," bromde de eerste. "Je kan zien, dat de zeevaart slecht gaat. Ik zie geen schip!"
Houdt u mij ten goede," zei Joost stijfjes. "Dat schip lag ongeveer hier. Ik weet het zeker, hoewel ik me niet zo goed voel omdat ik niet tegen een storm op zee ben opgewassen. Maar ik zie het aan dat huisje; daar hebben we een roeiboot gehuurd met uw goedvinden."
"Ik zie geen schip," herhaalde de brigadier gemelijk.
"Het is nu weg," gaf Joost toe. "Weggevaren, denk ik. Maar tegenover dat huisje moet de ingang van de stroom zijn waar heer Olivier in verdwenen is."
Snuf gaf de koersverandering aan, en de motorboot voer op de rechteroever af. Maar daar was slechts een wilde plantengroei waarneembaar, en in plaats van het riviertje was er alleen een kleine baai te vinden.
"Een doodlopend spoor," snauwde de brigadier uit zijn humeur. "Aan dat soort verklaringen hebben we niks. Moet verbeelding geweest zijn."
"Maar de heer Wal Rus heeft het ook gezien, als kapitein zijnde!" riep de miskende knecht uit.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

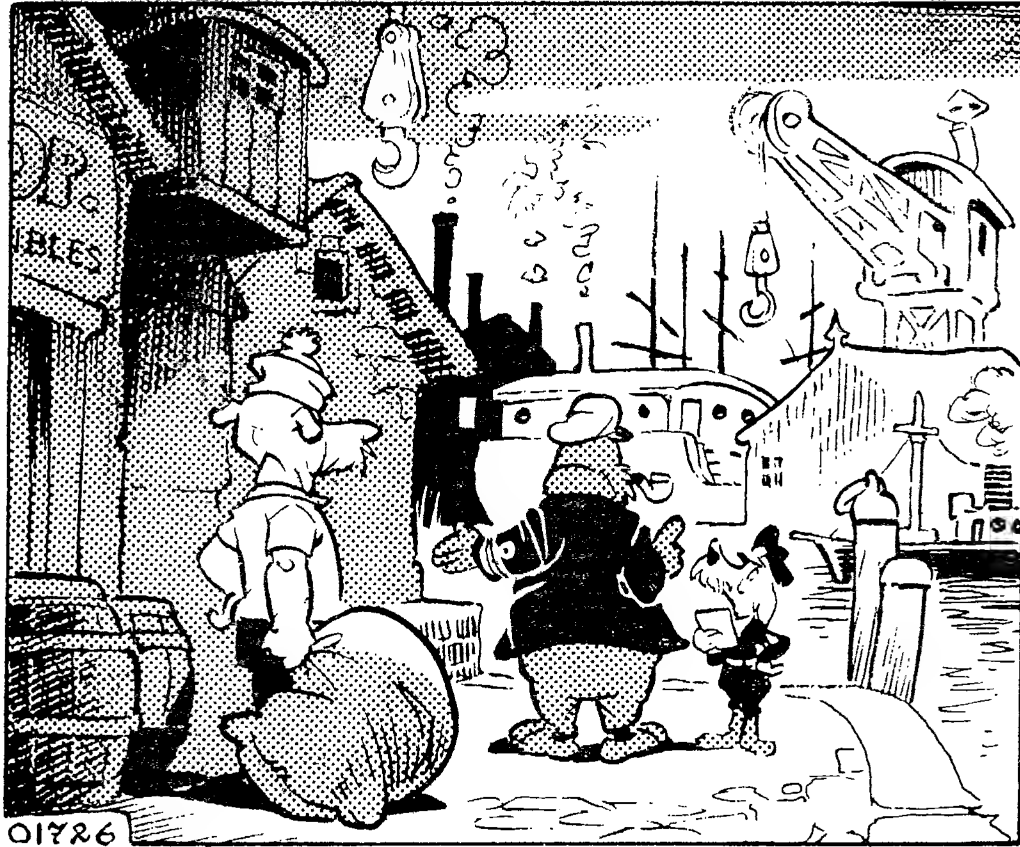

01725 Joost begaf zich rechtstreeks naar het huisje van Tom Poes, en deed klagend verslag van zijn wedervaren.
''Ik zie in, dat ik verkeerd gehandeld heb, jonge heer,'' besloot hij. ''Gisteren was dat riviertje er wel, en nu niet meer. Ik had met u een bootje moeten huren, omdat men het ijzer moet smeden als het heet is. Nu is het te laat. Ach, ik heb spijt, en ik ben graag bereid om mijn spaarpot aan te spreken, als u soms nog een list weet.''
''Hm,'' zei Tom Poes. ''Ik weet geen list, maar ik moet die ballon betalen. En misschien kan ik nog eens een andere ballon proberen, hoewel het behelpen is, hoor. Het is jammer dat de politie nu is uitgeschakeld, want die heeft alle hulpmiddelen.''
Hij vergiste zich echter; de politie was nog helemaal niet uitgeschakeld. Als die eenmaal in beweging is, zit ze niet stil. Zo stond brigadier Snuf op dat moment bij de haven van Rommeldam, waar het stoomschip Albatros die morgen was aangekomen. De loodsen en pakhuizen lagen er verlaten bij, en er was niemand te zien die hem terecht kon wijzen. Maar over de kade naderde een oude zeerob, gevolgd door een matroos die een plunjezak droeg.

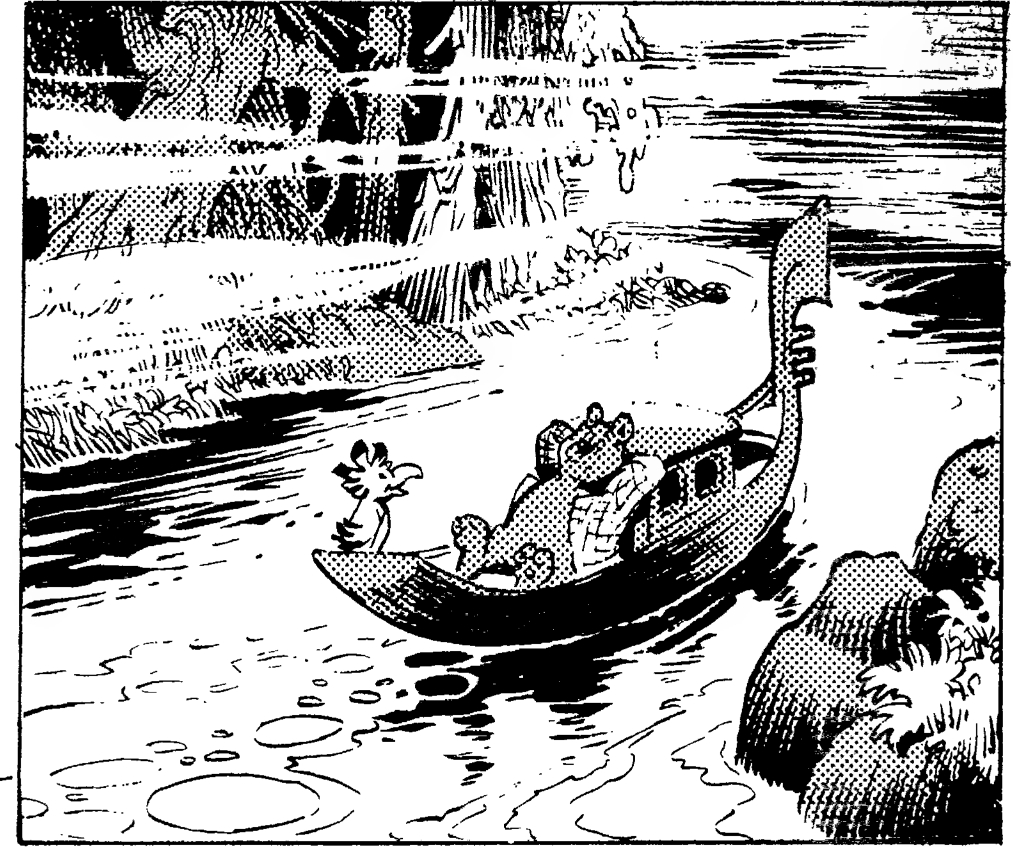
''Dat treft,'' sprak de brigadier tot zichzelf. ''Kapitein Wal Rus! Die moet ik juist hebben, want die kan me vertellen of Bommel's bediende onzin heeft gepraat of niet.''

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

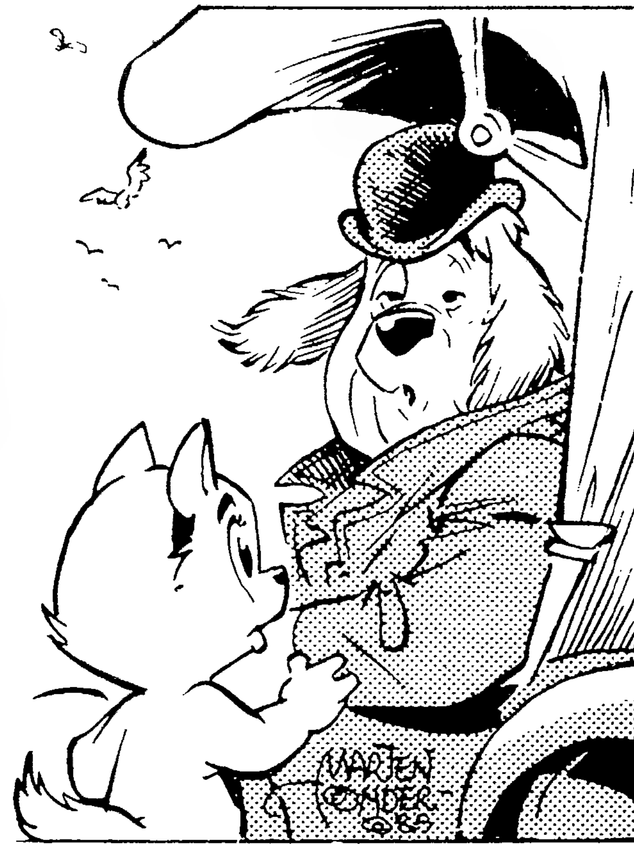

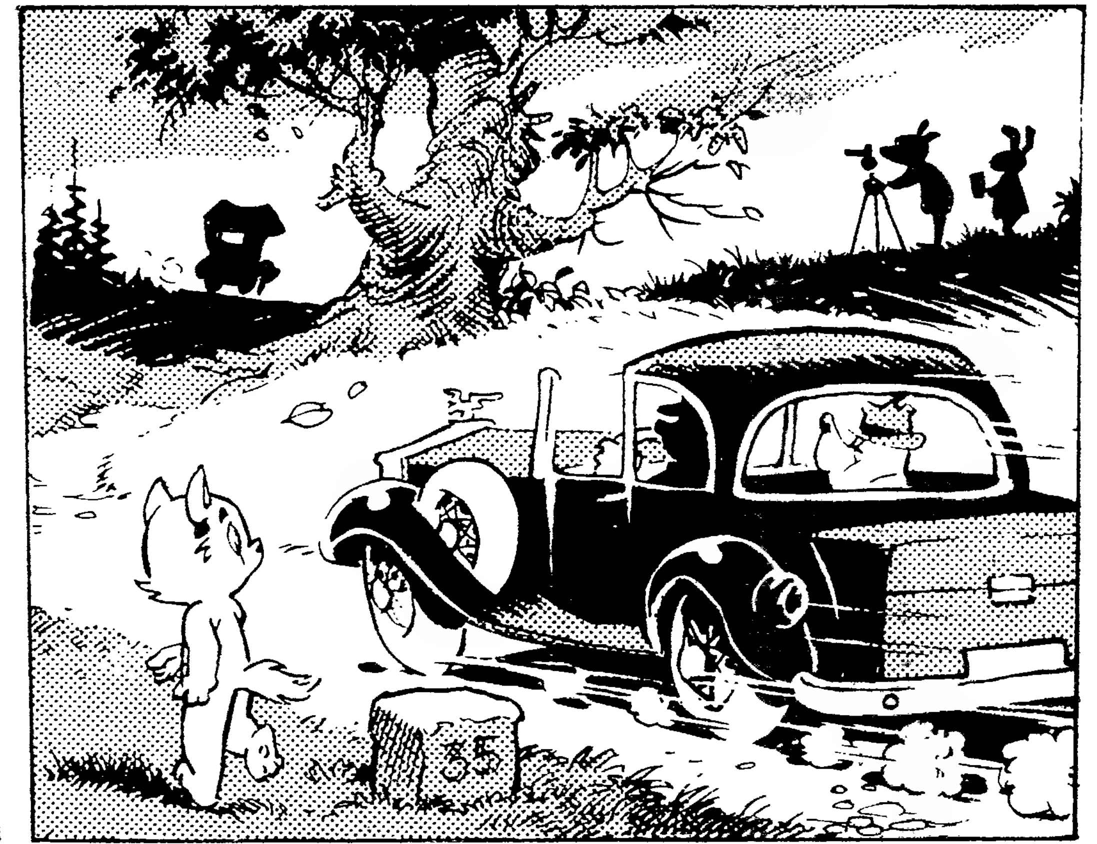
01726Kapitein Wal Rus bleef staan toen Snuf hem aansprak, en de matroos Smeergaren zette de plunjezak zolang maar op de grond.
"Zo," sprak de gezagvoerder, toen de brigadier uitgepraat was. "Die stranding? Niks om je druk over te maken. Met de vloed kwamen we weer vlot. Geen verbogen platen en geen lekje, meneer. Een goed schip, maar niet jong meer. Ze gaat naar de sloop."
Hij zuchtte diep, en Snuf maakte daarvan gebruik, door weer over heer Bommel te beginnen.
"Ja, ja die Joop heeft gelijk," gaf Wal Rus toe. "Bobbels zat in een fantasie-sloepje, en toen hij ons op een zandbank had gejaagd, verdween hij in de bakboord rimboe, Die oever deugt niet, meneer! Drijfgrond met waaibomen. Lijkt mooi, maar je komt er niet meer uit. Jammer van Bobbel. Een overgehaalde buitenkluiver, maar altijd goed van schadevergoeden. Ik heb heel wat met hem meegemaakt, als ik het goed naga."
Zijn trekken verzachtten zich en hij keek peizend een rookwolk na.
Heer Ollie was zich niet van deze zachte gevoelens bewust. Hij liet zich willoos in de gondel op de stroom meedrijven en beklaagde zijn droevig lot.
"Ik weet niet waar ik ben; maar ik wou dat ik er niet was," mompelde hij stil voor zich heen. "Zou er nooit een einde aan dit tochtje komen?"

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

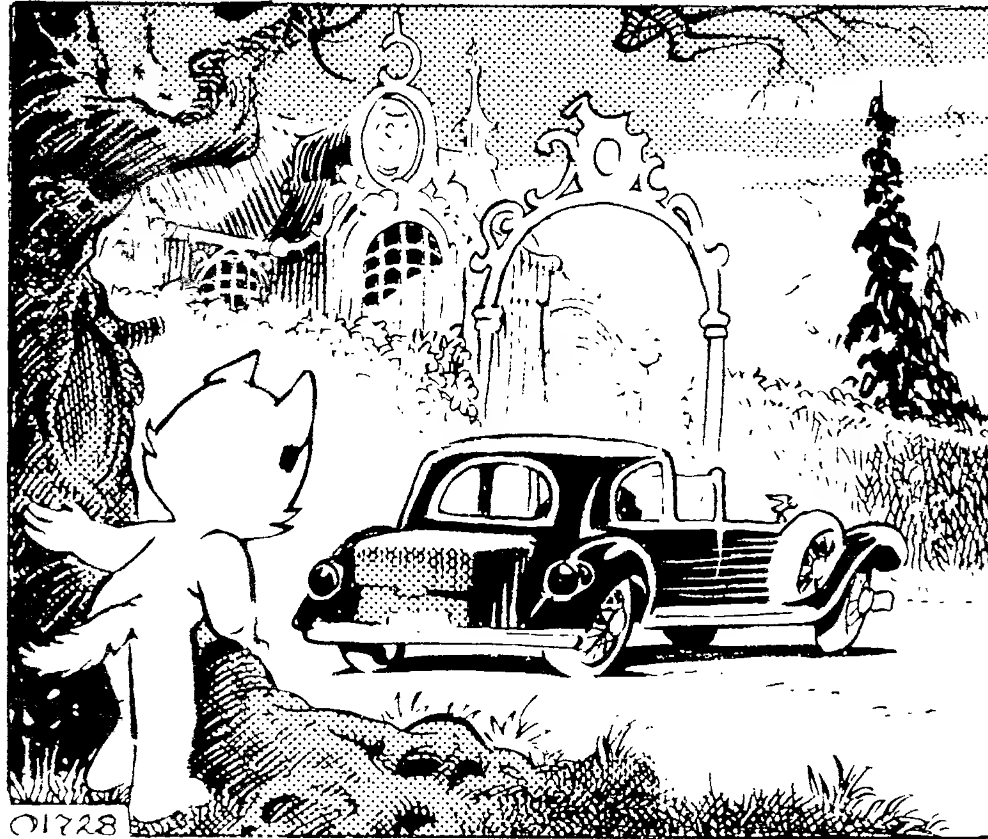
01727 Tom Poes en Joost waren naar Bommelstein gegaan, omdat de trouwe bediende naar de stad wilde.
''Ik zal zo vrij zijn mijn aandeeltjes ten gelde te maken,'' verklaarde hij, toen hij in de Oude Schicht zat. ''Dan hebben we wat geld om handen om iets te gaan doen. Als u dan intussen verzint wat we gaan doen, kunnen we aan het werk gaan, met uw permissie.''

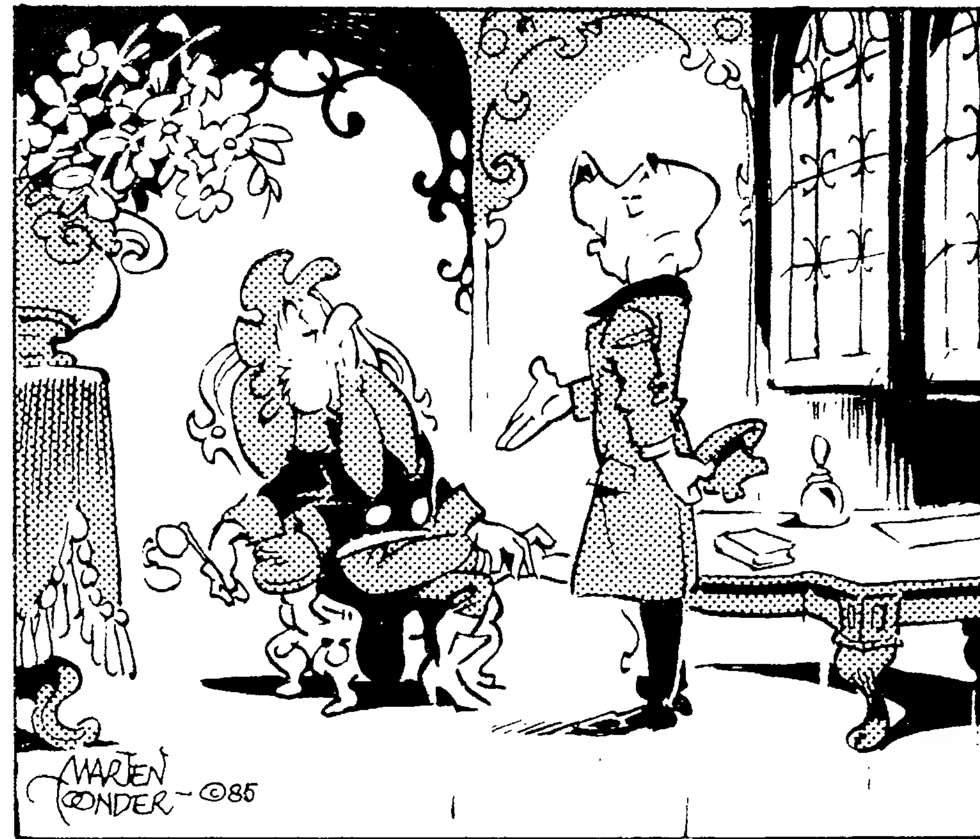
''Hm,'' zei Tom Poes. ''Het is niet gemakkelijk, Joost. We kunnen de Oude Schicht niet gebruiken om heer Ollie te vinden in die rare bossen, en die ballon was ongeschikt, heb ik gemerkt. En een vliegtuig kan er niet landen.''
''Daarvoor zou mijn geld ook niet toereikend zijn,'' zei de knecht geschrokken. ''Ik ga nu maar, jonge heer; voordat de bank sluit.''

Het voertuig reed weg, en Tom Poes begon dezelfde weg op te lopen. Zodoende kreeg hij de lieden in het oog, die zich met onduidelijke instrumenten om het oude slot bewogen.
''Landmeters of zo,'' dacht hij. ''Hier komt de Nieuwe Wethouder Kneepstraat die dwars door Bommelstein gaat. Als heer Ollie er maar was, zouden we er misschien iets aan kunnen doen. Maar hij is nog nooit zo onvindbaar geweest als nu.''
Op dat moment werd hij ingehaald door een fraaie limousine, en hoewel het voertuig snel voortreed, herkende hij in de inzittende toch de heer Steenbreek, die als secretaris van de Bovenste Tien heel wat zaken beheerde.
''Daar heb je hem ook,'' zei Tom Poes bij zichzelf. ''Het zou me niets verbazen als hij iets met die nieuwe woonwijk te maken heeft.''

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

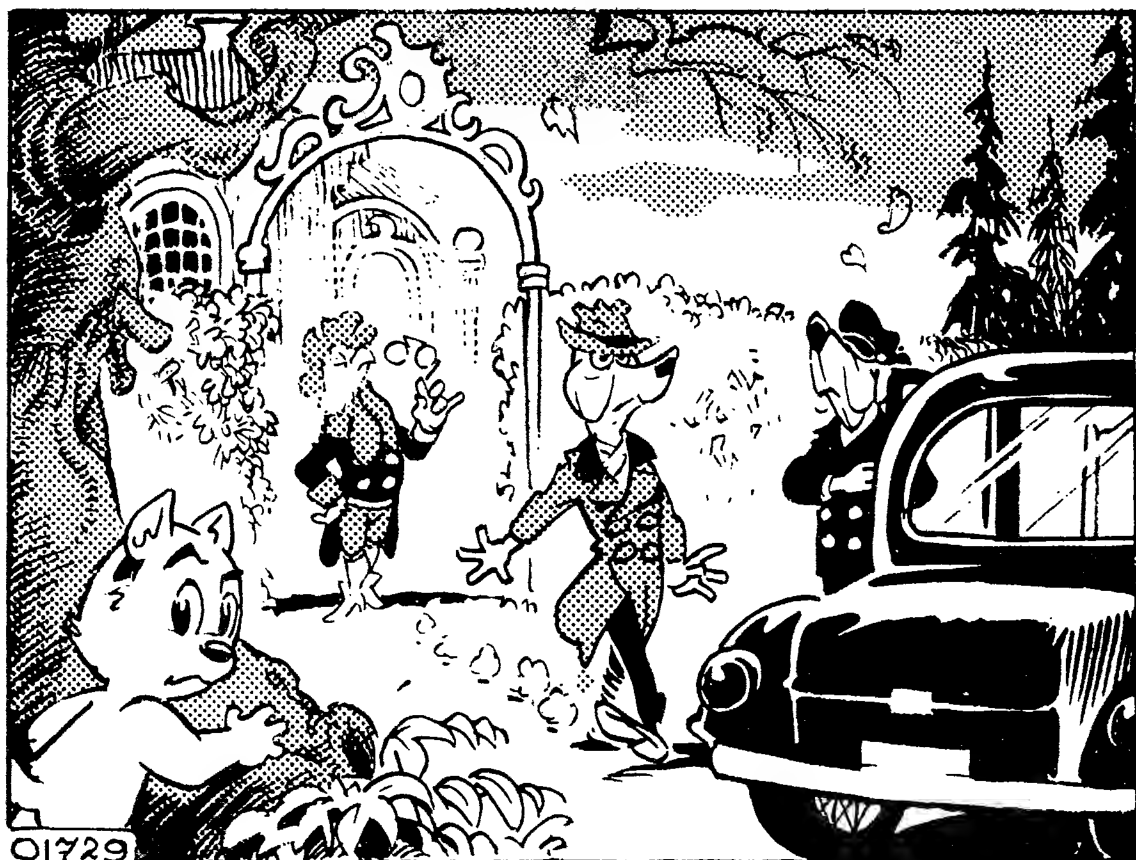

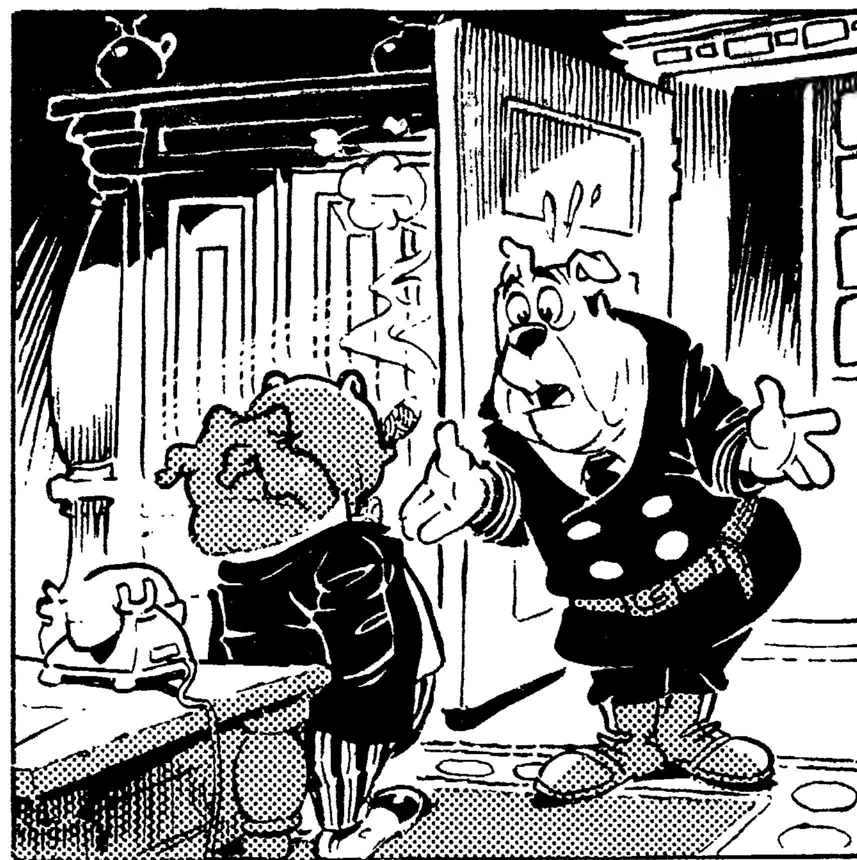

01728 Tom Poes volgde het spoor van Steenbreeks voertuig uit nieuwsgierigheid en omdat hij toch niets anders te doen had dan een list verzinnen. Hij hoefde niet ver te lopen, want toen hij het buiten van de markies naderde, zag hij de wagen voor de heg staan. Dat gaf hem te denken.
''Zouden die twee zaken doen?'' vroeg hij zich af. ''Wie had dat kunnen denken!''
Zijn twijfel was gegrond, want het was alleen de heer Steenbreek die zaken op het oog had.
''Ik hoorde dat u dit huis aan de horeca wilt verkopen,'' sprak hij. ''Welnu: de internationale Bouwondernemingsmaatschappij heeft er interesse in. Wij kunnen het opnemen in onze schakel Kasteelhotels. Wat is uw prijs?''
''Een De Cantecler heeft geen prijs,'' zei de markies, die met groeiende tegenzin geluisterd had. ''Parbleu! Ik onderhandel niet met plat bouwgrauw, dat deze fulpen heuvels in een steenwoestijn wil herscheppen.''
''Let op uw woorden!'' riep Steenbreek uit. ''Ik ben de directeur van de N.V. Interbouw! En mijn president-commissaris is niemand minder dan AWS! De heer Steinhacker persoonlijk! De eigenaar van de multinationale neutronium...''
De edelman stond op en greep een zilveren tafelbelletje.
''Ik wens niet beledigd te worden in mijn eigen buiten,'' prevelde hij. ''Ik zal een lakei ontbieden om u uit te laten.''

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

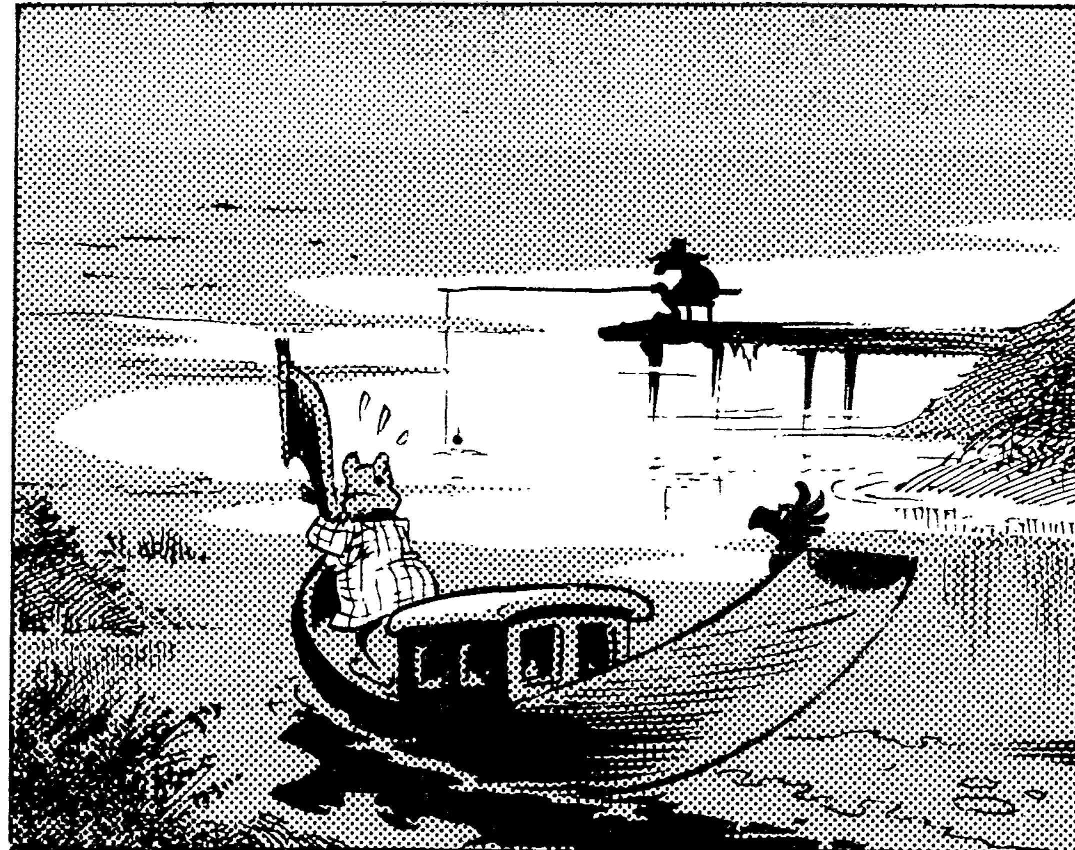

01729 Tom Poes hoefde niet lang te wachten, want na vijf minuten zag hij de heer Steenbreek al weer met een bleek gelaat naar buiten komen.
"Hij heeft dus geen zaken met de markies gedaan," stelde Tom Poes vast. "Dat valt me mee. Maar het is niet zo best. dat de bovenbazen achter de bouw van die nieuwe woonwijk schijnen te zitten, want dan is het een hopeloze zaak. En ik ben bang, dat mijn probeersel niet geholpen heeft. Het zit me niet mee; ik heb geen ideeën en geen listen. Niet eens, hoe we heer Ollie kunnen helpen. Niks."
Dat laatste bedrukte ook commissaris Bas, toen hij die ochtend verslag uitbracht bij de burgemeester.
"Ik ben bang, dat meneer Bommel niet te redden is," zei de politiechef. "Hij is volkomen zoekgeraakt in de Woeste Gronden. Op het bureau hebben we die haarfijn uitgezocht; maar het is daar allemaal moeras en tarmolijnbomen..."
"Woeste Gronden?" herhaalde de burgemeester met ingehouden ontstemming. "Nooit van gehoord. En sinds wanneer is de politie bang voor bomen? Hier wordt geblunderd, Bas! De inspecteur zelf zit achter deze zaak! Ik waarschuw je maar even. Denk toch aan artikel Z 13!"
"Het zijn geen gewone bomen," hernam de commissaris zwakjes. "Een oerwoud van grijpstengels, waarin geen vliegtuig kan landen..."
"Slappe praat!" snauwde de magistraat. "Als je Bommel niet vindt kan je beter je ontslag indienen, Bas. En ik ben bang, dat het niet eervol zal zijn."

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

01730 De avond begon al vroeg te vallen, en uit de nevels rees de jone maan bleekjes op. Heer Bommel zat lusteloos tegen het kajuitje van zijn gondel en at zonder veel eetlust van de maaltijd die de vogel Ima hem gebracht had.

"Weer een dag om," sprak hij tot zichzelf. "Met nietsdoen. Met zitten en drijven maar, en drijven maar, zodat zijn hele leven aan mijn geestesoog voorbij trekt. Is dit nu de manier om mijn leven vol te maken met een reis over het water? Aan de wal kan ik niet komen, want daar deugt het niet voor een heer van mijn stand. Men wordt er omstrengeld voordat men er erg in heeft. En deze rivier loopt eindeloos naar het westen, terwijl er niemand is die aan me denkt..."

Op dat moment viel zijn verveelde blik op een aanlegsteiger die in de verte zichtbaar was, en hij sprong overeind.

"De volgende halte!" riep hij blij. "Eindelijk! We zijn er! D
it moet dat Parnas zijn, dat die hengelaar me gewezen heeft!"

Vol ongeduld wachtte hij totdat het vaartuigje op de hoogte van de steiger was, en toen greep hij een van de steunbalken.

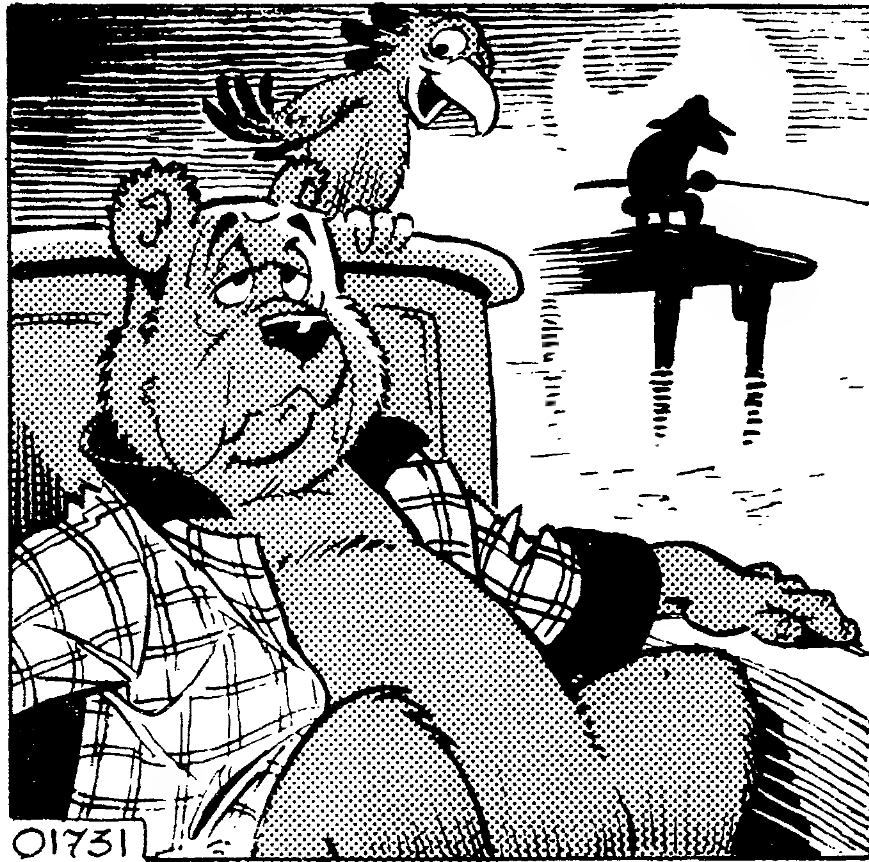
"Goede avond," riep hij naar de eenzame visser, die daar zat te hengelen. "Kunt u me ook zeggen, of dit Parnas is?"

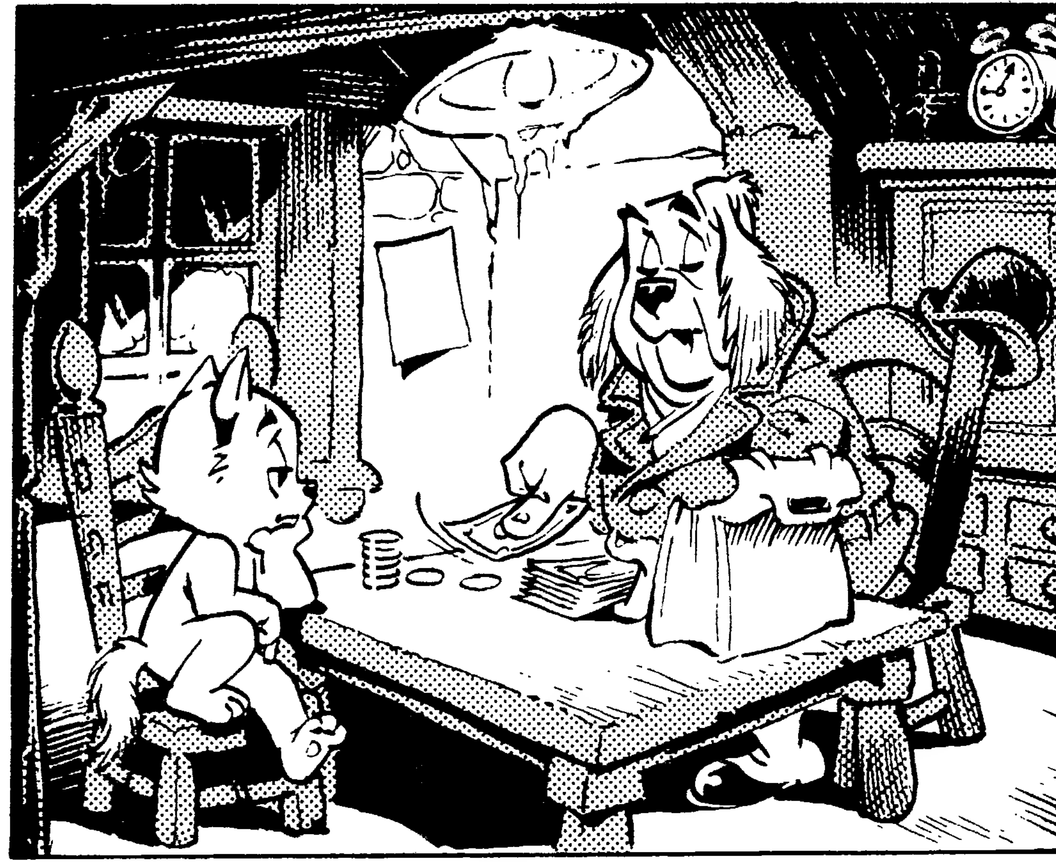
De hengelaar maakte een vage beweging met zijn arm en wees naar het westen.

"De volgende aanlegplaats," zei hij met holle stem.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

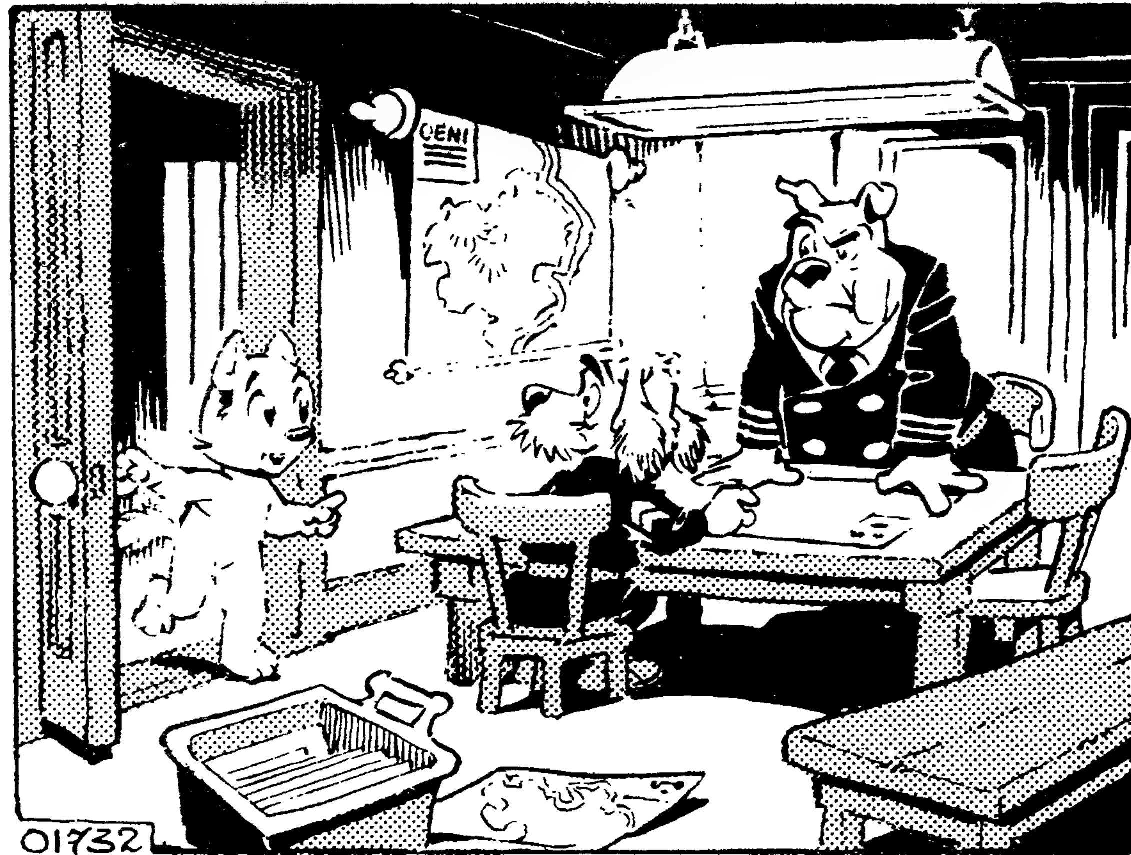

01731 Heer Bommel liet de paal los, zodat de gondel door de stroom verder naar het westen werd gevoerd.
''De volgende aanlegplaats,'' prevelde hij, terwijl hij zich verslagen tegen het kajuitje liet zakken. ''Dat zei die visser van gisteravond ook. Of zou dit dezelfde visser zijn, als ik begrijp wat ik bedoel? Ach, het wordt me te veel. Misschien is de tijd stil gaan staan. Hoe laat is het?''
''Later dan je denkt!'' riep de vogel achter hem.
De tijd stond echter niet stil, want de bediende Joost had zijn zaken in de stad gedaan, en zat nu bij Tom Poes geld te tellen.
''Men is zo goed geweest, mij 3025 florijnen voor mijn aandeeltjes te geven,'' sprak hij. ''Ik trof het, zei die bankheer. Een mooie koers, zei hij, en dat zal wel, want het is veel geld voor een eenvoudig persoon. Maar zou het genoeg zijn voor heer Olivier, voor wie geld geen rol speelt? Dat vraag ik me af, met uw welnemen.''
''Hm,'' zei Tom Poes. ''Ik ben bang. Vanmiddag heb ik alle mogelijkheden bekeken, en de enige manier om dat bos te onderzoeken is in een helicopter. Die kan je huren voor vijf duizend florijnen per twee uren. En twee uren is niet eens genoeg, Joost.''
Het gezicht van de brave knecht betrok.
''Niet genoeg,'' mompelde hij. ''Dat vreesde ik al. Tja... Dan zal ik mijn centjes morgen maar terugbrengen.''
''Morgen hebben we geen tijd,'' zei Tom Poes. ''We hebben al twee dagen verloren, en het wordt tijd dat we iets gaan doen.''

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

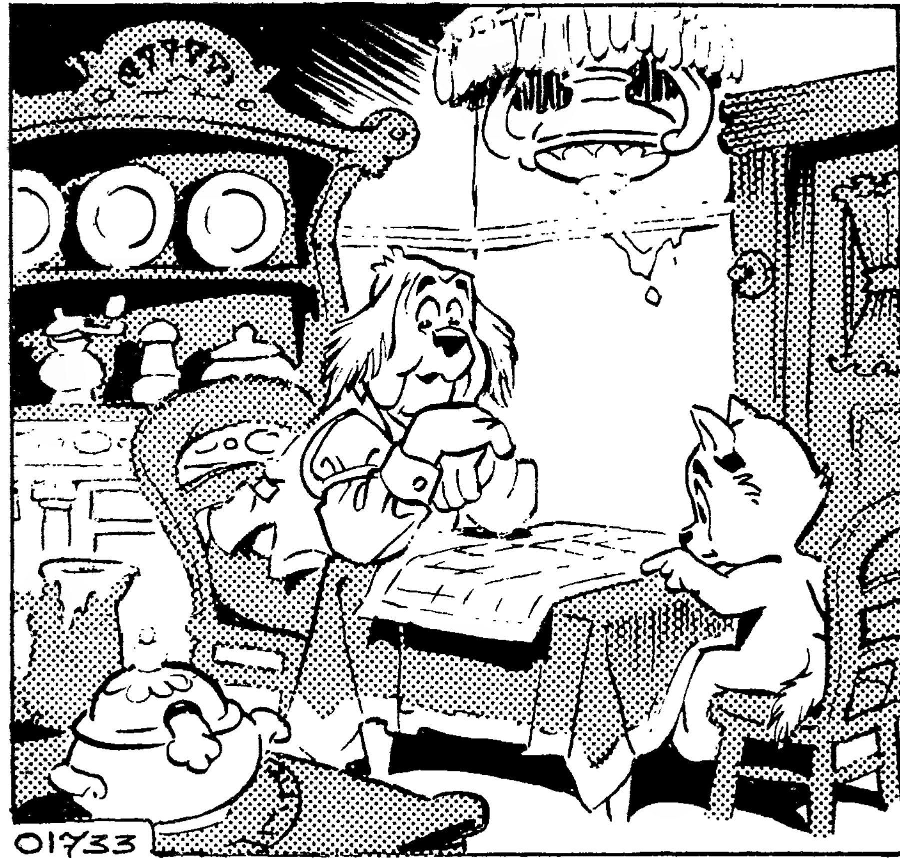

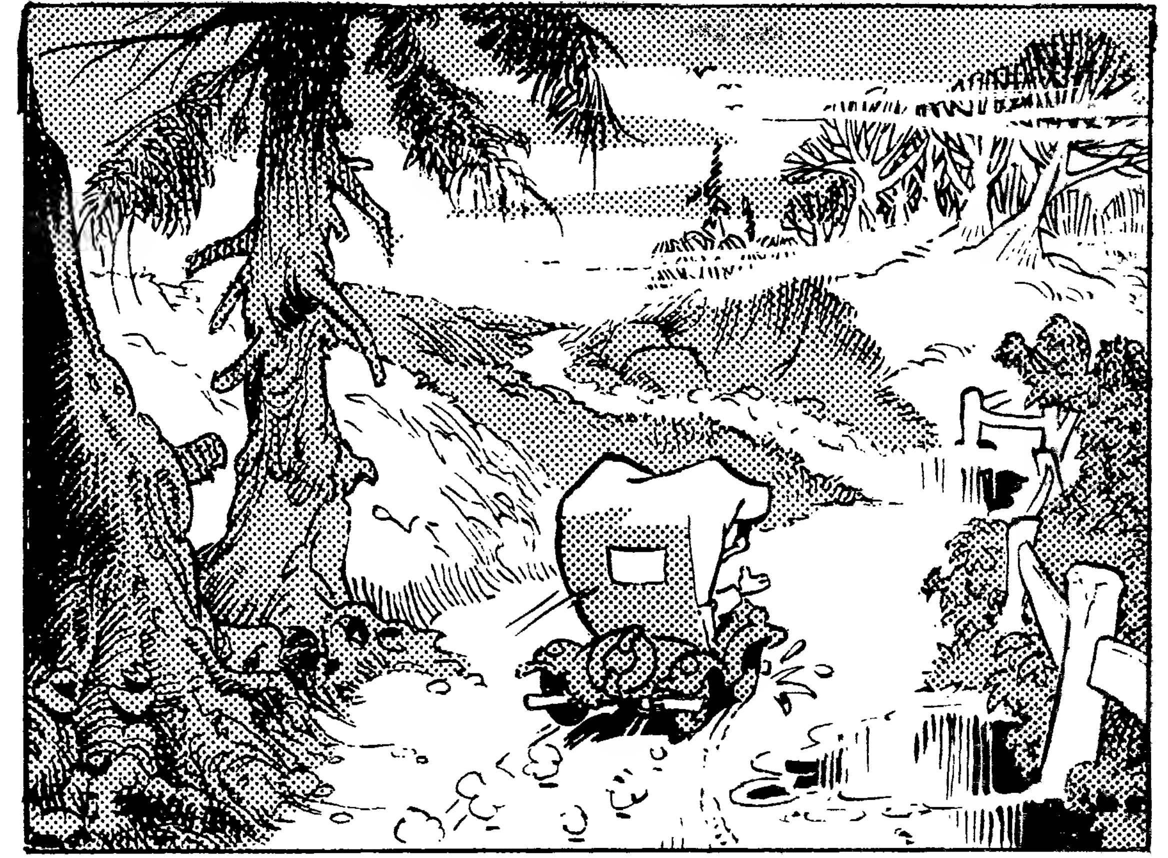
01732. Toen Tom Poes de volgende morgen al vroeg het politiebureau binnenkwam, trof hij de commissaris en de brigadier daar over een kaart gebogen aan, en ze keken gemelijk op.
„Hebt u al nieuws over heer Bommel?" vroeg hij.
„Denk je dat we kunnen heksen?" vroeg de commissaris. „Die Bommel zit in een gebied dat ontoegankelijk is. Het staat wit op deze kaart, dus je kan nagaan."
„Maar als u uw helicopter zou gebruiken?" vroeg Tom Poes.
„Zeur niet!" snauwde de politiechef, die zijn geduld verloor. „We hebben gistermiddag het terrein met de heli verkend en alleen maar boomkruinen gezien. En dalen kunnen we er niet; er is nergens een open plek."
„Het is er gevaarlijk," vulde brigadier Snuf aan. „Een uitloper van het Donkere Bomen Bos, waar tarmolijnbomen op schuifgrond groeien volgens de Stadsuniversiteit."
„Een uitloper van het Donkerebomenbos?" herhaalde Tom Poes verbluft. „Maar natuurlijk! Mag ik de kaart een poosje lenen?"

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

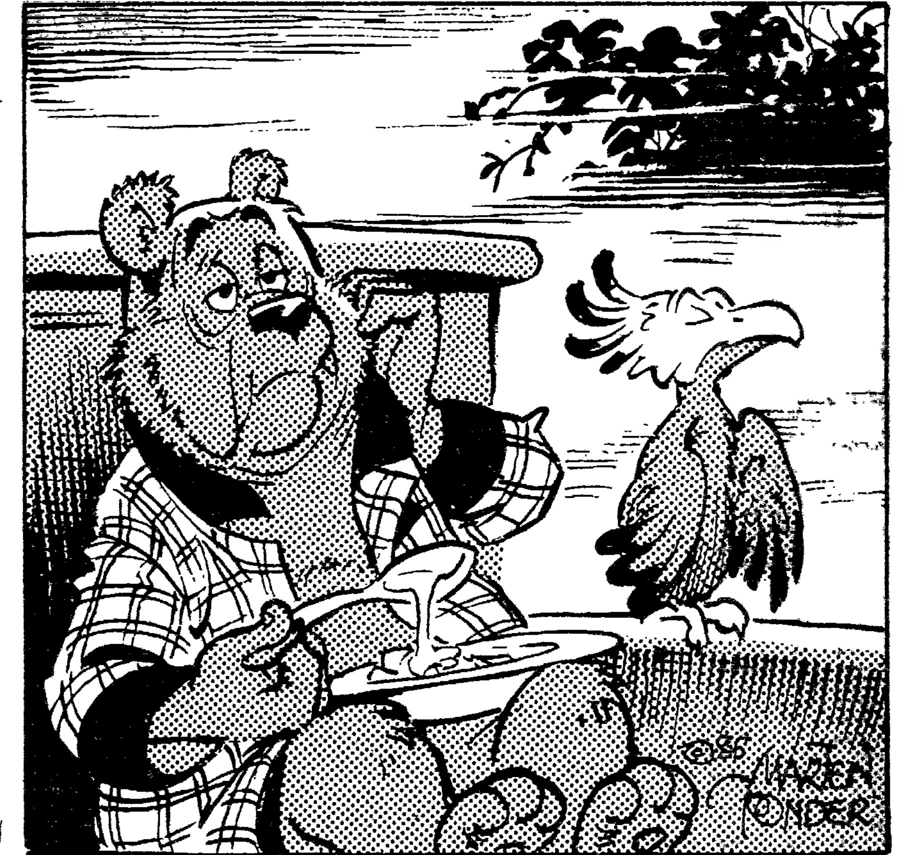

01733. Joost had net zijn ontbijtbordje gewassen, toen Tom Poes de keuken van Bommelstein binnen kwam.
„Kijk," zei die, terwijl hij een kaart op de tafel legde. „Dit is een stafkaart van de politie. We zijn dom geweest. Dat rare gebied waar heer Ollie in verdwenen is, hoort bij het Donkerebomenbos! Dat had ik kunnen bedenken, wanneer ik eerder op de kaart had gekeken."
„Vanzelf!" zei Joost bewonderend. „Je moet er maar op komen! Maar wat hebben we er aan om dat te weten?"
„Hier is de rivier," legde Tom Poes uit. „Heer Ollie is er aan die kant in gegaan, maar die is nu gesloten. Dan gaan wij er aan de andere kant in. Het zal wel even zoeken worden; zelfs met die kaart. Neem dus wat eten mee. En berg je geld goed op, voordat je weggaat"
„Weggaat" herhaalde Joost onthutst. „Had u gedacht, dat ik van dienst kon zijn door mee te gaan, jonge heer? Het is daar erg gevaarlijk, heb ik vernomen, en ik . . ."
„De Oude Schicht staat nog voor de deur," zei Tom Poes. „Doe maar gauw je jas aan."
De brave knecht gehoorzaamde, en even later waren ze op weg naar het bos.
„Prettig, dat je meegaat," zei Tom Poes, die achter het stuur zat. „Je kunt heer Ollie toch niet in de steek laten?"
„Nee," gaf Joost toe. „Dan zou ik niet kunnen slapen, heb ik gemerkt. Hoewel ik even in het midden moet brengen, dat heer Olivier MIJ in de steek heeft gelaten. Hij had genoeg van alles, met uw goedvinden."

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

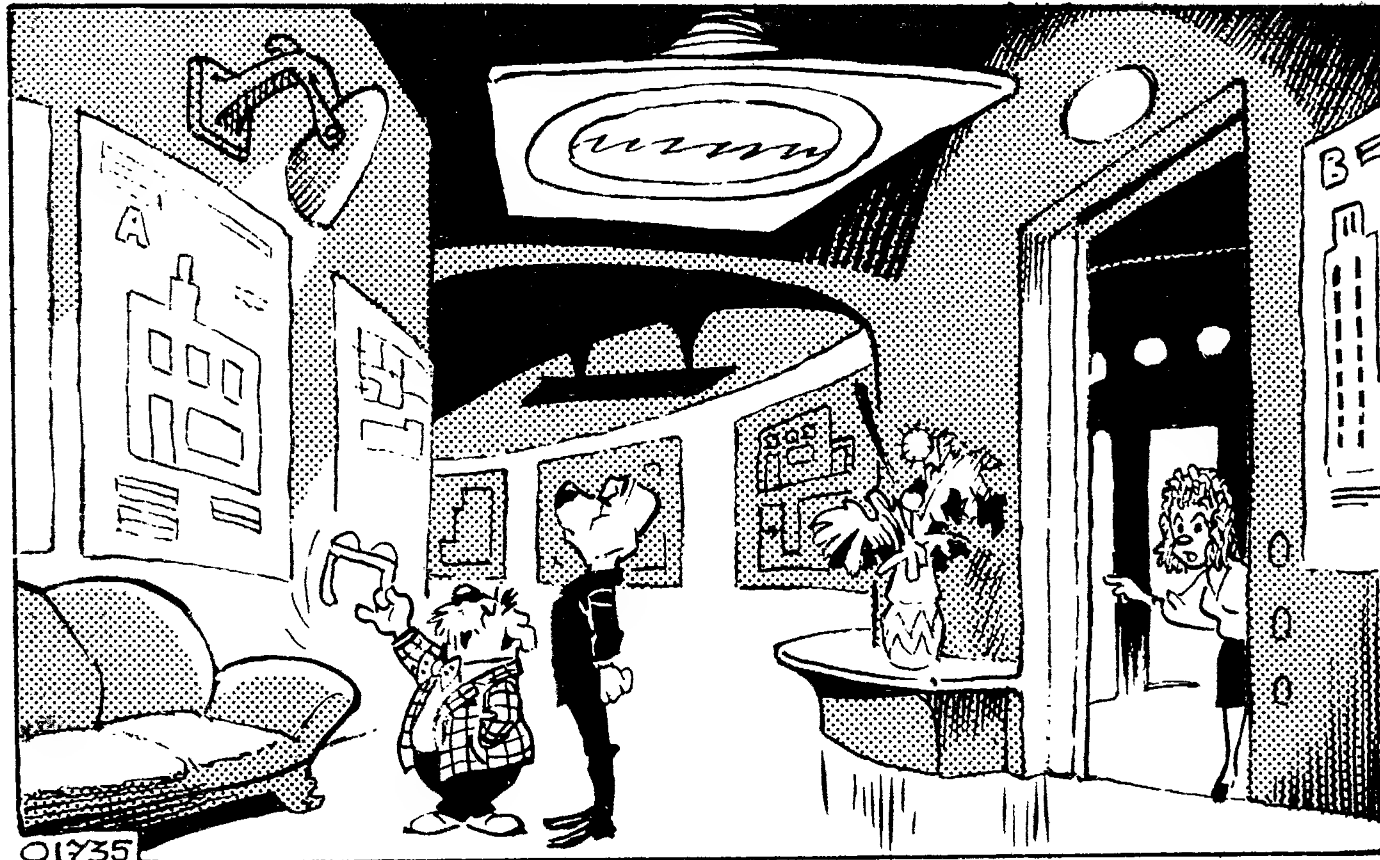

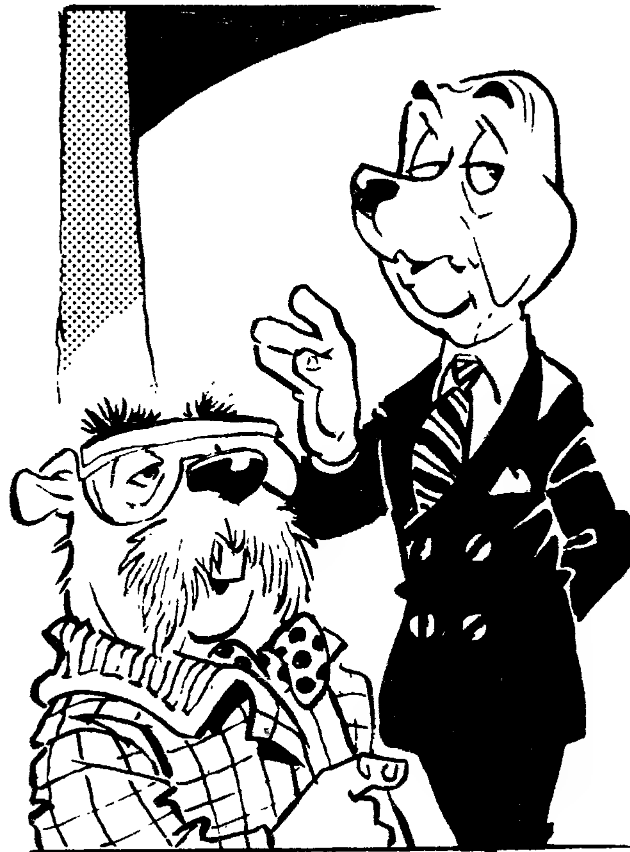

01734. Met behulp van de kaart vonden ze een soort weg door het duistere bos, waar de Oude Schicht rijden kon, en daardoor schoten ze goed op. Het was windstil en de woudreuzen stonden onbeweeglijk om hen heen, terwijl het zonlicht er maar moeilijk doorheen kon dringen.
,,Ik geloof niet, dat heer Ollie genoeg van alles had,'' zei Tom Poes, nadat ze lange tijd bedrukt hadden gezwegen. ,,Hij zocht iets; en daardoor is hij zoek geraakt.''
,,O, juist,'' gaf Joost beleefd toe. Hij ritselde wat met de kaart, en hernam: ,,Ik vind het hier niet zo prettig, jonge heer. Als we zelf maar niet zoek raken! Kaartlezen is niet mijn sterkste punt, als ik u attent mag maken. Het ligt niet zozeer in mijn professie. Waar gaan wij heen?''
Datzelfde vroeg heer Bommel zich af, toen hij na een onrustige sluimer gewekt werd door de ochtendpap van Ima.
,,Er zitten klonten in,'' prevelde hij. ,,En wat doe ik hier eigenlijk? Ik miste iets, al weet ik ook niet wat. Maar dit kan nooit mijn bedoeling geweest zijn. Dit is toch geen leven? Ik voel, dat ik geestelijk onmerkbaar achteruit ga. En waar ga ik heen? Dit water is eindeloos.''
,,Het westen is zachter dan eindeloos,'' zei de vogel krassend.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

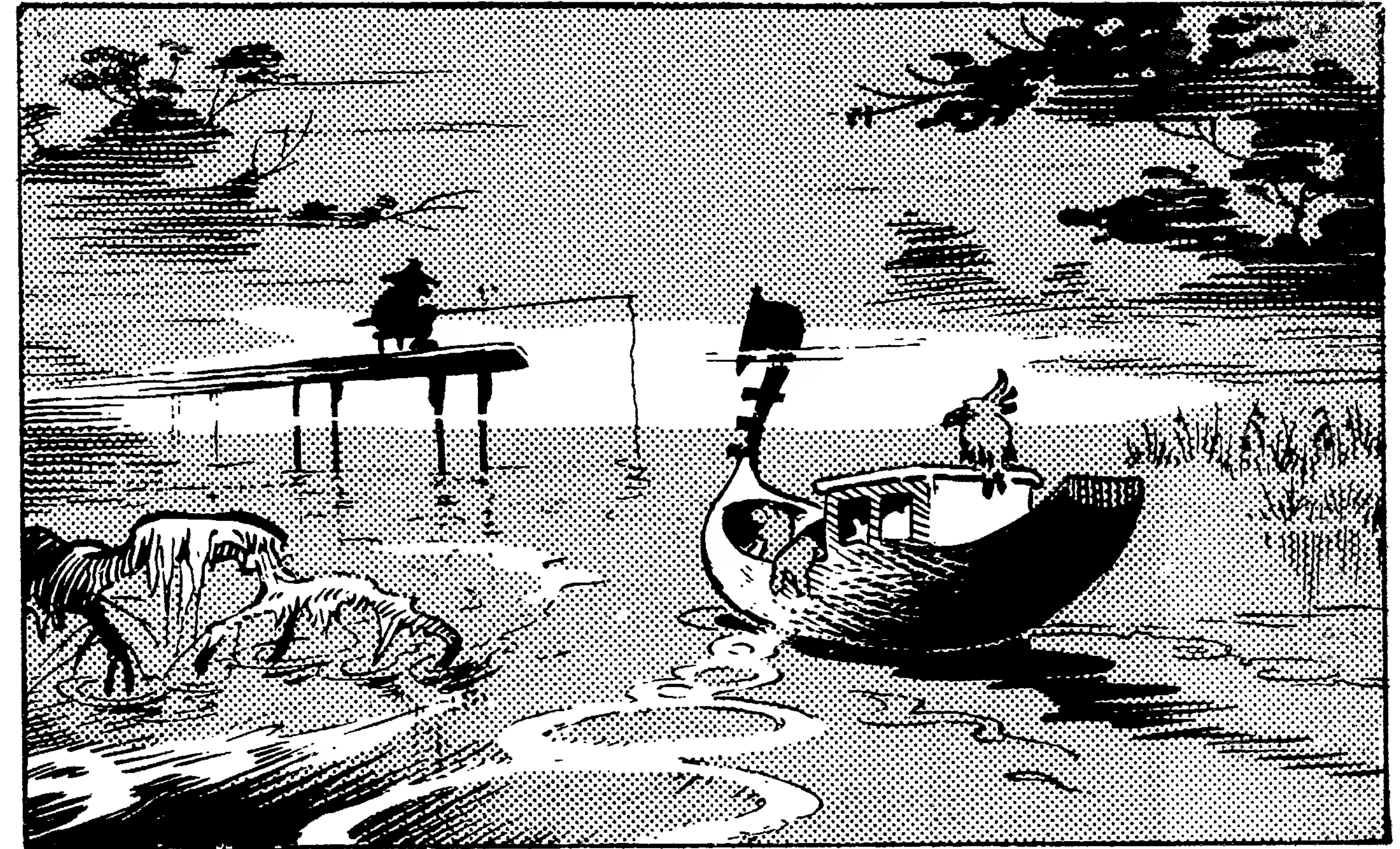
01735. In het hoofdkantoor van de N.V. Interbouw stond de heer Steenbreek in de plannenkamer een ontwerp van architect Roffel te bekijken.
,,Zoiets had ik me gedacht voor de algemene stijl van BuitenRommel,'' sprak de bouwkundige. ,,Een ultimum aan utiliteit. Vrijstaand is dit pand een herenhuis met een schoorsteen, en huis aan huis is het een luxe woonwijk. Ieder pand heeft twee slaapkamers, en desgewenst kan de gangkast omgebouwd worden tot een douchecel. Voorlopig heb ik het gepland voor tienduizend stuks...''
,,Ja, ja,'' onderbrak de directeur ongeduldig. ,,Maar hoe staat het met de vergunningen?''
,,De papieren zijn in orde,'' zei de heer Roffel haastig. ,,Alleen de onteigening van dat oude Bommelstein is nog niet rond, en dat vertraagt de bouw.''
,,Het is niet alleen die steenklomp!'' zei Steenbreek ongeduldig. ,,Het zijn ook de aanpalende landerijen. Die behoren tot...''
Op dat moment werd hij gestoord door zijn secretaresse, die het bezoek van de commissaris van politie aankondigde.
,,Geen tijd, geen tijd,'' zei de directeur; maar reeds stond de politiechef in de deuropening.
,,Een ogenblikje,'' sprak deze. ,,Kunt u me vertellen waar een zekere Bommel is? Volgens de pers zit Interbouw achter de raadselachtige verdwijning van genoemde heer. Deze zou de onderneming tegenwerken. Dat beweert Argus van de Rommeldamse Courant. Bevat dat bericht waarheid?''

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

01736 „Denkt u werkelijk, dat mijn onderneming de heer Bommel ontvoerd heeft?" vroeg Steenbreek ongelovig. „Wat een onzin! We hebben genoemde heer juist dringend nodig, omdat we anders niet verder kunnen met onze ontwikkelingsplannen! En het is uw plicht om hem zo spoedig mogelijk op te sporen! Bommel is een gevaarlijke figuur, mijn waarde! Hij schrikt er niet voor terug om de vooruitgang met ragfijn spel tegen te houden! Ik reken op uw medewerking; anders zal ik me tot uw meerderen wenden. Noteert u dat!"

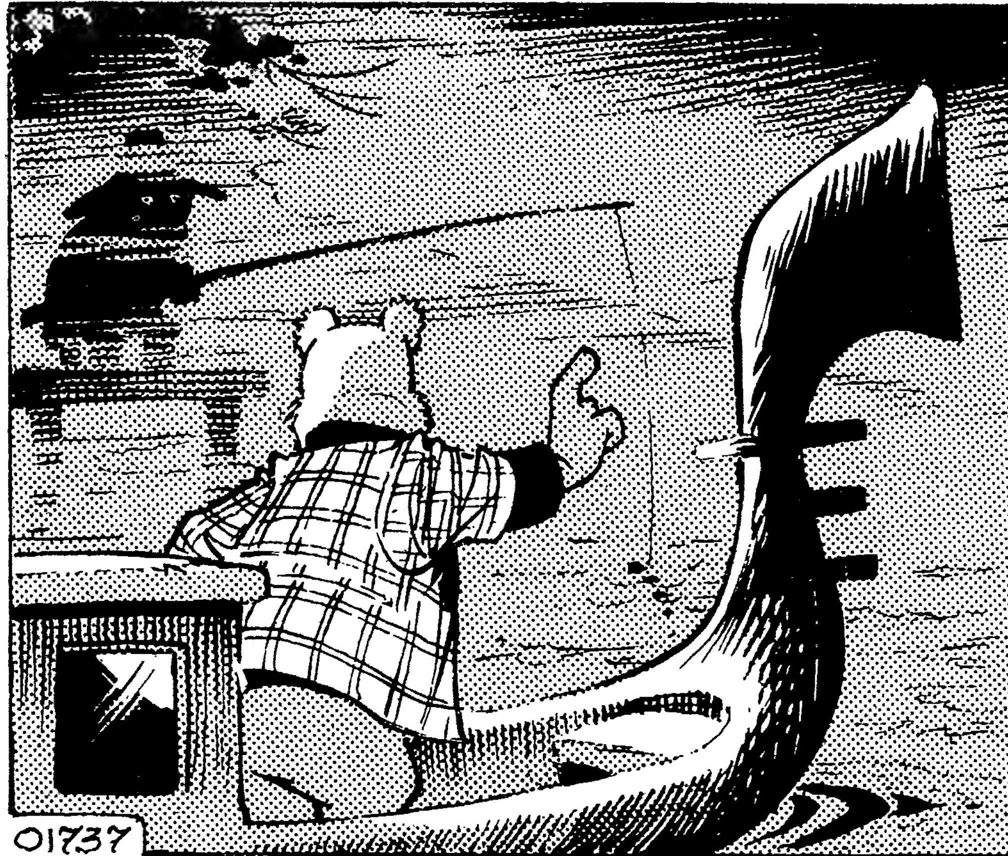
„Ik zal het opschrijven," snauwde de commissaris, en hij zette vergramd zijn pet op. De directeur keek hem uit de hoogte na, maar toen de dreunende voetstappen verklonken waren, verzakte hij.

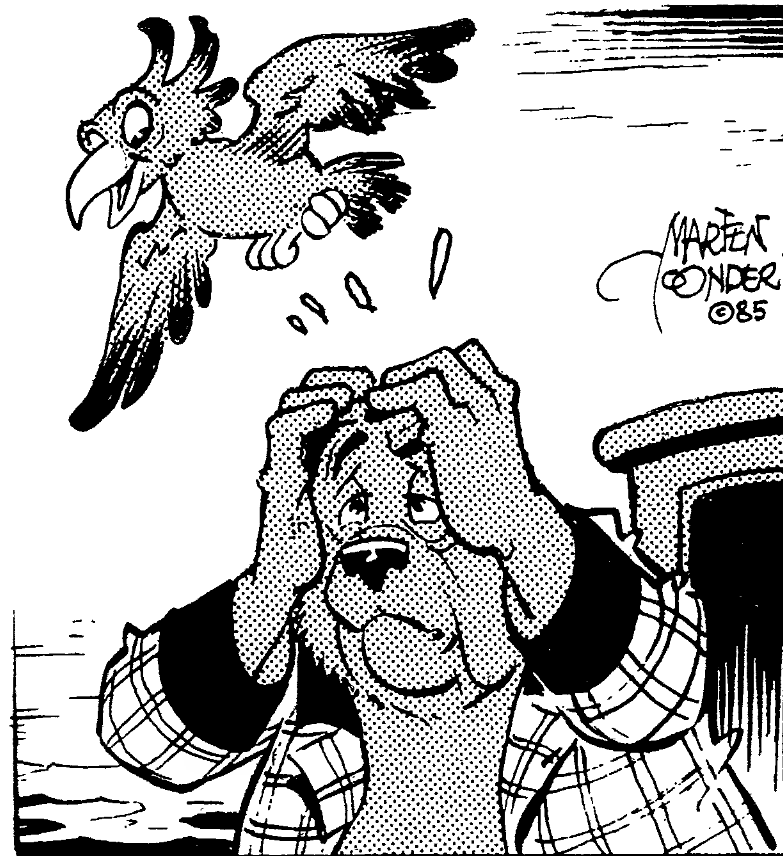
„OBB verdwenen?" kon men hem horen mompelen. „Wat is hij nu weer van plan? Kent die figuur dan geen rust? Altijd bezig ons dwars te zitten. Altijd zaken doen. Dag en nacht."

Wanneer de nerveuze ondernemer heer Ollie op dat moment echter had kunnen zien, zou hij wel van mening veranderd zijn. De voortdrijvende heer lag lusteloos tegen het kajuitje van zijn gondel, zonder belangstelling voor zijn omgeving te hebben. Het gekabbel van het water tegen de boorden hoorde hij niet meer, en de zon die in nevels ten onder ging interesseerde hem niet. Pas toen hij bij een bocht een aanlegsteiger gewaar werd, richtte hij zich op.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

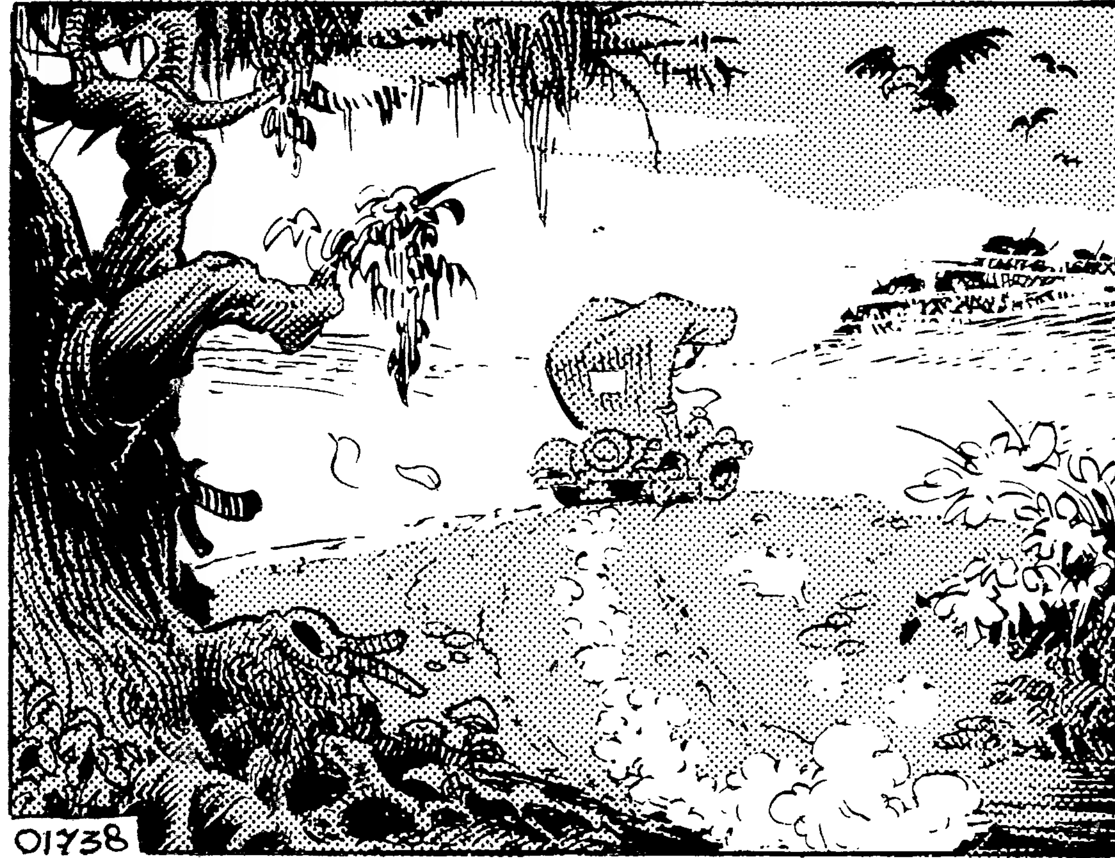

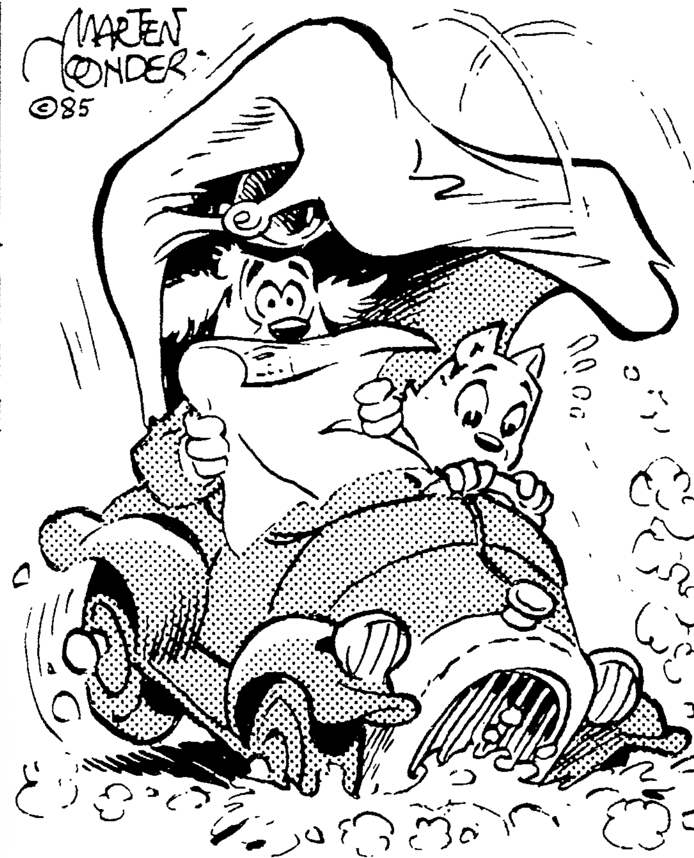

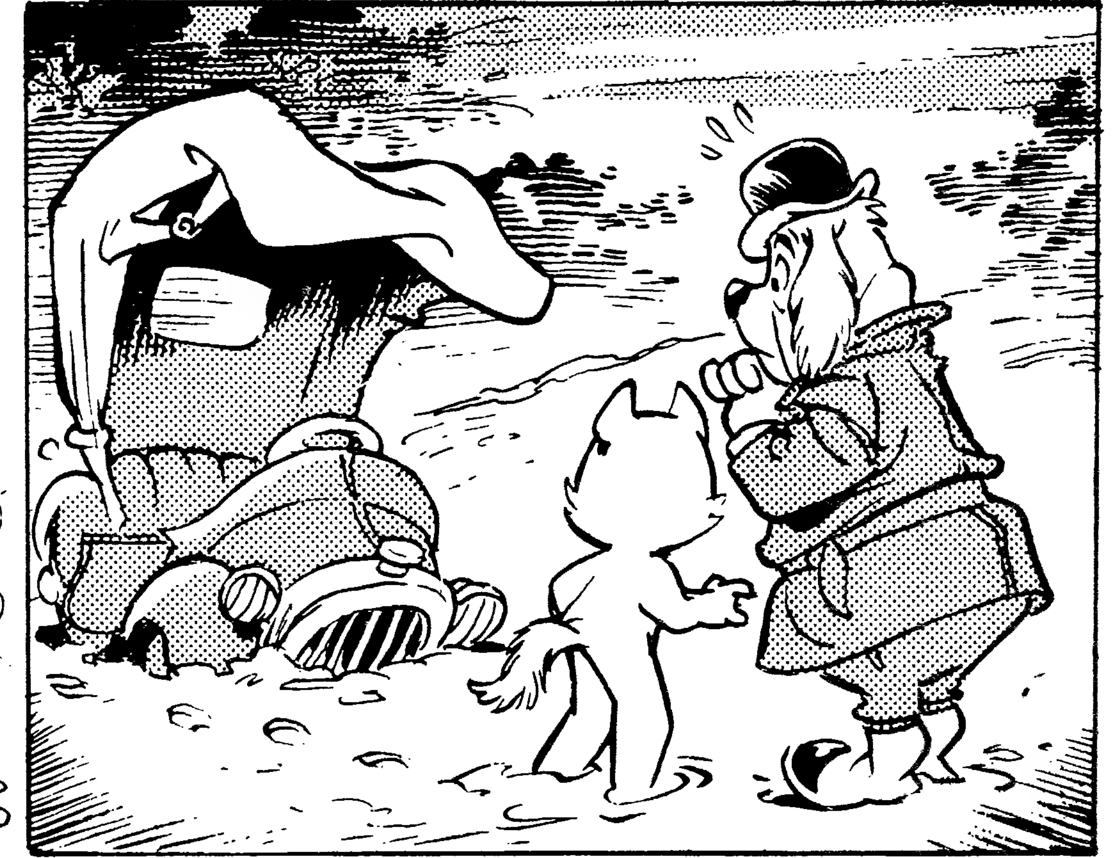
01737. ”De volgende aanlegplaats,” mompelde heer Ollie, terwijl hij overeind kwam. „Maar... Maar daar zit die hengelaar weer! Dit is... Dit meet...”
Zijn stem stierf weg in de nevels, en het was te zien dat een grote moedeloosheid zich van hem meester maakte. Inplaats van een van de steigerpalen te grijpen, zoals zijn gewoonte was, bleef hij met kromme knieën staan, totdat hij de visser passeerde.
”Is dit Parnas?” vroeg hij met zwakke stem.
”Volgende aanlegplaats,” zei de hengelaar, en heer Bommel liet zich met de handen op het hoofd weer op het dekje zakken.
”Dit moet dezelfde plek zijn als gisteravond,” prevelde hij in wanhoop. ”Dit kan niet! Komt er dan nooit een einde aan deze snert-rivier?”
”Het was gisteren vandaag,” zei de vogel Ima, die troostend naast hem vloog.
Het is echter duidelijk, dat het dier als gids van weinig betekenis was, en dat de eenzame reiziger dringend behoefte had aan een helpende hand.
Wel, Tom Poes en Joost deden hun best. Ze waren tegen het vallen van de nacht in het diepst van het Donderebomenbos aangekomen, en daar hadden ze bij een woudreus een vuurtje aangelegd.
”We schieten op,” zei Tom Poes. ”Het stuk dat op de kaart wit is gelaten, is hier dicht bij. En dat moet het gebied zijn waarin heer Ollie is verdwenen. Ik begrijp niet waarom dat nooit onderzocht is.”
”Als daar maar niets achter zit,” zei Joost zorgelijk. ”Wilt u nog een beetje pudding, jonge heer?”

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

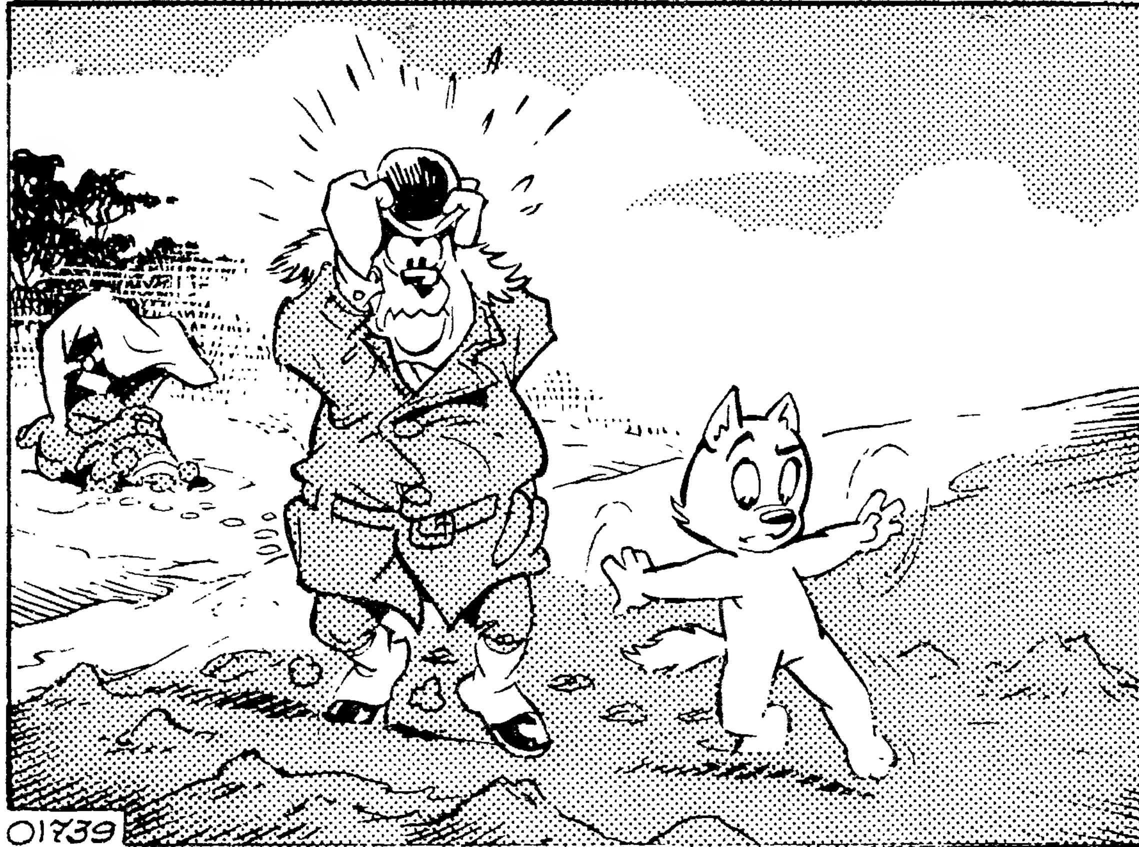

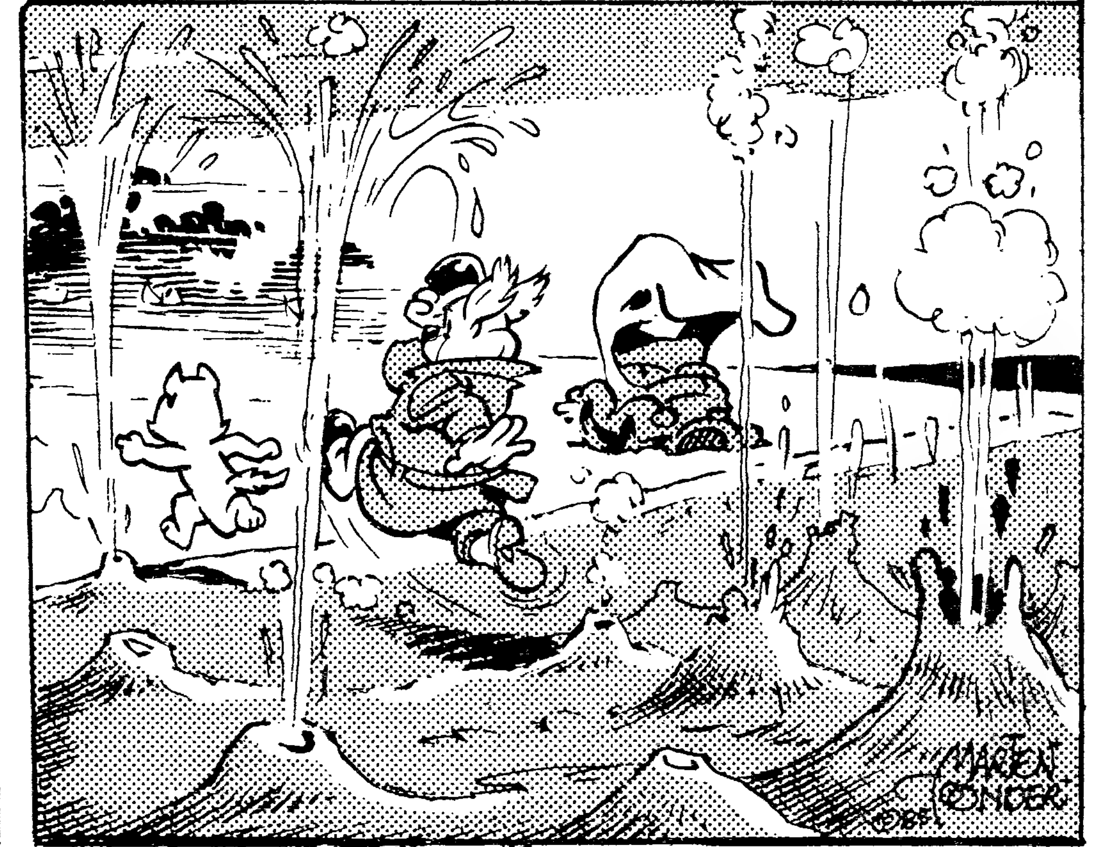
01738. Tom Poes had gelijk gehad: toen ze de volgende morgen verder gingen, reden ze al gauw het bos uit en bereikten een open, kale vlakte.
"Nu begrijp ik, waarom dit hier wit staat aangegeven op de kaart," zei Joost. "Er is niks, als ik me zo mag uitdrukken."
"Hm," zei Tom Poes. "Ik ben bang dat er nog een andere reden is. We kunnen beter voorzichtig zijn. Kijk; daar in de verte begint een ander bos, en ik heb zo het idee, dat we daarheen moeten."
Hij stuurde de Oude Schicht voorzichtig de heuvel af, en aan de voet daarvan werd het duidelijk dat hij gelijk had gehad. Het trouwe voertuig zakte tot aan de voorassen in het rulle zand weg, zodat de motor afsloeg.
"Drijfzand!" riep hij uit. "Daar heb je het al."
Hij stapte uit en liep voorzichtig om de wagen heen.
"Het d-deugt hier n-niet," zei Joost handenwringend. "Ik ben bang, dat verder gaan b-buiten mijn m-mogelijkheden ligt."
"Ja, we kunnen de Oude Schicht wel vergeten," gaf Tom Poes toe. "We zullen te voet verder moeten."

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

01739 Tom Poes en Joost lieten de Oude Schicht dus voorovergezakt staan,en gingen te voet verder over de kale vlakte. De eerste ging voorop, voorzichtig voelend of de grond hem hield, en de bediende volgde hem terwijl hij zich krampachtig aan zijn hoedrand vasthield.

''De bodem is wel stevig,'' zei Tom Poes. ,,Maar ik vertrouw het niet; er zit een soort beweging in.''

,,'t B-Bob-bobbelt,'' gaf de knecht bevangen toe. ,,Een m-mol, d-denk ik. Denkt u niet?''

Tom Poes kreeg geen gelegenheid om zijn mening te uiten, want de heuveltjes die om hen heen oprezen, barstten plotseling open en spoten een lauwe vloeistof omhoog. Dat was toch ook voor Tom Poes te veel. Hij keerde zich om en holde terug naar de bosrand, die ze verlaten hadden. ,,Geysertjes!'' riep hij onder het gaan. ,,Maar we weten niet wat ze spuiten. Het kan wel vergif zijn.''

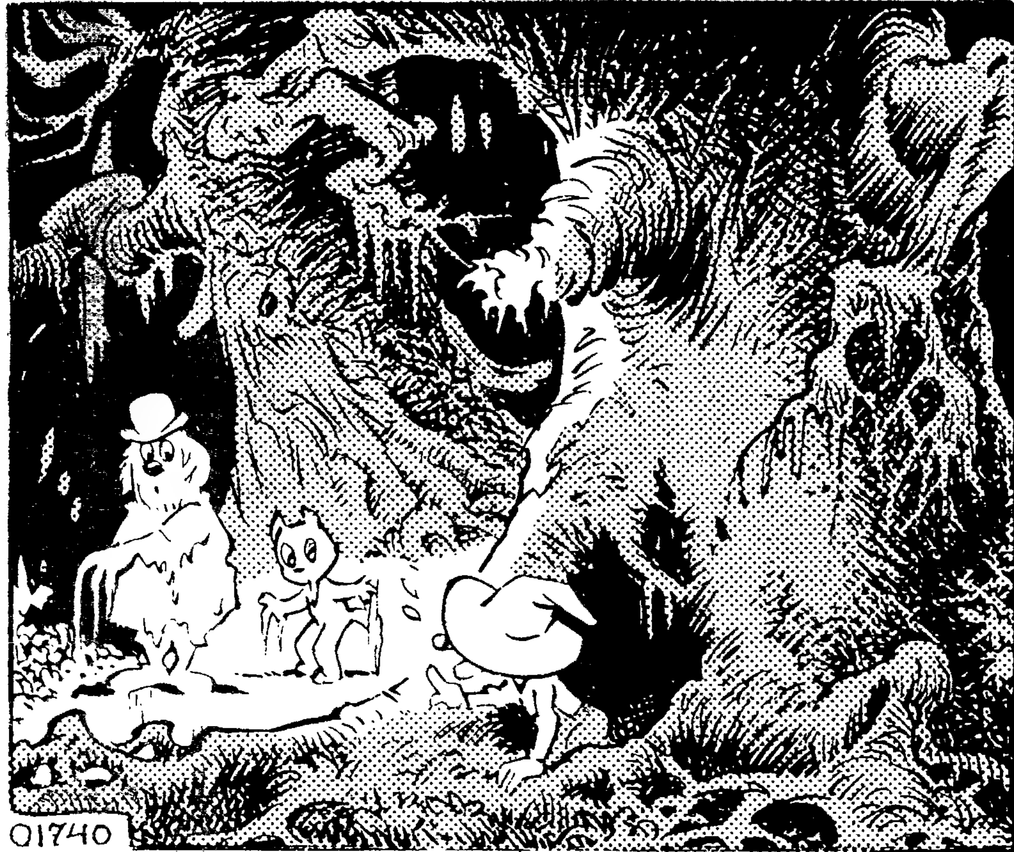
''D-denkt u?'' vroeg Joost, die hem radeloos volgde. ,,Ik-ikkik-ik b-ben ge-geraakt! Z-zou er n-nog hoop z-zijn?''

Tom Poes gaf daar geen antwoord op. Hij wist het ook niet, want behalve voor de spuiters was hij bang voor het drijfzand, dat de Oude Schicht gevangen had.

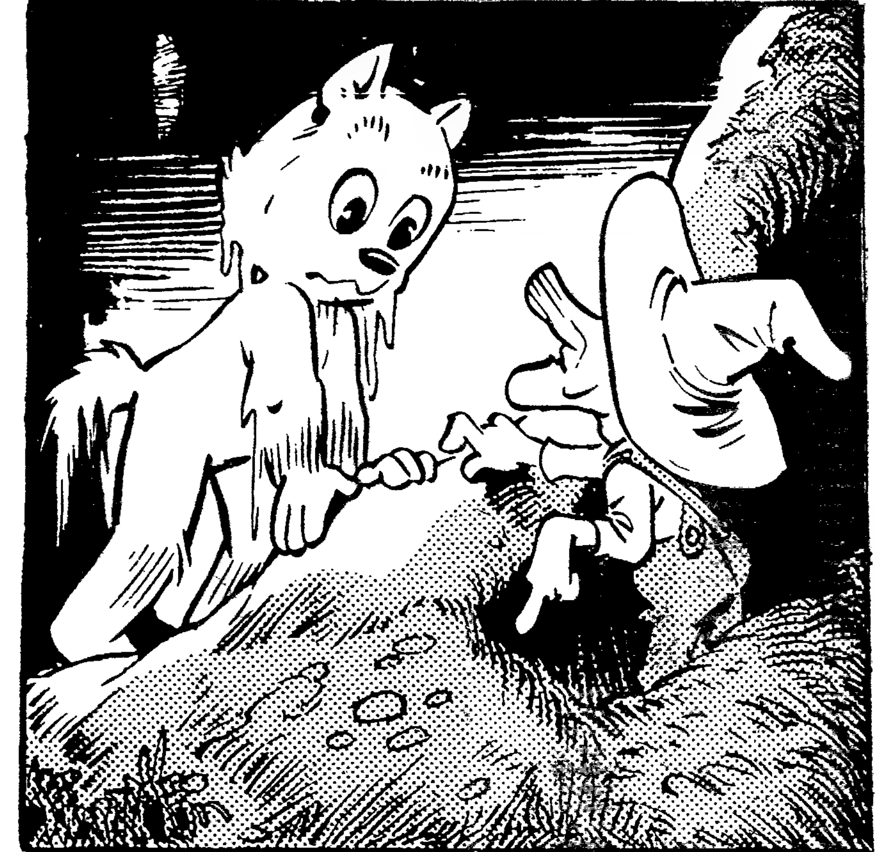
,,Hoe zullen we nu ooit heer Ollie kunnen helpen?'' vroeg hij zich ademloos af. ,,Als hij tenminste nog geholpen kan worden!''

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

01740 - Joost en Tom Poes slaagden er in om ongedeerd de bosrand weer te breiken; maar de geysertjes hadden hen met een vochtige, witte laag bedekt, die kleverig aanvoelde.
,,Een soort leem,'' zei Tom Poes, toen ze hijgend tussen de oude eiken stonden. ,,Het kon erger.''

,,Proeksel!'' riep een krakend stemmetje, en toen ze verrast rondkeken zagen ze een klein ventje tussen de wortels van een boom uit de grond komen.
,,Pee Pastinakel!'' riep Tom Poes uit, ,,Misschien kan je ons helpen. We moeten naar het bos aan de overkant, maar hoe kom je daar?''

,,Niet over spuitgrond,'' zei Pastinakel. ,,Die gaat verzakken of verspuiten, maar verder kom je niet.''
,,Kunt u mij ook zeggen hoe ik deze smurrie kwijt raak?'' vroeg Joost. die voorzichtig genaderd was. ,,Ik vrees dat mijn bol en mijn bottines geheel bedorven zijn, met uw welnemen. Het is wit en het plakt.''
,,Geen smurrie,'' zei Pee hoofdschuddend. ,,Dat is proeksel. Laten drogen en dan wegkloppen.''
,,Maar hoe komen we aan de andere kant?'' hield Tom Poes vol. ,,Daar moeten we heen, omdat heer Ollie daar is.''
,,Niet bovenlangs over de spuitgrond,'' verklaarde het ventje geduldig. ,,Onderdoor. Onder deze boom is een noppige gang. Diep en ver.''

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

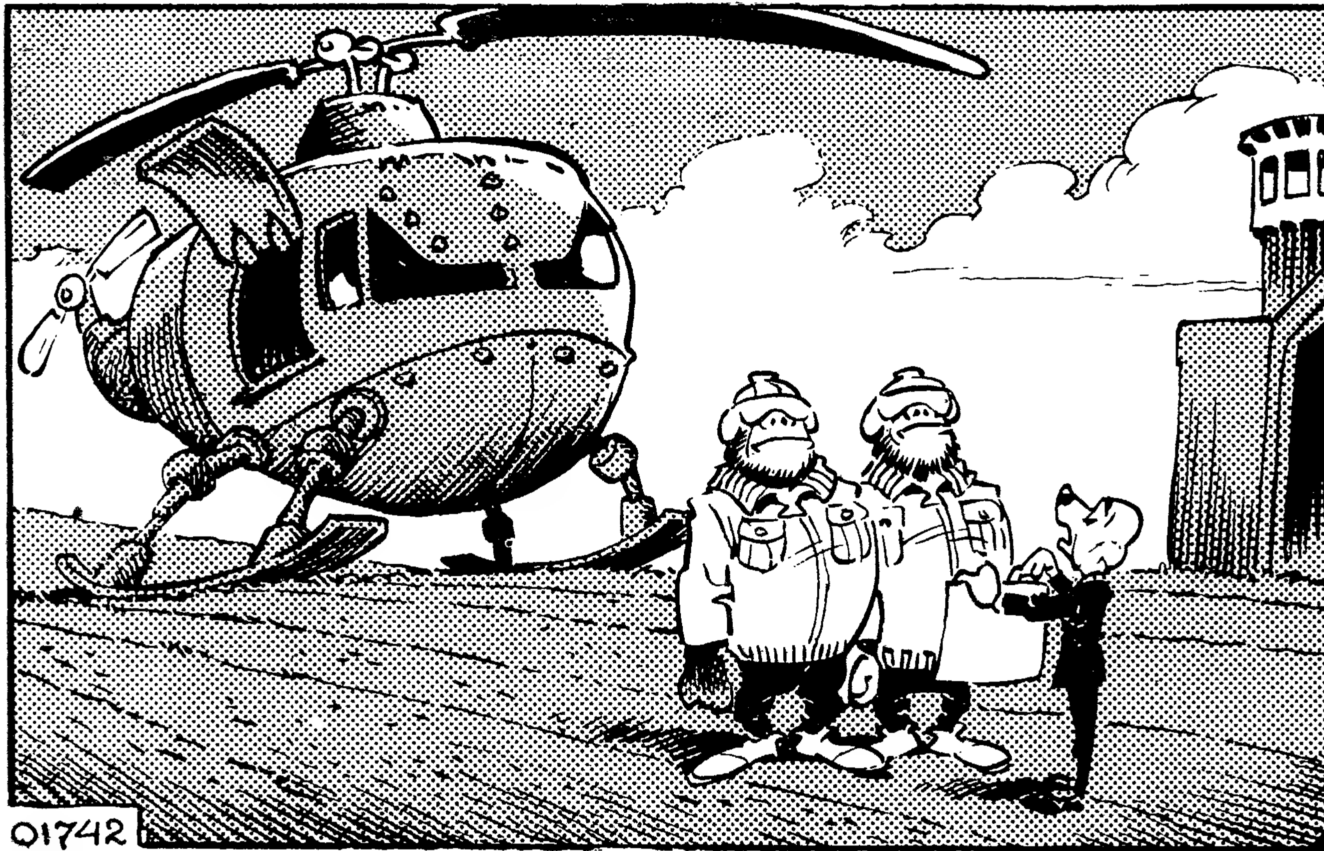

01741 „Is hier een onderaardse gang?" vroeg Tom Poes ongelovig. Pee Pastinakel knikte, en begaf zich tussen de stammen om zijn kruiwagentje te halen.
„Ik moet haasten", zei hij, toen hij piepend wegreed. „De dag is kort, want de zon staat ver."
„Die heer is zeker een buitenlander", zei Joost, terwijl hij zich begon te bekloppen. „Maar toch was hij niet zo gek, als u mij ten goede houdt. Hij had gelijk: als dit spul droog wordt, valt het er gemakkelijk af."
„We moeten onder de grond door, om te komen waar heer Ollie is", zei Tom Poes. „Het is een lange gang, zei Pee. En we hebben geen lantarens, dus het wordt een donker karweitje. Kom, Joost".Met die woorden liet hij zich in het gat zakken en verdween uit het gezicht. Het is te begrijpen dat de toegewijde bediende zijn been met grote zorg in de gapende opening stak.
„Diep is het ook", sprak hij beklemd, terwijl hij zijn gereinigd hoofddeksel vastklemde. „Er zijn geen treden, met uw welnemen, en.. ik mis... een l-leuning..."
„Er zijn wortels waar je op kan stappen", zei Tom Poes onder hem. Maar toen Joost zich op een dergelijk houvast had laten zakken, werd het hem te veel.
„Excuseer, j-jonge heer", stamelde hij, terwijl hij halverwege de wortels bleef hangen. „D-dit g-gaat boven mijn kompetentie. Lange, donkere gangen hebben me altijd bibberaties gegeven. Er kan zo licht iets betreurenswaardigs gebeuren..."
„Ik ga wel alleen!" riep Tom Poes, diep onder hem. „Probeer jij intussen maar de Oude Schicht uit het drijfzand te halen."

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

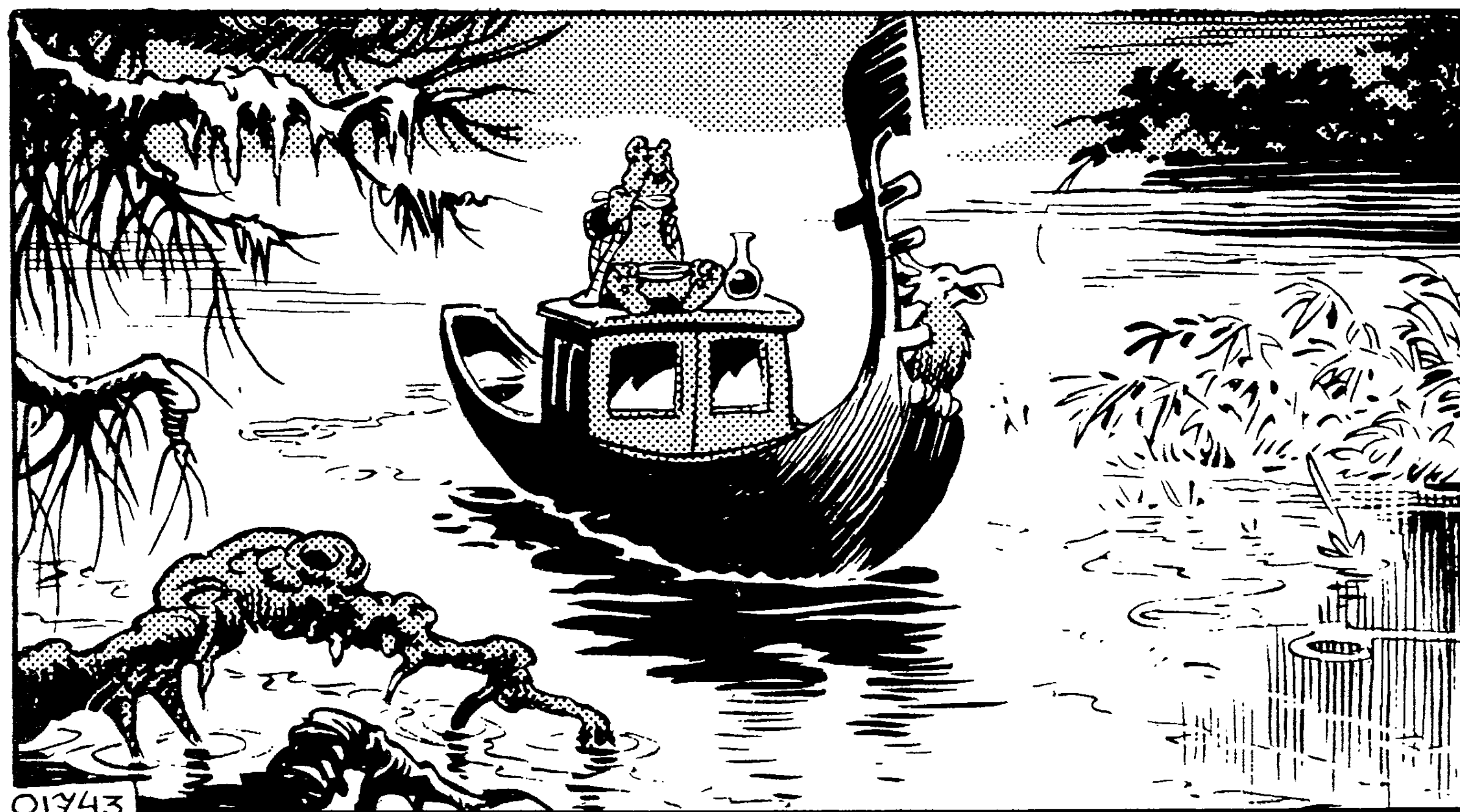

01742 Achter de N.V. Interbouw, die bij Rommeldam gevestigd was, lag een ruim terrein, waarop een gepantserde helicopter stond. Die morgen was het vliegtuig nog nagekeken, en nu stond de bemanning er in kranige houding voor, om zijn orders in ontvangst te nemen.
,,Dit is een kaart van het betreffende gebied'', sprak directeur Steenbreek. ,,Er staat niets op, omdat het terrein nooit onderzocht is; maar dat kan voor jullie geen belemmering zijn. Onderzoek het grondig, meter voor meter, totdat je OBB gevonden hebt. Breng hem terug, in onbeschadigde staat. Voorwaarts!''
Terwijl de helicopter ratelend het luchtruim koos, stonden commissaris Bas en brigadier Snuf in het politiebureau over hetzelfde onderwerp te overleggen.
,,Dit moet groot worden aangepakt'', zei de politiechef. ,,Bommel MOET gevonden worden.''
,,Wat moeten we dan nog doen?'' vroegt Snuf. ,,De heli hebben we al geprobeerd, zonder...''
,,Nog een keer!'' beval zijn meerdere. ,,Grondiger en lager. Dat is gevaarlijk en het is onzin, want hij kan daar niet landen. Daarom vraag ik twee vrijwilligers. We moeten wel, anders krijg ik last met Hogerhand.''
De brigadier verwijderde zich schouderophalend, en de heer Bas bleef bekommerd achter.
,,Die Bommel schijnt ineens erg belangrijk te wezen'', mompelde hij. ,,Het is donders storend en vervelend.''

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

01743 Heer Bommel wist niets van de drukte die er voor hem gemaakt werd. Hij zat op het dak van zijn gondel de zoete, rauwe bonen te eten, die Ima hem gebracht had. Er was geen wind, en het vaartuigje dreef roerloos voort door de eindeloze nevels, zonder dat de oevers van uiterlijk schenen te veranderen.

„Ik had me het leven toch anders voorgesteld," sprak de reiziger neuzelend tot zichzelf. „Ik dacht dat ik iets miste, en nu mis ik alles, behalve eten en drinken, wat vroeger veel lekkerder was. Ach, ik weet zeker dat hier nooit een einde aan komt, zodat dit het einde is van mijn jonge leven, zonder aanspraak."

„Goeie dag, mooi weer!" riep de vogel Ima, die op de voorplecht zat.

Heer Ollie nam droevig een teug gekleurd water uit de fles naast zich, en legde zijn lepel neer.

„En niemand, die me helpen kan," prevelde hij in doffe berusting. „Aan de wal vergaat alles, en de rivier stroomt verder."

Tom Poes wist van al die dingen natuurlijk niets af, toen hij op de tast door de donkere onderaardse gang kroop. Het was geen prettige tocht, en het was er te donker om er iets van te kunnen tekenen. Daarom was het een hele opluchting toen hij aan het einde licht zag, terwijl de ruimte om hem heen wijder begon te worden. Maar het is te begrijpen, dat hij een beetje ongerust was over het landschap dat hij daarbuiten zou vinden.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

01744 Aan het einde van de onderaardse tunnel bleef Tom Poes een poosje rond staan kijken. Op het eerste gezicht zag het bos er net zo uit als aan de andere kant van de gang, maar toch aarzelde hij.

,,Die bomen zijn anders,'' stelde hij vast. ,,Tarmolijnen, zei Wal Rus. Hm; ze hebben een vreemd soort takken, en veel blad zit er niet aan.''

Aarzelend begon hij te lopen, en al gauw kreeg hij in de gaten, wat er vreemd was aan de plantengroei. Om hem heen trokken de woudreuzen hun wortels uit de grond en begonnen te naderen, terwijl de takken in zijn richting bewogen.

,,Als heer Ollie in dit bos geraakt is, ziet het er niet best uit,'' zei hij bij zichzelf. ,,Ik heb het geluk, dat ik op een open plek ben terechtgekomen; maar ik moet hier weg!''

Daar had hij gelijk in. Krakend en bonkend waren de bomen in beweging gekomen, en toen hij boven het natuurgeweld ook nog een vreemd, ratelend geluid hoorde, brak het angstzweet hem uit. Geen wonder; het was de helicopter van de N.V. Interbouw, die met zijn flinke bemanning boven de kruinen verschenen was.

,Ik zie een open plek,'' zei de waarnemer. ,,En daar loopt iemand.''

''Mooi!'' riep de piloot uit. ,,De gezochte OBB. We gaan dalen.''

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

01745 Tom Poes begreep, dat hij in moeilijkheden begon te raken. De tarmolijnboom is zeldzaam, en bijna uitgestorven door de zure regen. Maar hij had daar geen oog voor. Vooral toen het gewas met een steeds grotere snelheid op hem toedrong, maakte hij zich los uit zijn verstarring en keerde zich met een ruk om.

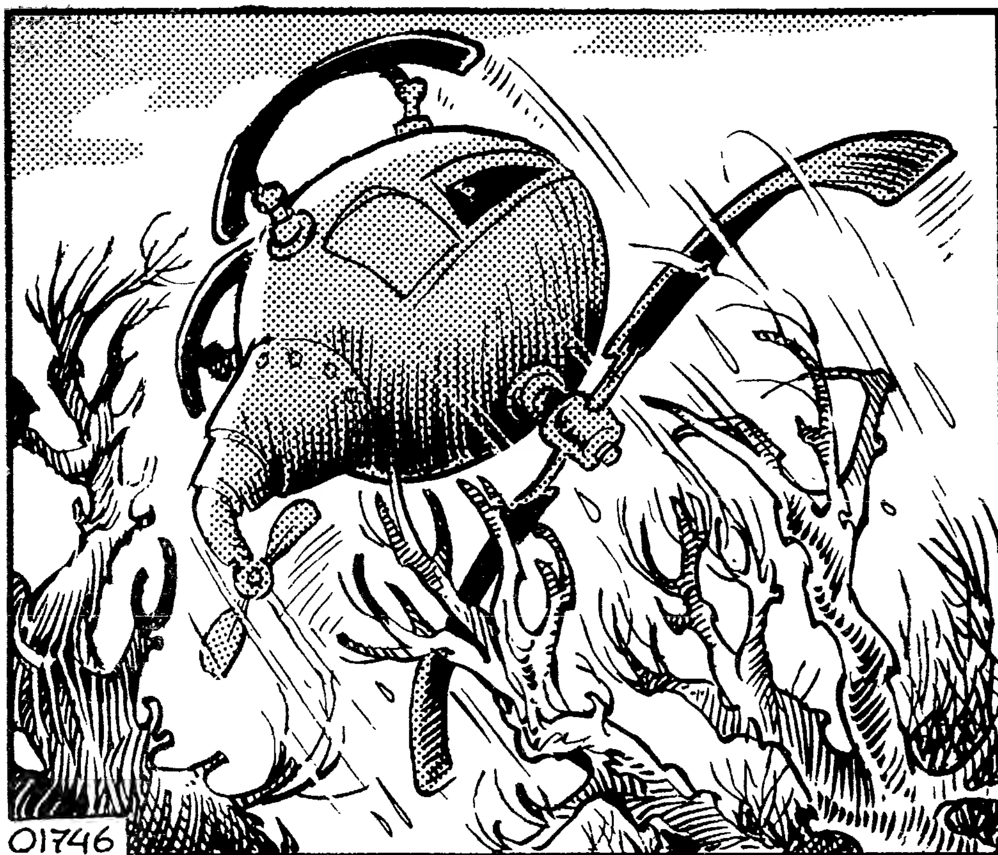
"Terug naar de grot," dacht hij in paniek. "Dat is de enige plek die veilig is."

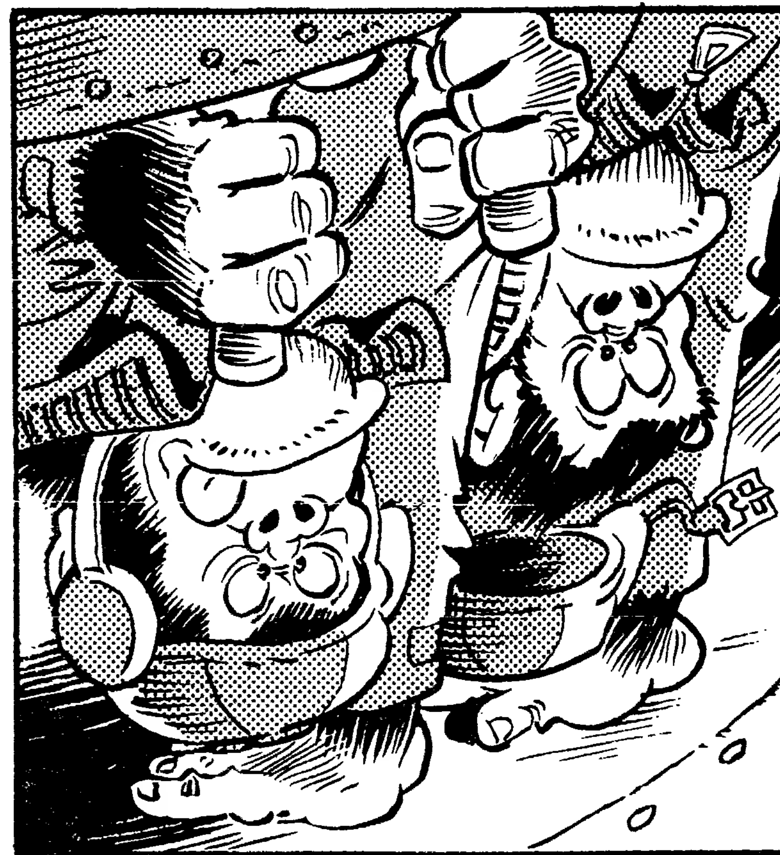
Maar toen hij terug wilde draven, zag hij dat het al te laat was. Uit de aarde voor hem kronkelde een zeer grote grijpwortel omhoog, die hem de weg versperde. Als hij geweten had dat het vooral alle soorten trillingen zijn, die de planten in beweging brengen, zou hij misschien zachter hebben gelopen. Maar omdat de wetenschap sceptisch tegenover het verschijnsel staat, had geen geleerde hem kunnen inlichten.

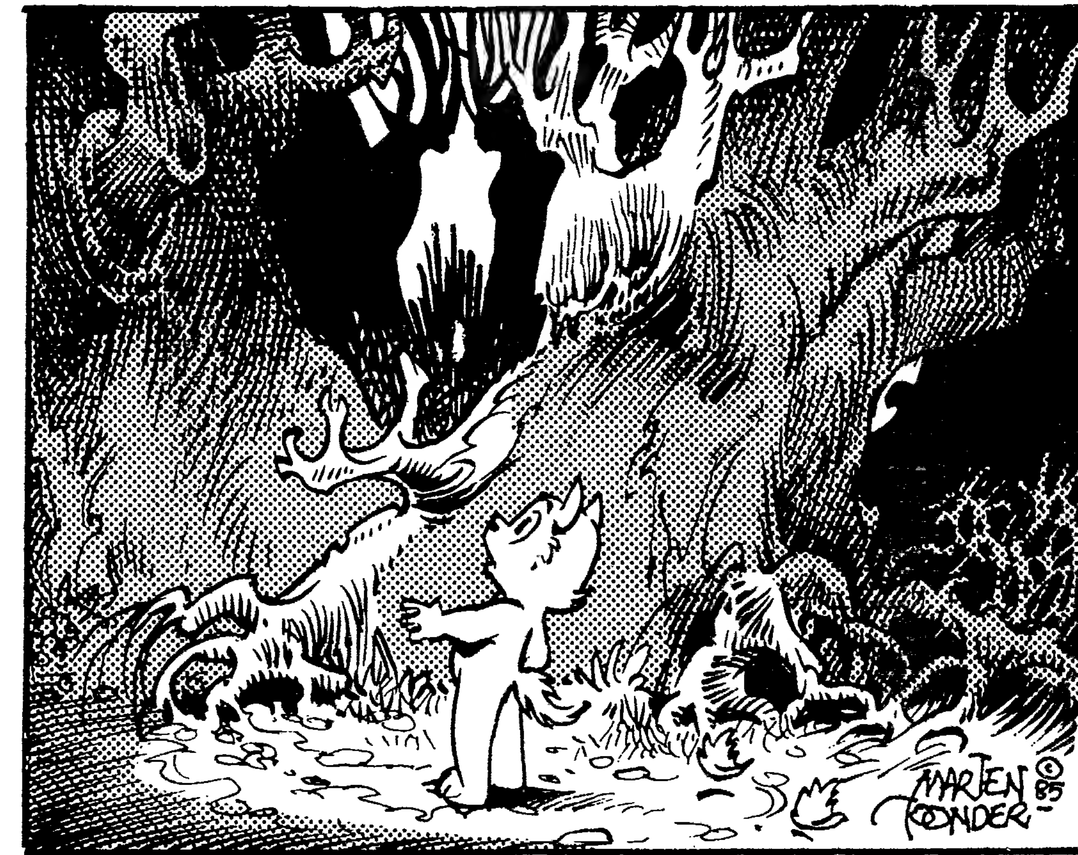
Datzelfde was het geval met de piloot en de waarnemer in de helicopter, die ook niet biologisch waren voorgelicht. De ongelukkigen daalden voorzichtig naar de open plek, waar Tom Poes was waargenomen. Maar zoals iedere bevlogene weet, veroorzaakt het geratel van dat soort vliegtuig een sterke trilling. Hierdoor opmerkzaam gemaakt, geraakten de boomtoppen in wilde beweging; en voordat de piloot iets in de gaten had, was zijn machine reeds gegrepen. Het hielp niet dat de sterke propeller op volle kracht trok, want hoe harder hij draaide, hoe meer plantengroei er gulzig op af kwam. Voor vandaag ziet het gebeuren er van alle kanten slecht uit. De natuur is nu eenmaal oppermachtig.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

01746 Het vasthouden van de helicopter duurde niet lang. Waarschijnlijk was de aanraking van het koude staal afstotend voor het gewas, en bovendien had de piloot de motor afgezet om de propeller te sparen bij dit natuurgebeuren. In ieder geval ontspanden de takken zich met zo'n ruk, dat het toestel de lucht in geworpen werd en daar als een bal rondcirkelde.

Nu bleek, hoe prettig het was dat men het vliegtuig gepantserd had, want het had van het voorgevallende maar weinig geleden.

''Deugt hier niet,'' stelde een waarnemer vast. ''Alles op de kop.''

''Moeten hier weg,'' gaf de piloot toe, terwijl hij de propeller weer op gang bracht. ''Onmiddellijk rapport uitbrengen.''

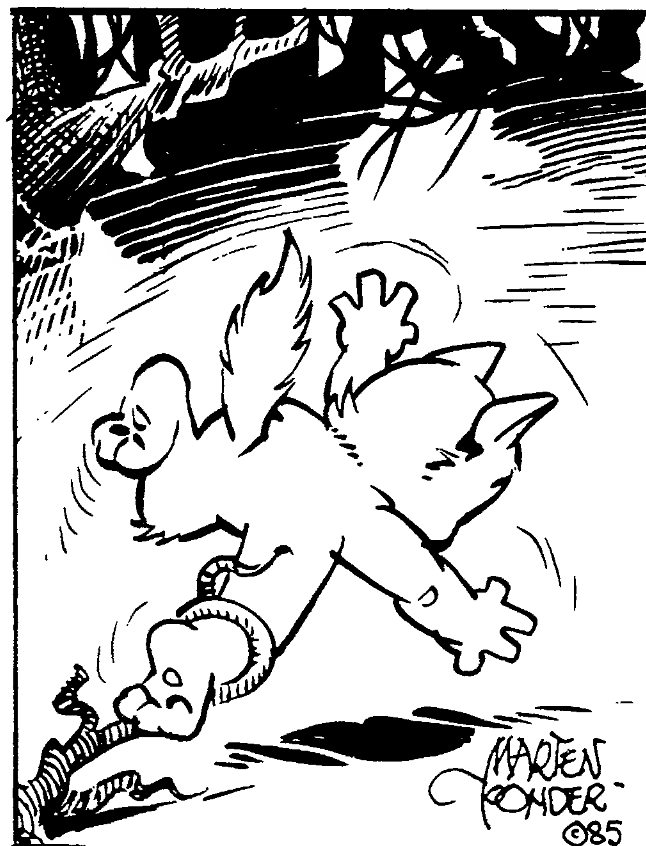
Tom Poes had niet gezien wat er gebeurd was, en hij hoorde alleen maar het wegstervende geratel van de vertrekkende machine. Maar wat hij wel had gemerkt, was dat de bomen een poosje alle aandacht voor hem verloren hadden, en dat ze zich schokkend achterover bogen. Zo bleven ze een tijdje staan, want stammen bewegen zich niet gemakkelijk, en het wegwerpen van het tuigje kostte veel bladgroen.

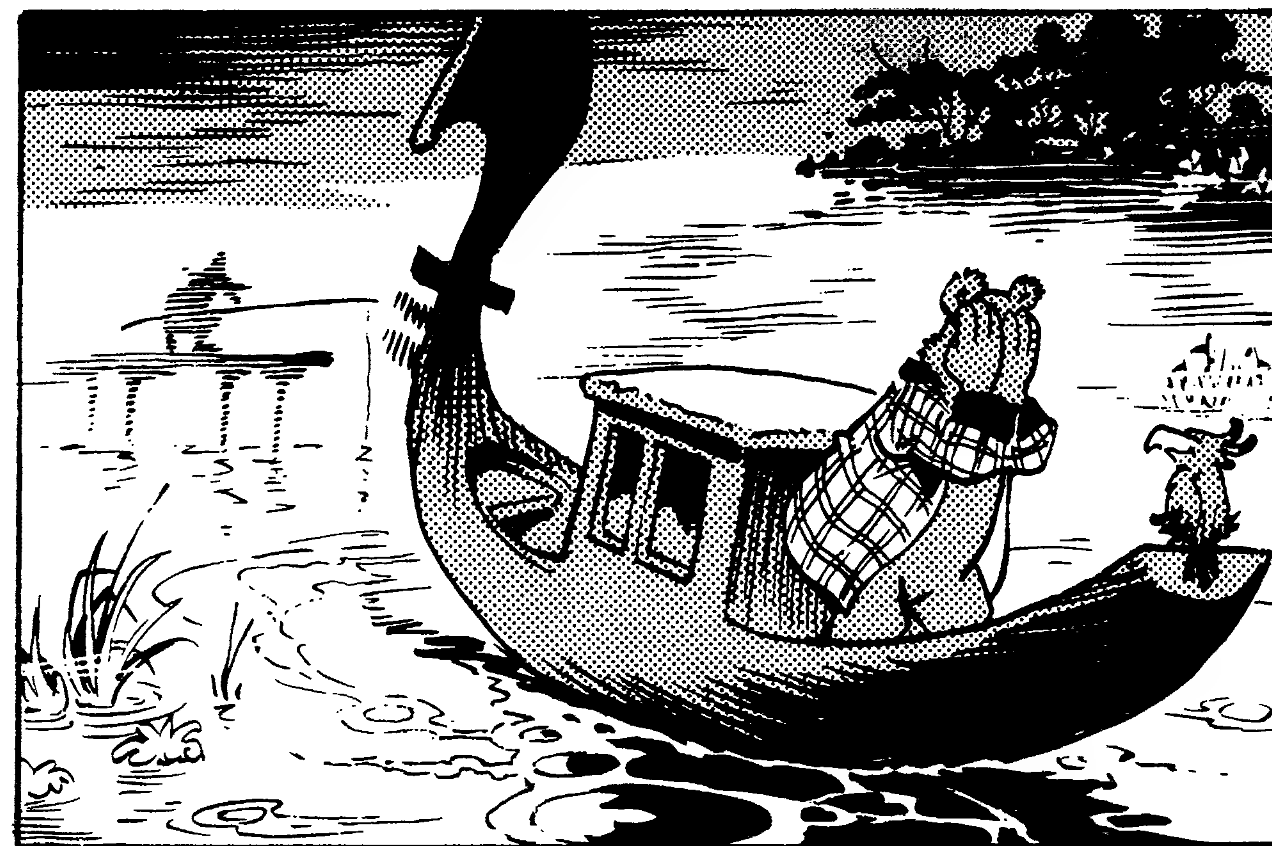
''Wat er aan de hand is, weet ik niet,'' mompelde Tom Poes. ''Maar zo kan ik verder, zonder terug te gaan.''

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

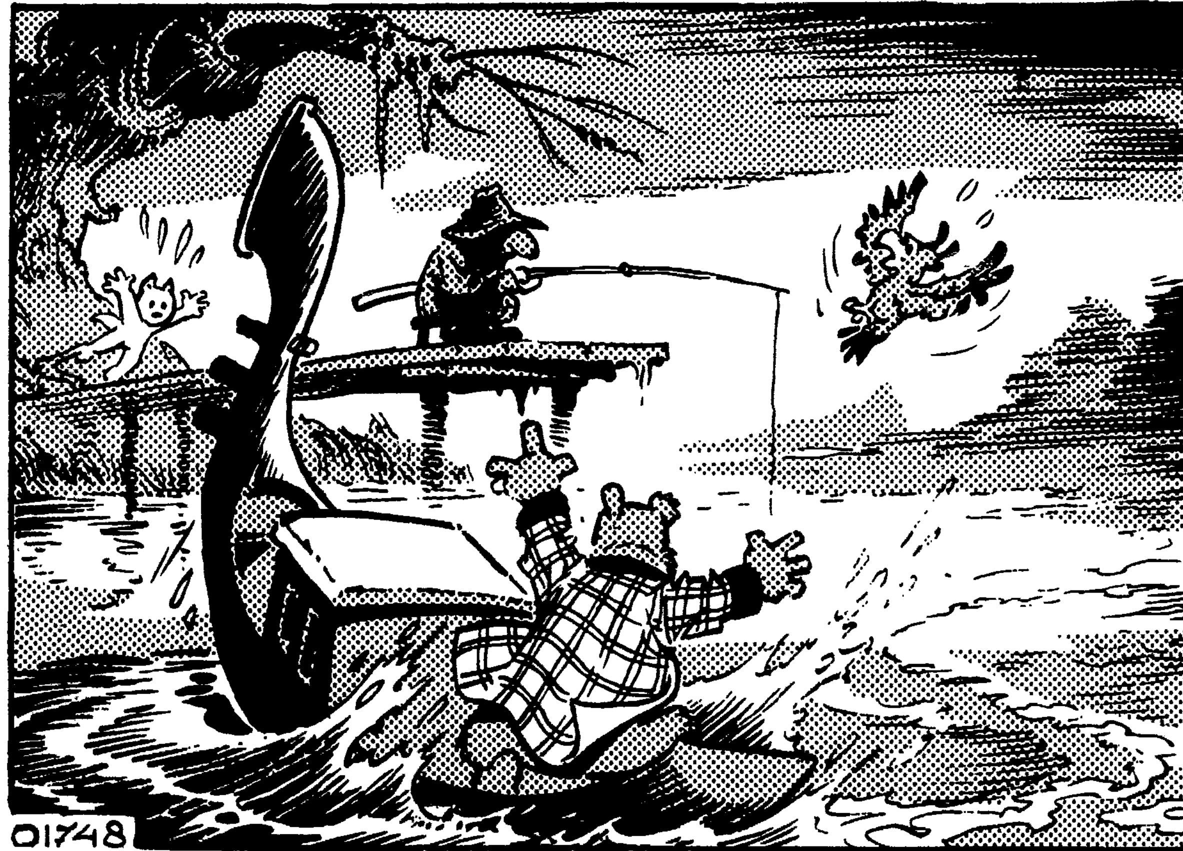

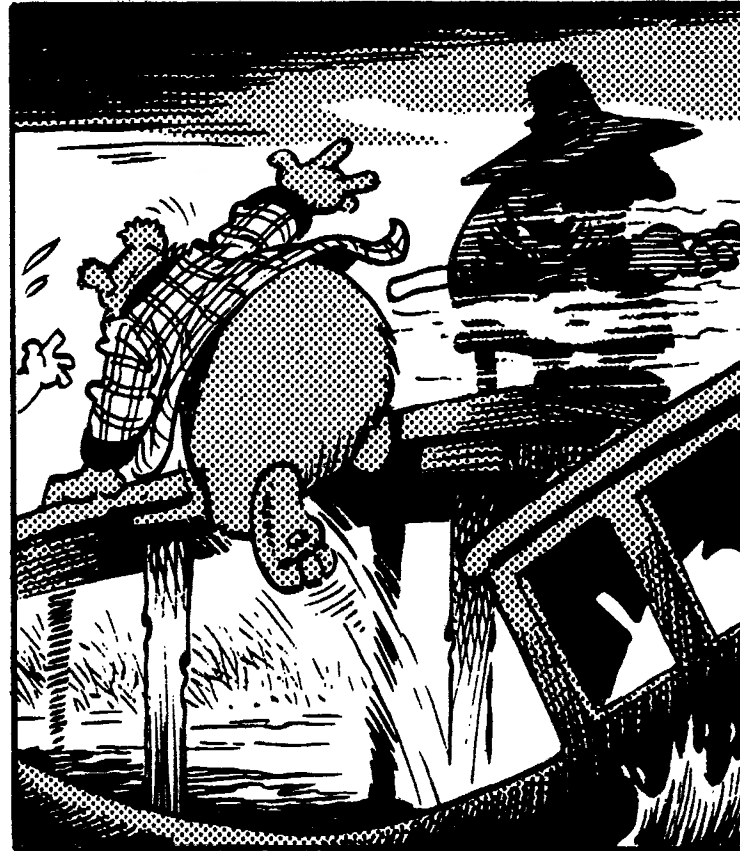

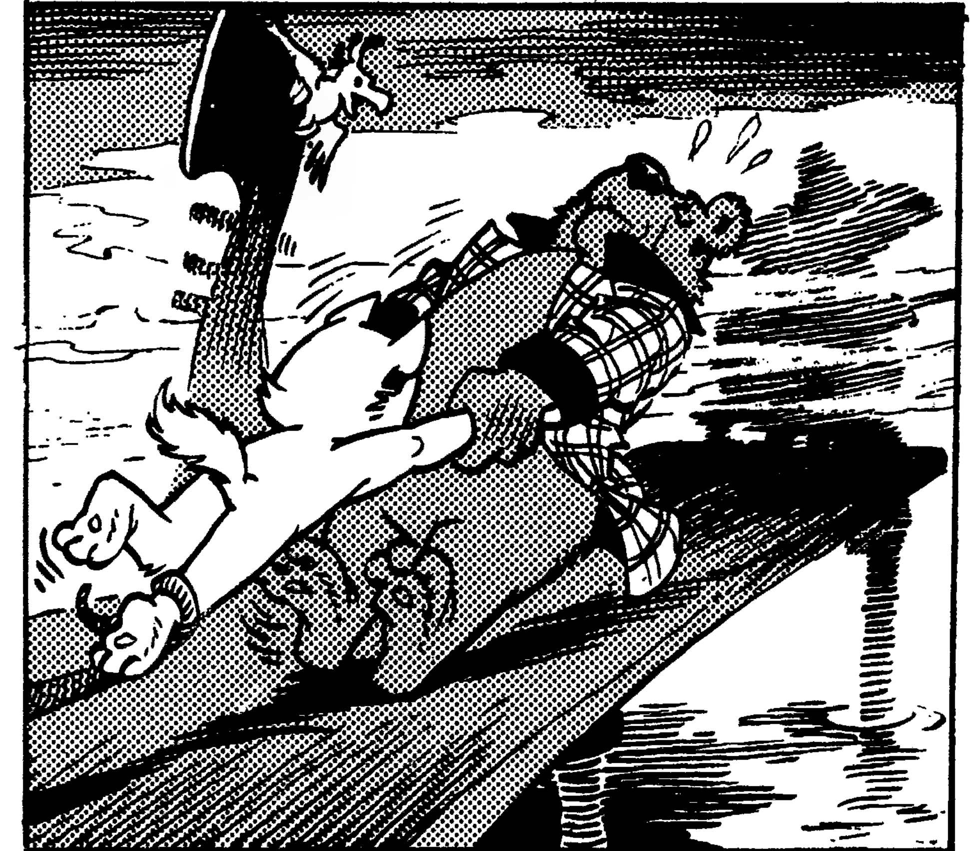
01747 Het wegwerpen van een vliegtuig is geen kleinigheid, en het had de bomen dan ook veel inspanning gekost. Ze waren dan ook worteltrekkend en krakend bezig om weer een rechte stand aan te nemen en Tom Poes maakte daar gebruik van door tussen de bezige stammen door te rennen. Voor zich zag hij namelijk een opening in het bos, en die probeerde hij te bereiken voordat de grijptakken weer in aktie konden komen. Het gelukte hem bijna, maar net toen hij de lucht weer boven zich zag, werd zijn voet gegrepen door een wortel die op het laatste moment nog uit de grond schoot. Hij viel met een lelijke smak en bleef een poosje versuft liggen, terwijl de avondnevels om hem heen kronkelden.
Dat deden ze trouwens ook om heer Bommels gondel, die stil en onverstoorbaar naar het westen dreef.
''Weer een dag om,'' klaagde de opvarende met stille stem. ''Een lege dag, vol nietsdoen, waar ik helemaal niet tegen kan.''
''Nietsdoen is veel leger dan overdag,'' zei de vogel op de achtersteven.
''Hou je snavel!'' riep heer Ollie driftig. ''Ben jij een gids? Je zou me de weg wijzen, zei je vader. En je zit daar maar te kletsen, zodat ik...''
Hij zweeg plotseling, want al roepende was hij opgestaan, en daardoor kreeg hij een aanlegplaats in het oog, die zich vaag tegen de ondergaande zon aftekende. Een eenzame visser zat er te hengelen, en het was een vreedzaam toneeltje, dat meer was dan heer Bommel kon verdragen. Hij keerde zich om en sloeg de handen voor de ogen.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

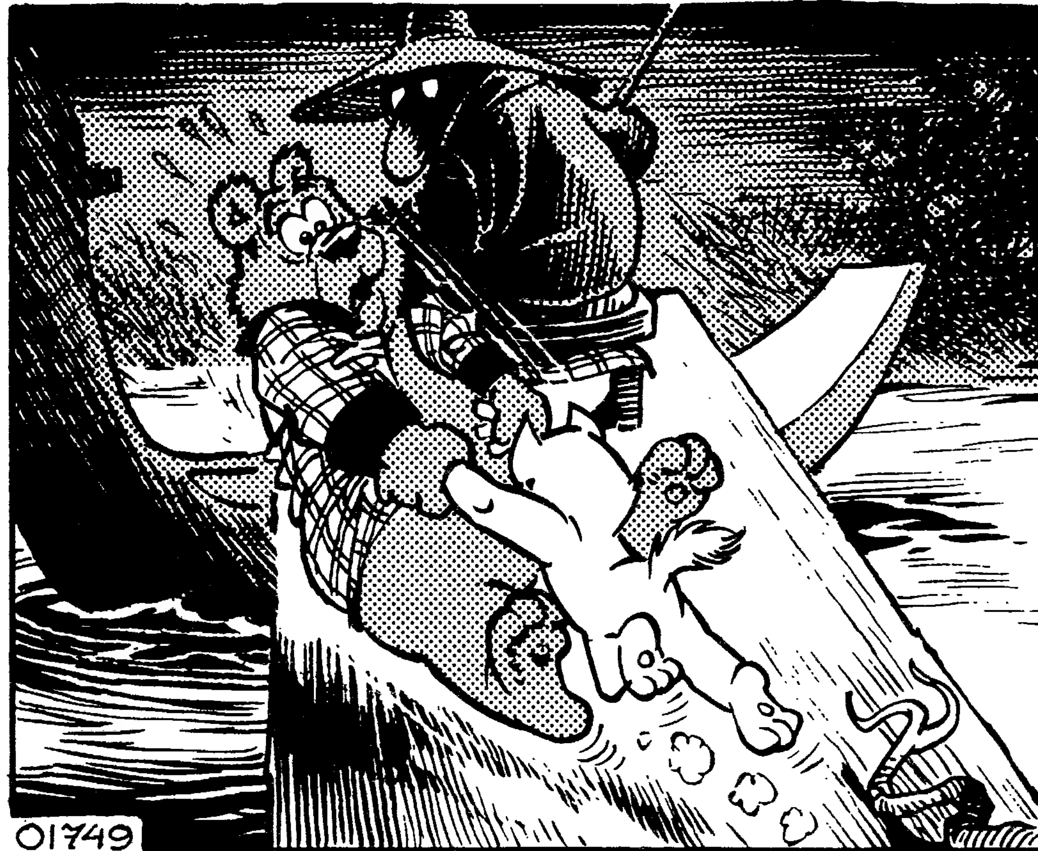
01748 "Heer Ollie!" riep een stem in de verte, en toen heer Bommel met een schok van verrassing omkeek, zag hij Tom Poes op de aanlegsteiger staan. Er kwam een grote verandering over hem, die een einde maakte aan de stille avondstemming, die over het nevelige riviertje hing.

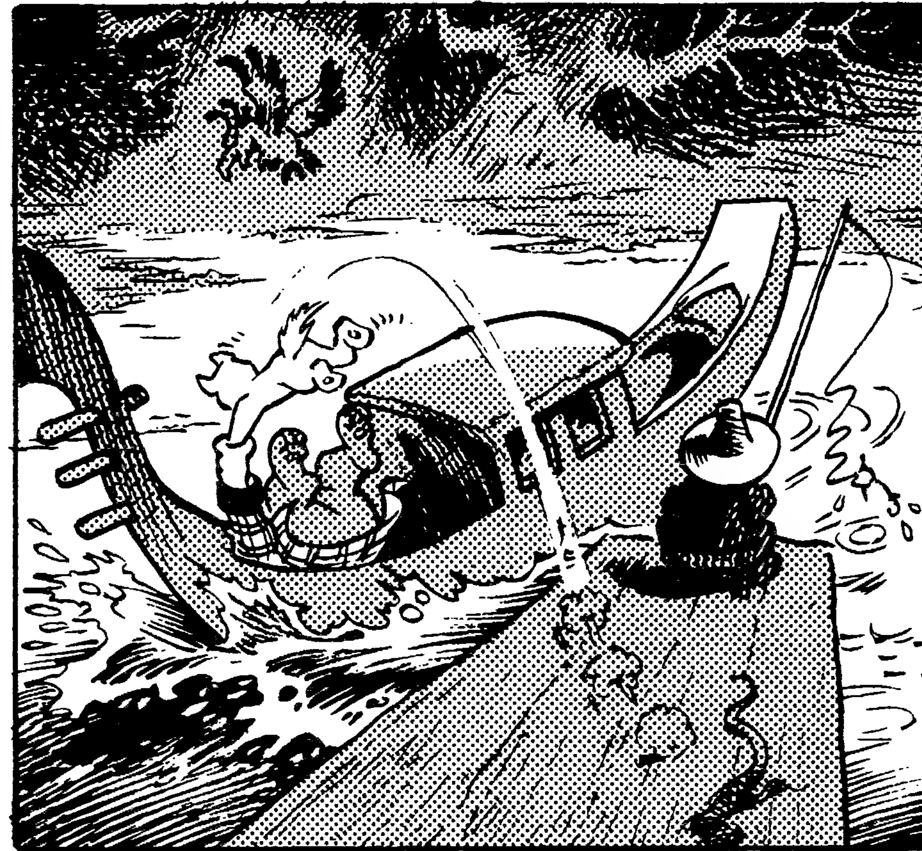
"De jonge vriend!" riep hij opspringend uit. "Hij is in gevaar! Hé daar! Heer visser! Ziet u niet dat er iemand in nood achter u staat? Doe dan wat! Waarom doet niemand iets?"
De hengelaar bewoog zich echter niet, en de vogel verhief zich nerveus fladderend in de lucht.

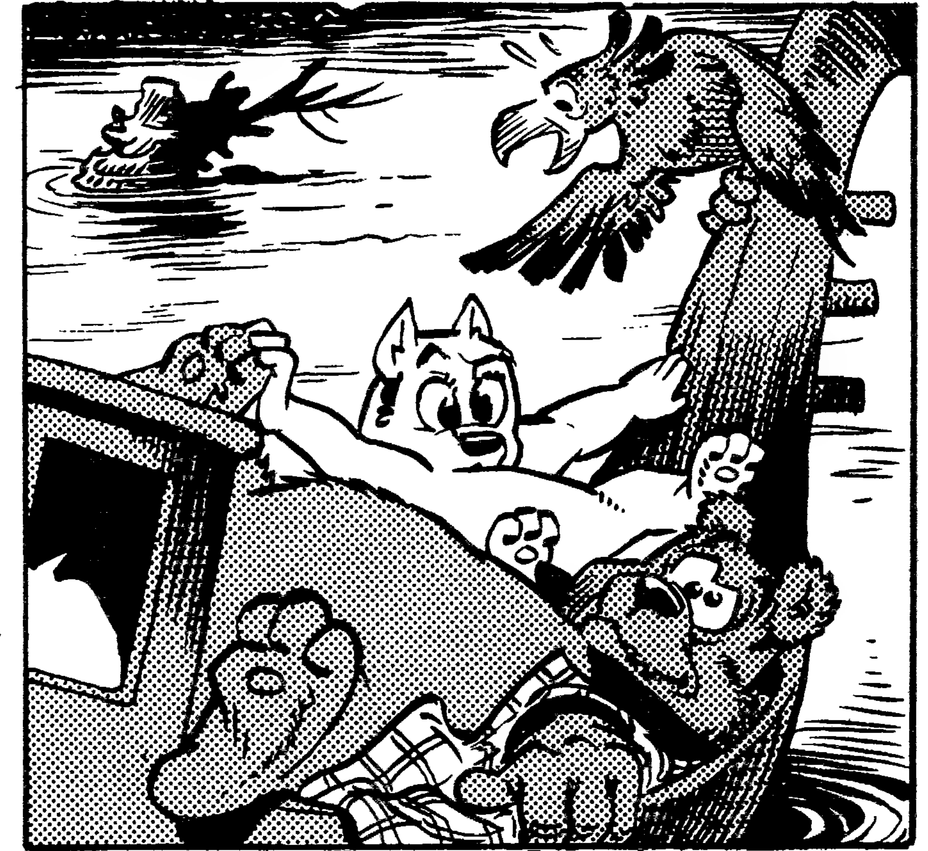
"Te wapen!" riep het dier. "Te wapen!"
Heer Ollie aarzelde niet. Met een geweldige sprong, die de gondel en hemzelf in gevaar bracht, werkte hij zich op het plankier en snelde op Tom Poes af. Die stond nog steeds aan de wortel te rukken die om zijn voet geslingerd was, want door een gelukkig toeval was hij vlak bij de aanlegsteiger toen hij gegrepen werd. Hij was dan ook even verrast als heer Bommel toen hij de gondel zag. Maar de laatste gunde zich niet de tijd om zijn verbazing te tonen. Hij greep Tom Poes bij de armen en begon met zo'n geweld te trekken, dat de hengelaar een luid gesis liet horen. Want het gebonk stoorde de vissen.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

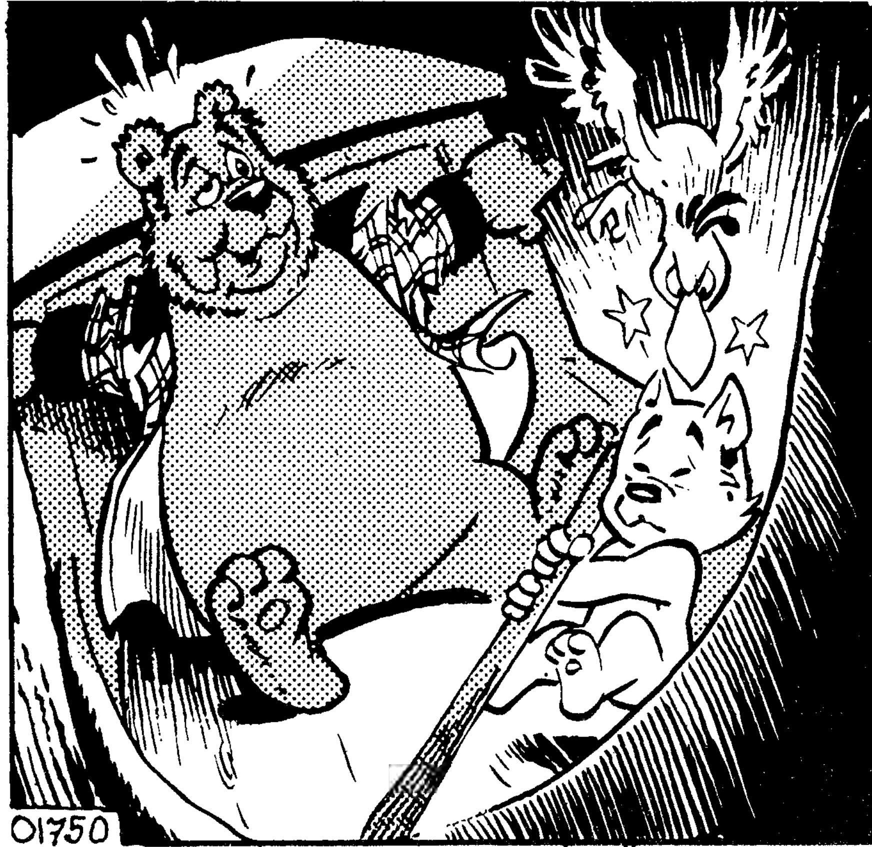
01749 De wortel die Tom Poes vasthield, schoof van zijn enkel af, en plotseling schoot hij los. Heer Bommel was daar niet op verdacht, en meer vliegend dan lopend bewoog hij zich achterwaarts over het steigertje, totdat hij ruggelings in de gondel stortte. Het vaartuigje was gelukkig evenwichtig gebouwd, zodat het de passagiers opving zonder te vergaan; maar de hengelaar werd zo ernstig door de golfvorming gestoord, dat hij genoodzaakt was zijn hengel op te halen. Het bootje draaide even besluiteloos rond, doch al gauw maakte de stroom daar een einde aan, zodat het zijn oude koers hervond.
De opvarenden lagen nogal versuft op een kluitje, maar op heer Ollie's gelaat tekende zich langzamerhand een mooie glimlach af.

"Het is toch wonderlijk wat een heer vermag," hoorde Tom Poes hem mompelen. "Zou de jonge vriend me in de steek hebben gelaten? dacht ik. En hoepla, daar is hij!"

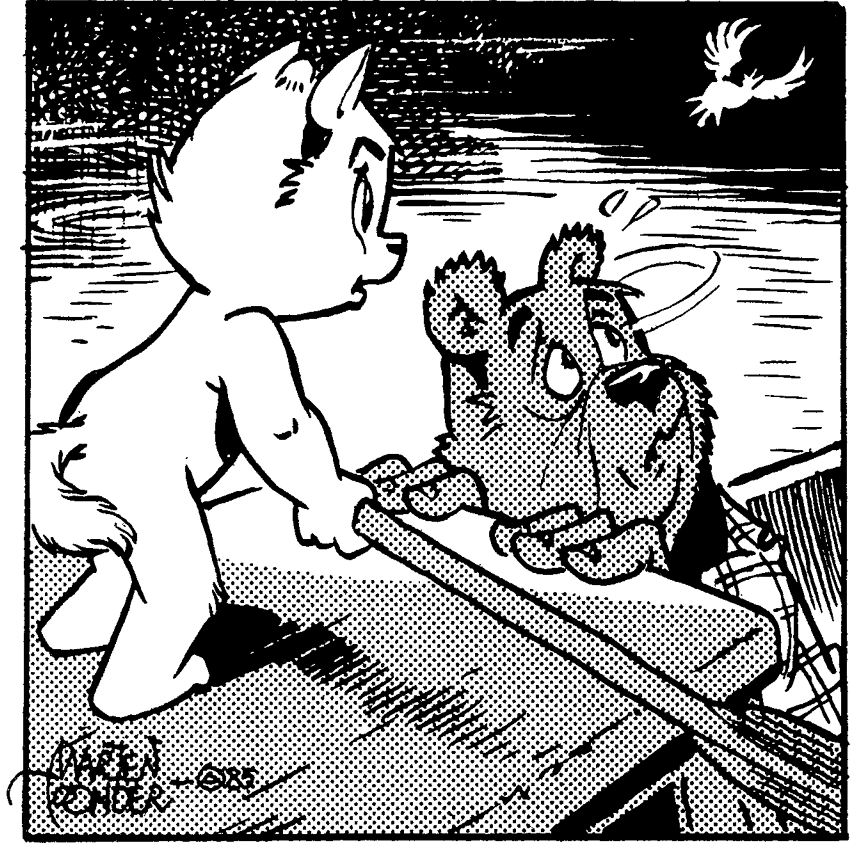
"Stom toeval," zei Tom Poes. "Joost en ik hebben heel wat afgezocht. Maar ten slotte vonden we een onderaardse gang, die vlak bij die aanlegsteiger uitkwam. Ik wist dat natuurlijk niet; ik werd door een wortel gegrepen voordat ik de rivier in de gaten had."
"Er bestaat geen toeval," begon heer Bommel. "Jij kwam omdat..." Maar hij werd in de rede gevallen door de vogel Ima.
"Voordat hij kwam was hij er niet!" kraste het dier opgewonden.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

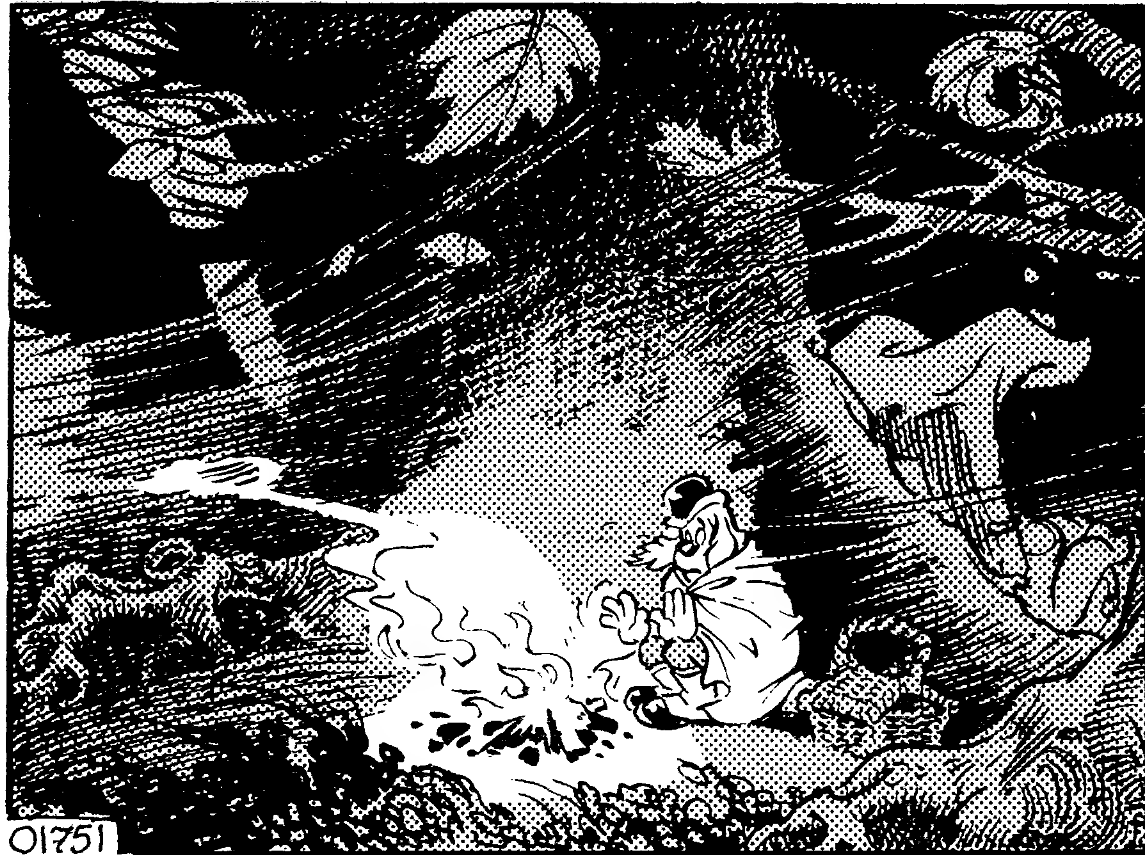
01750 Tom Poes stond op en greep de roeispaan die nog steeds aan dek lag. ''Ik ben erg blij dat ik u gevonden heb,'' zei hij. ''Maar nu moeten we zorgen dat we uit dit rare bos komen. Ik stel voor...''
Wat hij van plan was werd echter niet duidelijk, want Ima, die steeds onrustiger was geworden, dook plotseling op hem af en pikte hem venijnig in de schedel.
De blijde glimlach van heer Bommel doofde uit en hij keek verschrikt naar het gebeuren.
''Hela!'' riep hij uit. ''Dat mag niet! De jonge vriend komt ons helpen! Ik zal het aan je vader vertellen. Het is heel stout, hoor!''

Tom Poes maakte echter kortere metten. Hij sprong op het dak van het kajuitje en gaf de rondfladderende vogel zo'n klap met de roeispaan, dat ze onder het slaken van een rauwe kreet in de nachtelijke duisternis verdween.

''Ziezo, die zijn we kwijt,'' zei hij tevreden. ''Dat beest deugde niet.''
''Maar ze was mijn gids,'' klaagde heer Ollie. ''Ze wees me de weg naar Parnas, zoals haar vader haar had opgedragen. Niet, dat we veel opschoten, want 's avonds was het altijd dezelfde aanlegplaats, zodat de tijd stil stond. Maar nu zijn we nergens!''

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

01751 — Joost had die avond niet stilgezeten, hoewel hij zich lang niet op zijn gemak voelde toen hij de vlakte op ging om de Oude Schicht uit het drijfzand te halen. Maar toen de nacht viel, zat hij in een deken gehuld bij een vuurtje, terwijl het voertuig achter de eik stond waarvoor hij zijn piknikmand ledigde.

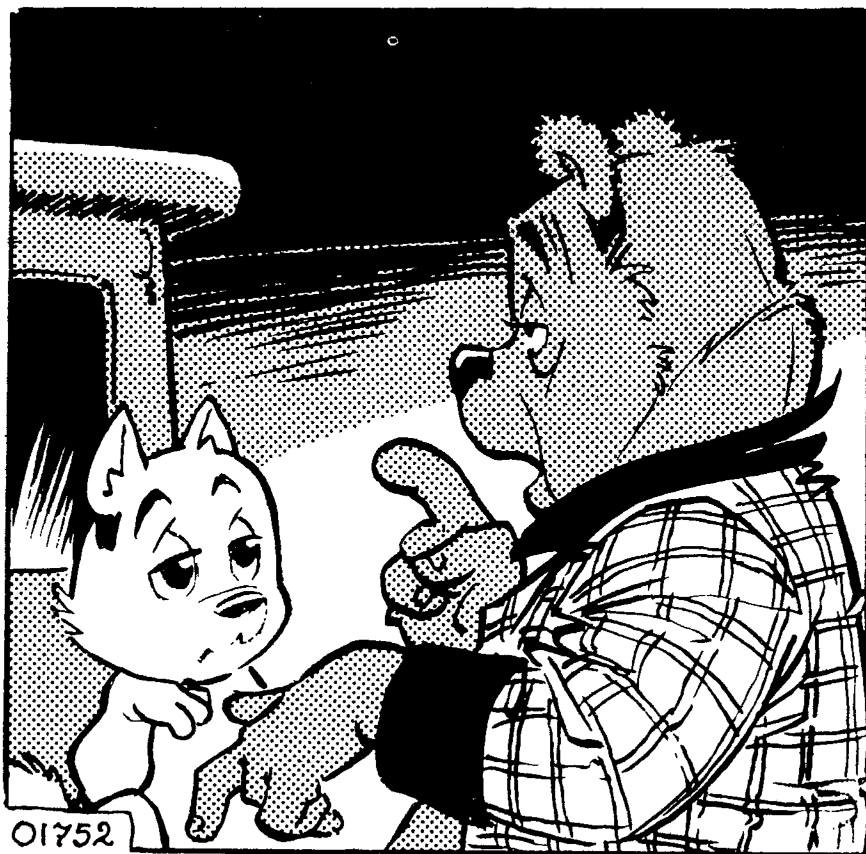
"G-gevaarlijk w-werk," sprak hij klappertandend tot zichzelf. "Het is gelukt doordat ik de vrijheid nam hem héél voorzichtig in zijn achteruit te zetten. Ach ja; ik kan ook mijn hersens gebruiken, al ben ik een eenvoudig persoon. Maar het bevalt me in het geheel niet, wanneer men mij ten goede houdt. De jonge heer is niet teruggekomen, en het is b-bitter koud temidden van de gevaren die in zo'n woud rondwaren." Een gierende windvlaag woei hem de hoed van het hoofd, zodat hij dieper in zijn deken kroop en angstig rondgluurde.

"Tiste v-veel ge-gevraagd, als ik mij verstouten m-mag," murmelde hij. "N-niemand kan mij euvel duiden als ik morgen naar huis ga. De mand is leeg, trouwens." Het slechte weer dat hem plaagde, was aan de andere kant van de vlakte niet te voelen. De gondel dreef geruisloos door de stille herfstnacht, en het enige geluid was het praten van de opvarenden.

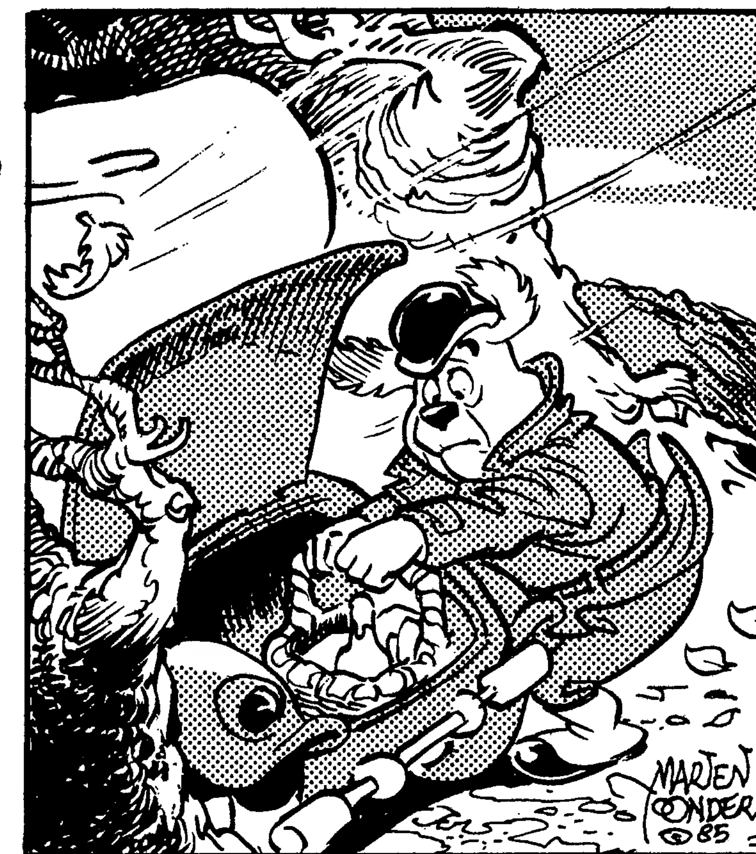
"Het is allemaal heel vreselijk," zei heer Bommel, nadat hij zijn avonturen verteld had. "Het deugt hier niet; de rivier is eindeloos en die visser heb ik nu al drie dagen zien zitten, zodat ik niet meer weet hoe laat het is. Deze tocht is eindeloos." "Da kan niet," zei Tom Poes. "Aan alles komt een einde. Waar kwam die vogel trouwens vandaan?"

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

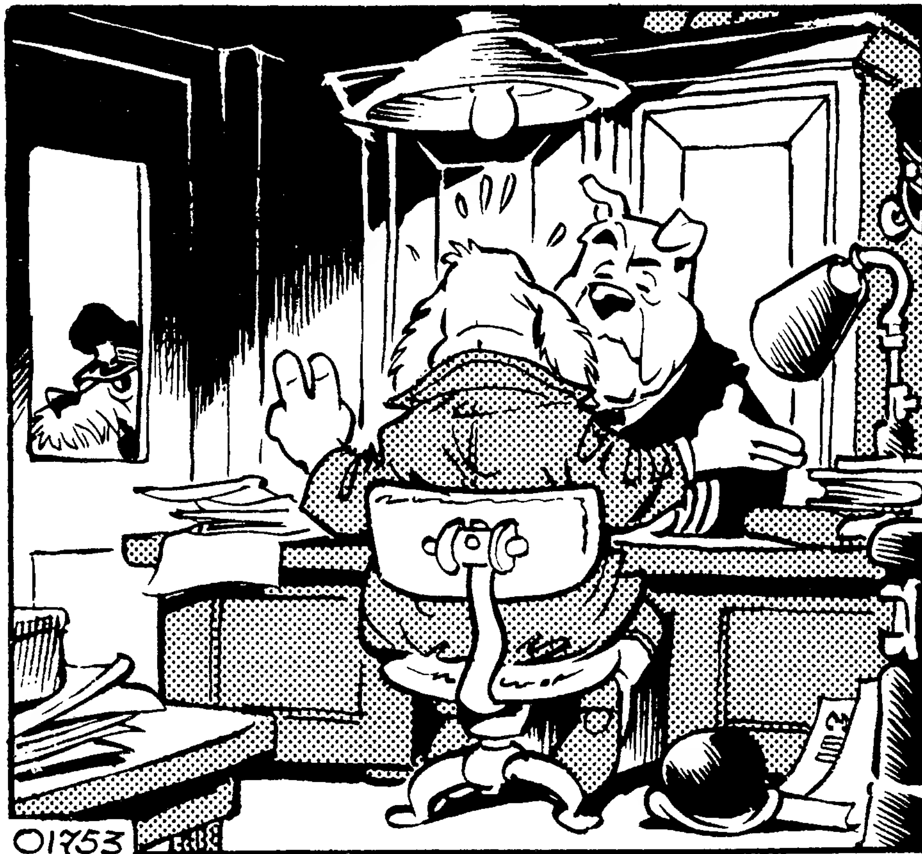

01752 — "Die vogel was de dochter van een wijze, oude heer, waar ik geen touw aan vast kon knopen," legde heer Ollie uit. "Zij moest mij de weg naar Parnas wijzen. Daar was het einde van al mijn moeilijkheden, die ik niet meer zo goed weet omdat ik diep heb nagedacht. En nu ben ik nergens. Jij ook niet, trouwens. Kan je geen list verzinnen, jonge vriend?"
"Ik kan wel wat verzinnen," zei Tom Poes. "Maar een list is het niet."
Met die woorden greep hij de roeiriem en klom op de achtersteven, waar hij begon te wrikken.
"Wat ga je doen?" vroeg heer Bommel verbaasd. "De stroom doet het werk toch?"
"We gaan keren," legde Tom Poes uit. "Dat meedrijven leidt nergens toe. Stroomopwaarts zal hard werken worden, maar als we elkander aflossen kunnen we in een paar dagen weer bij de hoofdrivier zijn. Ik zal beginnen, en na een uur is het uw beurt."

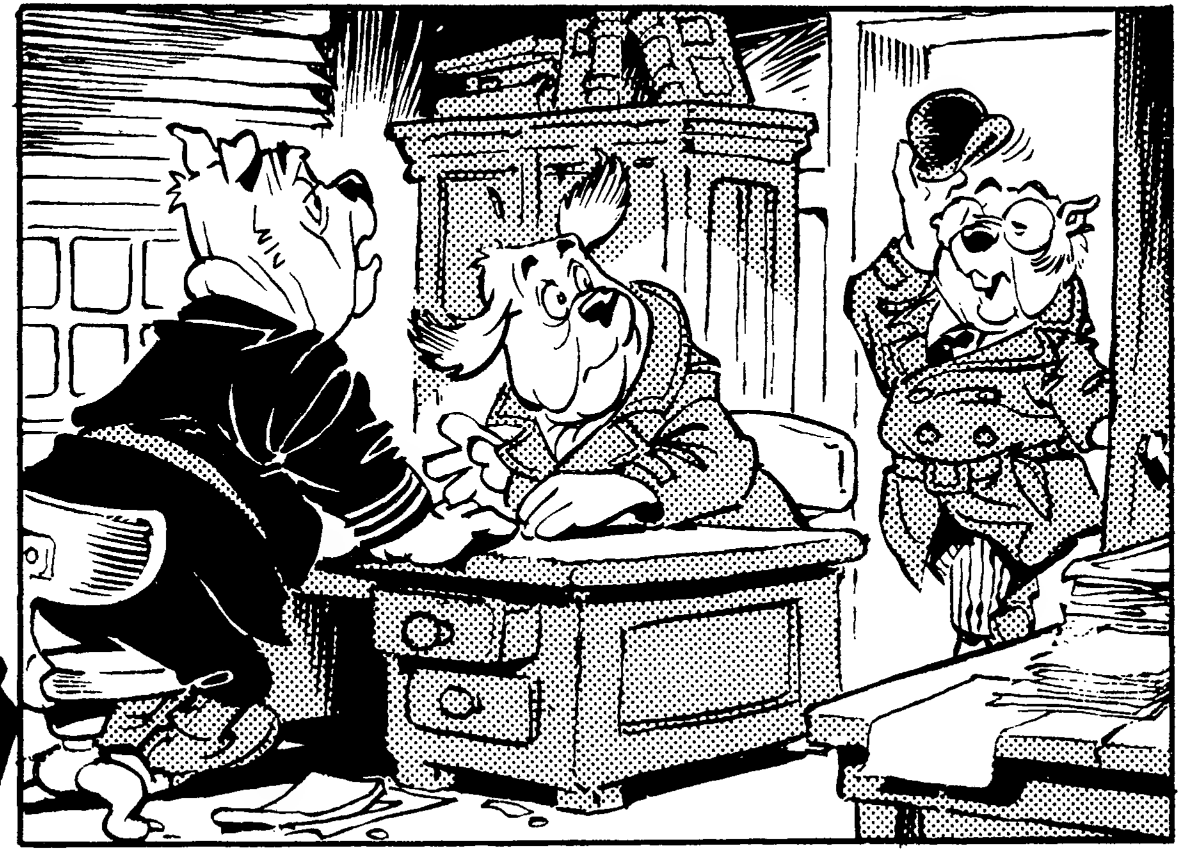
Terwijl de gondel zodoende dus weer terugvoer, bracht de bediende Joost een slapeloze nacht door bij de oude eik. En zodra de ochtend aanbrak, vouwde hij de deken op en laadde de piknik-mand in de auto.
"B-ben geheel ve-verstijfd, als men mij toe-toestaat," prevelde hij. "En nog steeds geen spoor van de jonge heer. Ik ben bevreesd dat de wilde bomen hebben toegeslagen, en ik zal zo vrij zijn me nogmaals tot de politie te wenden. Nu zijn er twee vermisten!"

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

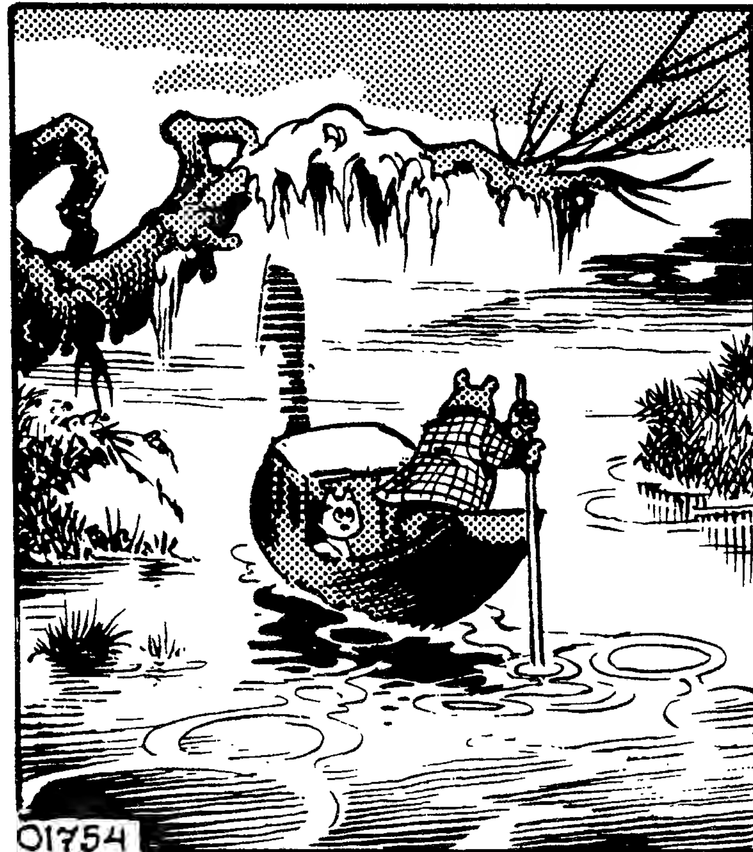

01753. Joost reed bekommerd naar de stad terug en begaf zich rechtstreeks naar het politiebureau, waar hij de commissaris te spreken vroeg.
"Nu is het helemaal mooi, als u mij permitteert," sprak hij. "De jonge heer is ongewapend een boom binnengegaan om heer Olivier te zoeken, en hij is niet teruggekomen. Ik vrees het ergste, met uw welnemen."
"Wat heb ik te maken met een slungel in een boom?" gromde de politiechef verveeld.
"De boom gaf toegang tot een onderaardse verbinding," legde Joost uit. "Daardoor kon hij in het gebied komen waar heer Olivier verdwenen is. Met levensgevaar, mag ik wel zeggen. Maar hij moest wel, omdat ik zo vrij ben er op te wijzen dat niemand anders het doet. En nu is hij ook het slachtoffer geworden! Ik kan het niet meer aan, met uw goedvinden! Het kniewater slaat me op de keel. Ik zit hier twee vermissingen aan te geven, waar ik alleen voor sta, omdat de politie niets doet."
"Niets doet?" herhaalde commissaris Bas, die zich met moeite beheerste. "De helicopter staat alweer klaar om met twee vrijwilligers naar dat rampbos te gaan! Ik stel me daar niets van voor, want er is nergens een open ruimte. Maar meer kunnen we niet doen."
Op dat moment werd de deur geopend door de ambtenaar Dorknoper, die groetend binnentrad.
"Er moet meer gedaan worden om de heer Bommel te vinden," sprak deze. "Ik heb nu de inspecteur zèlf aan de lijn gehad, en die staat er op dat de zaken vandaag nog geregeld worden. Anders stuurt hij de GVD. Nu, dan weet men het wel."

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

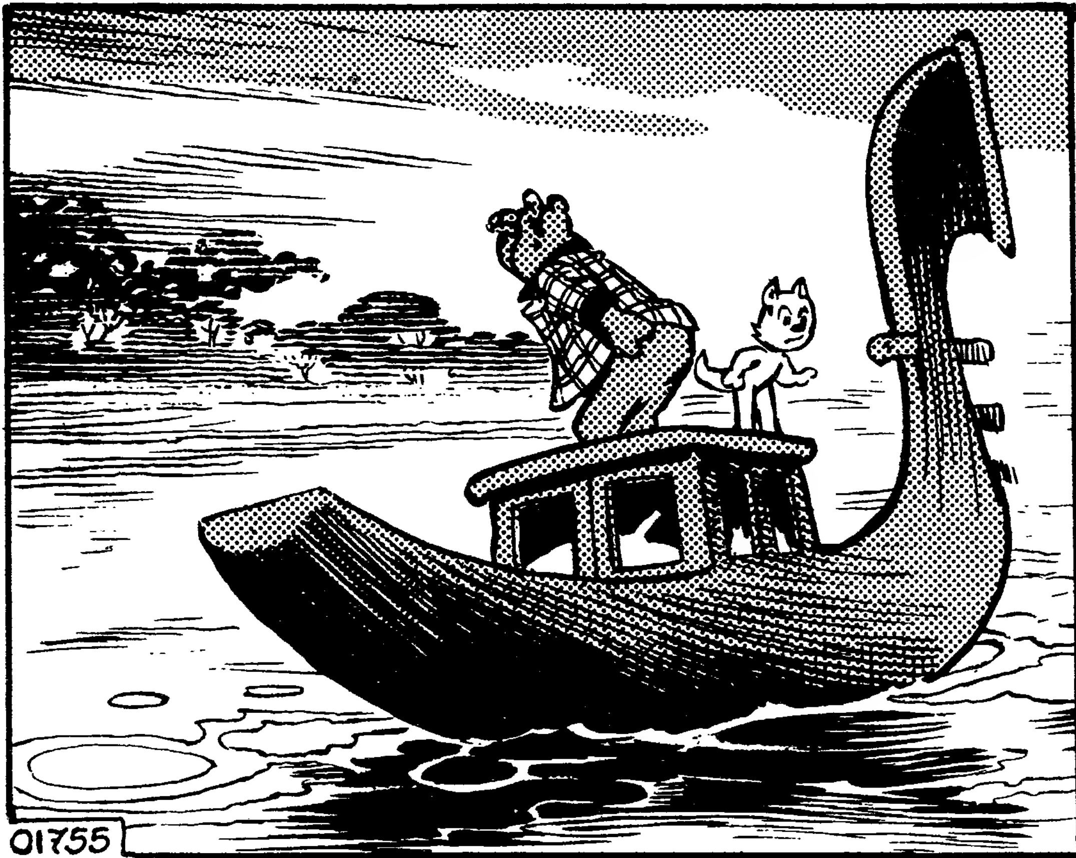

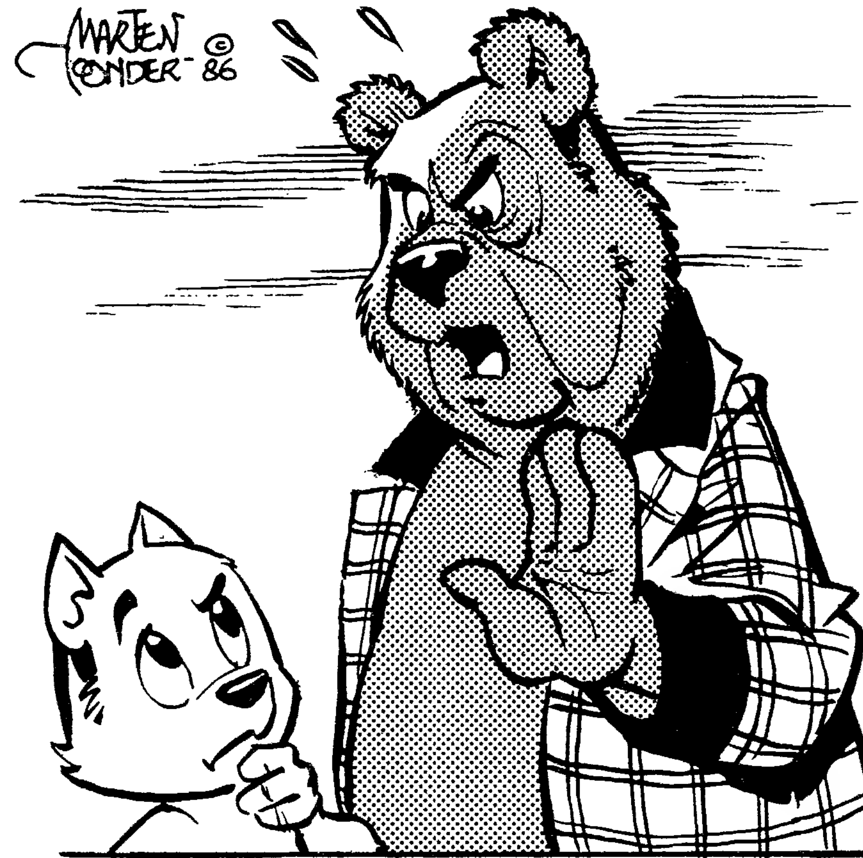

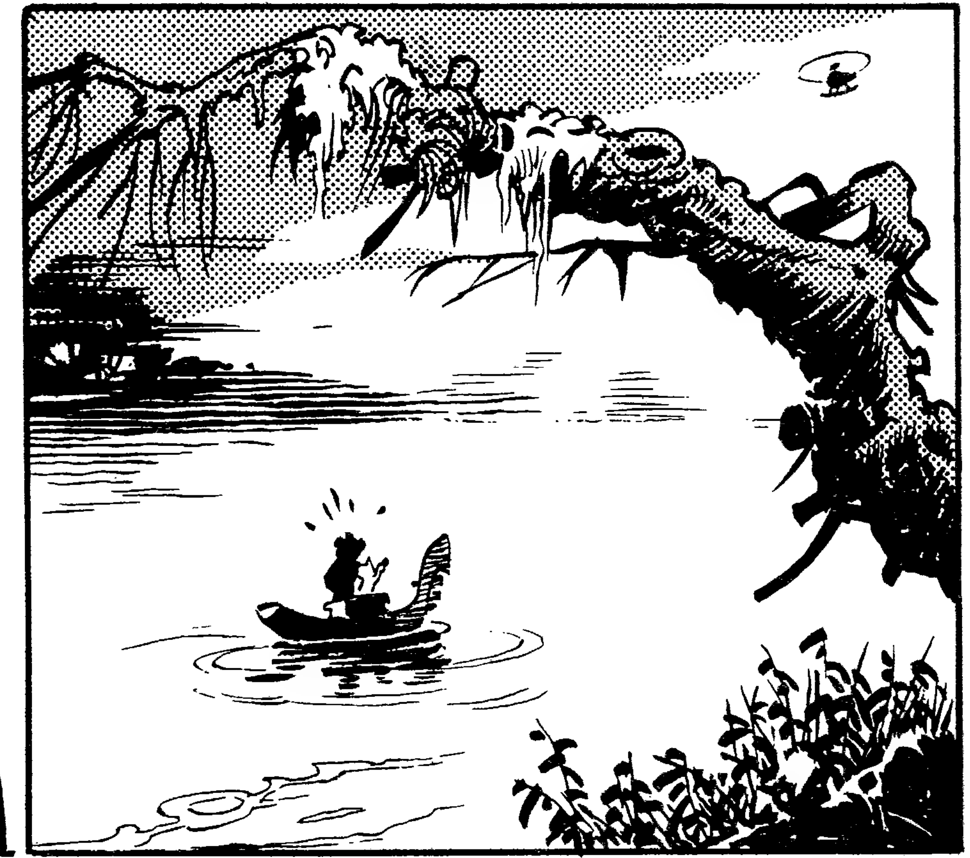
01754. Die morgen om elf uur stond heer Bommel op de achtersteven zijn gondel rivieropwaarts te wrikken.
"Het is heel vreselijk," klaagde hij. "Dit roeien tegen de stroom in, is heel slecht voor mijn teer gestel."
"U bent nog maar net begonnen," zei Tom Poes die op het dekje zat uit te rusten. "Van tien tot elf was het mijn beurt. Ieder een uurtje; dat hadden we afgesproken, weet u nog wel?"
"En waar leidt het toe?" hernam heer Ollie. "Ik moet naar Parnas, zei die oude heer, zodat zijn dochter me maar liet drijven zonder dat ik er kwam. En wat doe jij? Jij laat me terug varen, terwijl we nu ook nergens komen. We hadden al lang weer bij die aanlegsteiger moeten zijn, bedoel ik."
"Nog even volhouden," zei Tom Poes troostend, maar heer Bommel luisterde niet.
"En dat niet alleen," vervolgde hij hijgend. "De rivier wordt alsmaar... alsmaar breder. Anders dan hij was... Ik bedoel, dat dit niet... niet dezelfde rivier is... als je begrijpt wat ik bedoel."
Tom Poes schrok op en keek onthutst naar de oevers. "Nee," gaf hij toe. "We zijn op een meer terecht gekomen. Een groot meer; het einde is niet te zien!"
"En het ergste is, dat ik nu ook de rivier niet meer zie waar we uitgekomen zijn," klaagde heer Ollie, terwijl hij zijn roeispaan liet zakken. "D-de schschuifgronden zzzijn aantwerk! W-we komen hier nooit meer uit!"

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

01755. Heer Bommel en Tom Poes klommen op het dak van het kajuitje en speurden de oevers af.

„Zie je wel?" riep heer Ollie smartelijk uit. „Er is nergens een uitgang! Of zou dit soms Parnas zijn?"

„Parnas ken ik niet," zei Tom Poes ongerust. „Het is trouwens etenstijd, en het vervelende is dat ik geen eten in dat kajuitje heb kunnen vinden."

Nu werd het heer Bommel te veel, en hij keerde zich toornig om.

„Was de vogel er nog maar!" sprak hij bitter. „Het is allemaal jouw schuld met dat tegen de stroom oproeien en het wegjagen van Ima. Was de jonge vriend er maar, dacht ik toen je er niet was. Die zou wel een list verzinnen, dacht ik. Nou; een mooie list is dit!"

„Hm," zei Tom Poes verontwaardigd. „Wie is in deze gondel gaan varen? En wie wilde er naar Parnas?"

„Ik!" verklaarde heer Ollie met grote waardigheid. „En waarom? Omdat de wereld om me heen in stukken viel. Omdat het regende in mijn oprijlaan; daarom! Niets bleef me bespaard, zodat ik eenzaam achterbleef in de Wethouder Kneepstraat, waar Bommelstein eens gestaan heeft. En toen Doddeltje... mevrouw Doddel, bedoel ik..."

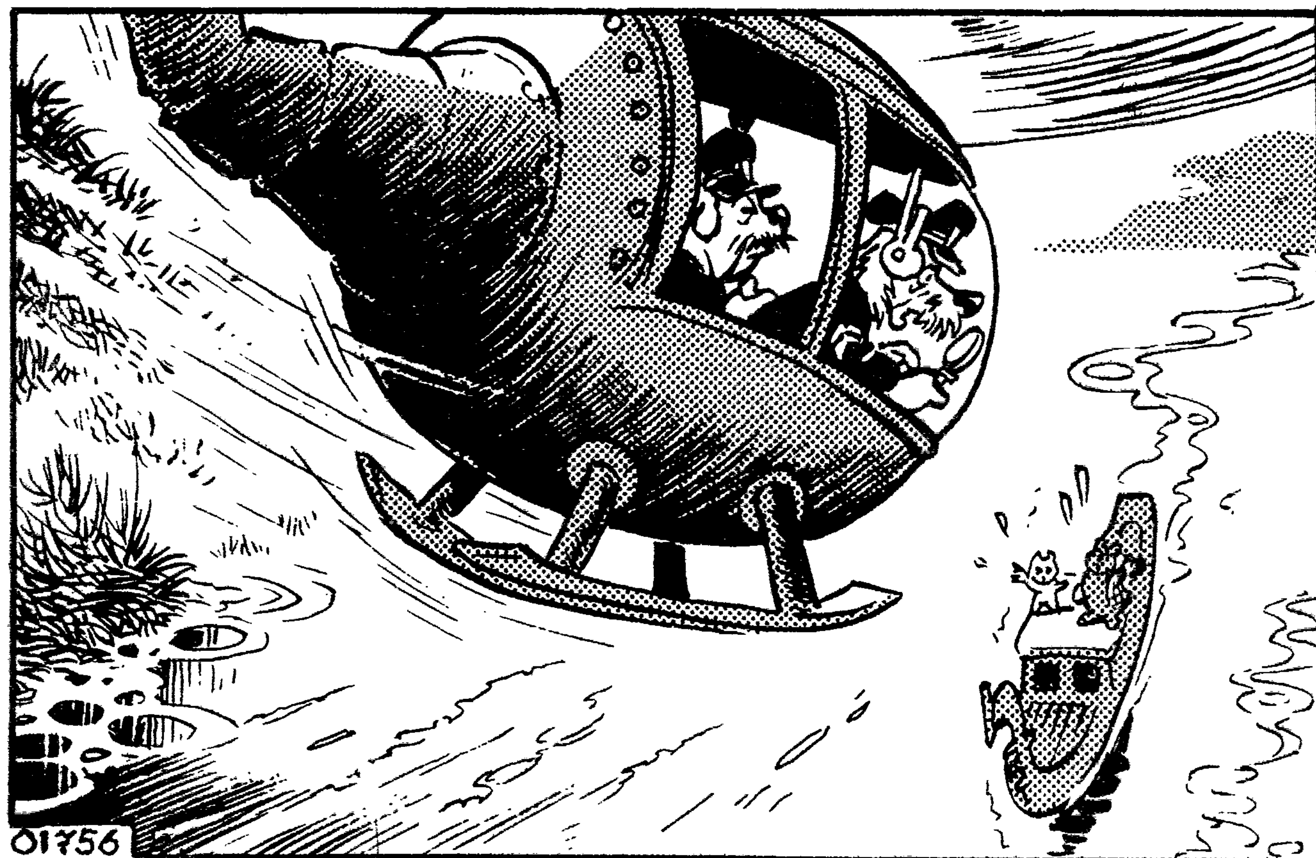
Zijn stem brak, en in de invallende stilte werd een vreemd geratel hoorbaar.

„Ze wilde me niet meer kennen," fluisterde heer Bommel. „Terwijl haar huis werd afgebroken, zodat ik..."

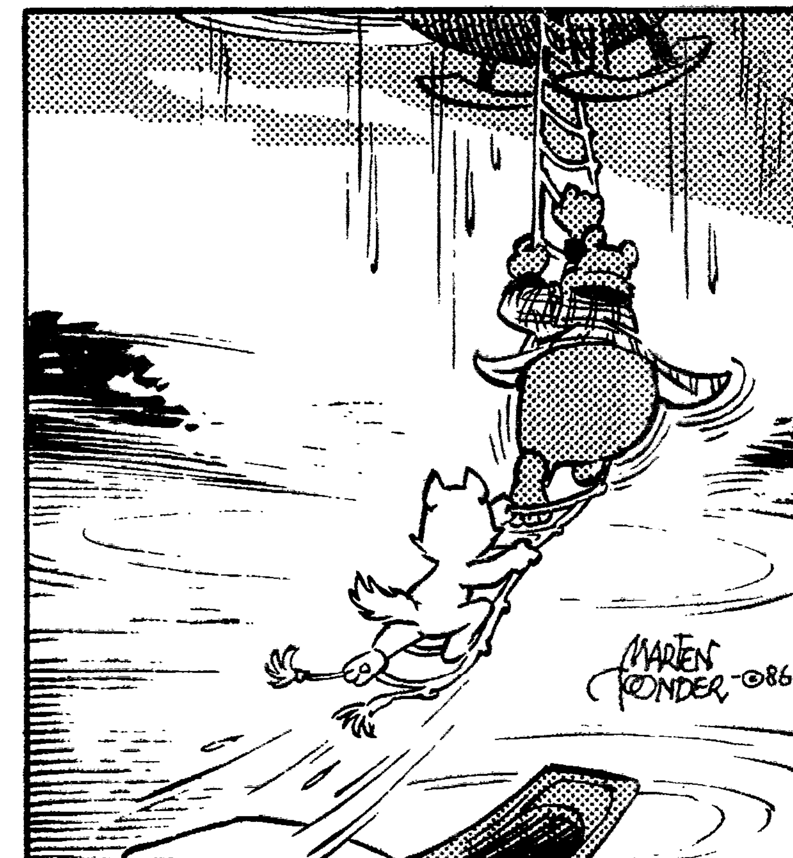
„Stil eens," zei Tom Poes. „Ik hoor wat. En daar in de verte zie ik iets vliegen!"

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

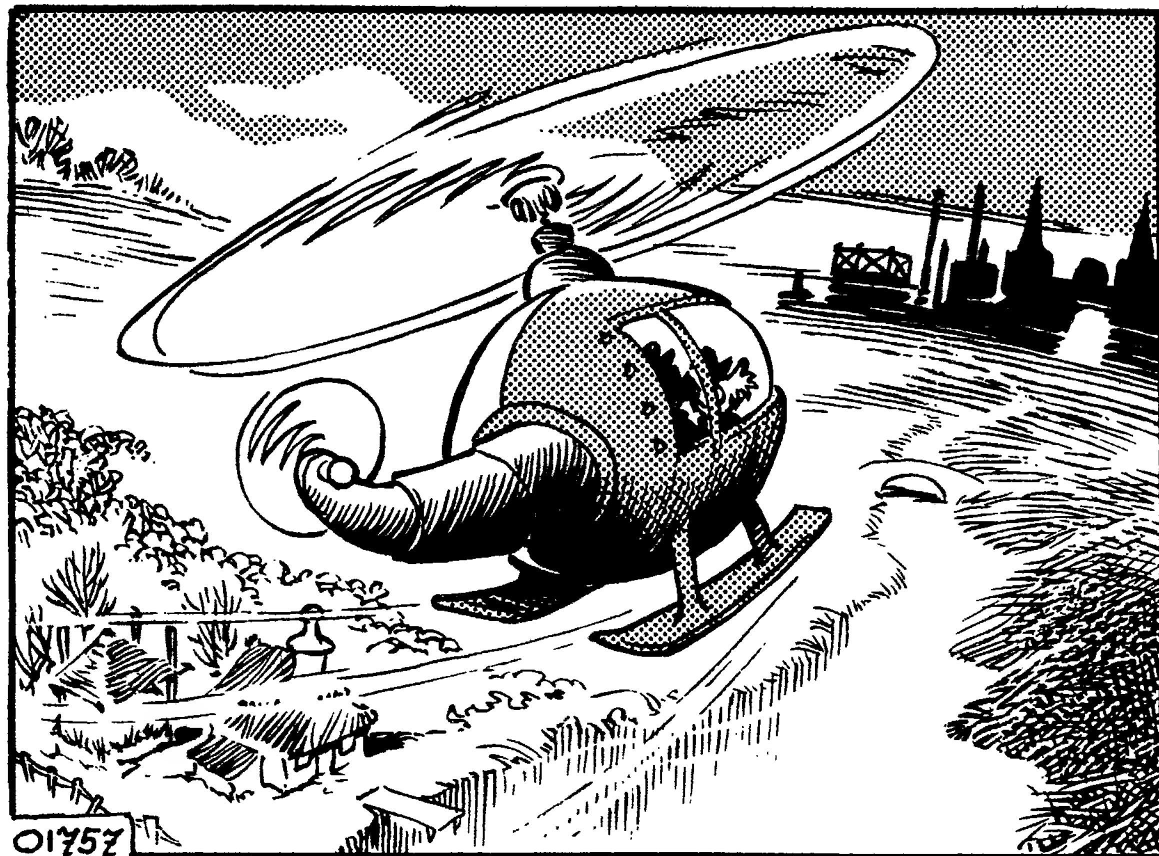

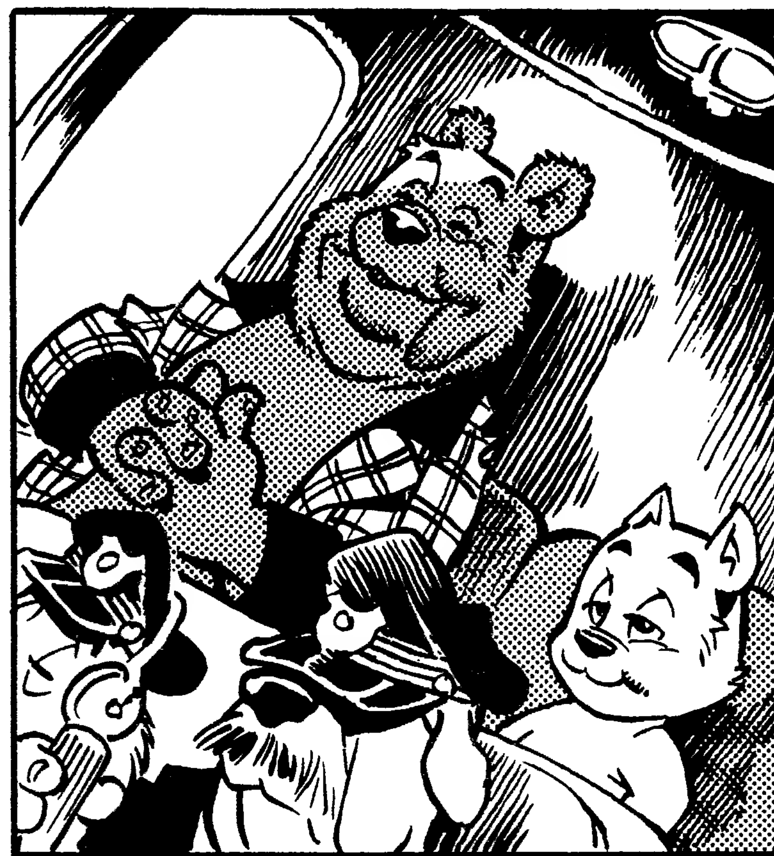
01756. Wat Tom Poes gezien had was de helikopter van de Rommeldamse politie, die een laatste zoekvlucht boven de Woeste Gronden maakte.
„Een plas water,'' spak brigadier Snuf, die de expeditie als vrijwilliger leidde. „Gek; dat meer hebben we de vorige keer gemist!''
„In deze buurt blijven de dingen nooit hetzelfde,'' zei de agent Stevel. „Maar ziet u wat daar drijft? Een bootje, lijkt me. Ik ga een eind zakken.''
Hij voegde de daad bij het woord, en de brigadier greep haastig de microfoon.
„Hebben gemisten gevonden,'' meldde hij. „Zijn recht boven hen. Laten touwladder zakken...''
Hij zweeg en luisterde oplettend naar opgewonden geroep dat uit het toestel klonk.
„Begrepen,'' sprak hij toen er een stilte intrad. „Komt in orde. Over en uit.''

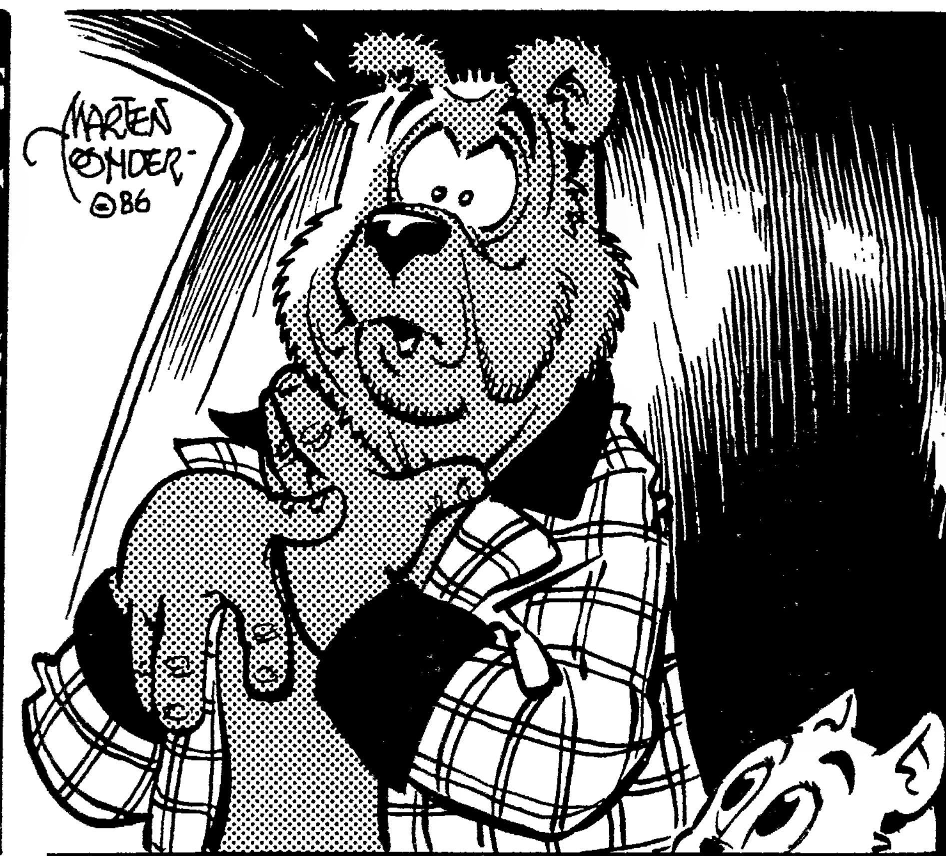
Stevel had intussen niet stilgezeten, zodat heer Bommel en Tom Poes het dak van de gondel konden verlaten door de zwaaiende ladder te beklimmen. Gelukkig was er geen wind, zodat ze zonder ongelukken uit de nevels konden opstijgen en in het toestel klimmen.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

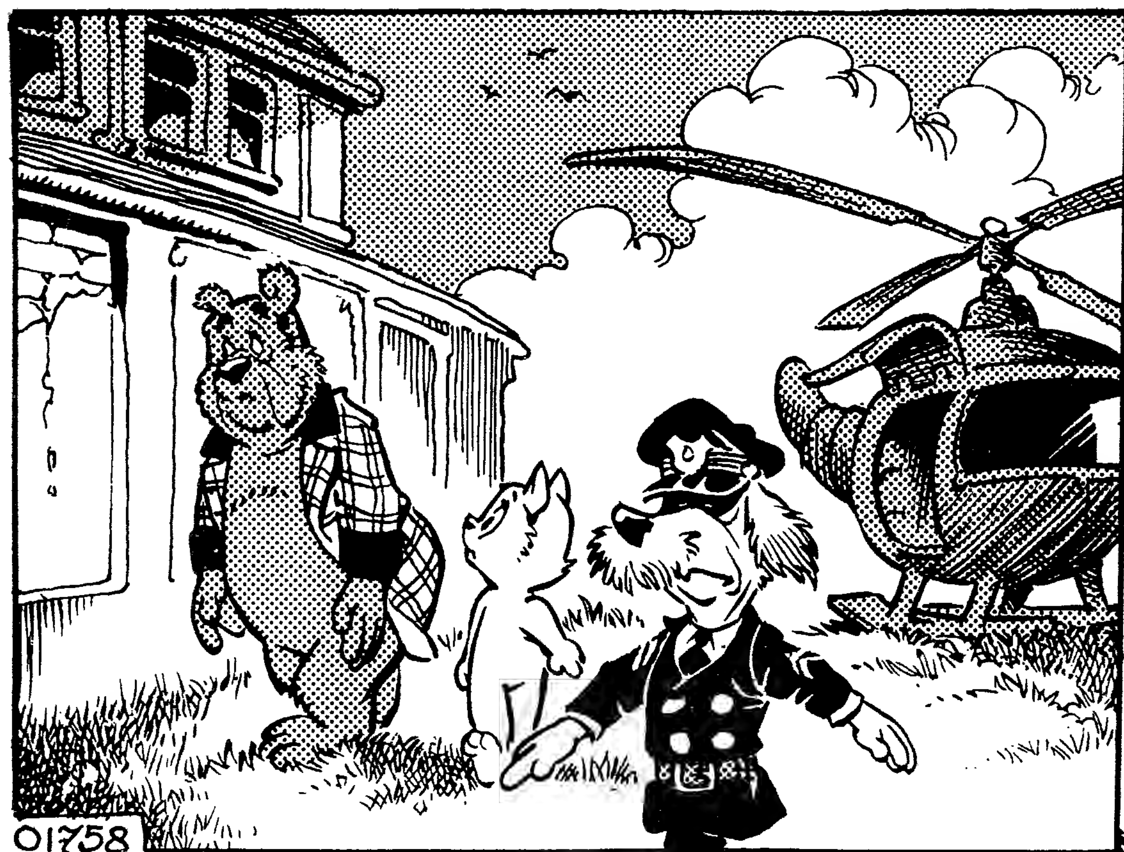

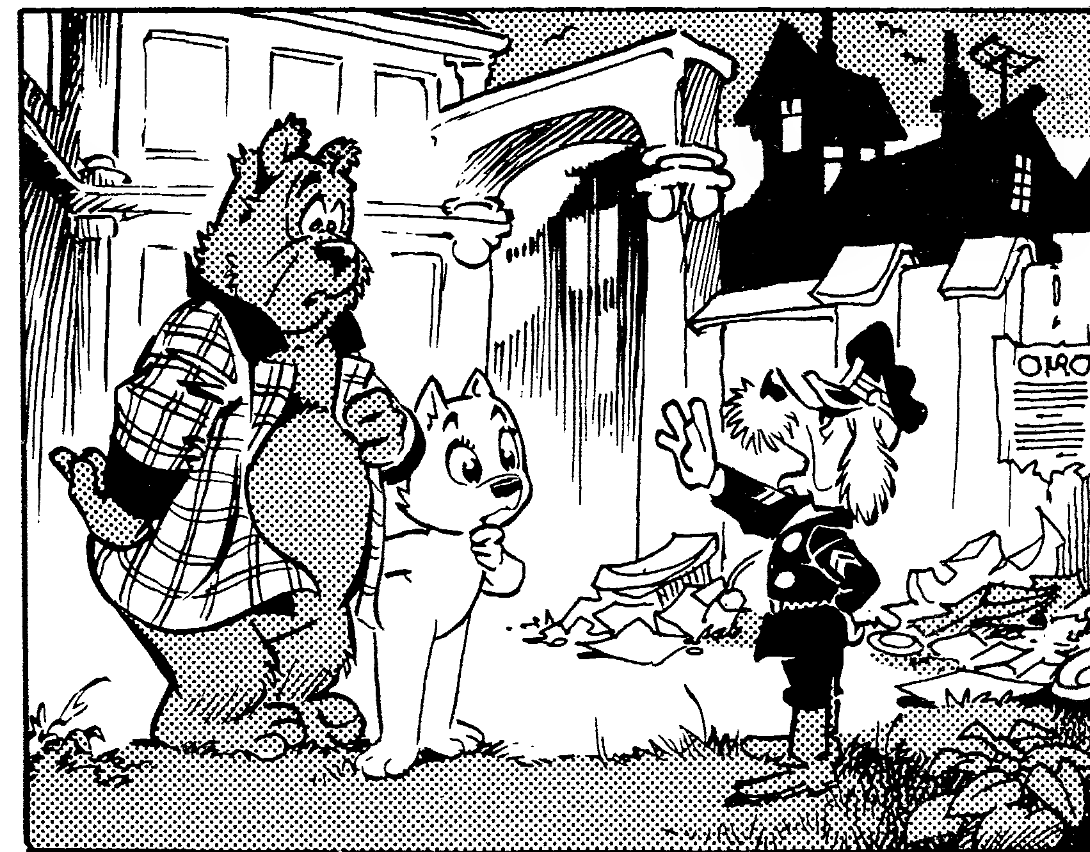
01757 Heer Bommel en Tom Poes lieten zich in de passagierszetels vallen, en de piloot Stevel zette zonder tijd te vermorsen koers naar de stad.
Heer Ollie had de ogen gesloten en glimlachte breed, terwijl hij naar het klapperende geratel van de machine luisterde.
”Wat prachtig,” fluisterde hij. ”Heel wat anders dan het watergekabbel waar ik zo ijlhoofdig van werd. Ik dacht werkelijk dat ik mijn jonge leven op die eindeloze rivier zou eindigen. Het was héél vreselijk. Vooral door het gezelschap van mijn gids, die wartaal praatte, waar ik helemaal niet tegen kan. Maar dank zij de dappere politie en jou, jonge vriend, ben ik gered van een ellendig lot.”
”Ja,” zei Tom Poes. ”Het is goed afgelopen. Alles is weer in orde.”
Deze woorden gaven heer Ollie te denken. Zijn glimlach doofde langzaam uit, en met een gesmoorde uitroep veerde hij omhoog.
”Alles in orde?” herhaalde hij met rauwe stem. ”Wat bedoel je? Er is niets in orde, want alles is nog net zoals het was, toen ik voelde dat ik naar een ver land moest gaan omdat alles was zoals het is! De wereld is om me heen in duigen gevallen, en jij zegt dat alles in orde is! Zegt het jou dan niets dat Bommelstein en de markies worden afgebroken, zodat de burgemeester... zodat Doddeltje... Ach, niets is er over, en jij zit daar te zeggen dat het goed is afgelopen, terwijl voor mij het enige is om naar Paraas te gaan.”

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

01758 De helicopter daalde op een grasveld achter een groot gebouw, en brigadier Snuf sprong er haastig uit. Tom Poes en heer Bommel volgden hem, toen hij met grote stappen naar de uitgang marcheerde, maar van hun blijde stemming was niet veel over.

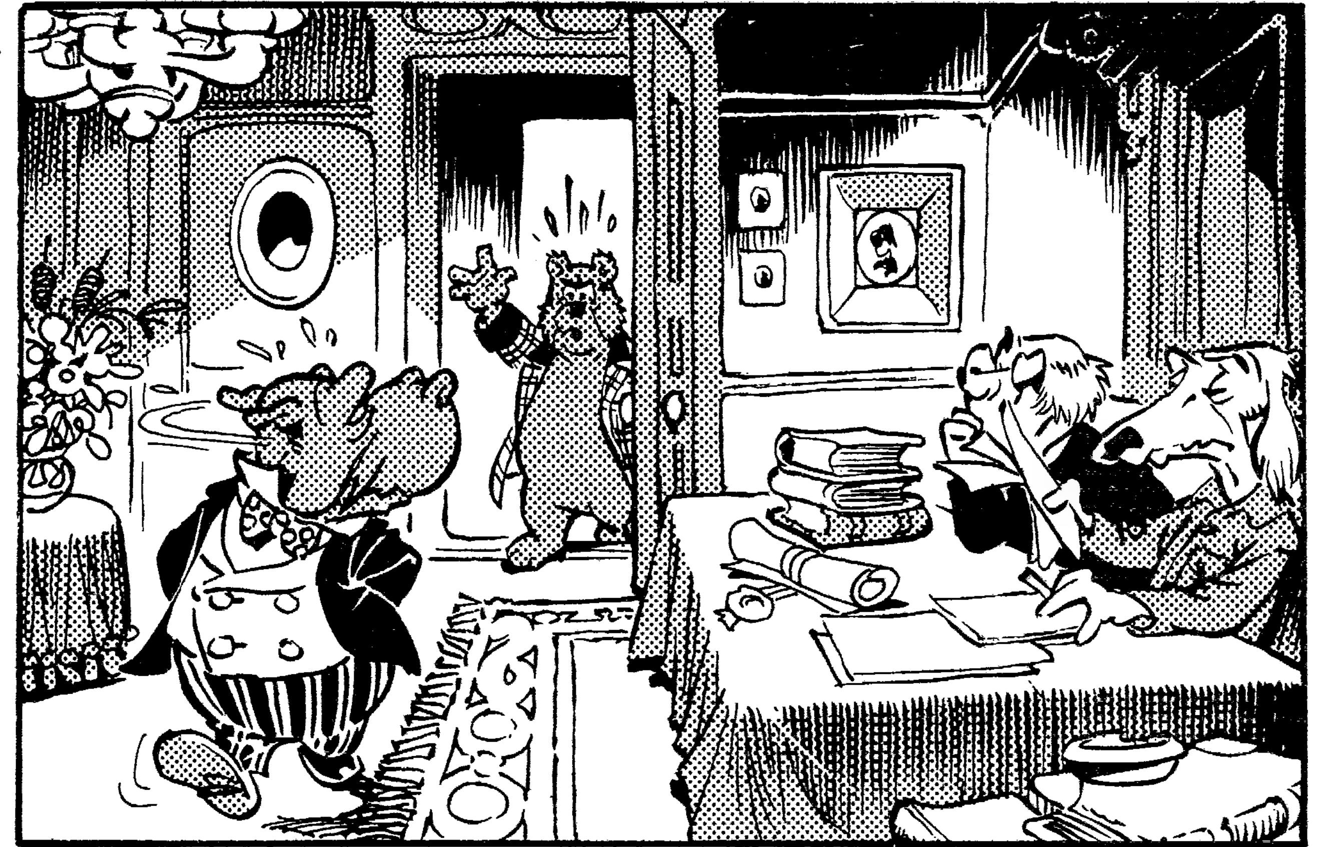
''U moet het zich niet zo aantrekken,'' zei Tom Poes. ''De wereld verandert een beetje, en de kunst is om mee te veranderen. Avonturen zijn er altijd, en dat is de hoofdzaak.
''Avonturen de hoofdzaak,'' herhaalde heer Ollie met trillende stem. ''Die jeugd, die jeugd. Wat een gebrek aan diepte. Begrijp je dan niet, dat alles me is ontvallen wat het leven waarde geeft? Huis en haard, vrienden en bekenden; alles wat me lief was? Ach, had me maar laten drijven. Mijn leven is toch immers afgelopen. Het enige wat me rest zijn mijn herinneringen...''
''Onzin,'' zei Tom Poes. ''U vindt ergens heus nog wel een kasteel of een huis of zo, en figuren als de markies zijn overal te vinden. Net als misstanden.''
''Je begrijpt er niets van,'' zei heer Bommel. ''Je vergeet de hoofdzaak. Ik ga een taxi nemen om naar een vliegveld te gaan. Naar een ver land of zo, bedoel ik.''
Brigadier Snuf bleef met een ruk staan en stak een hand op.
''Dat zal niet gaan,'' sprak hij. ''Ik heb opdracht om u naar de raadkamer te brengen. De Gevolmachtigde Inspecteur wil u persoonlijk interrogeren.''

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

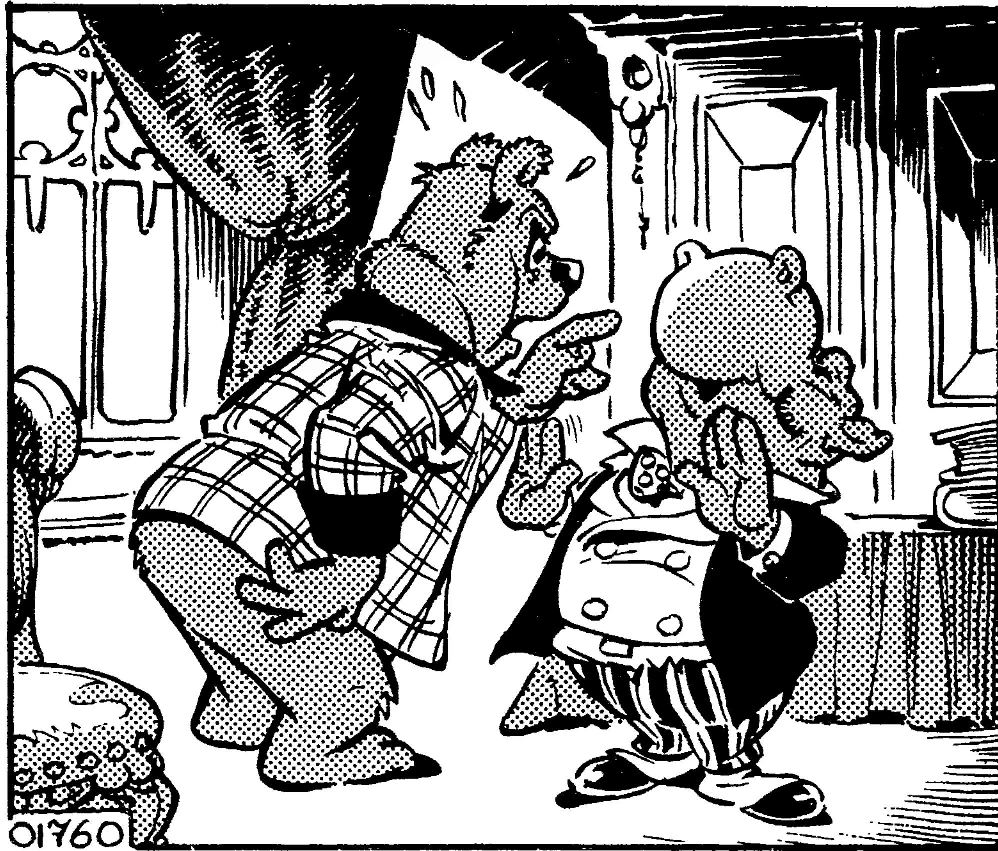
01759 Joost stond voor het stadhuis te wachten, en hij keek verbaasd op toen Tom Poes door een zijpoortje naar buiten kwam. ”Jonge heer!” riep hij uit. ”Ik ben blij u te zien, als ik zo vrij mag zijn. Maar is heer Olivier er niet? De politie belde mij op om te zeggen dat hij gevonden was, en hier naar toe gebracht zou worden.” ”Dat is waar,” zei Tom Poes. ”We zijn samen in een helicopter naar Rommeldam gevlogen. Maar toen we geland waren is hij gearresteerd en hier naar binnen gebracht. Wat nu te doen?”

”Misschien mag ik voorstellen even te wachten,” zei de trouwe bediende. ”Er is toch wel kans dat hij weer vrijgelaten wordt, denkt u niet? En we hebben best even de tijd, want ik heb mijn aandeeltjes al weer belegd. Weet u waarin? In het nieuwe Bouwproject, met uw welnemen. Dat werd me sterk aangeraden. En misschien kan ik heer Olivier als aandeelhouder de helpende hand bieden.” Nu, zo op het eerste gezicht leek het, dat heer Bommel een beetje hulp wel kon gebruiken. Hij werd door brigadier Snuf naar de Kleine Raadzaal gebracht, waar de ambtenaar eerste klasse Dorknoper en de Adjunct-Inspecteur van het Bouwwezen Schifter achter een groene tafel zaten, en de burgemeester onrustig door het vertrek ijsbeerde.

”Wat betekent dit allemaal” riep heer Ollie verhit. ”Waarom word ik door de politie opgebracht, terwijl ik degene ben die slecht behandeld is door Hogerhand die me alles ontfutselt? Waar is die inspecteur die me wil regeren? Met hem wil ik wel eens een appeltje pellen!”

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

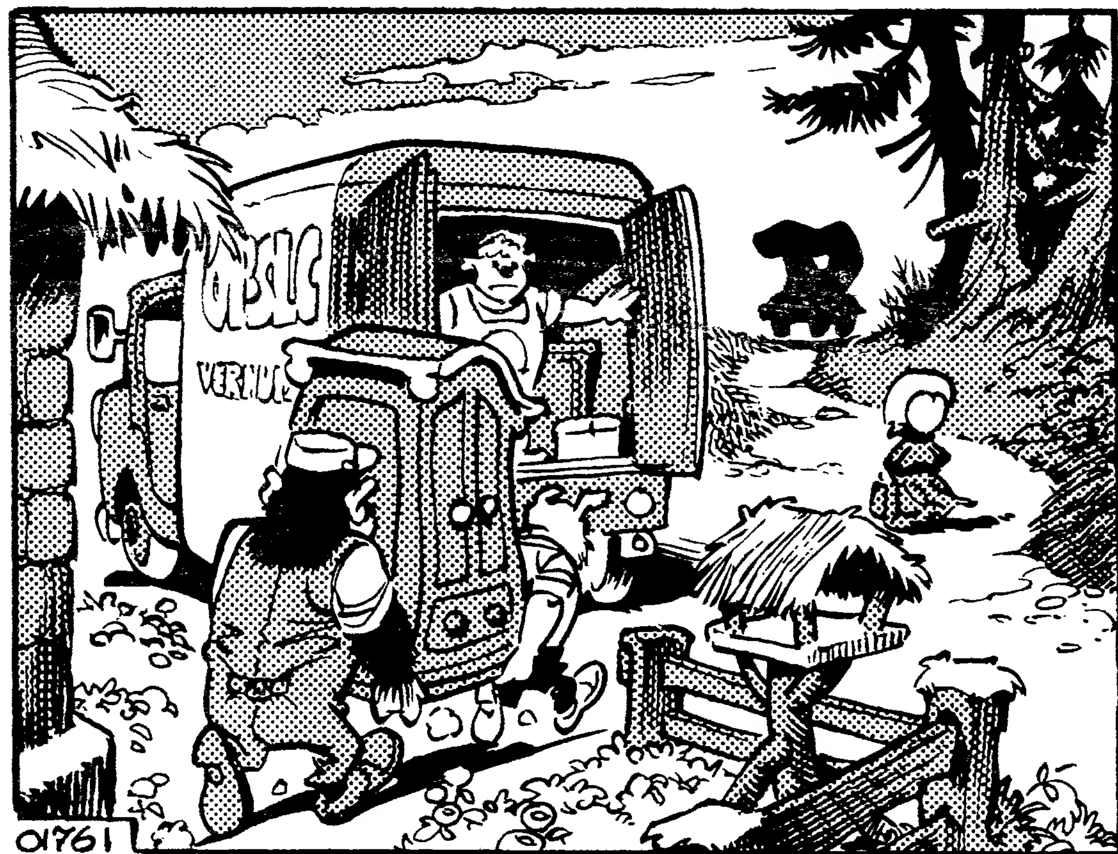

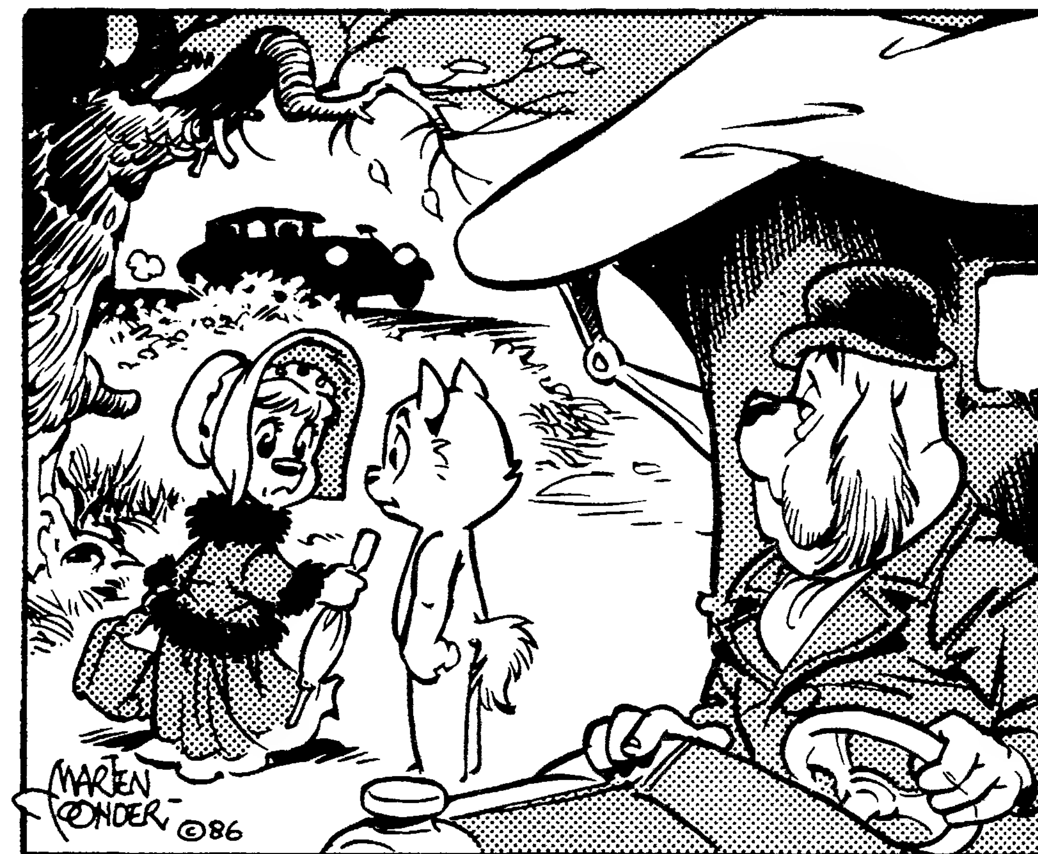
01760 ”Kalm, mijn waarde,” sprak de burgemeester sussend. ”We zijn heel blij dat onze dappere politie er in geslaagd is je op te sporen...”
”Onzin!” riep heer Bommel rood. „Met de ene hand bent u blij en met de andere hand berooft u me van huis en haard!” ”Daar gaat het nu juist om,” verklaarde de magistraat glimlachend. ”De Inspecteur van het Bouwwezen heeft een brief gehad van een zekere Tom Poes, die hem op foliant D 127 wees. Daarin worden de Heerlijke Rechten omschreven die aan Slot Drakenborg verbonden zijn. De Inspecteur heeft onmiddellijk zijn Adjunct gestuurd, zodat we de zaak met uw medewerking even kunnen regelen.”
”W-wah?” vroeg heer Ollie onthutst. ”D-Drakenborg?”
Hij keerde zich naar de tafel en keek glazig naar de onbekende, die daar een gezegeld document ontrolde.
”De Drakenborg is het oudste slot van het land,” verklaarde deze. ”Door een Vorstelijk Statuut van 1132 heeft het onaantastbare Rechten op het gebouw en de aanpalende gebieden. Die Rechten bestaan nog steeds, omdat men vergeten heeft ze af te schaffen. Wat gaat u er mee doen?”
Heer Bommel stond met open mond te kijken, en de ambtenaar Dorknoper, die een goed hart had, hoewel niet iedereen dat wist, schoot hem te hulp.
”U hebt de rechten van de Drakenborg bij de koop overgenomen,” legde hij uit. ”Dat u het gebouw nu Bommelstein noemt, verandert niets aan die rechten. De vraag is wat u met het slot en de omringende gebieden gaat doen. Verkopen of niet? Dat willen we graag weten.”

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

01761 Omdat het wachten op heer Bommel nogal lang duurde, gaven Tom Poes en Joost de moed op en reden terug naar huis.

„Het is duidelijk, dat hij wordt vastgehouden,'' zei Tom Poes. „Maar waarom?''

„Het zijn me de toestanden wel, tegenwoordig,'' klaagde de knecht. „Men gaat Bommelstein afbreken; en niemand vraagt zich af wat er dan met mij gaat gebeuren! En kijk: juffrouw Doddel is aan het verhuizen. Daar loopt ze.''

„Ik denk, dat heer Ollie dit nogal erg vindt,'' zei Tom Poes peinzend. „Rem even, Joost. Ik wil weten waar ze naar toe gaat.''

Doddeltje schrok uit diepe gedachten, toen hij voor haar op de weg stapte, en keek hem droevig aan.

„Ben jij er nog?'' vroeg ze. „Moet jij niet weg?''

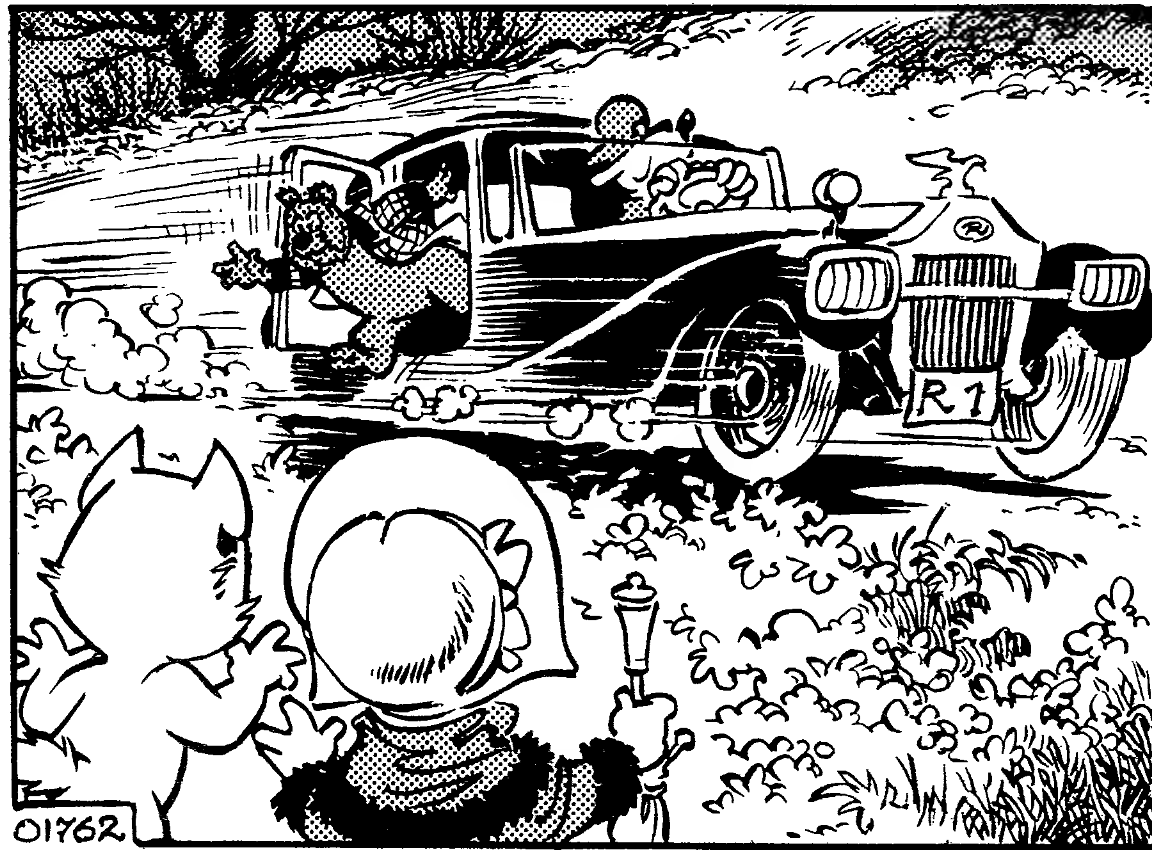
„Dat zal wel,'' zei Tom Poes. „Maar ik vind ergens wel een plek. Weet u al waar u heen gaat?''

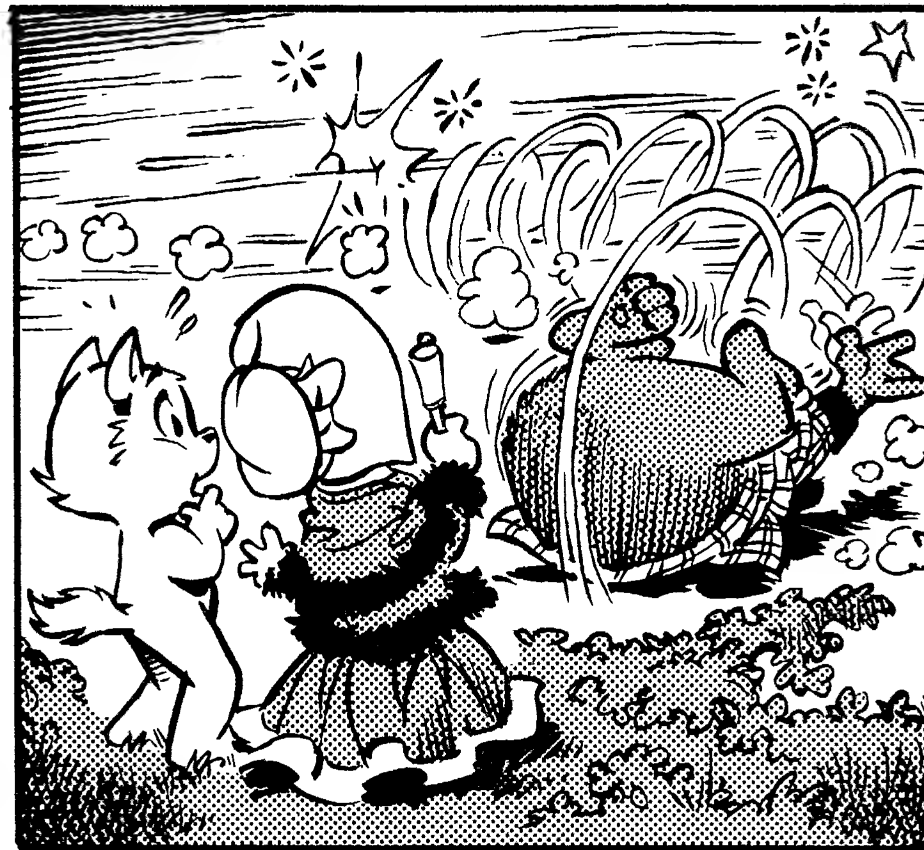
„Voorlopig naar een nicht in de stad,'' zei heer Bommels buurvrouw. „Het is het enige wat me overblijft. En mijn meubels laat ik zolang ergens opslaan. Kom, ik moet verder, want de bus gaat over tien minuten.''

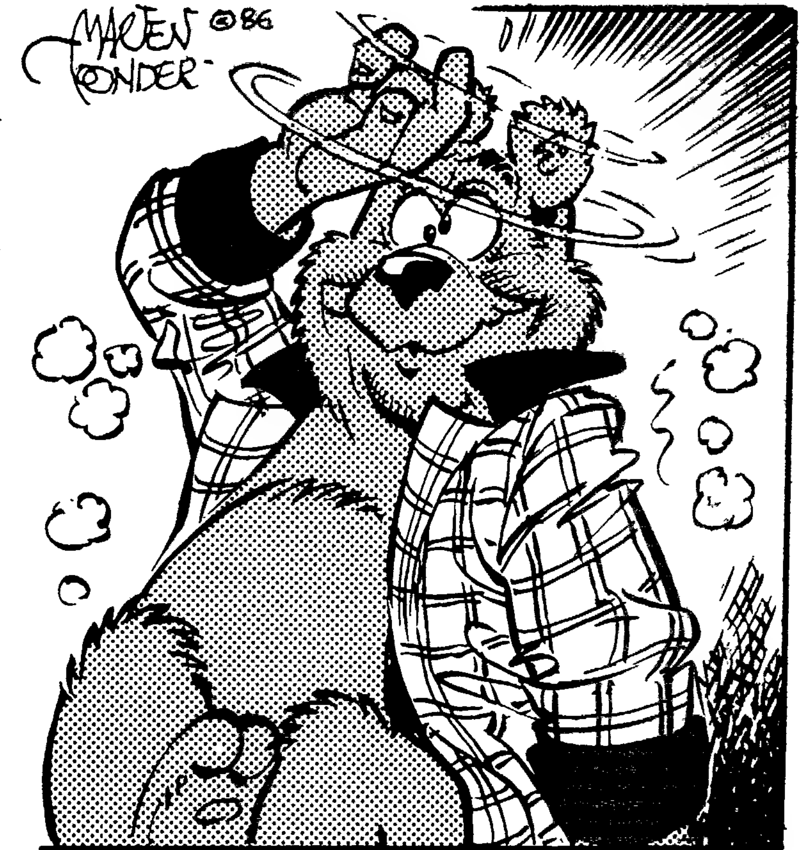
Tom Poes wist niet goed wat hij zeggen moest na deze treurige woorden, zodat er een pijnlijke stilte viel. Een kleine wind klaagde door de kale takken, en in de verte naderde zoevend een auto.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

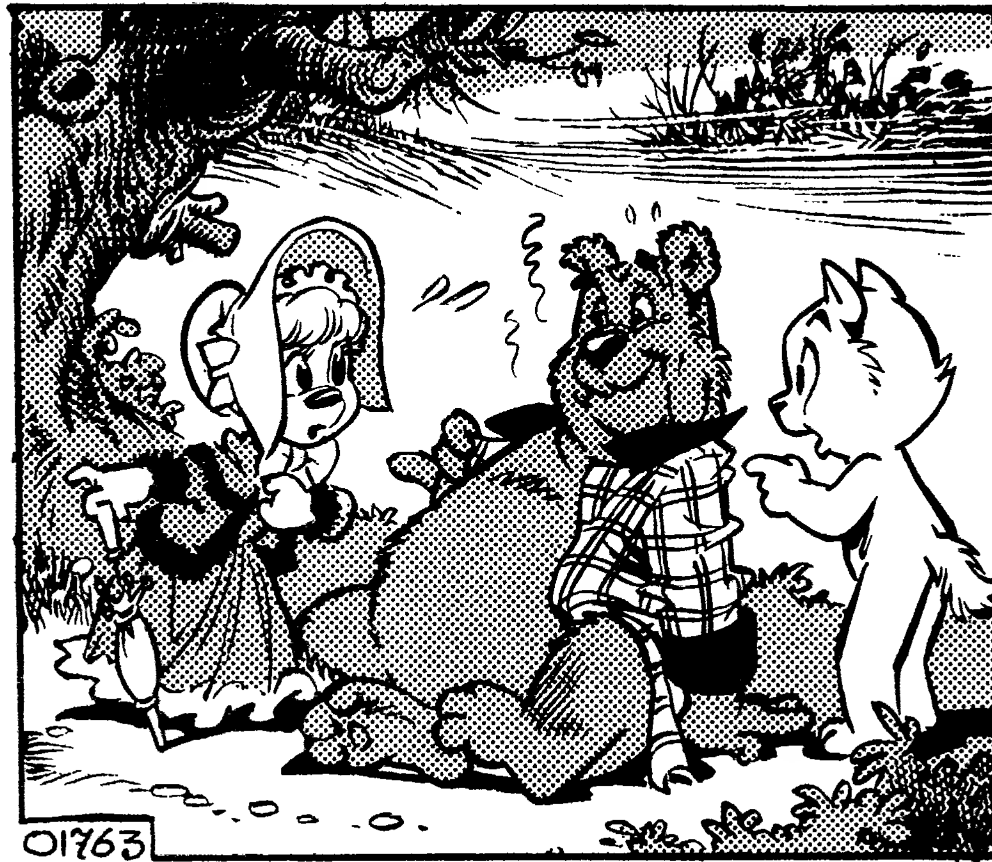

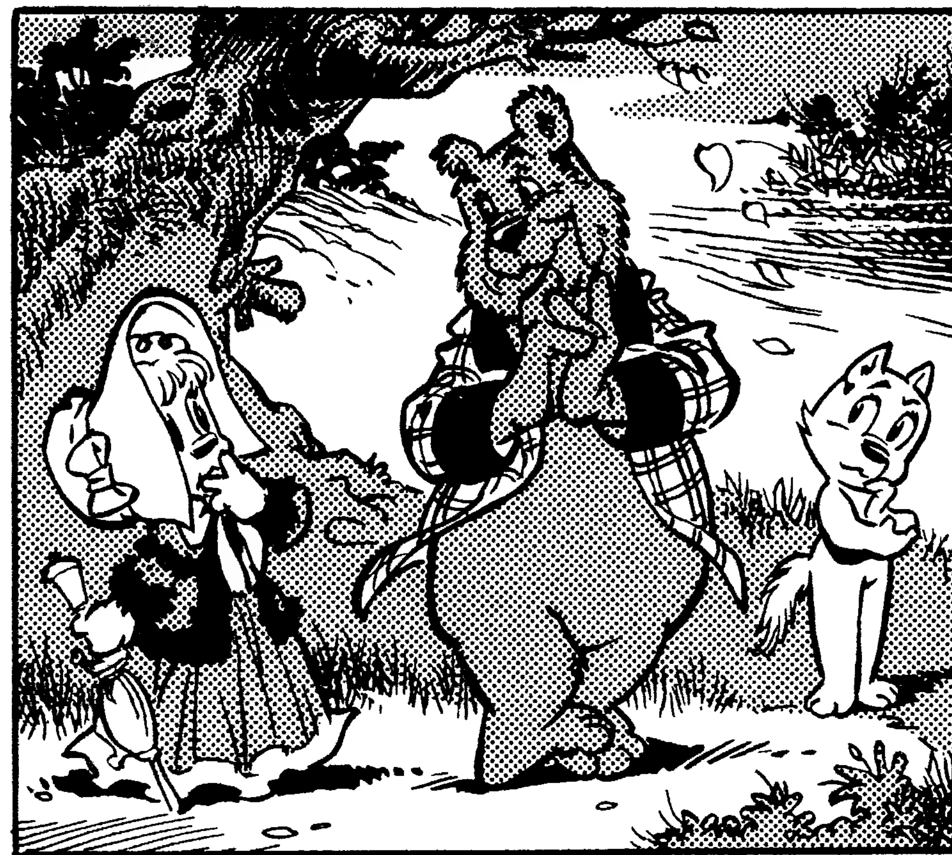

01762 Tom Poes stond nog vergeefs naar een passend afscheidswoord te zoeken, toen zijn aandacht getrokken werd door een fraaie automobiel, die met grote snelheid naderde. ''Hela,'' mompelde hij. ''Daar gebeurt wat!''
Daar had hij gelijk in, want terwijl het voertuig suizend passeerde, werd het portier opengerukt en sprong de inzittende naar buiten. Zoiets is natuurlijk altijd gevaarlijk, want men kan zich licht bezeren. De onvoorzichtige kwam dan ook met een dreun op het wegdek terecht en rolde ordeloos een eindweegs voort, totdat hij bij de berm tot stilstand kwam.
''O, wat erg!'' riep juffrouw Doddel. ''Het... Het is Ollie! Zou hij... zou hij...''
Ze zweeg, door aandoening overmeesterd, en ook Tom Poes stond verbijsterd te kijken zonder tot daden te komen. De enige, die zijn tegenwoordigheid van geest niet verloren had, was natuurlijk heer Bommel. Hij nam voorzichtig een zittende houding aan en terwijl hij met gevoelige vingers zijn schedel betastte, plooide een brede glimlach zijn gelaat. ''G-ge-gelukkig,'' fluisterde hij in de herfstwind.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

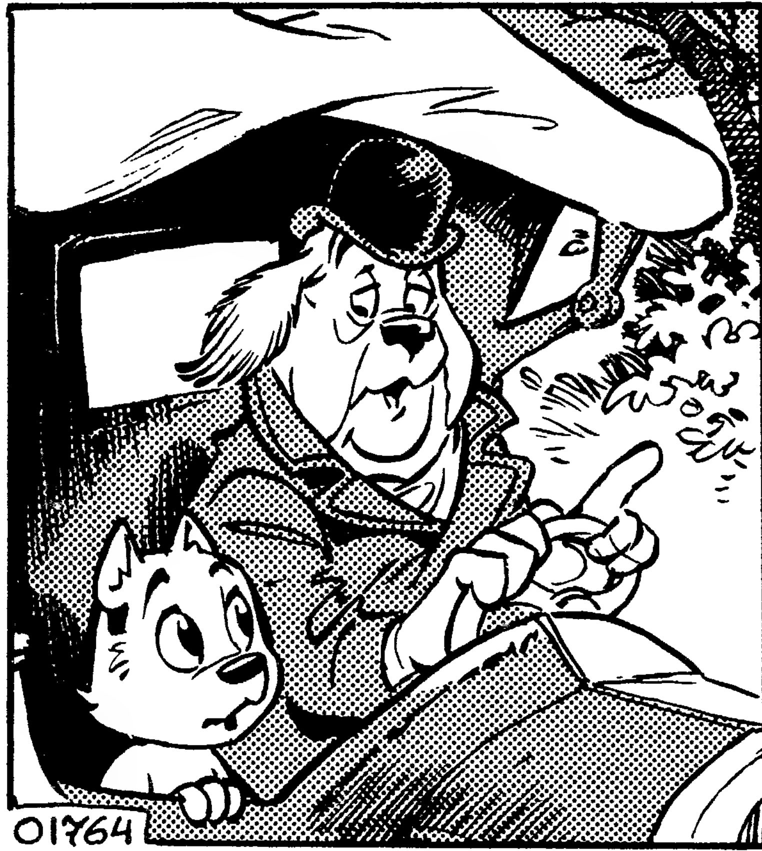

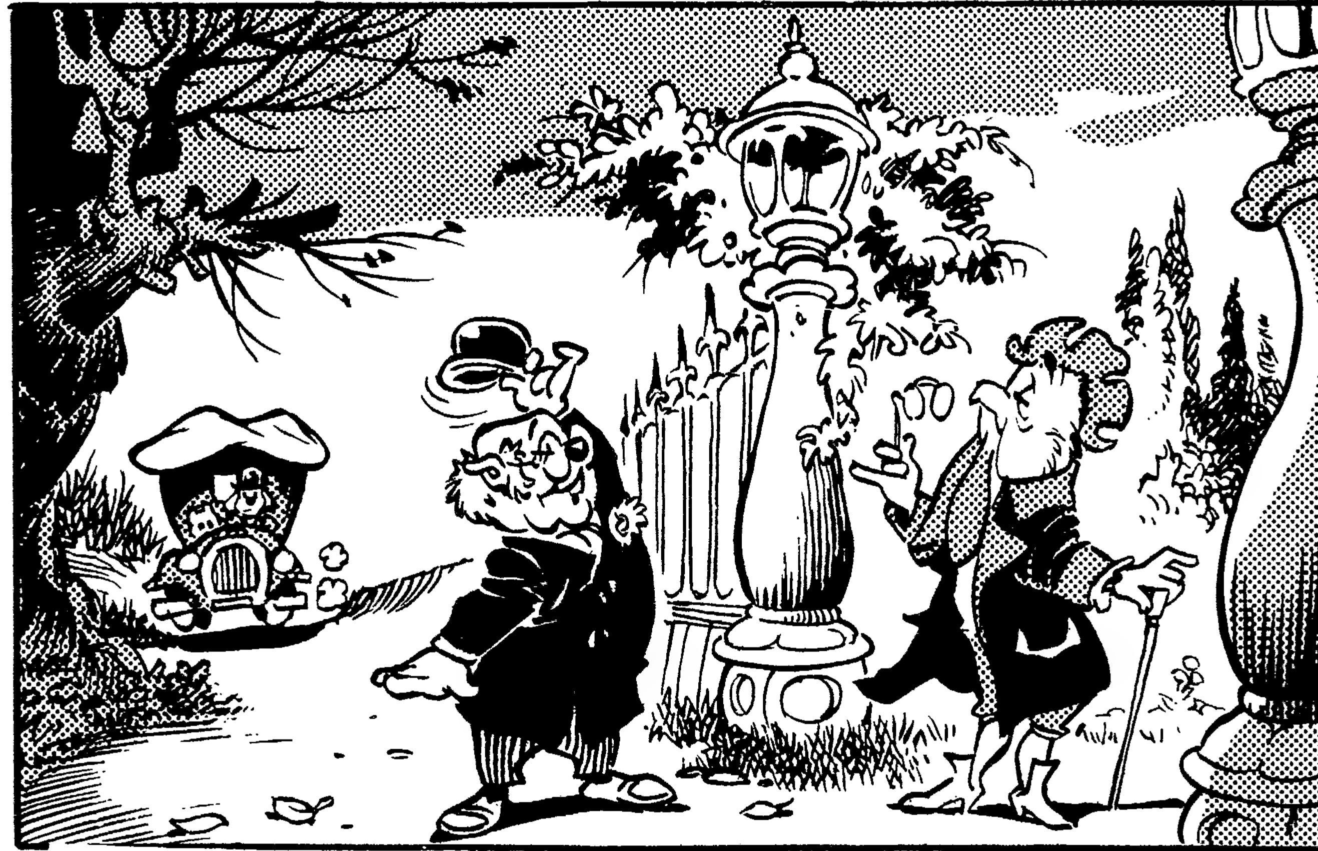

01763 Juffrouw Doddel en Tom Poes haastten zich naar de gevallene en bogen zich bezorgd over hem heen.
”Ben je erg gewond, Ollie?” vroeg de buurvrouw, en Tom Poes wilde weten wat hij in de auto van de burgemeester deed.
”Bent u gevlucht?” vroeg hij. ,,Wat wilde de politie van u?”
”Och,” zei heer Bommel. ”Ik eh... ik ben gewoon maar even uit die auto gesprongen, omdat ik eh... omdat ik na een leven van lijden eindelijk eh... ik bedoel, dat ik eindelijk Doddeltje weer zag en het niet laten kon, zodat ik eh... Ik weet niet of ik me pijn gedaan heb, bedoel ik.”
”Maar hoe kwam u in die auto?” hield Tom Poes aan.
Heer Ollie stond op en keek bevangen naar zijn buurvrouw.
”U hoeft toch helemaal niet te verhuizen?” vroeg hij. ”Ik bedoel eigenlijk dat Bommelstein groot genoeg is, vooral omdat het eigenlijk Drakenborg heet, zodat de burgemeester me thuis liet brengen, terwijl er niks hoeft worden afgebroken, omdat het van een heer is. Vorstelijke Statuten en zo, u weet wel. Dat legde die inspecteur me haarfijn uit, als u begrijpt wat ik bedoel. Ik bedoel eigenlijk...”
”Ja, wat bedoel je eigenlijk, Ollie?” vroeg juffrouw Doddel met een klein stemmetje.
”Mag ik een eindje met u opwandelen?” vroeg heer Bommel. ”Kijk, dan nemen we deze weg waarop we... onder twee ogen eh... en zo; u weet wel.”
Terwijl hij zo praatte liepen ze de heuvel op, en Tom Poes en Joost bleven sprakeloos achter.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

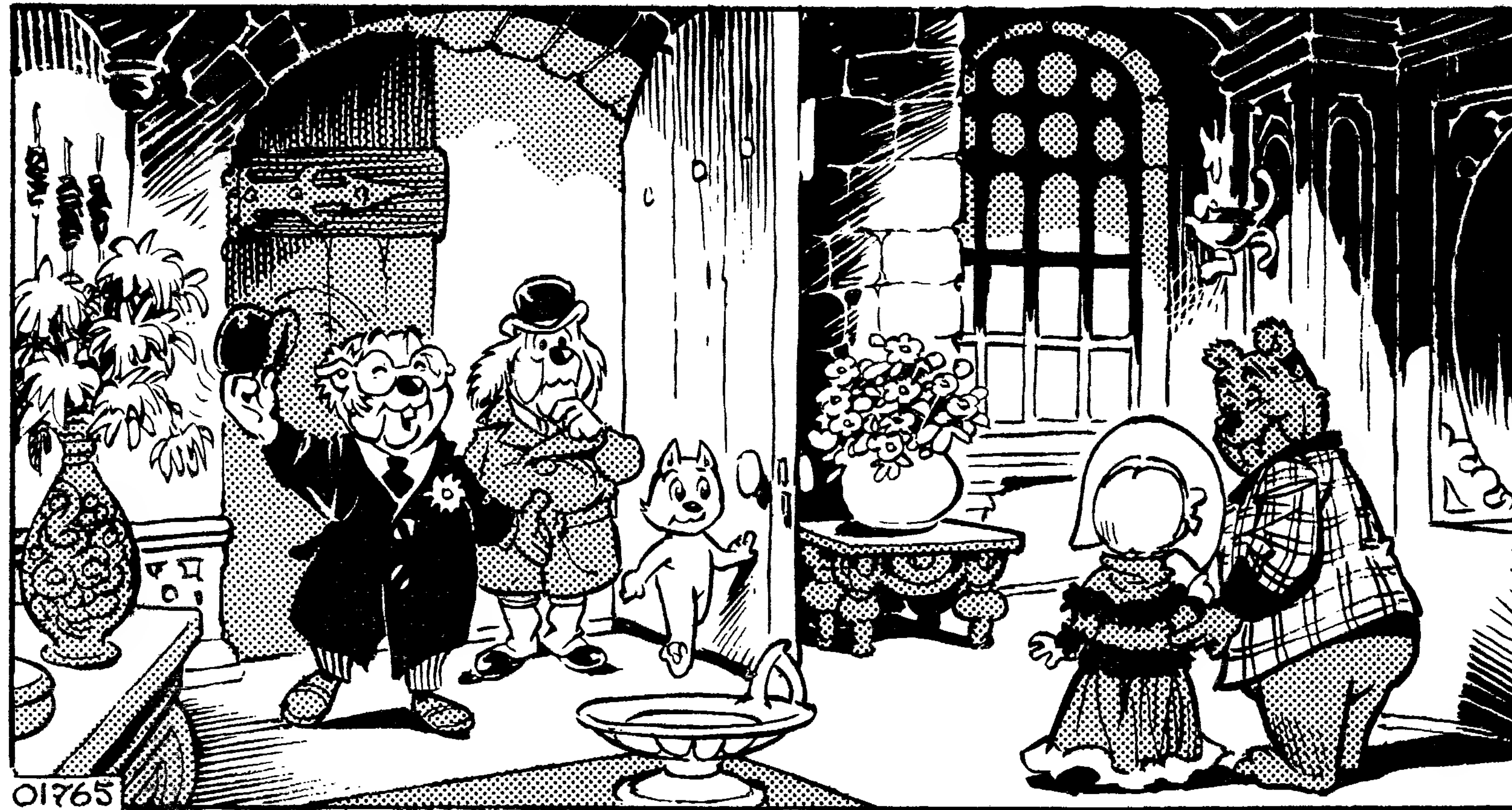

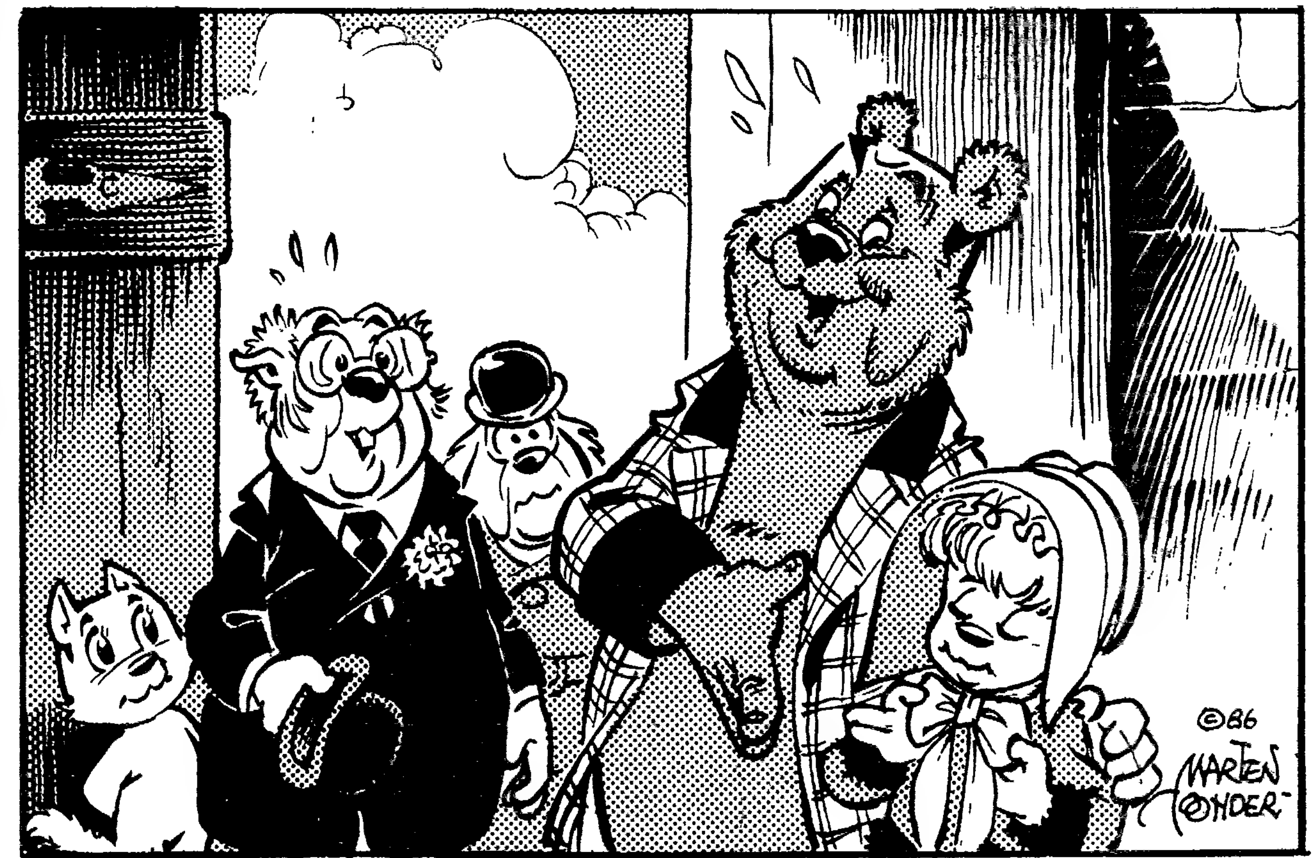
01764 Joost en Tom Poes klommen zwijgend in de Oude Schicht en reden verder naar Bommelstein. ''Wat zou dit allemaal betekenen?'' vroeg Joost bedrukt. ''Ik kon heer Olivier niet helemaal volgen, als ik mij verstouten mag. Zou het betekenen, wat ik denk dat het betekent?''
''Hm,'' zei Tom Poes. ''Ik weet het niet; maar we kunnen beter een stukje omrijden. Anders halen we ze in.''

Joost wendde het stuur, en zodoende kwamen ze op de weg die langs het buiten van de markies de Cantecler leidde. Ze troffen het, want net op dit moment bracht de ambtenaar Dorknoper een bezoek aan de edelman, en Joost minderde als vanzelf snelheid. ''Ik ben een brenger van goede berichten, markies,'' hoorden ze de beambte zeggen. ''De NV Interbouw ziet van het bouwproject af.''
''Tiens!'' sprak de edelman verrast. ''Inderdaad een suprise. Mijn park blijft dus ongeschonden. Hoe komt dat zo?''
''Dat komt, omdat de heerlijke rechten van de heer Bommel het project veel te veel doorkruisen om er een winstgevend object van te maken,'' legde de heer Dorknoper uit. ''De heer Bommel heeft het hele plan afgewezen.''
De markies liet zijn lorgon zakken en staarde de beambte met lege ogen aan. ''Parbleu,'' bracht hij er met moeite uit. ''Bommel?
''Bommel heeft . . . Dat is waaratje te mal.''

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

01765 Het was duidelijk, dat de ambtenaar Dorknoper het plezierig vond om de brenger van blijde boodschappen te zijn. Hij nam met een prettige glimlach afscheid van de markies en begaf zich naar Bommelstein, waar hij net voor Tom Poes en Joost aankwam.

,,Ik stoor toch niet?'' vroeg hij, de hall betredend. ,,Wat toevallig dat ik u hier tref, juffrouw Doddel! Ik zag dat u bezig bent te verhuizen, maar ik dacht er goed aan te doen, u even te vertellen dat de NV Inderbouw van het bouwproject afziet. U kunt zonder bezwaar weer naar huis gaan. Wij, beambten, zijn de kwaadsten niet, en ik eh...''

Hij zweeg, want hij kreeg in de gaten dat er niet naar hem geluisterd werd, en bovendien was er iets in de stemming, dat hem onzeker maakte

,,Ahum,'' hernam hij na een kleine pauze. ,,Het is natuurlijk mogelijk, dat de heer Bommel.... Misschien hebt u het goede nieuws al van hèm gehoord...''

,,Ja,'' zei Tom Poes, die de brave ambtenaar helpen wilde. ,,Heer Ollie heeft het haar al verteld. U ziet toch hoe blij ze is?''

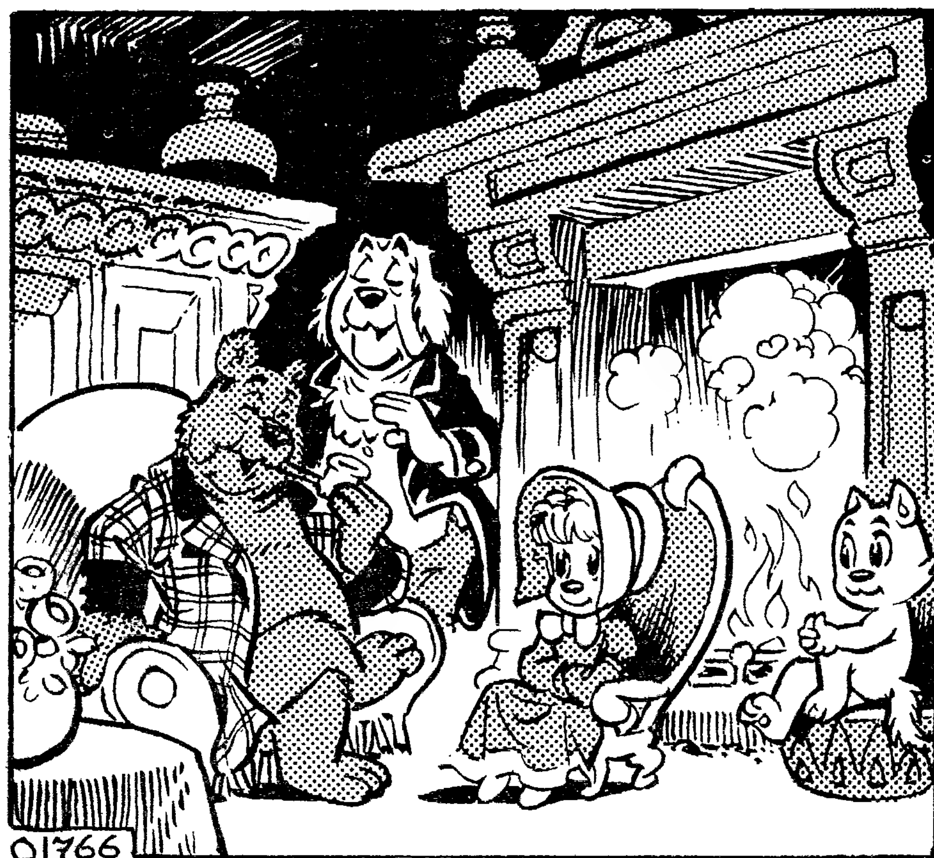
,,Iedereen is blij,'' verklaarde de heer Dorknoper. ,,De burgemeester heeft zijn ontslagaanvrage dan ook ingetrokken. En juffrouw Doddel krijgt haar verhuiskosten van gemeentewege vergoed!''

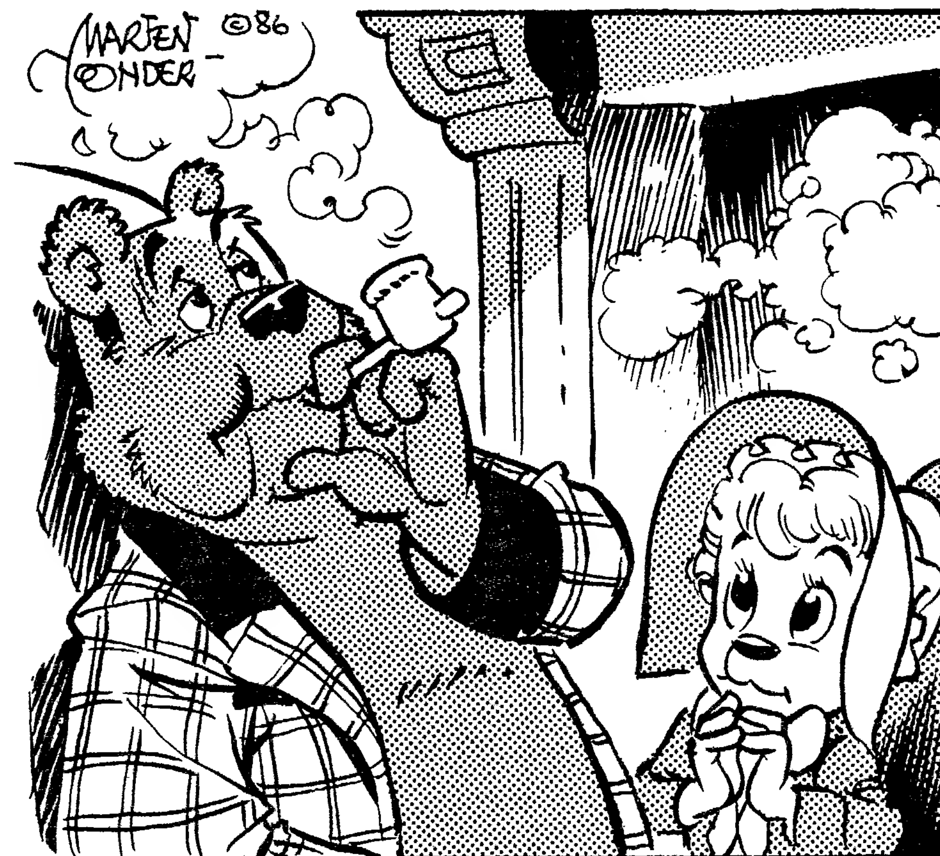
Nu keek heer Bommel op, want het drong plotseling tot hem door dat er bezoekers waren.

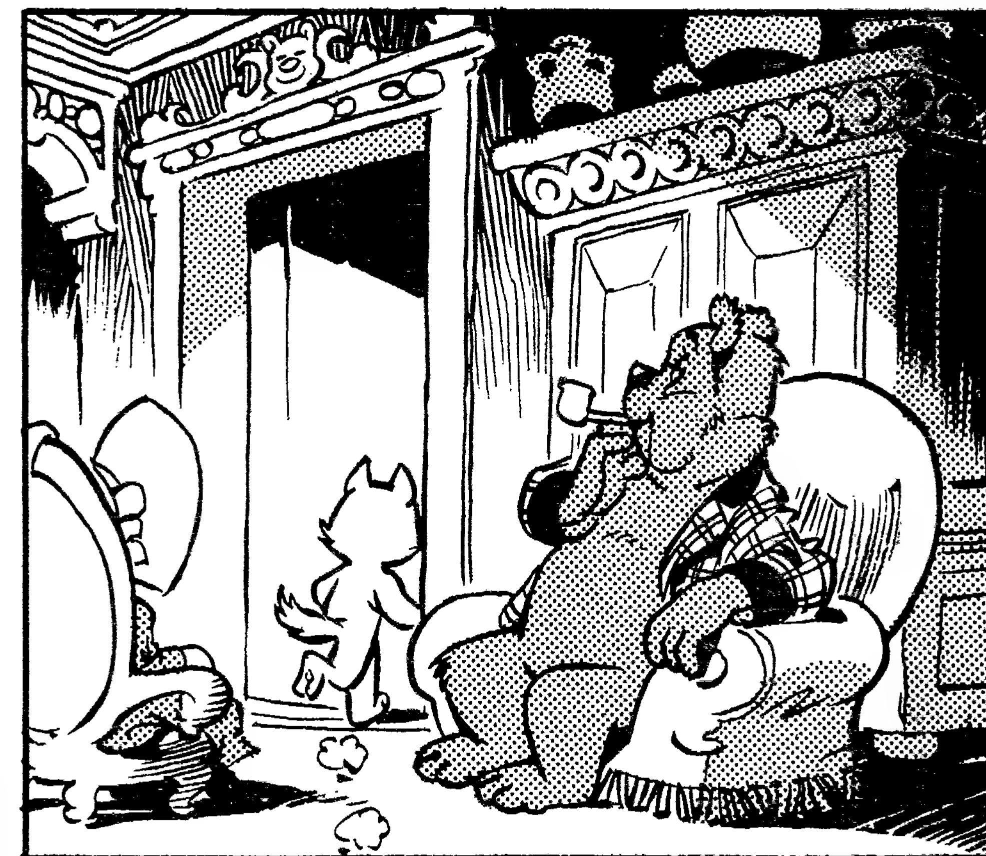
,,Vergoest?'' herhaalde hij. ,,Verguiskotsen, bedoel ik? Ik bedoel: Doddeltje blijft huis, als u begrijpt wat ik bedoel. Eh... Ik eh... Kijk, ik heb haar vrand gehaagd... en ze heeft stoegetemd... We gaan trouwen; d-dat is wat ik eigenlijk zeggen wilde.''

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

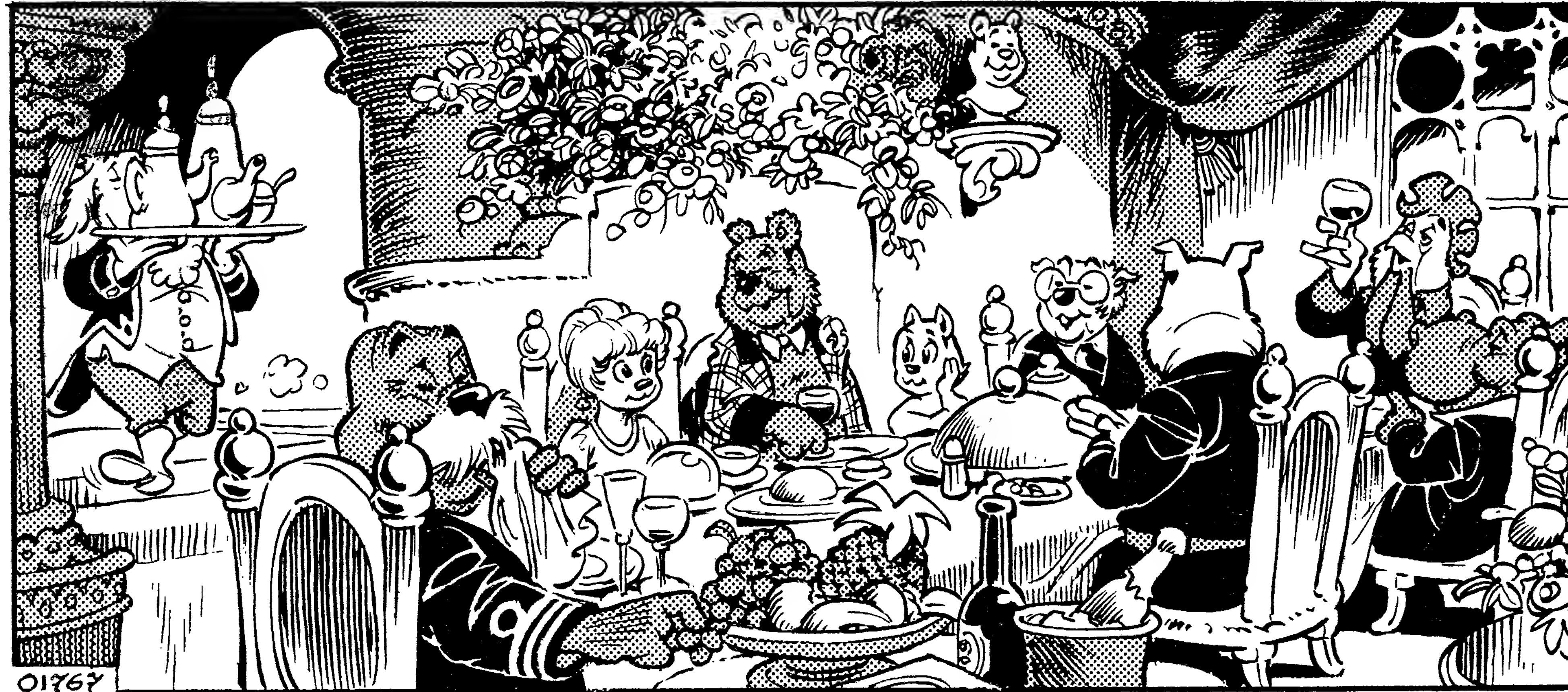

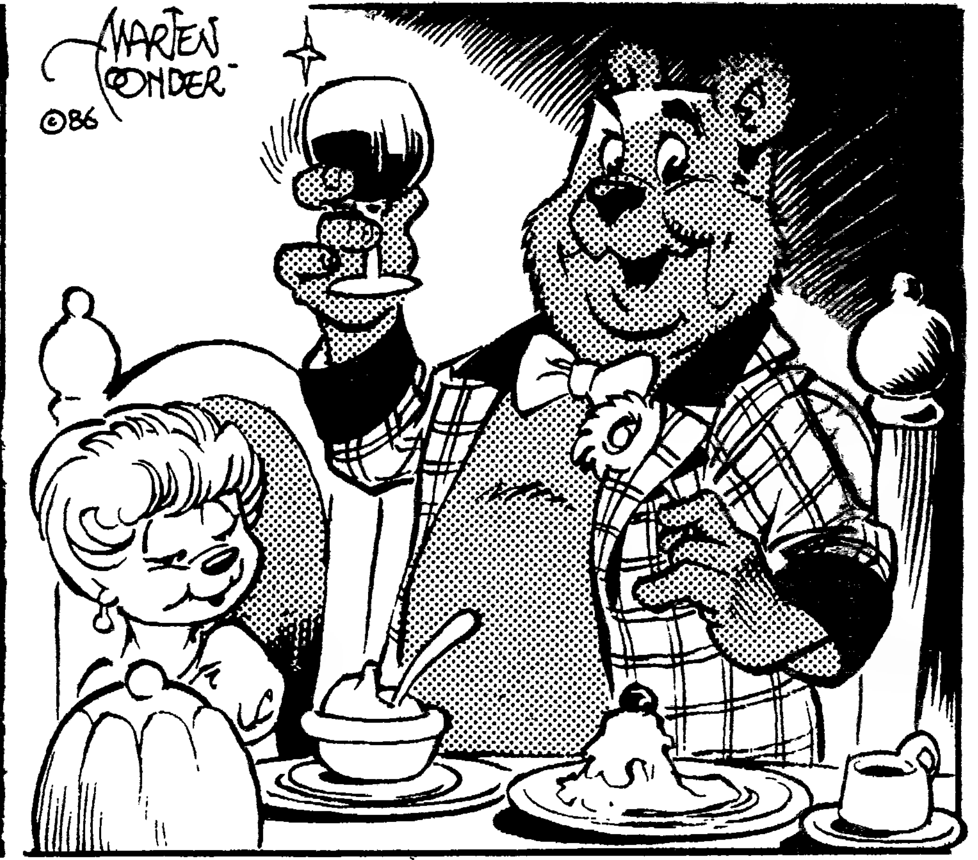
01766 De ambtenaar Dorknoper trok zich bescheiden terug, toen hij hoorde dat heer Bommel zich verloofd had, en Joost maakte nel een haard aan voor de gezelligheid. „Ik hoop nu maar, dat ik je niet te erg heb laten schrikken, Doddeltje," zei heer Ollie, toen ze bij het vuur zaten. "Het was eigenlijk wel een beetje onverwacht voor je. Maar toen ik zo voort voer over dat eindeloze water, terwijl die vogel zei dat het gisteren vandaag was, zodat ik me heel erg alleen voelde... Ik bedoel, toen dacht ik ineens met een schok, dat het mogelijk was, dat héél misschien, nu ja, dat u eh... dat jij..."
"Ach mallerd", zei Doddeltje. "Het was helemaal geen schok."
"Voor mij ook niet, met uw goedvinden," sprak Joost. "Ik heb het al heel lang zien aankomen, en ik neem de vrijheid u mijn gelukwensen aan te bieden, mevrouw. Ik voor mij ben een eenvoudig persoon en ik schik me graag; maar ik moet u erop attent maken, dat er in mijn keuken geen dames komen."

Hij verdween, en Doddeltje keek hem wat beteuterd na. "Nu ja," zei heer Bommel. "Op ons huwelijksfeest kunnen we niet zo'n èrg eenvoudige maaltijd geven, moet je denken. En daar zit veel werk in, hoor. Laat Joost maar. Als hij vrij heeft, kan jij de keuken gebruiken; zeg nu zelf. Zo, dat is dan ook weer geregeld." "Hm", zei Tom Poes. Hij begreep dat hij te veel was, en daarom verliet hij onopvallend het vertrek.

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

01767 Het huwelijk tussen heer Bommel en Anne Marie Doddel werd op wens van de bruid heel eenvoudig door de ambtenaar Dorknoper op het stadhuis voltrokken. Maar de bruidegom stond er op geen eenvoudige feestmaaltijd te geven, zodat Joost er dagen lang de handen aan vol had. Hij had echter eer van zijn werk, en toen de burgemeester een toespraakje hield, liet hij zich er lovend over uit.

''Een mooie bekroning op een moeilijke tijd, mag ik wel zeggen,'' sprak hij. ''We zijn je dankbaar voor je ingrijpen, Bommel. Daardoor blijft Rommeldam zoals het is, ook al verandert de wereld om ons heen op onherkenbare wijze. Ik hoop, dat jullie lang en gelukkig zullen leven; waarbij ik vooral mevrouw Bommel veel kracht toewens.''

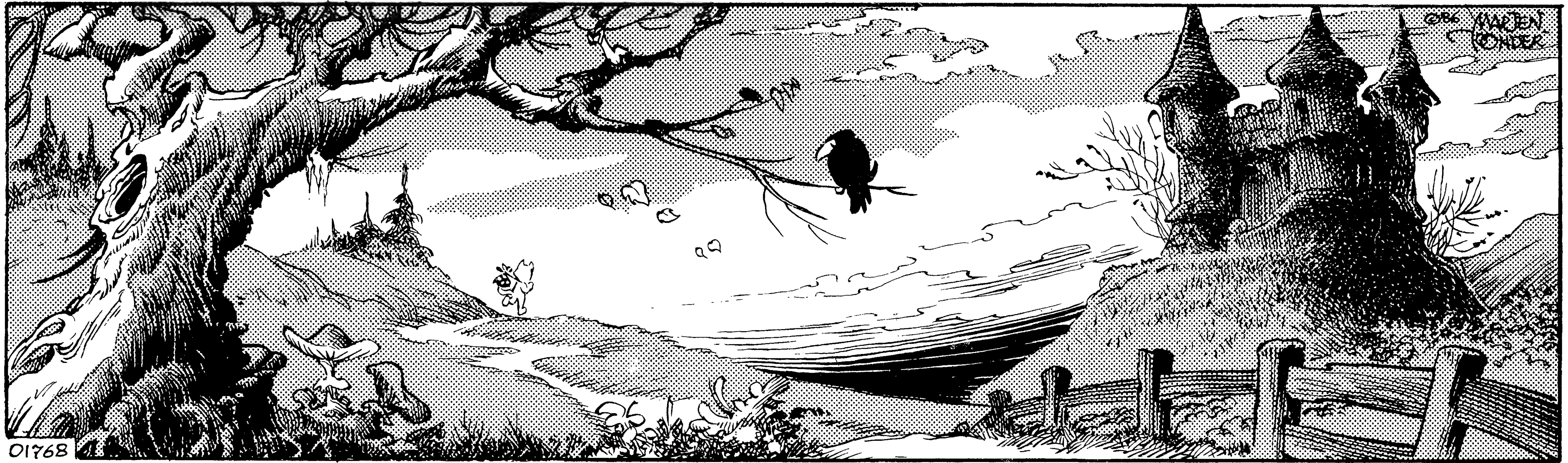
De markies nam zijn glas op en keek er peinzend naar. ''Er schiet mij een poëem te binnen, dat ik u niet onthouden wil,'' prevelde hij. ''Een spontane inspiratie: Reeds zijn de dagen aan het lengen / Een knop berstte gister in mijn gaard' / Laat ons thans een dronk uitbrengen / Op hem die 't erf der vaad'ren trouw bewaart.''

Hij wilde verder gaan; maar gelukkig was heer Ollie hem voor.

''Ik dank u allemaal voor uw hartelijke woorden,'' zei hij. ''En Tom Poes voor zijn hulp, want zonder hem zaten we hier niet. Het was een lange reis, terwijl de Albatros er door gestrand is, zodat ik het schip heb gekocht. En als heer Rus ons mee wil nemen, kunnen we er een leuke huwelijksreis op maken. Ik stel nu voor om een dronk op de bruid uit te brengen, die ik gevonden heb na een eindeloze tijd, waarvan zij het einde is.''

Heer Bommel en het einde van eindeloos

Door Marten Toonder

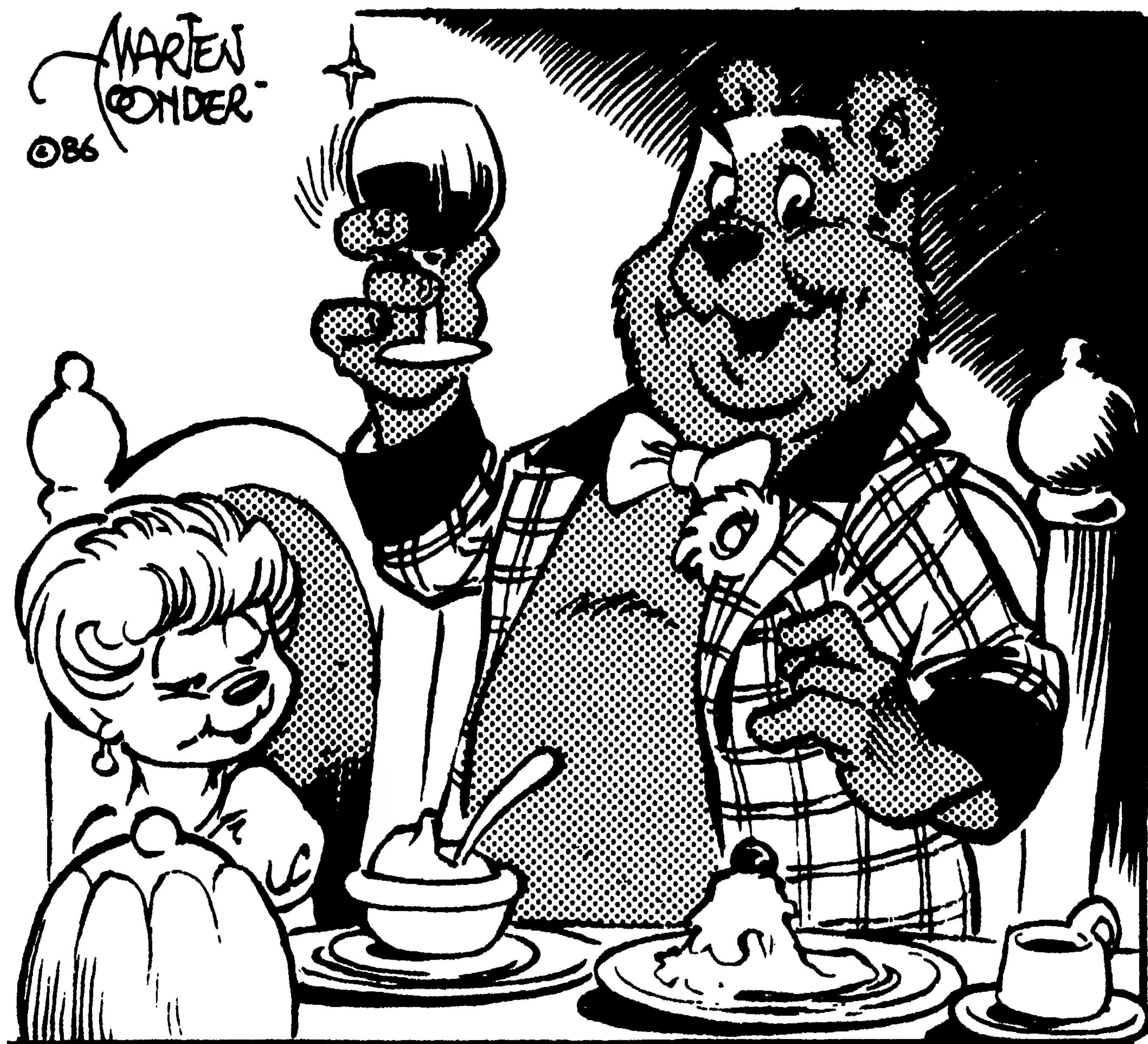

01768 Oplettende lezertjes zullen waarschijnlijk al wel begrepen hebben, dat dit ook het einde is van het laatste verhaal, dat ik over heer Bommel te vertellen heb. Het is natuurlijk niet het einde van heer Ollie; want hijzelf, het slot Bommelstein, de stad Rommeldam, het Donkerebomenbos, en de regio van de Zwarte Bergen blijven altijd bestaan. Er omheen verandert de wereld, maar door het Vorstelijk Statuut van 1132 blijft alles daar zoals het was. En zolang er een heer is om het gebied te beschermen, kan er niets gebeuren.
Het is natuurlijk mogelijk dat er zich door onvoorziene omstandigheden een misstand voordoet die bestreden moet worden, en in dat geval hoop ik het voorrecht te hebben er verslag van te doen. Maar voorlopig is alles rustig en geeft heer Bommel zich over aan zijn huiselijk geluk en aan zijn herinneringen, waar hij nog lang op kan teren.

Voor Tom Poes is dat natuurlijk te saai, en het zal dan ook niemand verwonderen, dat hij er een poosje geleden alleen op uit trok. Maar daar weet ik verder niets van. En omdat dit dus een soort afscheid is, wil ik graag zeggen hoe buitengewoon erkentelijk ik ben voor de belangstelling, die zo veel trouwe lezertjes me al deze jaren hebben gegeven. Dank u wel.

860120

Heer Bommel

Heer Bommel huwt juffrouw Doddel? Drakenborg?
Einde van eindeloos?
Angstige voorvermoedens bezwaren mijn teer gestel, als u begrijpt wat ik bedoel. Welk ragfijn spel steekt hierachter?

W. L. Bast
Delft

Van harte geluk gewenst met uw voorgenomen huwelijk waardoor wel uw leven en het leven van uw lezers drastisch zal veranderen,

Familie Eijkman
„Oplettende lezertjes uit Sneek"

Een Heer van stand doet afstand

Door een onzer redacteuren

AMSTERDAM, 20 jan. — Vandaag staat op de achterpagina van deze krant de laatste aflevering van het stripverhaal „Heer Bommel en het einde van eindeloos".

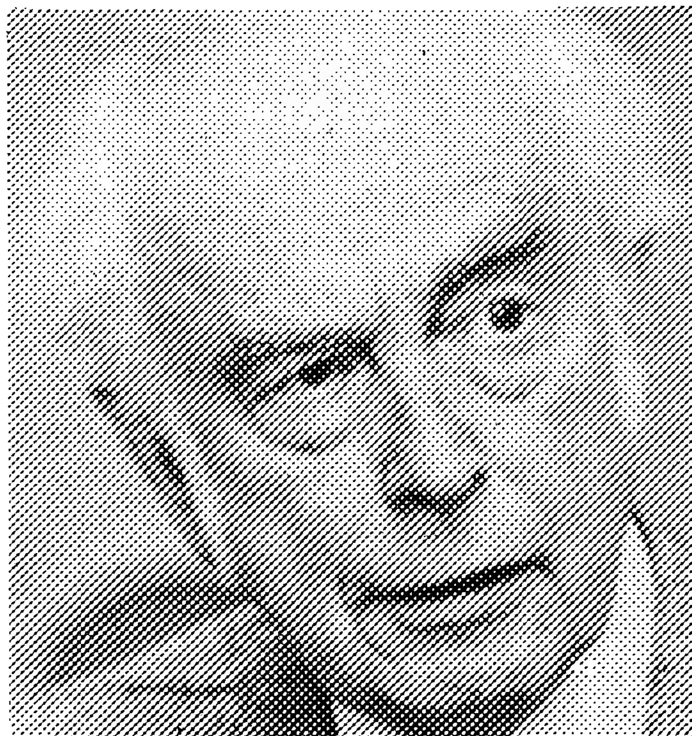
Met dit verhaal heeft de schepper van de strip, Marten Toonder, een punt gezet achter wat hij zelf noemt „de loopbaan van Heer Bommel". Dit betekent dat er voorlopig geen nieuwe avonturen van Heer Bommel en Tom Poes meer zijn te verwachten.

In 1938 werd Tom Poes ontwikkeld als hoofdfiguur van een kinderstripverhaal waarin Ollie B. Bommel op den duur de hoofdrol ging spelen. De verhalen verschenen achtereenvolgens in De Telegraaf, Het Nieuws van den Dag, de Nieuwe Rotterdamsche Courant, het dagblad De Tijd, een aantal provinciale dagbladen en na de fusie in 1970 van NRC en Algemeen Handelsblad in NRC Handelsblad. Uitgeverij De Bezige Bij heeft de Bommel-verhalen altijd met veel succes in boekvorm uitgegeven.

De in Ierland woonachtige schrijver en striptekenaar Marten Toonder (73) heeft aan de nieuwe avonturen van Heer Bommel een voorlopig einde gemaakt omdat hij zijn krachten wil gaan wijden aan wat hij omschrijft als de vrije schrijf- en tekenkunst. Toonder sluit niet uit dat er ooit nog eens een nieuw Bommel-verhaal zal verschijnen, maar over een eventueel tijdstip hult hij zich in markant stilzwijgen.

Vanaf morgen zal in deze krant het verhaal De schoonschijners worden afgedrukt, een strip die dateert uit een ver Bommel-verleden.

Achterpag.: De Schoonschijners

Marten Toonder

860120

Afscheid van een normgever

De laatste heer van Nederland gaat serieus leven

Vandaag beleeft heer Olivier B. Bommel op deze pagina de laatste episode van zijn laatste avontuur. Aan een reeks van 11.777 afleveringen komt een einde. Om de schok te verzachten zullen vanaf morgen enkele oude verhalen opnieuw worden afgedrukt. Ook voor de leden van het Bommelgenootschap is het afscheid van de laatste heer van Nederland een zaak van gewicht. Vervelen zullen zij zich niet. Want voor het ultieme Bommellexicon het licht kan zien, zal er nog heel wat studie, toeval of tovenarij nodig zijn. In de ban van de 'grote geest' van Marten Toonder, die als meest gelezen auteur van Nederland slechts de Bijbel heeft te duchten.

Door Gert Staal

Angstige voorgevoelens hebben de drie leden van het Haagse Bommelgenootschap de laatste weken beziggehouden. Bij gerucht vernamen ze dat de heer van stand, die eenzaam en onbegrepen zijns weegs pleegt te gaan, in dit laatste avontuur per gondel zou verdwijnen. „Het einde van eindeloos" zou hem naar het westen voeren, vanwaar geen terugkeer mogelijk is. Toonder zou niet alleen stoppen na een produktie van 177 verhalen, maar de heer in geruite jas vond daarbij bovendien de dood.
Hans Matla, stripuitgever-antiquaar en Bommelfanaat, kon dan ook zijn geluk niet op toen hij hoorde dat Olivier B. Bommel zich tenslotte niet in de dood, maar in het huwelijk zou storten. De smeulende genegenheid tussen juffrouw Doddeltje en haar dappere maar enigszins verlegen buurman werd door Toonder tot een bruiloft opgestookt. Helemaal onverwacht was Bommels partnerkeuze niet. 'Ze waren altijd al gek op elkaar', zegt Matla. Jan Bruggeman, die naast een studie Nederlands een fervent lidmaatschap van Bommels elitecorps bekleedt, vraagt zich af wie het anders had moeten worden: 'Doddeltje was toch de enige vrouw in zijn omgeving'. Maar die bewering wordt onmiddellijk gecorrigeerd. In dialoog met Matla duiken verschillende andere kandidaten op. In rij passeren ze de revue, compleet met titel van het verhaal, een korte inhoud van het voorafgaande en hun uiteindelijke bestemming. Geen van de dames bewoonde ooit slot Bommelstein, laat staan dat ze doordrongen tot het domein van huisbediende Joost, de keuken. Zelfs de verloofde Doddel wordt na een felicitatie direct te verstaan gegeven, 'dat er in mijn keuken geen dames komen'.

Huwelijksadvertentie

Bruggeman en zijn collega vragen een moment verschoning om de aflevering van die dag nog vers te kunnen lezen in wat zij 'de Bommelkrant bij uitstek' noemen en bladeren daarna ongeduldig door naar pagina 10 waar de huwelijksadvertentie staat afgedrukt. Tevredenheid op het bebaarde gezicht van de antiquaar. 'Tot voor een week was het huwelijk niet te voorspellen. Toonder zei altijd dat we maar af moesten wachten, zoals hij eigenlijk nooit iets prijsgaf over wat komen ging. Hij wist het ook nooit, zei hij. Maar ik moet zeggen dat het een schitterend einde is. Een heer waardig. Het geeft aan dat er, als je getrouwd bent, een eind komt aan de losbollige avonturen; dan word je serieus. En dat is precies wat

060120

Toonder zelf wil. Die wil zich vrij maken van het dagelijks slavenwerk om zich serieus met andere zaken bezig te houden.
Routineus zijn de avonturen nooit geworden. Vooral de afgelopen vijf jaar was volgens beide kenners 'ongelofelijk goed'. Matla kan daarom weinig sympathie opbrengen voor de mensen die *het* de laatste tijd *toch wat minder* vonden. 'Mijn vraag is dan: weet je al wat een *haljavuurtje* is? Kunnen ze zich dat woord niet herinneren dan weet ik genoeg. Eerst maar eens beter lezen.'
Toonder heeft niet alleen invloed gehad op de taal (denkraam, kommer en kwel en minkukel zijn standaard-Nederlands geworden), maar vooral op het sociaal denken. Bommel, zo stellen ze, heeft een manier van denken gekneed die gebaseerd is op ironie en relativering. 'Je weet dat de werkelijkheid nooit zo is als die bij voorbeeld in kranten wordt voorgesteld,' en om die reden controleren de heren iedere aflevering in NRC Handelsblad even met de versie in de Haagsche Courant. De invloed kon zo groot zijn door de lange levensduur van dit beeldverhaal, de continue verspreiding in grote dagbladen en de kwaliteit. Voor de helft van de Nederlandse bevolking geldt bovendien dat heer Bommel letterlijk met de paplepel is ingegoten. 'Zolang wij bestaan, bestaat hij,' vat Bruggeman ook voor Matla en de derde Bommelgenoot Joan van de Wyck de essentie samen. En wie al vóór Bommel ter wereld kwam en desondanks de verhalen niet kent, die heeft nooit geleefd.

Eenen Amerikaan

Trouwe lezers hebben zowel Tom Poes als zijn metgezel in de loop der jaren zien veranderen. De bolle poes werd schrieler, verloor zijn centrale rol maar bleef innerlijk wie hij was. Een personage dat uit het verstand geboren werd en aan de rede gebonden bleef.
Heer Bommel kwam in 1941 als figurant zijn leven binnen: 'waarschijnlijk eenen Amerikaan,' declameert Hans Matla, 'want hij draagt zo'n vreemde ruiten jas en een leren tas om zijn schouder.' Geld had hij in overvloed, uit een erfenis van zijn zeer gewaardeerde vader, die hem ook nog 72 meter boeken naliet. 'Toonder steekt daar prachtig de draak mee door te zeggen dat arme mensen het wel moeilijk hebben, maar altijd het voordeel hebben dat ze alleen maar méér geld kunnen krijgen. Iemand als Bommel is niet te benijden, schrijft hij dan, die kan uitsluitend verliezen.' Matla klapt in zijn handen van plezier.
Hij beschouwt Olivier B. Bommel als een mens, die alleen het fabeluiterlijk van een dier heeft omdat het in die tijd gebruik was om in strips dieren af te beelden. 'Bommel is de personificatie van een heer van stand. Hij is een normgever. Als mensen hem leuk vinden, menen ze dat ze zich beter moeten gedragen.' Aan de andere kant is hij onberekenbaar. 'Inconsequentie is zijn aard,' zegt Matla. 'Hij is impulsief en emotioneel, in alles het tegenwicht voor Tom Poes. En hij is oprecht, tenminste meestal.' De uitgever schatert, de student leunt nadenkend achterover. Gevoel en verstand; blijkbaar kunnen ze niet zonder elkaar.
Hans Matla bespreekt het beëindigen van de Bommelreeks met brede gebaren en grote woorden. Hij spreekt van een 'wijs besluit', hoe 'verschrikkelijk' ook. Gelukkig blijft alles bij het oude: de burgemeester blijft aan, Bommelstein wordt niet gesloopt en de Albatros is aangekocht voor een huwelijksreisje. 'Dat wordt heel gezellig,' voorspelt hij alsof hij zelf al aan boord is. En er blijft een heel miniem kansje dat het avontuur ooit weer eens aan de poort klopt.

Hans Matla (links) en Jan Bruggeman met het ontwerp voor de nieuwe Bommelcatalogus (Foto NRC Handelsblad/Ton Poortvliet)

Illegale drukken

Na 22 jaar knippen in krantepagina's zal het ook voor Jan Bruggeman een lastige ontwenningsperiode worden. Vanaf zijn achtste volgt hij dagelijks het wel en wee in Rommeldam. Voor het Bommelgenootschap ziet hij echter nog zoveel werk, dat er van verveling geen sprake kan zijn. Bronnenonderzoek, analyses en annotaties zullen het driemanschap bij hun veertiendaagse samenkomsten voor ontelbare problemen plaatsen. Op korte termijn zal de studie resulteren in een nieuwe Bommelcatalogus (de 6de editie) waarin melding wordt gemaakt van een mogelijk record: 160 illegale drukken van een Nederlandse auteur.
Maar Bruggeman wil meer. Hij

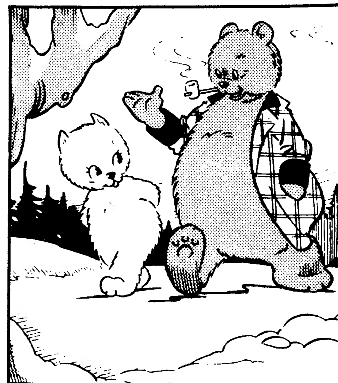
wil alle verhalen kunnen begrijpen, 'al is het maar voor 40 procent', en intussen is wel duidelijk dat hij daarvoor evengoed de Bijbel en het Chinese woordenboek nodig heeft als de oude alchemistische literatuur. 'Een vlucht *ebels* ', *'tarmolijnbomen';* hij weet dat ze bestaan, want Toonder noemt ze niet zo voor de grap, maar wat ze betekenen is nog onopgehelderd. 'We zeggen niet zo snel meer dat het wel verzonnen zal zijn. Iedere keer blijkt er een oplossing te bestaan. Alleen moet je die eerst vinden dat is het probleem.'
Eenvoudig was nog de achternaam van de geruite heer. 'Bommel heeft in het A.B.N. vijf betekenissen waarvan de mooiste is: "iets dat groot is in zijn soort". 'Een kokkert', verduidelijkt Matla. Op een ander niveau liggen woorden *zazeltalisman* en *haljavuurtje.* Daar komt meer voor kijken, zoals ook de verhalen zich op meer niveaus afspelen. 'Toonder geeft maatschappelijke visies', zegt Hans Matla, 'hij speelt met taal, met politiek, met verhoudingen en hij deelt sneren uit naar de ambtenarij. Als je zelf net gedonder met de belasting hebt gehad, zie je dat opeens. Dan staat er: "Heer Ollie zag dat deze brief geen beleefdheidsfrasen bevatte, zodat hij onmiddellijk begreep dat hij van de overheid was". Zoiets is prachtig, maar wel, wat Toonder heel geniepig zegt, "alleen voor oplettende lezertjes".

Albertus Magnus

Het genoegen van de ontdekking is des te groter als na veel vruchteloos gezoek plotseling de naam van Adelbertus Minor uit "Tom Poes en de Weetmuts" tot klaarheid wordt gebracht. Op de Buchmesse in Frankfort zien ze het werk van de middeleeuwse magister Albertus Magnus. Even een gevoel van schaamte over zoveel blindheid, maar dan toch innige tevredenheid. 'Mooie momenten', zegt Jan Bruggeman bedachtzaam en Matla kraait: 'Dat is echt natte broek hoor..... helemaal door het dolle heen. Toeval of is het tovenarij, zou Tom Poes zeggen.'
Nog veel speurwerk, toeval en tovenarij zullen nodig zijn om het definitieve Bommellexicon te kunnen schrijven. Maar het genootschap houdt de gelederen gesloten. Alleen wie een haast onmogelijke lijst van tien vragen over het oeuvre foutloos beantwoordt, krijgt toegang. Kandidaten zoeken daartoe vast het lievelingsboek van Tom Poes en de voornaam van markies de Canteclaer op.
'Hier ligt een mooie taak', naar het op zijn Bommels heet. De Literaire Reuzenpocket onder deze titel staat Hans Matla levendig voor de geest. Nederland waar de drek vanaf druipt, volgens het colofon een omslag van Phiny Dick, Marten Toonders vrouw en het onschatbare klankbord voor zijn creaties. Toen Matla zich bij allerhoogste uitzondering verstoutte om op te bellen en de felicitaties voor dit werkstuk over te brengen, bleek het een foutje van de uitgever. 'Het was overduidelijk een prent van Marten, zei ze. Slordig natuurlijk, maar het compliment is er niet minder om.'

Tegenslag

De weg naar buiten leidt voor deze gelegenheid door de winkel. Vergeefs zoekt Hans Matla naar het bedoelde omslag, maar zijn enthousiasme valt door geen tegenslag te temperen. Onverstoorbaar toont hij de kast met antiquarische uitgaven. Vergrauwde boekjes uit de jongste jaren van Tom Poes staan er zij aan zij met plastic mappen waarin de aandachtige verzamelaartjes uitgescheurde pagina's aantreffen van Bommelverhalen die ooit in striptijdschriften verschenen.

De gedaanteverandering van een heer van stand

Voor het bezoek definitief het Rommeldamse voor het Haagse kan verwisselen, verzorgt Matla een besluit in stijl. De eenvoudige doch voedzame maaltijd, die per traditie ieder avontuur van de heer van stand bekroont, is door de leden van het Bommelgenootschap enkele jaren geleden op schrift gesteld. Voor een restaurant in de buurt verzorgden zij een gastronomisch Bommelfestijn met een menu van onder meer Escargots Olivier, Médaillons de veau à la Bommelstein en Groot-Ooikooikse koffie. 'Heer Olivier', zo meldt de welgevulde kaart tot ieders geruststelling, 'gaf geen toestemming tot het schenken van zijn Algerijnse foezel, zodat die gelukkig diep in de kelders van slot Bommelstein blijft.'
Met gulle hand doet de antiquaar nu een greep uit de overgebleven menukaarten; originelen en kopieën. Het bezit van vijfendertig exemplaren van deze verbommeliaanste kaarten maakt het einde van de reeks beeldverhalen die eindeloos leek te zijn, op de valreep toch wat beter verteerbaar.

Team van tekenaars moet Toonder opvolgen

Door
P. Hans Frankfurther

Met het gebruikelijke feestmaal — ditmaal een bruiloftsmaal — heeft Olivier B. Bommel op zaterdag 18 januari niet alleen zijn stripverhaal Het einde van eindeloos beëindigd, maar ook zijn op 10 maart 1947 gestarte dagelijks optreden in deze krant. Auteursrechtelijk is er geen vuiltje aan de lucht: Toonder mag, met uitsluiting van ieder ander en zodra hem dit goeddunkt, heer Bommel, Tom Poes en zijn tientallen overige geesteskinderen de nek omdraaien, voorgoed het zwijgen opleggen.

Naast dit recht bestaat er echter ook nog een ander 'recht', dat van de lezers op de hen in de loop van bijna een halve eeuw zo vertrouwd en dierbaar geworden figuren, zegswijzen, situaties. Feitelijk zijn Olivier B. Bommel en de zijnen publiek eigendom geworden van ons allemaal. Als lezers hebben wij er recht op te weten, hoe het hen verder vergaat.

In de radiorubriek 'Met het oog op morgen' van die noodlottige avond trachtte Toonders Nederlandse zaakwaarnemer ons gerust te stellen: voortaan worden er oude verhalen herplaatst. 'En bestaan er niet voldoende (jongere) lezers voor wie die verhalen gloednieuw zijn??' Hier nu stak een levensgrote misvatting de kop op. Door aldus te redeneren miskende die zaakwaarnemer namelijk de rol van het stripverhaal temidden van de overige journalistieke produkties die tezamen een krant vormen. Ook leek hij geen oog te hebben voor de unieke positie van de Bommelstrip temidden van praktisch alle andere stripverhalen.

In de krant is de strip de enige rubriek die een reeks vaste figuren creëert die vervolgens als evenzovele dragers fungeren van de dagelijkse boodschap van hun schepper. Die figuren gaan een eigen leven leiden dat niet ophoudt wanneer de schepper, al dan niet eigener beweging, zijn activiteiten beëindigt. In de stripwereld is het allerminst ongebruikelijk dat in een dergelijk geval, om zuiver commerciële redenen, de strip door een andere tekenaar en/of schrijver wordt voortgezet. Die redenen doen zich in dit geval nauwelijks of niet voor. De Bommelstrip heeft zich immers ontwikkeld van een zuiver op (jonge) kinderen afgestemd tekenverhaal tot een voor volwassenen en dan ook nog eens tamelijk rijpe lezers bestemde allegorie. Het bestaan van een weekversie-in-kleuren doet daar niets aan af.

Vertaling

Waarmee we meteen bij het tweede verschil zijn beland. Natuurlijk is Bommel lang niet de enige strip van eigen bodem die heden ten dage de Nederlandse dagbladen bevolkt, gelukkig maar. Het is wel de enige die op deze wijze de hedendaagse maatschappelijke ontwikkelingen 'vertaalt'.

De Bommelstrip is als een spiegel waarin we zien wat er zich vandaag achter onze rug allemaal afspeelt. Een herplaatste strip van een jaar of wat geleden schiet in dit opzicht per definitie tekort en levert al spoedig een gedateerd beeld op. Deze 'oplossing' kan dan ook pas worden overwogen nadat alle overige mogelijke oplossingen beproefd zijn en hebben gefaald. Is dat soms het geval? Ik vrees van niet.

Dat Marten Toonder eindelijk wil gaan profiteren van de rust waar zijn leeftijd hem aanspraak op geeft, verdient ieders respect. Zijn talent bestaat maar een keer: niemand anders paart zijn eruditie aan zijn schrijfkunst en zijn tekenvermogen. Gescheiden komen die eigenschappen echter wel degelijk voor. En dat is dan ook de reden waarom ik mij verstout te veronderstellen, dat er een team te formeren zou moeten zijn, bestaande uit kunstenaars die de Bommelstrip lang genoeg hebben gevolgd om in staat te worden geacht, de figuren nieuwe avonturen te laten beleven die de goedkeuring van zelfs Toonder zullen wegdragen.

Vanzelfsprekend zullen er zowel tekstueel als qua tekenstijl verschillen zijn te bespeuren. Toch lijkt mij voor een wisseling van de wacht geen geschikter moment voorhanden dan het huidige: de nieuwe status van heer Bommel verandert immers tóch al zo veel. En dan kan een dergelijke overneming er ook nog wel bij.

Voorlopig bevinden heer Bommel en zijn bruid zich hoog en droog op huwelijksreis aan boord van de Albatros. Laten we hopen dat ze, na hun terugkeer, verder mogen gaan waar ze gebleven waren?

De auteur richtte in 1967 Het Stripschap op.

860124